

Prof. dr hab. Cezary Kulesza, Dr Katarzyna T. Boratyńska

**WSPÓŁPRACA SĄDOWA W SPRAWACH
KARNYCH**

Białystok 2008

Spis treści

Rozdział I Postępowanie w sprawach ze stosunków międzynarodowych _____	2
Orzecznictwo do rozdziału_____	2
Bibliografia do rozdziału I_____	32
Rozdział II Europejski nakaz aresztowania _____	33
Orzecznictwo do rozdziału II_____	49
Bibliografia do rozdziału II_____	54
Rozdział III Zabezpieczenie mienia i środków dowodowych _____	55
Bibliografia do rozdziału III_____	65
Rozdział IV Europejski Trybunał Sprawiedliwości _____	66
Bibliografia do rozdziału IV_____	73
Orzecznictwo do rozdziału IV_____	74
Rozdział V Źródła prawa krajowego i wspólnotowego.	
Dostęp do informacji o prawie wspólnotowym, informacja o prawie obcym_____	76
Dostęp do informacji o prawie wspólnotowym, unijnym i krajowym_____	97
Bibliografia do rozdziału V_____	98
Rozdział VI Współpraca sądowa w sprawach karnych po przystąpieniu Polski do UE _____	99
Orzecznictwo do rozdziału MinisteraI_____	110
Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 stycznia 2002 r. w sprawie szczegółowych czynności sądów w sprawach z zakresu międzynarodowego postępowania cywilnego oraz karnego w stosunkach międzynarodowych _____	113
Wniosek o dokonanie czynności w sprawie karnej _____	120
Wniosek o doręczenie za granicą dokumentów sądowych w sprawie karnej _____	122
Potwierdzenie doręczenia _____	124
Wspólne działanie z dnia 29 czerwca 1998 r. przyjęte przez Radę na podstawie artykułu K.3 Traktatu o Unii Europejskiej, w sprawie stosowania dobrej praktyki we wzajemnej pomocy prawnej w sprawach karnych _____	125
Oświadczenie o polskiej praktyce w zakresie pomocy wzajemnej w sprawach karnych _____	129
Bibliografia do rozdziału VI_____	131
Rozdział VII Organizacja europejskiej współpracy w sprawach karnych _____	132
Bibliografia do rozdziału VII_____	140
Rozdział VIII Zasada wzajemnego uznawania kar o charakterze pieniężnym, zasada wzajemnego uznawania nakazów konfiskaty oraz pozbawianie uprawnień do kierowania pojazdami _____	141
Bibliografia do rozdziału VIII_____	189

ROZDZIAŁ I

POSTĘPOWANIE W SPRAWACH ZE STOSUNKÓW MIĘDZYNARODOWYCH

Przejęcie i przekazanie ścigania

1. Instytucja przejęcia ścigania z zagranicy uregulowana w art. 590 k.p.k. dotyczy przestępstw popełnionych za granicą, za które nie została orzeczona prawomocnie kara. Ściganie jest tu zatem przekazywane polskim organom procesowym przez organ wymiaru sprawiedliwości państwa obcego.
2. Przejęcie ścigania może mieć miejsce tylko w sprawie o przestępstwo popełnione za granicą. Przepis nie obejmuje natomiast przestępstwa popełnionego na terytorium RP, w sprawie którego wszczęto postępowanie za granicą.
3. Zgodnie z regulacją art. 590 § 1 k.p.k. Minister Sprawiedliwości RP zwraca się, jeżeli wymaga tego interes wymiaru sprawiedliwości, do właściwego organu państwa obcego o przekazanie ścigania albo może przyjąć taki wniosek od właściwego organu państwa obcego w sprawach o przestępstwa popełnione przez :
 - 1/ obywatela polskiego
 - 2/ osobę mającą na terytorium Polski stałe miejsce zamieszkania,
 - 3/ osobę która odbywa lub będzie odbywać w Rzeczypospolitej Polskiej karę pozbawienia wolności;
 - 4/ osobę, przeciwko której zostało wszczęte w Polsce postępowanie karne.
4. Przesłanką uzasadniającą przejęcie ścigania jest interes wymiaru sprawiedliwości, który ma przemawiać za przejęciem ścigania przez polskie organy wymiaru sprawiedliwości. Konieczne jest tu uwzględnienie wagi przestępstwa i przewidywanej kary, sytuacji osobistej oskarżonego oraz charakteru sprawy. Interes wymiaru sprawiedliwości może wiązać się z jurysdykcją sądów polskich wobec obywatela polskiego (art. 109 i 112-113 k.k.), związkiem między czynem, o który toczy się postępowanie w Polsce, a przestępstwem zarzuconym danej osobie za granicą (§ 1 pkt 4) czy względami humanitarnymi i możliwością połączenia ewentualnych kar, gdy dana osoba odbywa już karę w Polsce, co wydłuża czas ewentualnego przekazania jej za granicę bądź przejęcia z zagranicy tam skazanego, gdy ma on odbywać karę także w Polsce (§ 1 pkt 3).
5. Przejęcie postępowania karnego zastępuje postanowienie o wszczęciu postępowania przygotowawczego, zaś jeśli łączy się ono z przekazaniem tymczasowo aresztowanego, przy liczeniu terminów stosowania tego środka zapobiegawczego uwzględnia się tylko okresy od chwili przejęcia tymczasowo aresztowanego na terytorium Polski. Natomiast w wyroku na poczet kary zalicza się cały okres pozbawienia wolności od momentu zatrzymania go a następnie aresztowania (za granicą a następnie w kraju).
6. Przekazane postępowanie jest nowym postępowaniem (a nie kontynuacją postępowania prowadzonego za granicą), wszczętym według prawa polskiego (art. 590 § 2 k.p.k.). Dlatego też przejęcie ścigania może mieć miejsce tylko w przypadku,

gdy czyn popełniony za granicą stanowi równocześnie przestępstwo według prawa polskiego. Należy tak przyjąć, mimo że regulacja art. 590 wyraźnie nie przewiduje wymogu podwójnej karalności.

7. Przejęcie ścigania może dotyczyć zarówno osoby, która przebywa na terytorium RP, jak i takiej, która znajduje się poza granicami Polski. W tym drugim przypadku najczęściej konieczna jednak będzie jej ekstradycja lub przekazanie na podstawie europejskiego nakazu aresztowania.
8. W sferze postępowania dowodowego istotne jest, że dowody zebrane za granicą w sprawie przejętej mogą być wykorzystane w Polsce, tak jak dowody przeprowadzane na żądanie władz polskich w drodze międzynarodowej pomocy prawnej (art. 587), nawet gdy przeprowadzono je bez wniosku polskiego sądu lub prokuratora (§ 4). Posiadają one zatem pełną moc dowodową, mimo odrębności proceduralnych, o ile tylko przeprowadzono je w sposób niesprzeczny z zasadami polskiego porządku prawnego.
9. Przepis art. 591 § 1 k.p.k. przewiduje sytuację odwrotną do przejęcia ścigania określając, że w sprawach o przestępstwa popełnione na terytorium RP przez cudzoziemca Minister Sprawiedliwości z urzędu albo z inicjatywy sądu lub prokuratora, zwraca się, jeżeli wymaga tego interes wymiaru sprawiedliwości, do właściwego organu państwa:
 - 1/ którego osoba ścigana jest obywatelem,
 - 2/ w którym osoba ścigana ma stałe miejsce zamieszkania,
 - 3/ w którym osoba ścigana odbywa lub będzie odbywała karę pozbawienia wolności,
 - 4/ w którym zostało wszczęte przeciwko osobie ściganej postępowanie karne- z wnioskiem o przejęcie ścigania karnego lub może przejąć taki wniosek od właściwego organu państwa obcego.
10. Problem ten jest szczególnie doniosły w przypadku, kiedy następuje przekazanie ścigania karnego w stosunku do obywatela polskiego, który jest tymczasowo aresztowany. Przy podejmowaniu takiej decyzji Minister Sprawiedliwości powinien zwrócić się do sądu w sprawie stwierdzenia prawnej dopuszczalności ekstradycji.
11. Jeśli pokrzywdzonym jest obywatel polski, złożenie wniosku o przejęcie ścigania może nastąpić tylko za jego zgodą wyrażoną na zasadach ogólnych (§ 2). Przed złożeniem wniosku (lub rozstrzygnięciem wniosku pochodzącego od organu państwa obcego) właściwy organ umożliwia osobie przebywającej na terytorium RP zajęcie stanowiska ustnie lub na piśmie w przedmiocie przejęcia ścigania (§ 3).
12. W razie pozytywnego rozstrzygnięcia wniosku o przekazanie ścigania osoby tymczasowo aresztowanej na terytorium RP, Minister Sprawiedliwości zwraca się do właściwego organu o niezwłoczne podjęcie czynności mającej na celu wydanie i przekazanie takiej osoby organom państwa obcego. Wraz z osobą przekazuje się akta sprawy, o ile nie zostały uprzednio przekazane wraz z wnioskiem (art. 591 § 4 k.p.k.).
13. Z kolei instytucja z art. 592 k.p.k. ma głównie za zadanie rozstrzygnięcie konfliktowej sytuacji prawnej, w której wobec tej samej osoby wszczęto postępowanie o ten sam czyn w Polsce i za granicą. W takiej sytuacji Minister Sprawiedliwości po przeprowadzeniu konsultacji z właściwym organem państwa obcego i – jeśli tego

wymaga interes wymiaru sprawiedliwości - występuje z wnioskiem o przejęcie albo przekazanie ścigania karnego, przy odpowiednim stosowaniu procedur z art. 590 § 2 – 5 oraz art. 591 § 2- 6.

14. Jeśli chodzi o czynności sądu to w sprawach o przestępstwo popełnione na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przez cudzoziemca, przeciwko któremu skierowano akt oskarżenia, sąd ustala dopuszczalność i ocenia celowość wystąpienia z wnioskiem o przejęcie ścigania przez właściwy organ państwa obcego. W przypadku oceny pozytywnej sąd sporządza wniosek i przekazuje go Ministrowi Sprawiedliwości (§ 71 Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 stycznia 2002 r. w sprawie szczegółowych czynności sądów w sprawach z zakresu międzynarodowego postępowania cywilnego oraz karnego w stosunkach międzynarodowych.(Dz. U. z dnia 1 marca 2002, zm. Dz.U.05.109.916).
15. Zgodnie z § 72 powołanego wyżej rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości wniosek taki powinien zawierać:
 - 1) oznaczenie organu wzywającego, włącznie ze wskazaniem numeru telefonu i telefaksu, a w miarę możliwości także osoby odpowiedzialnej oraz jej adresu poczty elektronicznej,
 - 2) przedmiot i podstawę wniosku,
 - 3) imię, nazwisko, datę i miejsce urodzenia, obywatelstwo, miejsce zamieszkania lub pobytu oraz imiona rodziców oskarżonego,
 - 4) zwięzły opis stanu faktycznego oraz informacje dotyczące rozmiaru szkody.
16. Zgodnie z powyższą regulacją do wniosku dołącza się uwierzytelnione odpisy lub wyciągi z akt sprawy, a jeżeli zostały złożone - również pozwы oraz wnioski o ściganie. Wniosek podlega tłumaczeniu przez tłumacza przysięgłego na język urzędowy państwa wezwanego lub inny wskazany język. Załączniki do wniosku tłumaczy się tylko wtedy, gdy jest to wymagane. Wniosek sporządza się według wzoru określonego w załączniku nr 27 do rozporządzenia.
17. W razie uwzględnienia wniosku o przejęcie ścigania przez organy państwa obcego wobec osoby aresztowanej na terytorium RP sąd sporządza nakaz wydania i przetransportowania oskarżonego do granicy Rzeczypospolitej Polskiej w terminie wskazanym przez Ministra Sprawiedliwości (§ 73 rozporządzenia), a także dowody rzeczowe, o ile ich charakter na to pozwala. Jeśli postanowiono o przekazaniu dowodów rzeczowych organowi państwa obcego w przypadkach innych niż określone powyżej, sąd zwraca się do organu państwa obcego o wskazanie czasu, miejsca i sposobu ich przekazania (art. 74 rozporządzenia).
18. Nakaz wydania i przetransportowania sąd przesyła dyrektorowi właściwego aresztu śledczego. Jeżeli oskarżony nie posiada dokumentu uprawniającego do przekroczenia granicy państwa, sąd, przed przekazaniem dyrektorowi aresztu śledczego nakazu, o którym mowa w § 73, zwraca się o wydanie stosownego dokumentu do urzędu konsularnego lub przedstawicielstwa dyplomatycznego w Rzeczypospolitej Polskiej państwa, którego obywatelem jest tymczasowo aresztowany, a jeżeli nie jest to

możliwe, występuje o wydanie dokumentu, o którym mowa w art. 75 ust. 2 ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o cudzoziemcach (Dz. U. Nr 128, poz. 1175, z późn. zm.).

19. Przekazanie ścigania karnego uważa się za umorzenie postępowania według prawa polskiego, a więc zastępuje ono decyzję procesową kończącą postępowanie.

Ekstradycja

I. Podstawy prawne ekstradycji:

1. Europejska konwencja o ekstradycji z 13.XII. 1957 r. (Dz.U.1994 r., Nr 70, poz. 307)
2. I Protokół dodatkowy z 15.X.1975 r. (Dz.U.1994, Nr 70, poz. 309)
3. II Protokół dodatkowy z 17.III. 1978 r. (Dz.U.1994, Nr 70, poz. 310)
4. Konwencja o praniu, ujawnianiu, zajmowaniu i konfiskacie dochodów pochodzących z przestępstwa z 8.XI.1990 (Dz.U. 2003, Nr 46, poz. 394)
5. Konwencja Narodów Zjednoczonych przeciwko międzynarodowej przestępczości zorganizowanej z 15.XI.2000 r. (Dz.U.2005, Nr 18, poz. 158).

II. Konwencje w ramach Unii Europejskiej

1. Konwencja z 10. 03. 1995 r. sporządzona na podstawie artykułu K.3 Traktatu o Unii Europejskiej, w sprawie uproszczonej procedury ekstradycyjnej między państwami członkowskimi Unii Europejskiej (Dz.U. UE C z 1995 r. nr 78 s..2)
2. Konwencja z 10. 05. 1996 r. dotycząca ekstradycji między państwami członkowskimi UE (Dz. Urz. WE C z 1996 r. nr 313 s. 12).
3. Porozumienie w sprawie ekstradycji pomiędzy Unią Europejską i Stanami Zjednoczonymi Ameryki z 2003 r.

III. Relacje międzykonwencyjne i umowy dwustronne wiążące Polskę

1. Konwencja z 1957 r. „uchyla” postanowienia traktatów, umów lub porozumień dwustronnych, które w stosunkach między dwiema umawiającymi się stronami regulują zagadnienia ekstradycji, w odniesieniu do państw, do których ma ona zastosowanie (art. 28 ust. 1 Konwencji). Poza Polską wiąże Austrię, Bułgarię, Chorwację, Cypr, Czechy, Danię, Finlandię, Francję, Grecję, Hiszpanię, Holandię, Irlandię, Islandię, Izrael, Lichtenstein, Litwę, Luksemburg, Malte, Niemcy, Norwegię, Portugalie, Słowację, Słowenię, Szwajcarię, Szwecję, Turcję, Węgry, Wielką Brytanię oraz Włochy.
2. Polska związana jest ponadto **dwustronnymi umowami ekstradycyjnymi** z następującymi państwami:
 - Australia - umowa z 03 czerwca.1998 r., (Dz. U. z 2000 r., Nr 5 poz.51)
 - Białoruś - umowa z 26 października 1994 r., (Dz. U, z 1995 r., Nr 128, poz. 619 i 620)

- Egipt - umowa z 17 maja 1982 r., (Dz. U. z 1994 r., Nr 34, poz. 128 i 129)
- Irak - umowa z 29 października 1988 r. (Dz. U. z 1989 r., Nr 70, poz. 418 i 419)
- Korea Północna – umowa z 28 września 1986 r.(Dz. U. z 1987 r., Nr 24, poz. 135 i 136)
- Kuba - umowa z 18 listopada 1982 r.,(Dz. U. z 1984 r., Nr 47, poz. 148 i 149)
- Libia - umowa z 2 grudnia 1985 r. (Dz. U. z 1987 r., Nr 13, poz. 80 i 81)
- Maroko - umowa z 21 maja 1979 r. (Dz. U. z 1983 r., Nr 14, poz. 69 i 70)
- Mongolia – umowa z 14 września 1972 r. (Dz. U. z 1972 r., Nr 36, poz. 244 i 245)
- U.S.A. – umowa z 10 lipca 1996 r. (Dz. U. z 1999 r., Nr 93, poz. 1066)
- Syria – umowa z 18 lutego 1985 r. (Dz. U. z 1986 r., Nr 37, poz. 181 i 182)
- Tajlandia - umowa z 19 kwietnia 1997 r. (Dz. U. z 1999 r., Nr 61, poz. 658)
- Tunezja - umowa z 22 marca 1985 r. (Dz. U. z 1987 r., Nr 11 poz. 71 i 72)
- Wietnam – umowa z 22 marca 1993 r. (Dz. U. z 1995 r., Nr 55, poz. 289 i 290).

IV. Główne postanowienia Konwencji z 1957 r.

1. Konwencja z 1957 r. przewiduje wydanie osób w celu:

- przeprowadzenia postępowania karnego, jeżeli dany czyn jest zagrożony według prawa strony wzywającej i strony wezwanej karą co najmniej 1 roku pozbawienia wolności, lub za który może zostać orzeczony środek zabezpieczający w tym samym wymiarze;
- wykonania kary lub środka zabezpieczającego, co może nastąpić, jeżeli orzeczono je w wymiarze co najmniej 4 miesiące.

- 2. Wniosek o tymczasowe aresztowanie** winien wskazywać na istnienie postanowienia o tymczasowym aresztowaniu państwa żądającego lub orzeczenia podlegającego tu wykonaniu bądź innego dokumentu o podobnej mocy prawnej, i zawiadamiać o zamiarze wystąpienia z wnioskiem o ekstradycję, a także określać przestępstwo, w związku z którym będzie się żądać wydania, ze wskazaniem czasu i miejsca jego popełnienia oraz dane dotyczące poszukiwanej osoby. Wniosek można przekazać także drogą pocztową, telegraficzną, przez INTERPOL bądź w jakikolwiek inny, udokumentowany na piśmie, sposób. W razie zastosowania aresztowania, strona wzywana może zwolnić zatrzymanego, jeżeli w ciągu 18 dni nie otrzyma wniosku o wydanie, a w każdym razie aresztowanie takie nie może przekroczyć 40 dni. Strona wezwana może odstąpić od aresztowania, gdy podejmie inne środki dla zapobieżenia ucieczce osoby, której wniosek dotyczy.

3. Europejska konwencja o ekstradycji upoważnia państwo wzywane do domagania się niezbędnych, dodatkowych informacji w wyznaczonym terminie, gdy uznaje informacje przekazane za niewystarczające (art. 13). Konwencja ta zastrzega, że dokumenty sporządza się w języku strony wzywającej lub wezwanej, przy czym strona wezwana może żądać ich tłumaczenia na wybrany przez siebie język urzędowy Rady Europy (art. 23). Tłumaczenie na angielski lub francuski winno uwzględniać autentyczne teksty konwencji, sporządzone w tych właśnie językach; oficjalny tekst polski, tłumaczony na te języki, może nie odpowiadać w pełni sformułowaniom konwencji.

4. Odmowa fakultatywna wydania

- własnych obywateli (art. 6),
- jeżeli przestępstwo zostało popełnione w całości lub części na terytorium państwa wezwanego lub w państwie tym wszczęto już postępowanie (art. 7),
- w przypadku zagrożenia karą śmierci (art. 11),
- zapadła decyzja o niewszczygnięciu postępowania lub w państwie wezwanym umorzono postępowanie (art. 9 zd. II),
- zapadło orzeczenie zaoczne wobec osoby ściganej i nie zagwarantowano minimum praw (art. 3 II Protokołu).

5. Odmowa obligatoryjna wydania

- w przypadku przestępstwa politycznego (art. 3);
- zapadł prawomocny wyrok wobec osoby, której dotyczy wniosek w przedmiocie przestępstwa objętego wnioskiem (art. 9),
- przedawnienia karalności lub wykonania kary (art. 10),
- w przypadku amnestii w państwie wezwanym (art. 4 II Protokołu).

V. Regulacje polskiej Konstytucji

Zgodnie z art. 55 Konstytucji RP z 1997 r.

1. Ekstradycja obywatela polskiego jest zakazana, z wyjątkiem przypadków określonych w ust. 2 i 3.

2. Ekstradycja obywatela polskiego może być dokonana na wniosek innego państwa lub sądowego organu międzynarodowego, jeżeli możliwość taka wynika z ratyfikowanej przez Rzeczpospolitą Polską umowy międzynarodowej lub ustawy wykonującej akt prawa stanowionego przez organizację międzynarodową, której Rzeczpospolita Polska jest członkiem, pod warunkiem że czyn objęty wnioskiem o ekstradycję:

1) został popełniony poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, oraz

2. stanowił przestępstwo według prawa Rzeczypospolitej Polskiej lub stanowiłby przestępstwo według prawa Rzeczypospolitej Polskiej w razie popełnienia na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, zarówno w czasie jego popełnienia, jak i w chwili złożenia wniosku.

3. Nie wymaga spełnienia warunków określonych w ust. 2 pkt 1 i 2 ekstradycja mająca nastąpić na wniosek sądowego organu międzynarodowego powołanego na podstawie ratyfikowanej przez Rzeczpospolitą Polską umowy międzynarodowej, w związku z objętą jurysdykcją tego organu zbrodnią ludobójstwa, zbrodnią przeciwko ludzkości, zbrodnią wojenną lub zbrodnią agresji.

4. Ekstradycja jest zakazana, jeżeli dotyczy osoby podejrzanej o popełnienie bez użycia przemocy przestępstwa z przyczyn politycznych lub jej dokonanie będzie naruszać wolności i prawa człowieka i obywatela.

5. W sprawie dopuszczalności ekstradycji orzeka sąd.

VI. Regulacje polskiego k.p.k. z 1997 r. i przepisów wykonawczych.

1. Przepisy art. 593-595 k.p.k. normują tryb podejmowania postępowania w sprawie o ekstradycję tzw. czynną, a więc gdy władze polskie wystąpić mają do państwa obcego o wydanie danej osoby lub o zezwolenie na jej tranzyt przez dane terytorium zaś przepisy art. 602-603 normują procedurę w sprawie ekstradycji biernej, czyli rozpatrywania wniosku państwa obcego o wydanie osoby.

2. W świetle art. 593 k.p.k. wniosek ekstradycyjny może dotyczyć:

1) wydania przez państwo obce osoby:

a) przeciwko której wszczęto w Polsce postępowanie karne (przygotowawcze) lub

b) co do której toczyć się ma postępowanie karne sądowe albo

c) w odniesieniu do której ma być wykonana orzeczona już kara pozbawienia wolności,

2) zgody państwa obcego na tranzyt przez jego terytorium osoby wydanej Polsce (mającej być wydaną) przez państwo trzecie oraz

3) wydania przez państwo obce z jego terytorium dowodów rzeczowych lub przedmiotów uzyskanych przez podlegającego wydaniu sprawcę w wyniku przestępstwa.

3. Przepis art. 594 k.p.k. określa wymogi formalne wniosku o wydanie, w tym załączniki, jakie muszą mu towarzyszyć. Nakaz stosowania art. 280 § 1 pkt 2 (§ 3 art. 594 k.p.k.) oznacza, że wniosek powinien zawierać dane o osobie, której dotyczy, a przede wszystkim jej personalia, rysopis, znaki szczególne, miejsce zamieszkania (pobytu) z dołączeniem w miarę możliwości fotografii. Do wniosku tego dołącza się odpowiednio odpis prawomocnego wyroku skazującego, gdy wniosek dotyczy skazanego (§ 2 art. 594 k.p.k.) albo odpis postanowienia o tymczasowym aresztowaniu wraz z uzasadnieniem, w którym wyjaśnia się także podstawę prawną ścigania (§ 1 art. 594 k.p.k.). Tym samym tymczasowe aresztowanie jest tu obligatoryjne.

4. **Szczegółową treść wniosku o wydanie** określa § 66 ust. 1 powołanego wyżej rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 28 stycznia 2002 r. w sprawie szczegółowych czynności sądów (Dz.U. nr 17 poz. 164) zaliczając do nich:

- 1) oznaczenie organu wzywającego, włącznie ze wskazaniem numeru telefonu i telefaksu, a w miarę możliwości także osoby odpowiedzialnej oraz jej adresu poczty elektronicznej,
- 2) przedmiot i podstawę wniosku,
- 3) imię, nazwisko, datę i miejsce urodzenia, miejsce zamieszkania lub pobytu oraz imiona rodziców osoby ściganej,
- 4) opis stanu faktycznego sprawy,
- 5) informacje o przedawnieniu karalności bądź wykonania kary.

Wniosek sporządza się według wzoru określonego w załączniku nr 25 lub 26 do rozporządzenia.

5. Z kolei § 66 ust. 2 tegoż rozporządzenia MS uszczegóławia treść § 1 art. 594 k.p.k. stanowiąc, że do wniosku dołącza się:
 - 1) odpis postanowienia o tymczasowym aresztowaniu, wraz z uzasadnieniem, lub odpis prawomocnego wyroku skazującego na karę pozbawienia wolności,
 - 2) stwierdzenie posiadania obywatelstwa polskiego osoby ściganej, wydane przez właściwy organ, lub informację o jej obywatelstwie, jeżeli osoba ta nie jest obywatelem polskim,
 - 3) tekst przepisów mających zastosowanie w sprawie, w tym tekst przepisów o przedawnieniu,
 - 4) w przypadku osoby ściganej w celu wykonania kary pozbawienia wolności - informację o karze pozostałej do odbycia,
 - 5) w miarę możliwości: rysopis, fotografię, kartę daktyloskopijną osoby ściganej,
 - 6) tłumaczenie wniosku i załączników na język urzędowy państwa wezwanego lub inny wskazany język, sporządzone przez tłumacza przysięgłego.
6. Sąd sporządza wniosek w dwóch egzemplarzach i wraz z załącznikami przesyła do Ministra Sprawiedliwości celem nadania dalszego biegu (§ 67 rozporządzenia).
7. Wniosek o wystąpienie o ekstradycję sąd lub prokurator składa zawsze przez Ministra Sprawiedliwości, jednak w wypadkach nie cierpiących zwłoki zarówno sąd, jak i prokurator mogą przed wystąpieniem z tym wnioskiem wystąpić bezpośrednio do właściwego organu państwa obcego o zatrzymanie lub aresztowanie osoby, co do której ma być złożony ów wniosek, po czym niezwłocznie składają do ministra przedmiotowy wniosek (art. 595 k.p.k. i § 68 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 28 stycznia 2002).
8. Przepis art. 595 k.p.k. ani § 68 ust. 1 powołanego rozporządzenia MS nie definiują pojęcia „wypadków nie cierpiących zwłoki” ani nie określają formy wniosku o tymczasowe aresztowanie lub zatrzymanie osoby. W komentarzach do art. 595 k.p.k. przyjmuje się, że „wypadki nie cierpiące zwłoki” dotyczą sytuacji, gdy oczekiwanie na przygotowanie wniosku o ekstradycję mogłoby zniweczyć wydanie. Natomiast

rozporządzenie w § 68 ust.2 stwierdza się jedynie, że wniosek, o którym mowa w ust. 1 powinien zawierać informacje wymienione w § 66 ust. 1 i wskazywać na istnienie dokumentów określonych w § 66 ust. 3 pkt 1 (czyli postanowienia o tymczasowym aresztowaniu, wraz z uzasadnieniem, lub prawomocnego wyroku skazującego na karę pozbawienia wolności)

9. Uregulowana w art. 596 k.p.k. zasada specjalności (ograniczonego ścigania) przewiduje, że osoba wydawana nie może bez zgody państwa wydającego być ścigana, skazana ani pozbawiona wolności w celu wykonania kary za inne przestępstwo popełnione przed dniem wydania niż te, w związku z którym nastąpiło wydanie. Gdyby jednak państwo wnioskujące chciało rozszerzyć ściganie wobec wydanej już osoby na inne czyny, powinno zwrócić się do państwa, które dokonało wydania, z nowym wnioskiem ekstradycyjnym.
10. Regulacja art. 597 k.p.k. stanowi konsekwencję zasady specjalności na etapie postępowania wykonawczego, które musi być ograniczone wyłącznie do kary (kar) za przestępstwo (przestępstwa) objęte wnioskiem ekstradycyjnym. Dlatego też wymaga ona od sądu wyroku zmieniającego orzeczenie w trybie jego wykonania aby zmodyfikował je w ten sposób, aby kary zostały orzeczone za przestępstwa, co do których nastąpiło wydanie sprawcy.
11. Procedurę realizacji zasady specjalności na etapie postępowania wykonawczego konkretyzuje przepis § 69 rozporządzenia z 28 stycznia 2002 r. stanowiąc, że sąd, który wnioskował o wydanie, zawiadamia zakład karny lub areszt śledczy, w którym osadzono osobę wydaną, jakie postępowanie przed sądem lub jakie orzeczenie skazujące było podstawą wydania. Ponadto sąd, gdy istnieją do tego podstawy, zawiadamia, że osoba wydana nie może być bez zgody państwa wydającego ścigana, skazana ani pozbawiona wolności w celu wykonania kary za inne przestępstwo popełnione przed dniem wydania, niż to, w związku z którym nastąpiło wydanie.
12. Wskutek nowelizacji k.p.k. na mocy ustawy z 27.10.2006 r. (Dz. U. z 2006 r. Nr 226 poz. 1647) uchylono przepis § 1 art. 602 k.p.k. zawierającego definicję ekstradycji biernej. Obecnie przepis art. 602 § 2 k.p.k. reguluje jedynie sposób procedowania w razie wpłynięcia wniosku państwa obcego o:
 - wydanie osoby ściganej w celu przeprowadzenia przeciw niej postępowania karnego,
 - wydanie osoby prawomocnie skazanej w celu wykonania orzeczonej co do niej kary,
 - wydanie osoby ściganej w celu wykonania prawomocnie orzeczonego względem niej środka zabezpieczającego.
13. Właściwy miejscowo sąd okręgowy rozpoczyna procedowanie w przedmiocie wniosku państwa obcego o wydanie dopiero po przesłuchaniu przez prokuratora objętej wnioskiem osoby i zabezpieczenia przez niego dowodów. Przed wydaniem postanowienia w przedmiocie wniosku sąd powinien umożliwić osobie, której wniosek dotyczy, złożenie wyjaśnień ustnie lub pisemnie oraz korzystanie w trakcie posiedzenia z pomocy obrońcy (art. 603 § 1 i 2 k.p.k.).
14. Przedmiotem postępowania ekstradycyjnego jest kwestia dopuszczalności prawnej wydania. Zgodzić się zatem należy, że wystarczające jest przy wydawaniu w celu

przeprowadzenia postępowania karnego, uprawdopodobnienie przez państwo wnioskujące zarzutu popełnienia przestępstwa, którego wydanie ma dotyczyć. Jest bowiem oczywiste, że wydanie może nastąpić tylko wtedy, gdy istnieje prawdopodobieństwo popełnienia zarzucanego przestępstwa (por. postanow. s.apel. w Warszawie z 04.12.2007 r., II Akz 746/07.12.04, Apel.-W-wa 2008/2/141) Nie decyduje bowiem sam wniosek, ale też dołączone doń dokumenty, w tym stosowne protokoły z czynności procesowych strony wzywającej, których uzupełnienia strona wzywana do wydania może zawsze zażądać. W grę mogą też wejść dodatkowe wymagania, co do badania dostateczności dowodów, stawiane przez umowy dwustronne.

15. W wypadku wniosku o ekstradycję sąd nie podejmuje decyzji w przedmiocie wydania, a jedynie rozstrzyga kwestię prawnej dopuszczalności wydania. Samo wydanie należy do kompetencji władzy wykonawczej, jednakże jeśli sąd stwierdzi prawną niedopuszczalność ekstradycji, wydanie nie może nastąpić (art. 603 § 3 k.p.k.). W przypadku decyzji sądu orzekającej o dopuszczalności ekstradycji, decyzję w przedmiocie wydania podejmuje Minister Sprawiedliwości.
16. Jak wskazuje się słusznie w orzecznictwie sądowym procedura opiniowania wniosków państw obcych o wydanie osób ściganych w celu przeprowadzenia przeciwko nim postępowania karnego (art. 603 i nast. k.p.k.), skonstruowana została na potrzeby układu typowego, który występuje wówczas, gdy osoba ścigana przebywa na terenie Polski. Ma ona jednak zastosowanie także do nietypowych sytuacji, gdy osoba ścigana nie przebywa już w Polsce, gdyż została wcześniej wydana innemu państwu, celem przeprowadzenia wobec niej postępowania karnego dotyczącego konkretnego przestępstwa lub przestępstw, zaś obecnie organ państwa obcego zwrócił się z uzupełniającym wnioskiem o wyrażenie zgody na rozszerzenie ścigania o nowe przestępstwa. W postępowaniu mającym za przedmiot wydanie opinii co do wniosku państwa obcego o ściganie osoby już wydanej za inne przestępstwo popełnione przed jej wydaniem, realizowanie jej uprawnień procesowych, musi być oceniane z punktu widzenia konkretnych możliwości, a nadto uwzględniać fakt, czy osoba ścigana jest dostatecznie chroniona gwarancjami procesowymi, zapewnionymi jej przez państwo wzywające do wydania .
17. W orzecznictwie SN zauważa się także słusznie, że kwestia prawnej dopuszczalności wydania powinna być oceniana przy uwzględnieniu realiów występujących w chwili orzekania, nie zaś zdarzeń przyszlých i niepewnych. W związku z tym toczące się postępowanie administracyjne w przedmiocie udzielenia osobie ściganej azylu politycznego nie może stanowić przeszkody orzekania w przedmiocie prawnej dopuszczalności wydania.
18. Prezes sądu, do którego prokurator wystąpił o wydanie postanowienia w przedmiocie dopuszczalności ekstradycji bada formalne warunki wniosku prokuratorskiego w trybie art. 120 § 1 k.p.k., ale już nie warunki formalne wniosku o ekstradycję państwa obcego (takiej kontroli dokonuje sąd) po czym wyznacza posiedzenie.
19. Osoba ścigana nie ma prawa bezwzględnego udziału w posiedzeniu, gdyż takie prawo przysługuje obrońcy. Zgodnie jednak z art. 603§ 1 k.p.k. należy takiej osobie umożliwić złożenie wyjaśnień ustnie bądź na piśmie. Ten ostatni sposób będzie z reguły stosowany w przypadku tzw. dalszego wydania, gdyż osoba, której dotyczy

wniosek, nie przebywa na terytorium Polski. Wprawdzie regulacja art. 603 k.p.k nie odnosi się do udziału prokuratora w posiedzeniu, ale ze względu chociażby na fakt, że to on przekazuje wniosek, powinien być o posiedzeniu poinformowany.

20. Instytucję ekstradycji uproszczonej reguluje dodana nowelą z 10.01.2003 r. (Dz. U. Nr 17 poz. 155) art. 603 k.p.k., wzorowany na unormowaniach Konwencji z 10.03.1995 r. o uproszczonej procedurze ekstradycyjnej (Dz. Urz. WE C nr 78/1995, s. 2), a także nawiązujący do regulacji Konwencji z 10.05.1996 r. dotyczącej ekstradycji między państwami członkowskimi UE (Dz. Urz. WE C nr 313/1996, s. 12).
21. Art. 604 § 1 k.p.k. w sposób wyczerpujący określa okoliczności przesądzające o prawnej niedopuszczalności wydania, których wystąpienie musi skutkować orzeczeniem o niedopuszczalności wydania. Z kolei wystąpienie fakultatywnych przesłanek niedopuszczalności ścigania z art. 604§ 2 („wydania można odmówić”) takiego skutku nie powoduje. Dlatego należy uznać, że norma ta jest skierowana nie do sądu, ale do Ministra Sprawiedliwości, który zobowiązany jest w kwestii ekstradycji podjąć ostateczną decyzję.
22. Zarówno postanowienie orzekające o niedopuszczalności ekstradycji jak i postanowienie uwzględniające wniosek podlegają zaskarżeniu (art. 603 § 4 k.p.k.)

Przekazywanie osób skazanych

I. Podstawy prawne:

1. Konwencja o przekazywaniu osób skazanych, sporządzona w Strasburgu w 1983 r. (Dz. U. z 1995 r. Nr 51, poz. 279 i 280) wraz z **protokołem dodatkowym z 18.XII. 1997 r.**

Polska jest jej stroną od 01.01.1995 r. Jej stronami jest także 29 państw Europy oraz USA, Kanada, Turcja, Bahama i Trynidad-Tobago

2. Konwencja berlińska z 19 maja 1978 r. o przekazywaniu osób skazanych na karę pozbawienia wolności w celu odbycia kary w państwie, którego są obywatelami. Wiąże ona Polskę od 16 marca 1980 r. (Dz. U. z 1980 r. Nr 8, poz. 21 i 22), a jej stronami są też Korea Płn., Kuba, Mongolia, Mozambik, Rosja oraz Bułgaria, Czechy, Słowacja i Węgry, z tym że 4 ostatnie państwa wiąże także Konwencja strasburska, która powinna tu mieć pierwszeństwo. Konwencja berlińska wyłącza możliwość przekazania m.in. w sytuacji, gdy skazany obywatel obcy ma stałe miejsce zamieszkania w kraju, w którym go skazano, albo gdy w państwie, którego jest obywatelem, został za ten czyn uniewinniony lub postępowanie umorzono albo nastąpiło już przedawnienie wykonania kary orzeczonej w państwie obcym (art. 4). Zastrzega się też, że skutki prawne skazania muszą być w państwie przejmującym takie same, jak w państwie skazania (art. 11).

II. Przekazywanie w trybie Konwencji Rady Europy z 21 marca 1983 r.

1. Warunki przekazania.

- skazany jest obywatelem państwa wykonania,
- orzeczenie jest prawomocne,

- przekazanie może dotyczyć osób, których okres kary do odbycia wynosi co najmniej 6 miesięcy, a w wyjątkowych wypadkach - także gdy jest on krótszy (art. 3 ust. 1 lit. c i ust. 2),
- skazany wyraża zgodę na przekazanie lub gdy jedno z państw uzna to za konieczne ze względu na jego wiek lub stan fizyczny i psychiczny; zgodę taką wyraża jego przedstawiciel prawny (art. 3 ust. 1 lit. d),
- działanie lub zaniechanie, stanowiące podstawę skazania, stanowi przestępstwo w rozumieniu prawa państwa wykonania lub stanowiłoby przestępstwo w wypadku popełnienia na jego terytorium, państwa skazania i wykonania wyrażają zgodę na przekazanie

Jeśli chodzi o zgodę skazanego to państwo skazania winno zapewnić, aby zgoda wyrażona była dobrowolnie i ze świadomością skutków prawnych przejęcia (art. 7). Do skutków tych należy też możliwość ścigania i karania przejętego skazanego za inne przestępstwa w kraju przejęcia niż to, którego dotyczy przekazanie. Państwo wykonania ma możliwość weryfikacji dobrowolności zgody

2. Wniosek o przekazanie winien być sporządzony na piśmie w języku wymaganym przez państwo przekazujące (art. 5).

3. W wypadku przekształcenia kary stosuje się przepisy proceduralne państwa wykonania. Przy przekształceniu kary właściwe organy:

- są związane ustaleniami stanu faktycznego, wynikającymi w sposób wyraźny lub dorozumiany z orzeczenia wydanego w państwie skazania,
- nie mogą przekształcić kary pozbawienia wolności w karę o charakterze majątkowym,
- uwzględniają okres pozbawienia wolności odbyty przez skazanego oraz
- nie mogą pogarszać sytuacji skazanego ani nie są związane dolną granicą wymiaru kary przewidzianej przez prawo państwa wykonania za popełnione przestępstwo lub przestępstwa.

III. Orzekanie przez sąd polski o dopuszczalności przejęcia lub przekazania orzeczenia do wykonania na podstawie k.p.k. z 1997 r. i przepisów wykonawczych.

1. Przepis art. 611a reguluje tryb postępowania sądowego w przedmiocie dopuszczalności zarówno przejęcia, jak i przekazania orzeczenia do wykonania i to niezależnie od tego, od kogo pochodzi inicjatywa przejęcia lub przekazania orzeczenia. Ma on zastosowanie również w wypadku orzekania przez sąd właściwy do wykonania kary lub środka na podstawie art. 610 § 4.
2. W przedmiocie dopuszczalności przejęcia lub przekazania orzeczenia do wykonania sąd orzeka na posiedzeniu, w składzie wynikającym z art. 30 § 1. Dotyczy to również orzekania przez sąd właściwy do wykonania kary lub środka na podstawie art. 610 § 4, gdyż w omawianym postępowaniu stosuje się wyłącznie przepisy kodeksu postępowania karnego, a odesłanie do przepisów

kodeksu karnego wykonawczego dotyczy wyłącznie określenia sądu, o którym mowa w art. 610 § 4.

3. Sąd rozpoznaje sprawę dopuszczalności przejęcia lub przekazania orzeczenia do wykonania na posiedzeniu, w którym ma prawo wziąć udział prokurator i skazany, jeżeli przebywa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, oraz obrońca skazanego, jeżeli się na nie stawi. Jeżeli skazany, który nie przebywa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, nie posiada obrońcy, prezes sądu właściwego do rozpoznania sprawy może mu wyznaczyć obrońcę z urzędu. Jeżeli dane zawarte we wniosku są niewystarczające, sąd może zarządzić ich uzupełnienie. W tym celu sąd może odroczyć rozpoznanie sprawy.
4. Negatywna decyzja sądu jest wiążąca dla Ministra Sprawiedliwości w tym znaczeniu, że jeżeli sąd wydał postanowienie o niedopuszczalności przejęcia lub przekazania orzeczenia do wykonania, przejęcie ani przekazanie nie może nastąpić (art. 611 a § 4 k.p.k.).
5. Na postanowienie sądu w przedmiocie przejęcia lub przekazania orzeczenia do wykonania przysługuje zażalenie (art. 611 a § 5 k.p.k.).
6. **Przejęcie orzeczenia do wykonania w Rzeczypospolitej Polskiej jest niedopuszczalne, jeżeli (art. 611b § 1 k.p.k.):**

- 1) orzeczenie nie jest prawomocne albo nie podlega wykonaniu,
- 2) wykonanie orzeczenia mogłoby naruszać suwerenność, bezpieczeństwo lub porządek prawny Rzeczypospolitej Polskiej,
- 3) skazany na karę pozbawienia wolności lub osoba, wobec której orzeczono środek polegający na pozbawieniu wolności, nie wyraża zgody na przejęcie,
- 4) skazany na grzywnę albo wobec którego orzeczono przepadek, niezamieszkujący na stałe na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, nie posiada mienia na jej terytorium,
- 5) czyn wskazany we wniosku nie stanowi czynu zabronionego według prawa polskiego,
- 6) zachodzą okoliczności, o których mowa w art. 604 § 1 pkt 2, 3 i 5.

7. Przekazanie orzeczenia do wykonania w państwie obcym jest niedopuszczalne, jeżeli (art. 611 b § 2 k.p.k.):

- 1) orzeczenie nie jest prawomocne albo nie podlega wykonaniu,
- 2) skazany na karę pozbawienia wolności lub osoba, wobec której orzeczono środek polegający na pozbawieniu wolności, nie wyraża zgody na przekazanie,
- 3) skazany na karę pozbawienia wolności lub osoba, wobec której orzeczono środek polegający na pozbawieniu wolności, jest osobą określoną w art. 604 § 1 pkt 1,
- 4) zachodzą okoliczności, o których mowa w art. 604 § 1 pkt 3 i 5.

8. Przepisy rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 stycznia 2002 r. w sprawie szczegółowych czynności sądów w sprawach z zakresu międzynarodowego postępowania cywilnego oraz karnego w stosunkach międzynarodowych.(Dz. U. z dnia 1 marca 2002., zm. Dz.U.05.109.916) przewidują, że:

§ 75. Po uprawomocnieniu się postanowienia o dopuszczalności przejęcia do wykonania w Rzeczypospolitej Polskiej orzeczenia o karze pozbawienia wolności podlegającej wykonaniu lub środka polegającego na pozbawieniu wolności, sąd przesyła niezwłocznie do Ministra Sprawiedliwości jego uwierzytelniony odpis, a jeżeli zastosowano tymczasowe aresztowanie - także odpis takiego postanowienia wraz ze stosownym nakazem przyjęcia.

§ 76. Przed wydaniem postanowienia określającego kwalifikację prawną czynu według prawa polskiego oraz karę i środek podlegający wykonaniu sąd zwraca się do Ministra Sprawiedliwości o informację, co do treści oświadczenia złożonego organom państwa obcego odnośnie do warunków, na jakich nastąpiło przejęcie orzeczenia do wykonania.

§ 77. Po uprawomocnieniu się postanowienia, określającego kwalifikację prawną czynu według prawa polskiego oraz karę lub środek podlegający wykonaniu, sąd przesyła niezwłocznie jego uwierzytelniony odpis do Ministra Sprawiedliwości, wraz z obliczeniem okresu wykonania kary i informacją, w jakim zakładzie karnym skazany będzie odbywał karę.

§ 78. Sąd, który wydał postanowienie, o którym mowa w § 77, zawiadamia niezwłocznie Ministra Sprawiedliwości o odbyciu przez skazanego kary, o warunkowym zwolnieniu skazanego oraz o ucieczce skazanego z zakładu karnego.

§ 79. W przypadku gdy cudzoziemiec skazany prawomocnie przez sąd polski wyrazi wobec sądu wolę odbycia kary albo środka polegającego na pozbawieniu wolności w innym państwie, sąd ten niezwłocznie zawiadamia o tym Ministra Sprawiedliwości, przesyłając jednocześnie pismo skazanego lub wyciąg z protokołu.

§ 80. Niezwłocznie po uprawomocnieniu się postanowienia o dopuszczalności przekazania orzeczenia do wykonania za granicą sąd przesyła Ministrowi Sprawiedliwości jego uwierzytelniony odpis.

§ 81. 1. Sąd, który wydał orzeczenie, przesyła niezwłocznie na wniosek Ministra Sprawiedliwości następujące dokumenty:

- 1) uwierzytelniony odpis orzeczenia skazującego wraz ze stwierdzeniem prawomocności i wykonalności,
- 2) treść przepisów prawnych, które były podstawą orzeczenia,
- 3) informację o karze lub środku karnym polegającym na pozbawieniu wolności, który został już wykonany wobec skazanego, informację o okresie tymczasowego aresztowania zaliczonym na poczet kary lub środka oraz o planowanym terminie zakończenia kary,
- 4) dokument zawierający zgodę na przekazanie.

2. Dokumenty, o których mowa w ust. 1, sąd przesyła, wraz z tłumaczeniem na język urzędowy państwa wezwanego lub inny wskazany język, sporządzonym przez tłumacza przysięgłego.

§ 82. 1. Po pozytywnym rozstrzygnięciu wniosku o przekazanie orzeczenia do wykonania za granicą sąd, który wydał wyrok skazujący lub orzekł środek polegający na pozbawieniu wolności, przesyła dyrektorowi zakładu karnego, w którym przebywa skazany, nakaz wydania i przetransportowania skazanego do granicy Rzeczypospolitej Polskiej w terminie wskazanym przez Ministra Sprawiedliwości.

2. Kopię nakazu, o którym mowa w ust. 1, sąd przesyła niezwłocznie Ministrowi Sprawiedliwości.

3. Przepis § 74¹ stosuje się odpowiednio.

Oznacza to, że jeżeli oskarżony nie posiada dokumentu uprawniającego do przekroczenia granicy państwa, sąd, przed przekazaniem dyrektorowi aresztu śledczego nakazu, zwraca się o wydanie stosownego dokumentu do urzędu konsularnego lub przedstawicielstwa dyplomatycznego w Rzeczypospolitej Polskiej państwa, którego obywatelem jest tymczasowo aresztowany, a jeżeli nie jest to możliwe, występuje o wydanie dokumentu, o którym mowa w art. 75 ust. 2 ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o cudzoziemcach (Dz. U. Nr 128, poz. 1175, z późn. zm.).

Załącznik nr 25 do rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 stycznia 2002 r. w sprawie szczegółowych czynności sądów w sprawach z zakresu międzynarodowego postępowania cywilnego oraz karnego w stosunkach międzynarodowych. (Dz. U. z dnia 1 marca 2002 r. Nr 17 poz. 264 zm. Dz. U. 05. Nr 109, poz. 916)

WZÓR WNIOSKU O WYDANIE LUB PRZEWÓZ OSOBY ŚCIGANEJ W CELU PRZEPROWADZENIA POSTĘPOWANIA SĄDOWEGO

(oznaczenie Sądu)

.....
(sygnatura akt)

.....
(data)

Wniosek o wydanie lub przewóz osoby ściganej w celu przeprowadzenia postępowania sądowego

Przed Sądem w Rzeczpospolita Polska toczy się postępowanie karne przeciwko oskarżonemu..... na podstawie aktu oskarżenia z dnia..... wniesionego przez Prokuratora w

Wobec tego, że oskarżony przebywa obecnie w,
(nazwa państwa wezwanego)

Sąd w na podstawie postanowień art.

(wymienić pełne brzmienie umowy międzynarodowej regulującej wydawanie osób w stosunkach z danym państwem^{*)}) wnosi o wydanie wymienionego oskarżonego w celu przeprowadzenia postępowania sądowego.

Dane personalne oskarżonego:

- 1) imię (imiona)
- 2) nazwisko
- 3) pseudonim
- 4) data urodzenia
- 5) miejsce urodzenia
(podać miejscowość, województwo i nazwę państwa)
- 6) imiona rodziców oraz nazwisko rodowe matki
- 7) obywatelstwo
- 8) stan cywilny
- 9) poprzednia karalność
- 10) miejsce zamieszkania lub pobytu za granicą

.....
(w miarę możliwości podać dokładny adres)

Dane dotyczące popełnionego przestępstwa
..... oskarżony został o to, że:
(imię i nazwisko)

.....
.....

(podać treść zarzutów lub zwięzły opis stanu faktycznego popełnionych czynów oraz - w sprawach o przestępstwa przeciwko mieniu - ustaloną lub przypuszczalną wysokość wyrządzonej szkody)

Opisane wyżej czyny podlegają w Rzeczypospolitej Polskiej karze na podstawie przepisów art. Kodeksu karnego, które brzmią, jak następuje:

"Art."

"Art."

Według przepisów prawa karnego Rzeczypospolitej Polskiej przedawnienie ścigania czynu popełnionego przez oskarżonego nie nastąpiło.

"Art."

Przedawnienie ścigania karnego nastąpi w dniu

Do niniejszego wniosku Sąd załącza:

- 1) postanowienie z dnia o zastosowaniu aresztowania wydane przez,
- 2) zaświadczenie dotyczące obywatelstwa oskarżonego,
- 3) rysopis oskarżonego,
- 4) fotografię oskarżonego,
- 5) kartę z odciskami palców oskarżonego,
- 6)

Sędzia
(podpis)

(pieczęć Sądu)

ZAŁĄCZNIK Nr 26 do Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 stycznia 2002 r. w sprawie szczegółowych czynności sądów w sprawach z zakresu międzynarodowego postępowania cywilnego oraz karnego w stosunkach międzynarodowych.(Dz. U. z dnia 1 marca 2002 r. Nr 17 poz. 264 zm. Dz. U.05. Nr 109, poz. 916)

WZÓR WNIOSKU O WYDANIE LUB PRZEWÓZ OSOBY SKAZANEJ W CELU WYKONANIA KARY

(oznaczenie Sądu)

.....
(sygnatura akt)

.....
(data)

Wniosek o wydanie lub przewóz osoby ściganej w celu wykonania kary

Wyrokiem Sądu w Rzeczpospolita Polska, oskarżony skazany został na karę lat pozbawienia wolności oraz

Wyrok ten stał się prawomocny w dniu

Wobec tego, że skazany przebywa obecnie w, (nazwa państwa wezwanego)

Sąd w na podstawie postanowień art.

(wymienić pełne brzmienie umowy międzynarodowej regulującej wydawanie osób w stosunkach z danym państwem*) wnosi o wydanie wymienionego oskarżonego w celu wykonania orzeczonej wobec niego kary.

Dane personalne oskarżonego:

- 1) imię (imiona)
- 2) nazwisko
- 3) pseudonim
- 4) data urodzenia
- 5) miejsce urodzenia
(podać miejscowość, województwo i nazwę państwa)
- 6) imiona rodziców oraz nazwisko rodowe matki
- 7) obywatelstwo
- 8) stan cywilny
- 9) poprzednia karalność
- 10) miejsce zamieszkania lub pobytu za granicą

.....
(w miarę możliwości podać dokładny adres)

Dane dotyczące popełnionego przestępstwa
..... skazany został za to, że:
(imię i nazwisko)

.....
.....

(podać zgodnie z wyrokiem. Jeżeli wyrok nie zawiera uzasadnienia, należy zwięźle opisać stan faktyczny każdego przestępstwa)

Opisane wyżej czyny podlegają w Rzeczypospolitej Polskiej karze na podstawie przepisów art. Kodeksu karnego, które brzmią, jak następuje:

"Art."

"Art."

Według przepisów prawa karnego Rzeczypospolitej Polskiej przedawnienie wykonania orzeczonej kary nie nastąpiło.

"Art."

Przedawnienie wykonania kary nastąpi w dniu

Do niniejszego wniosku Sąd załącza:

- 1) uwierzytelniony odpis prawomocnego wyroku z dnia,
- 2) zaświadczenie dotyczące obywatelstwa oskarżonego,
- 3) rysopis oskarżonego,
- 4) fotografię oskarżonego,
- 5) kartę z odciskami palców oskarżonego,
- 6)

Sędzia

.....

(podpis)

(pieczęć Sądu)

^{*)} W razie braku odpowiedniego porozumienia międzynarodowego zamieszcza się następującą treść "na podstawie przepisów Kodeksu postępowania karnego".

Załącznik nr 27 do Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 stycznia 2002 r. w sprawie szczegółowych czynności sądów w sprawach z zakresu międzynarodowego postępowania cywilnego oraz karnego w stosunkach międzynarodowych. (Dz. U. z dnia 1 marca 2002 r. Nr 17 poz. 264 zm. Dz. U. 05. Nr 109, poz. 916)

WZÓR WNIOSKU O PRZEJĘCIE ŚCIGANIA KARNEGO

(oznaczenie Sądu)

.....
(sygnatura akt)

.....
(data)

Wniosek o przejęcie ścigania karnego

Przed Sądem w Rzeczpospolita Polska toczy się postępowanie karne przeciwko oskarżonemu o czyn z art. Kodeksu karnego.

Wobec tego, że oskarżony jest obywatelem/ma stałe miejsce zamieszkania na terytorium

..... Sąd w na podstawie postanowień art.

.....
(wymienić pełne brzmienie umowy międzynarodowej regulującej przekazywanie ścigania karnego z danym państwem *) wnosi o przejęcie ścigania karnego przeciwko oskarżonemu.

Dane personalne oskarżonego:

- 1) imię (imiona):
- 2) nazwisko:
- 3) data urodzenia:
- 4) miejsce urodzenia:
- 5) imiona rodziców oraz nazwisko rodowe matki:
- 6) obywatelstwo:
- 7) stan cywilny:
- 8) miejsce zamieszkania lub pobytu:

Dane dotyczące przestępstwa:

..... oskarżony został o to, że:

(imię i nazwisko)

.....
(podać zgodnie z aktem oskarżenia)

Opisane wyżej czyny podlegają karze w Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie następujących przepisów Kodeksu karnego, które brzmią, jak następuje:

"Art."

"Art."

Według przepisów prawa karnego Rzeczypospolitej Polskiej przedawnienie ścigania czynu popełnionego przez oskarżonego nie nastąpiło.

"Art."

Przedawnienie ścigania karnego nastąpi w dniu

Do niniejszego wniosku Sąd załącza:

1. Uwierzytelnione odpisy dokumentów z akt sprawy
2. Wnioski o ściganie lub odpisy pozwów (o ile są wymagane lub

zostały złożone)

3.

^{*)} W razie braku odpowiedniego porozumienia międzynarodowego zamieszcza się następującą treść "na podstawie przepisów Kodeksu postępowania karnego".

Sędzia

.....

(podpis)

(pieczęć Sądu)

ORZECZNICTWO DO ROZDZIAŁU I

1. Wyrok SN z 25 czerwca 2008 r., sygn. IV KK 179/08, LEX nr 438417

Brak zgody państwa, wydającego na pociągnięcie oskarżonego do odpowiedzialności karnej, stanowi przeszkodę w ściganiu, jest tym samym "inną okolicznością wyłączającą ściganie" w rozumieniu art. 17 § 1 pkt 11 k.p.k., którą stosownie do treści art. 439 § 1 pkt 9 k.p.k. kwalifikować należy jako tzw. bezwzględną przyczynę odwoławczą. Nie ulega wątpliwości, że przepis art. 596 k.p.k., wyrażając fundamentalną dla systemu ekstradycyjnego zasadę specjalności, polegającej na tym, że po wydaniu oskarżony może być ścigany i ukarany jedynie za przestępstwa, które stanowiły przedmiot uzgodnienia między obydwojma zainteresowanymi państwami, to jest wzywającym i wezwanym, dość istotnie ogranicza suwerenność jurysdykcyjną państwa wzywającego. Ustanawia bowiem zakaz wszczynania bądź dalszego prowadzenia postępowania karnego, czy ukarania za czyny nieobjęte wnioskiem ekstradycyjnym, a popełnione przez ekstradowanego przed jego wydaniem. Ograniczenie to ma jednak charakter warunkowy, jako że ów zakaz obowiązuje jedynie o tyle, o ile państwo wezwane nie wyraziło *expressis verbis* - na wniosek państwa wzywającego - zgody na rozszerzenie ścigania za inne czyny.

2. Postanowienie SN z 29 sierpnia 2007 r., II KK 134/07, Biul.PK 2007/15/30.

W art. 615 § 2 k.p.k. określono, iż przepisów działu XIII k.p.k. (w tym także art. 611b k.p.k.) nie stosuje się, jeśli umowa międzynarodowa, której Polska jest stroną, stanowi inaczej. Łączy się to z konstytucyjną zasadą pierwszeństwa umowy międzynarodowej ratyfikowanej przez Polskę nad ustawą, gdy tej ostatniej nie da się pogodzić ze wspomnianą umową (zob. postanowienie SN z dnia 14 stycznia 2004 r., V KK 319/03, OSNKW 2004, z. 3, poz. 27). Zatem Sąd Okręgowy w W. nie był uprawniony do orzeczenia o niedopuszczalności przejęcia orzeczenia do wykonania, powołując się tylko na brak zgody skazanego na przejęcie (co przewiduje art. 611b § 1 pkt 3 k.p.k., przywołany zresztą w postanowieniu Sądu), nie jest to bowiem wystarczająca przesłanka negatywna, skutkująca niedopuszczalnością przejęcia orzeczenia do wykonania. Jak zostało to określone w art. 3 ust. 2 powołanego Protokołu Dodatkowego do Konwencji o przekazywaniu osób skazanych, Państwo wykonania postanawia o przejęciu skazanego, po rozważeniu jego stanowiska..

3. Postanowienie SN z dnia 29 sierpnia 2006 r., sygn. V KK 193/06, LEX nr 196965

W wypadku stwierdzenia braku zgody państwa wydającego na ściganie danej osoby za dany czyn popełniony przed dniem wydania, o którą to zgodę nie występował uprawniony polski organ procesowy, sąd może albo umorzyć postępowanie na podstawie art. 17 § 1 pkt 11 k.p.k., albo też je kontynuować i w określonym przez prawo trybie złożyć wniosek o wyrażenie przez państwo obce dodatkowej zgody na ściganie.

4. Postanowienie SN z 05 października 2005, II KK 194/05 ,LEX nr 157557.

W świetle art. 611b § 1 pkt 5 k.p.k. przeszkodą w przejęciu zagranicznego orzeczenia do wykonania jest brak podwójnej przestępności czynu. Brak jest możliwości przejęcia do wykonania kary orzeczonej za czyn, który według prawa polskiego wyczerpuje znamiona wykroczenia.

5. Postanowienie SN z 14 stycznia 2004 r (V KK 319/03, OSNKW 2004/3/27)...

Sąd rozpoznający wniosek Ministra Sprawiedliwości o wydanie postanowienia w przedmiocie dopuszczalności przejęcia orzeczenia do wykonania w Polsce, gdy wniosek o samo przejęcie pochodzi od władz państwa, które podobnie jak Rzeczpospolita Polska jest stroną Protokołu

Dodatkowego do Konwencji o przekazywaniu osób skazanych, sporządzonego w Strasburgu dnia 18 grudnia 1997 r. (Dz. U. z 2000 r., Nr 43, poz.490), jest obowiązany uwzględnić przepisy tej umowy międzynarodowej, a nie tylko normy rozdziału 66 Kodeksu postępowania karnego o przejmowaniu i przekazywaniu orzeczeń do wykonania. Tym samym, nie może jednak orzec o niedopuszczalności przejęcia z tej tylko przyczyny, że skazany nie wyraził zgody na to przejęcie, skoro zgodnie z art. 3 ust. 1 tego Protokołu można orzekać o przejęciu, mimo braku takiej zgody. Sąd powinien natomiast w razie braku tej zgody rozważyć stanowisko skazanego, uwzględniając powody, jakie podawane są w związku z odmową zgody na przekazanie do kraju obywatelstwa, w tym także od strony celów, które legły u podstaw Konwencji o przekazywaniu osób skazanych z dnia 21 marca 1983 r. (Dz. U. z 1995 r., Nr 51, poz. 279).

6 . Postanowienie SN z dnia 3 lipca 2003 r., sygn. II KK 146/03, LEX nr 80295

Do uznania ekstradycji za prawnie niedopuszczalną z uwagi na niezachowanie gwarancji respektowania przez kraj wzywający normy konwencyjnej przewidzianej w art. 3 Europejskiej konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, konieczne jest wykazanie istnienia rzeczywistego ryzyka niezachowania tej normy w konkretnym wypadku i do konkretnej, a więc objętej wnioskiem o ekstradycję osoby.

7. Postanowienie SN z dnia 15 października 2002 r., sygn. V KK 140/02, OSNKW 2003/3-4/32

1. W sądowym postępowaniu ekstradycyjnym prawdopodobieństwo naruszenia, określonych w postanowieniach art. 3 i 6 Europejskiej Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności, praw i minimalnych standardów procesowych wobec osoby ściganej za przestępstwo popolite musi być rezultatem ustaleń odnoszących się do praktyki organów państwa wzywającego w sprawach tego rodzaju i nie może być ustalane wyłącznie w drodze domniemania wywiedzionego ze sposobu stosowania prawa w sprawach o wyrażnie innym charakterze.

2. Prawdopodobieństwo nierespektowania postanowień Europejskiej Konwencji jest istotne i stanowi przyczynę odmowy wydania na podstawie art. 604 § 1 pkt 5 k.p.k., jeżeli ustalone zostało na podstawie faktów przekonujących o istnieniu rzeczywistego ryzyka traktowania danej osoby sprzecznie z treścią tych postanowień.

3. Jeżeli stanowisko sądu prowadzić ma do pozbawienia podmiotu prawa międzynarodowego uprawnienia do jurysdykcji, to uzasadnienie takiego stanowiska wynikać musi z wagi argumentacji prawnej i wskazywać powody, dla których przyczyny odmowy wydania są istotniejsze od bezkarności osoby ściganej.

8. Postanowienie SN z 28 marca 2002 r., sygn. V KKN 122/00, OSNKW 2002/7-8/60, LEX nr 53740

Dopuszczalne jest odczytanie na rozprawie w odpowiednim zakresie, na zasadach określonych w art. 391 k.p.k., protokołów zeznań świadka złożonych przez niego w postępowaniu przygotowawczym, prowadzonym przez prokuratora państwa obcego albo organ działający pod jego nadzorem lub przed sądem państwa obcego, jeżeli sposób przeprowadzenia tych czynności nie jest sprzeczny z zasadami porządku prawnego w Rzeczypospolitej Polskiej, mimo że czynności te nie zostały podjęte na wniosek polskiego sądu lub prokuratora (art. 587 k.p.k.) ani też przed przejęciem ścigania (art. 590 § 4 k.p.k.).

9. Uchwała SN z dnia 21 marca 2000 r., sygn. I KZP 57/99, OSNKW 2000/3-4/29

Określenie "sąd" (bez bliższego oznaczenia), użyte w art. 605 § 2 k.p.k., oznacza sąd okręgowy.

10. Uchwała SN z dnia 16 marca 2000 r., sygn. I KZP 53/99, OSNKW 2000/3-4/21

Sądem właściwym funkcjonalnie do stosowania w postępowaniu ekstradycyjnym tymczasowego aresztowania osoby ściganej, co do której organ obcego państwa złożył wniosek o wydanie, jest sąd okręgowy właściwy do orzekania w przedmiocie wydania (art. 605 § 1 w związku z art. 602 k.p.k.).

11. Postanowienie SN z dnia 11 stycznia 2000 r., sygn. II KO 289/99, OSNKW 2000/3-4/38

Kwestia prawnej dopuszczalności wydania powinna być oceniana przy uwzględnieniu realiów występujących w chwili orzekania, nie zaś zdarzeń przyszłych i niepewnych. W związku z tym toczące się postępowanie administracyjne w przedmiocie udzielenia osobie ściganej azylu politycznego nie może stanowić przeszkody orzekania w przedmiocie prawnej dopuszczalności wydania.

12. Wyrok SN z dnia 17 grudnia 1999 r., sygn. IV KKN 366/99, Prok. i Pr. 2000/6/11

W prawie międzynarodowym w kwestii ekstradycji obowiązuje zasada ograniczonego ścigania, zwana też zasadą specjalności. Stosownie do treści art. 14 Europejskiej Konwencji o ekstradycji sporządzonej w Paryżu z dnia 13 grudnia 1957 r. (Dz. U. z 1994 r., Nr 70, poz. 307), "osoba wydana nie będzie ścigana, skazana ani też pozbawiona wolności w celu wykonania kary lub zastosowania środka zabezpieczającego, ani też poddana jakimkolwiek innym ograniczeniom wolności osobistej za jakiegokolwiek przestępstwo popełnione przed wydaniem, inne niż to, w związku z którym nastąpiło wydanie". Zasada ta, jak stwierdza dalszy fragment tego przepisu, może być przełamana jedynie za zgodą państwa wydającego. Oznacza to, że postępowanie o przestępstwo nie objęte decyzją o wydaniu jest dopuszczalne jedynie za dodatkową zgodą strony wydającej.

13. Wyrok SN z dnia 11 lutego 1983 r., sygn. Rw 1266/82, OSNKW 1983/9/77

Jeżeli sprawca przestępstwa został zatrzymany za granicą, a następnie wydany organom Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej i tymczasowo aresztowany, to w myśl art. 224 w zw. z art. 528 § 2 k.p.k. na poczet wymierzonej mu kary zalicza się okres tymczasowego aresztowania od dnia zatrzymania za granicą, a nie od dnia wydania sprawcy organom PRL.

14. Postanowienie sądu apelacyjnego w Katowicach z 30 lipca 2008 r. ,II Akz 329/08, Biul.SAKa 2008/3/22

Przepis art. 611 e kpk posługuje się pojęciem obywatelstwa jedynie w kontekście powiązania go z państwem, na którego terytorium aktualnie przebywa osoba skazana. Natomiast dla bytu przesłanek z tego przepisu bez znaczenia pozostają inne obywatelstwa, jeżeli takowe dana osoba posiada. Wprawdzie zgodnie z art. 2 ustawy z dnia 15 lutego 1962 r. o obywatelstwie polskim (Dz. U. 1962, Nr 10, poz. 49) obywatel polski, w myśl prawa polskiego, nie może być równocześnie uznawany za obywatela innego państwa, to jednak brzmienie tego przepisu nie jest sprzeczne z treścią art. 611 e kpk. Dla zaistnienia przesłanek określonych w tym przepisie koniecznym jest tylko ustalenie, czy dana osoba jest obywatelem państwa, w którym aktualnie przebywa. Z kolei obywatelstwo polskie skazanej nie jest w tym przypadku przesłanką do zastosowania przepisu art. 611 b § 2 pkt 3 kpk, co wykluczałoby przekazanie orzeczenia do wykonania w państwie obcym z uwagi na okoliczność wymienioną w art. 604 § 1 pkt 1 kpk.

To, że w rozumieniu przepisów obowiązującego prawa krajowego, a w szczególności ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o cudzoziemcach skazana nie może być uznana za cudzoziemca, nie przekreśla stosowania wobec niej rozwiązań przewidzianych w art. 611 e kpk oraz procedury określonej w art. 2 ust. 1 Protokołu dodatkowego do Konwencji o przekazywaniu

osób skazanych sporządzonego w Strasburgu dnia 18 grudnia 1997 r. (Dz. U. Nr 43, poz. 490). Przepisy te zezwalają państwu skazania na skierowanie do państwa, na terytorium, którego uciekł skazany, dążąc do uchylenia się od wykonania kary w państwie skazania i którego jest obywatelem, wniosku o przejęcie wykonania kary oraz nie przewidują w tym przedmiocie żadnych dodatkowych ograniczeń. W szczególności zaś takich, które wynikałyby z posiadania przez skazanego obywatelstwa państwa skazania. Jedynym koniecznym warunkiem wystąpienia o przejęcie wykonania kary jest posiadanie przez skazanego obywatelstwa państwa, na terytorium którego przebywa.

15. Postanowienie Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 4 grudnia 2007 r., sygn. II AKz 746/07, Apel.-W-wa 2008/2/141

Celem postępowania ekstradycyjnego jest jedynie rozstrzygnięcie jego prawnej dopuszczalności i wystarczające jest uprawdopodobnienie zarzutu popełnienia przestępstwa.

16. Postanowienie Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 12 listopada 2007 r., sygn. II AKz 339/07, LEX nr 357215

W sytuacji, gdy dwustronna umowa międzynarodowa dotyczy także instytucji wydawania osób ściganych i zawiera katalog okoliczności wyłączających możliwość wydania takiej osoby określony w sposób węższy niż przepis art. 604 § 1 k.p.k., to z uwagi na fakt, iż przeszkody zawarte w tym przepisie stanowią powtórzenie zasad określonych także w podstawowych aktach prawa międzynarodowego (Międzynarodowy Pakt Praw Obywatelskich i Politycznych Dz. U. z 1977 r. Nr 38, poz. 167, Europejska Konwencja o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności, konwencja z 10 grudnia 1984 r. w sprawie zakazu stosowania tortur oraz innego, niehumanitarnego lub poniżającego, traktowania albo karania - ratyfikowana i ogłoszona w Dz. U. z 1989 r. Nr 63, poz. 378) muszą być one także przedmiotem stosownych rozważań i ocen właściwego sądu.

17. Postanowienie Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z 23 sierpnia 2007 r., LEX nr 301499.

Skoro Kodeks postępowania karnego zawiera przepisy szczególne, które wyłączają możliwość cofnięcia złożonego oświadczenia woli, to tam, gdzie brak jest takiego zakazu, należy dopuścić możliwość odwołania tego oświadczenia woli. Skazany może cofnąć zgodę na przekazanie do wykonania w Polsce orzeczonej wobec niego kary, a to z uwagi na brak jakichkolwiek ograniczeń w tym zakresie; odwołanie owej zgody może nastąpić do czasu prawomocnego zakończenia postępowania.

18. Postanowienie Sądu Apelacyjnego w Katowicach z 22 sierpnia 2007. ,II Akz 548/07, KZS 2008/2/90.

To że w rozumieniu przepisów obowiązującego prawa krajowego, a w szczególności ustawy z dnia 25 czerwca 1997 roku o cudzoziemcach, skazany nie może być uznany za cudzoziemca, nie przekreśla stosowania wobec niego rozwiązań przewidzianych w art. 611e k.p.k. i w powołanym wcześniej Protokole dodatkowym do konwencji o przekazywaniu osób skazanych. Wydaje się, że postanowienia konwencyjne zawarte w art. 2 ust 1 powołanego wcześniej Protokołu, zezwalając Państwu skazania na skierowanie do Państwa, na terytorium którego uciekł skazany, dążąc do uchylenia się od wykonania kary w Państwie skazania i którego jest obywatelem, wniosku o przejęcie wykonania kary, nie przewidują żadnych dodatkowych ograniczeń w tym przedmiocie. W szczególności zaś takich, które wynikałyby z posiadania przez "uciekinię z terytorium Państwa skazania" również obywatelstwa tego

Państwa. Jedynym koniecznym warunkiem wystąpienia o przejęcie wykonania kary jest posiadanie przez skazanego obywatelstwa państwa, na terytorium którego przebywa. Nie można również mówić o sprzeczności takiego stanowiska z unormowaniem zawartym w art. 611e k.p.k., mimo że zgodnie z przepisem 611b § 2 pkt 4 k.p.k. w zw. z art. 604 § 1 pkt 1 k.p.k. nie jest dopuszczalne przekazanie orzeczenia do wykonania w państwie obcym w stosunku do osoby będącej obywatelem polskim. Przepis art. 611e k.p.k. nakazuje bowiem odpowiednie stosowanie wymienionych unormowań. Wykładnia tychże przepisów wymaga spojrzenia na zawarte w nich regulacje przez pryzmat przepisów konwencyjnych i istoty instytucji określonej w art. 611e k.p.k. Bezprzedmiotowym byłoby odwoływanie się do ograniczenia zawartego w art. 604 § 1 pkt 1 k.p.k., którego celem jest uniemożliwienie wydania obywatela polskiego państwu obcemu, skoro przejęcie przez państwo obce wykonania kary orzeczonej wobec skazanego nie wiąże się z jego wydaniem. Co więcej, skazany na terytorium tego państwa przebywa dobrowolnie i posiada jego obywatelstwo.

19. Postanowienie Sądu Apelacyjnego w Katowicach 02 sierpnia 2007 r., II AKz 401/07, KZS 2008/2/89.

Kwestia narodowości skazanego i kraj zamieszkiwania jego rodziny nie stanowią kryterium oceny dopuszczalności przekazania orzeczenia do wykonania za granicą. Zgodnie z postanowieniami konwencji o przekazywaniu osób skazanych sporządzonej w Strasburgu dnia 21 marca 1983 roku (Dz. U. z 1995 roku, Nr 51 poz. 279), pierwszym z warunków przekazania, orzeczenia do wykonania za granicą jest to, aby skazany był obywatelem państwa wykonania - art. 3 ust 1 pkt a.

20. Postanowienie Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 11 kwietnia 2007 r., sygn. II AKz 231/07, LEX nr 314273, KZS 2007/7-8/128

Sąd Apelacyjny uznał, iż nie można zgodzić się ze skarżącym, który domagał się przyznania wynagrodzenia, jak za udział w sprawie przed Sądem Okręgowym, jako Sądem I instancji. Wobec braku formalnego wniosku o wydanie podejrzanego postępowanie w niniejszej sprawie najbardziej zbliżone było do postępowania przygotowawczego objętego śledztwem. Przemawia za tym też okoliczność, iż tymczasowy areszt w stosunku do podejrzanego stosowany był przy zastosowaniu art. 605 § 2 k.p.k., co zbliża go do zastosowania tego środka w postępowaniu przygotowawczym. Przed Sądem Okręgowym w Gliwicach zapadło zaś na posiedzeniu postanowienie o umorzeniu postępowania ekstradycyjnego, zatem Sąd ten nie przystąpił do rozpoznania wniosku o wydanie podejrzanego, gdyż takowego nie złożono.

21. Wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 16 lutego 2007 r., sygn. II AKa 42/07 KZS 2007/3/37

Wyrok osadzający oskarżonego za przestępstwa nieobjęte decyzją o wydaniu w ramach ekstradycji podlega uchyleniu, a sprawa przekazaniu oskarżającemu prokuratorowi, bowiem wszystkie czynności dokonane *in personam* obrażają zasadę specjalności (art. 596 k.p.k.), co stanowi bezwzględną przesłankę odwoławczą. Nieprawidłowości tej nie można konwalidować w żaden sposób. Odnosi się to nie tylko do oskarżonego, który wyrok zaskarżył, ale i do tego, który się nie odwołał (art. 435 k.p.k.). Obowiązek wyjednania zgody państwa wydającego na rozszerzenie ścigania spoczywa nadal na prokuratorze jako prowadzącym śledztwo, bo przeszkoda procesowa dotyczy każdej czynności podjętej przeciwko oskarżonemu.

22. Postanowienie Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 26 kwietnia 2006 r., sygn. II AKz 99/06, KZS 2006/10/31

1. Celem postępowania ekstradycyjnego jest jedynie rozstrzygnięcie jego prawnej dopuszczalności. Z analizy jego ustawowego modelu wynika, że rola sądu w jego przeprowadzeniu sprowadza się w istocie do skontrolowania, czy zachodzą przeszkody prawne czyniące niedopuszczalnym uwzględnienie wniosku państwa obcego o wydanie osoby. Chodzi o przeszkodę kategorię, z którą ustawa wiąże bezwzględny zakaz wydania, przy czym jeżeli Polska jest stroną umowy o ekstradycji z państwem obcym, to negatywne przesłanki wydania muszą wynikać z treści tej umowy, a przepisy Kodeksu postępowania karnego zamieszczone w jego rozdziale 65 mają tylko wtedy zastosowanie, jeżeli umowa międzynarodowa nie stanowi inaczej. O tym wprost stanowi art. 615 § 1 k.p.k.

2. "Obawa że w państwie żądającym wydania osoba wydana może zostać poddana torturom", by stanowić przeszkodę niedopuszczalności ekstradycji, o której mowa w art. 604 § 1 pkt 7 k.p.k., musi być "uzasadniona".

Takowe ustalenie przecież nie może być czynione wyłącznie na podstawie gołosłownych twierdzeń samego zainteresowanego, ale li tylko na podstawie obiektywnych faktów przekonywających o istnieniu rzeczywistego ryzyka traktowania go w sposób niehumanitarny czy poniżający i poddania jakimkolwiek torturom.

23. Postanowienie Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 18 stycznia 2006 r., sygn. II AKz 2/06, KZS 2006/6/107

1. Wypowiadanie się na temat uzasadnionej obawy poddania osoby ściganej torturom lub niehumanitarnemu bądź poniżającemu traktowaniu nie może być treścią zeznań świadka, czy też opinii biegłego, albowiem ta kwestia jest w wyłącznej sferze oceny sądu meriti (art. 604 § 1 pkt 7 k.p.k.) jako tzw. przeszkoda ekstradycyjna.

2. Oczywiście jest, że skoro Polska ratyfikowała europejską Konwencję o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności (Dz. U. z 1993 r. Nr 61, poz. 284 ze zm.) i stanowi ona część krajowego porządku prawnego i jest bezpośrednio stosowana (art. 91 ust. 1 Konstytucji RP), to fakt, iż od 1 lipca 2003 r. w k.p.k., obok przeszkody określonej w art. 604 § 1 pkt 5 k.p.k., tj. sprzeczności z prawem polskim, pojawił się przepis art. 604 § 1 pkt 7 k.p.k. dotyczący uzasadnionej obawy poddania torturom, nie ma żadnego znaczenia, albowiem zakaz tortur ujęty był także w treści art. 3 Konwencji.

3. Prawdopodobieństwo poddania osoby ściganej traktowaniu sprzecznemu z wymaganiami EKPCz, a zatem także tymi ujętymi w art. 3, jest stopniowalne. W tej sytuacji muszą istnieć określone fakty, które potwierdzają istnienie rzeczywistego ryzyka traktowania danej osoby sprzecznie z treścią art. 3 EKPCz.

Istnienie ryzyka złego traktowania, przez pryzmat art. 3 EKPCz, musi być oceniane w odniesieniu do tych faktów, które są znane w czasie postępowania ekstradycyjnego.

24. Postanowienie Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 23 września 2005 r., sygn. II AKz 460/05, OSA 2006/2/12

Zastosowanie aresztu tymczasowego wobec osoby ściganej na podstawie przepisu art. 605 § 2 kpk nie jest uzależnione od uprzedniego złożenia wniosku przez organ państwa obcego i od przedstawienia dowodów. Warunkiem wystarczającym jest zwrócenie się tego organu o wydanie postanowienia o tymczasowym aresztowaniu i zapewnienie o prawomocnym wyroku skazującym lub o decyzji o tymczasowym aresztowaniu.

25. Postanowienie Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 5 maja 2005 r., sygn. II AKz 114/05, KZS 2007/9/70

1. Sformułowanie "uzasadniona obawa", użyte w art. 604 § 1 pkt 7 k.p.k., oznacza taki poziom prawdopodobieństwa, które - po pierwsze, wynika z ujawnionych faktów lub

informacji o faktach, a po drugie - które w wystarczającym stopniu pozwala na obiektywną ocenę realności zagrożenia w państwie wzywającym.

2. Potrzeba przeprowadzenia niezbędnych dowodów w postępowaniu uregulowanym w rozdziale 65 Kodeksu postępowania karnego zachodzi tylko wtedy, gdy wymagają tego prawno-maturalne przesłanki merytorycznego orzekania, o których mowa w art. 604 § 1 k.p.k. tj. dopuszczalności wydania osoby ściganej. Obligują one sąd do przeprowadzenia z urzędu stosownych dowodów (znajdujących się w kraju) w ramach powinności, przewidzianej w art. 167 k.p.k.

26. Postanowienie Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 17 listopada 2004 r., sygn. II AKz 403/04, KZS 2004/11/19

Mechanizm Europejskiego Nakazu Aresztowania opiera się na wysokim stopniu zaufania między państwami członkowskimi, które wykonują go w oparciu o wzajemne uznawanie decyzji organów wymiaru sprawiedliwości (art. 10 preambuły do Decyzji Ramowej Rady Unii Europejskiej z dnia 13 czerwca 2002 roku - 2002/584/WSiSW). Jeszcze przed nowelizacją wprowadzającą nakaz do ustawy procesowej wyrażano w orzecznictwie pogląd, iż celem postępowania ekstradycyjnego jest jedynie rozstrzygnięcie o prawnej dopuszczalności wydania, uznające za wystarczające uprawdopodobnienie zarzutu popełnienia przestępstwa, przyjmowane na podstawie faktu złożenia przez państwo wniosku o ekstradycję (postanowienie SA Katowice z dnia 25 sierpnia 1999 roku - KZS 10/99 poz. 63).

27. Postanowienie Sądu Apelacyjnego w Krakowie z 09 września 2004 r. ,II AKz 319/04, KZS 2004/9/42.

Nie stanowi przeszkody do przejścia wykonania kary brak zgody skazanego, przewidziany w art. 611b § 1 k.p.k., gdy działanie tego przepisu jest z mocy art. 615 § 1 k.p.k. wyłączone normami Konwencji o przekazywaniu osób skazanych (Dz. U. z 1995 r. Nr 51, poz. 280), jak i Protokołem Dodatkowym do tej Konwencji (Dz. U. z 2000 r. Nr 43, poz. 491). Stanowisko skazanego podlega jednak rozważeniu, zwłaszcza że zarzuca on, iż wykonywanie kary w Polsce będzie dla niego bardziej dolegliwe niż w kraju sądu wyrokującego (w Szwecji - dop. KZS). Pogląd ten nie jest jednak słuszny, bo ani nie wykazano, na czym miałyby polegać pogorszenie sytuacji skazanego, ani nie wydaje się, by wynikało z czegokolwiek poza obiegowymi pogłoskami.

28. Postanowienie Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 25 czerwca 2004 r., sygn. II AKz 284/04, KZS 2004/9/97

Nie jest dopuszczalne umorzenie postępowania karnego o czyny popełnione przed dniem wydania przez państwo obce, z powodu braku zgody tego państwa na pociągnięcie oskarżonego do odpowiedzialności za te czyny, jeżeli państwo to nie miało możliwości zajęcia stanowiska w przedmiocie tej zgody

29. Postanowienie Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 10 marca 2004 r., sygn. II AKz 186/04, KZS 2004/9/98

Odpowiednie stosowanie art. 263 k.p.k. ustawodawca ograniczył do sytuacji określonych w art. 605 § 1 k.p.k., co wynika z wyraźnej redakcji tej normy prawa procesowego i wyłącza tym samym jakiegokolwiek w tym względzie analogie wobec stosowania tymczasowego w trybie art. 605 § 2 k.p.k.

30. Postanowienie Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 21 stycznia 2004 r., sygn. II AKz 407/03, KZS 2004/9/96

Pomiędzy państwami zawierającymi umowy ekstradycyjne w zasadzie obowiązuje domniemanie dobrej wiary państwa ekstradycyjnego. Odstępując od tego domniemania i

orzekając o niedopuszczalności wydania, państwo wezwane musi także uwzględniać, że narusza zasadę wzajemności wynikającą z zawartej umowy z państwem wzywającym.

31. Postanowienie Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 4 września 2002 r., II AKz 846/02, KZS 2003/4/75

Deklarowany przez podejrzanego zamiar ubiegania się o stały pobyt w Polsce nie ma wpływu na ocenę rozstrzygniętej już prawomocnie prawnej dopuszczalności jego ekstradycji i nie uchyla przyczyn, dla których zastosowano wobec niego areszt (surowość grożącej mu kary i obawa ukrywania się przed czeskim wymiarem sprawiedliwości).

32. Postanowienie Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 5 grudnia 2001 r., sygn. II AKz 989/01, KZS 2002/4/54

Fakt zastosowania wobec podejrzanego tymczasowego aresztowania w innej toczącej się równoległe sprawie nie ma dla decyzji o stosowaniu aresztu w postępowaniu ekstradycyjnym żadnego znaczenia i nie wyłącza dopuszczalności zastosowania tego środka.

33. Postanowienie Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 29 listopada 2000 r., sygn. II AKz 625/00, OSA 2001/11/72

1. Procedura opiniowania wniosków państw obcych o wydanie osób ściganych w celu przeprowadzenia przeciwko nim postępowania karnego (art. 603 i nast. k.p.k.), skonstruowana została na potrzeby układu typowego, który występuje wówczas, gdy osoba ścigana przebywa na terenie Polski. Ma ona jednak zastosowanie także do nietypowych sytuacji, gdy osoba ścigana nie przebywa już w Polsce, gdyż została wcześniej wydana innemu państwu, celem przeprowadzenia wobec niej postępowania karnego dotyczącego konkretnego przestępstwa lub przestępstw, zaś obecnie organ państwa obcego zwrócił się z uzupełniającym wnioskiem o wyrażenie zgody na rozszerzenie ścigania o nowe przestępstwa.

2. W postępowaniu mającym za przedmiot wydanie opinii co do wniosku państwa obcego o ściganie osoby już wydanej za inne przestępstwo popełnione przed jej wydaniem, realizowanie jej uprawnień procesowych, musi być oceniane z punktu widzenia konkretnych możliwości, a nadto uwzględniać fakt, czy osoba ścigana jest dostatecznie chroniona gwarancjami procesowymi, zapewnionymi jej przez państwo wzywające do wydania.

34. Postanowienie Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 22 listopada 2000 r., sygn. II AKz 421/00, OSA 2001/4/26

Nie stanowi obrazu art. 604 § 1 pkt 5 k.p.k. w związku z art. 610 § 1 k.p.k. i art. 608 § 3 k.p.k., postanowienie sądu stwierdzające prawną dopuszczalność wydania osoby ściganej, w sytuacji, w której osoba ta odbywa w Polsce karę pozbawienia wolności, orzeczoną w innej sprawie.

35. Postanowienie Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 27 października 1999 r., sygn. II AKz 244/99, KZS 1999/10/45

Podwójna przestępność czynu (karalność w Polsce i w państwie domagającym się wydania sprawy) zachodzi nie tylko wtedy, gdy w prawie polskim przewidziany jest identyczny typ przestępstwa jak w państwie wnioskującym o ekstradycję. Zachodzi to i wtedy, gdy przestępstwu przewidzianemu prawem polskim odpowiada część znamion czynu objętego wnioskiem.

36. Postanowienie Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 25 sierpnia 1999 r., sygn. II AKz 251/99, OSA 2000/5/41

Celem postępowania ekstradycyjnego jest jedynie rozstrzygnięcie jego prawnej dopuszczalności i wystarczające jest do tego uprawdopodobnienie zarzutu popełnienia przestępstwa. Istnienie takiego uprawdopodobnienia przyjmuje się w zasadzie na podstawie.

37. Postanowienie SN z dnia 26 sierpnia 1998 r., sygn. IV KKN 330/98, Prok. i Pr. 1999/5/14

Postanowienia Europejskiej Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności z dnia 4 listopada 1950 r. mają samoistny i autonomiczny charakter normatywny, a

więc w odniesieniu do stosunków wewnętrznych działają z mocy własnej i nadają się do bezpośredniego zastosowania w państwie będącym sygnatariuszem tej umowy międzynarodowej.

A to oznacza, że wydanie osoby ściganej w sytuacji istnienia prawdopodobieństwa poddania jej w kraju wzywającym torturom lub niehumanicznemu albo poniżającemu traktowaniu lub karaniu w rozumieniu art. 3 wspomnianej konwencji, jest prawnie niedopuszczalne.

38. Postanowienie Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 28 lipca 1999 r., sygn. II AKz 182/99, KZS 1999/8-9/57

Na podstawie art. 605 § 2 k.p.k. dopuszczalne jest zastosowanie miesięcznego aresztowania ekstradycyjnego mimo braku wniosku o wydanie, gdy nie ma wątpliwości, że wniosek będzie złożony, a chodzi o wykonanie skazania na pozbawienie wolności lub tymczasowego aresztowania.

BIBLIOGRAFIA DO ROZDZIAŁU I

1. Górski A., (w:) K. T. Boratyńska, A. Górski, A. Sakowicz, A. Ważny, Kodeks postępowania karnego. Komentarz, Warszawa 2007
2. Górski A., A. Sakowicz, w: P. Hofmański, A. Górski, A. Sakowicz, D. Szunmił-Kulczycka, Europejski nakaz aresztowania w teorii i praktyce państw członkowskich Unii Europejskiej (red. P. Hofmański), Warszawa 2008
3. Grzegorzczak T., Kodeks postępowania karnego oraz ustawa o świadku koronnym. Komentarz, Warszawa 2008
4. Hofmański P. (red.), E. Sadzik, K. Zgryzek, Kodeks postępowania karnego. Komentarz. T. III, Warszawa 2004
5. Hofmański P., S. Zabłocki, Elementy metodyki pracy sędziego w sprawach karnych, Kraków 2006
6. Knypl Z., Europejska konwencja o ekstradycji. Komentarz, Sopot 1994.
7. Królak S. M., Działuk I, Michalczuk C., (red.) Współpraca sądowa w Unii Europejskiej. Akty prawne, uzasadnienia, komentarze, Warszawa 2006
8. Królikowski M., Wiliński P., Izydorzyc J., Podstawy prawa karnego międzynarodowego, Warszawa 2008
9. Kuczyńska M., Wspólny obszar postępowania karnego w prawie Unii Europejskiej, Warszawa 2008
10. Lach A., Europejskie prawo karne. Zarys wykładu, Toruń 2006
11. Paluszkiewicz H., Jarosz B., Postępowanie w sprawach karnych ze stosunków międzynarodowych, Poznań 2006
12. Płachta M., Przekazywanie skazanych pomiędzy państwami, Kraków 2003, s. 268-280
13. Steinborn S., (w:) J. Grajewski, Z. K. Paprzycki, S. Steinborn, Kodeks postępowania karnego. Komentarz, t. II, Kraków 2006

ROZDZIAŁ II

EUROPEJSKI NAKAZ ARESZTOWANIA

1. Rozdziały 65 a i 65 b k.p.k. z 1997 r. traktujące o europejskim nakazie aresztowania zostały wprowadzone wskutek implementacji do naszego prawa karnego procesowego decyzji ramowej Rady z dnia 13 czerwca 2002 r. w sprawie Europejskiego Nakazu Aresztowania i procedury wydawania osób między Państwami Członkowskimi(2002/584/WSiSW) (Dz.U.UE L z dnia 18 lipca 2002 r.).
2. Europejski nakaz aresztowania stanowi decyzję sądową wydaną przez Państwo Członkowskie w celu aresztowania i przekazania przez inne Państwo Członkowskie osoby, której dotyczy wnioski, w celu przeprowadzenia postępowania karnego lub wykonania kary pozbawienia wolności bądź środka zabezpieczającego (art.1. ust. 1 decyzji ramowej Rady z dnia 13 czerwca 2002 r. w sprawie Europejskiego Nakazu Aresztowania)
3. Państwa Członkowskie wykonują każdy europejski nakaz aresztowania w oparciu o zasadę wzajemnego uznawania i zgodnie z przepisami decyzji ramowej
4. Europejski nakaz aresztowania może zostać wydany w przypadku czynów, które w świetle prawa obowiązującego w wydającym nakaz Państwie Członkowskim zagrożone są karą pozbawienia wolności lub środkiem zabezpieczającym o maksymalnym wymiarze co najmniej 12 miesięcy, albo w przypadku, gdy zapadł wyrok lub wydano środek zabezpieczający o wymiarze co najmniej czterech miesięcy.
5. Europejski nakaz aresztowania różni się od klasycznej ekstradycji tym, że jego stosowanie nie wymaga pośrednictwa czynników politycznych, lecz opiera się na bezpośredniej współpracy między organami sądowymi państw Unii Europejskiej. Ponieważ ENA ucieleśnia obowiązującą w Unii Europejskiej zasadę wzajemnego uznawania, rezultatem tego jest autonomiczne ujęcie negatywnych przesłanek jego wykonania, które zostały zakreślone znacznie wężiej niż negatywne przesłanki ekstradycji. Dla określenia ENA ustawodawca polski używa dwóch terminów o charakterze technicznym: nakaz (gdy chodzi o ENA wydany w Polsce- art. 607 a k.p.k.) i nakaz europejski (gdy chodzi o ENA wykonywany w Polsce- art. 607 k § 1 k.p.k.).
6. Wydającym nakaz organem sądowym jest organ sądowy wydającego nakaz Państwa Członkowskiego, właściwego dla wydania europejskiego nakazu aresztowania na mocy prawa obowiązującego w tym Państwie. Wykonującym nakaz organem sądowym jest organ sądowy wykonującego nakaz Państwa Członkowskiego, właściwego dla wykonania europejskiego nakazu aresztowania na mocy prawa obowiązującego w tym Państwie.

Treść i forma europejskiego nakazu aresztowania

Zgodnie z Dyrektywą europejski nakaz aresztowania zawiera następujące informacje podawane zgodnie z formularzem znajdującym się w Załączniku:

- 1) tożsamość i obywatelstwo osoby, do której skierowany jest wniosek;
 - 2) nazwisko i imię, adres, telefon i faks oraz adres e-mail: wydającego nakaz organu sądowego;
 - 3) dowody istnienia podlegającego wykonaniu wyroku, środka zabezpieczającego lub jakiegokolwiek innego podlegającego wykonaniu orzeczenia sądowego mającego analogiczny skutek prawny, a wchodzący w zakres art. 1 i 2;
 - 4) charakter i kwalifikacja prawna przestępstwa, szczególnie w odniesieniu do art. 2;
 - 5) opis okoliczności popełnienia przestępstwa, w tym jego czas i miejsce oraz stopień jego popełnienia przez osobę, której dotyczy wniosek;
 - 6) orzeczona kara, jeśli istnieje prawomocny wyrok, lub skala przewidzianych za to przestępstwo kar w świetle prawodawstwa wydającego nakaz Państwa Członkowskiego;
 - 7) jeśli to możliwe, inne skutki przestępstwa.
1. Europejski nakaz aresztowania należy przetłumaczyć na język urzędowy lub jeden z języków urzędowych wykonującego nakaz Państwa Członkowskiego
 7. W Polsce nakaz wydawany jest zawsze na wniosek prokuratora, niezależnie od tego, czy potrzeba ścigania pojawiła się w postępowaniu przygotowawczym, czy też w postępowaniu sądowym. Jeśli więc pojawi się ona po wniesieniu aktu oskarżenia do sądu (np., gdy oskarżony zbiegł), sąd musi zwrócić się do prokuratora, aby ten wystąpił ze stosownym wnioskiem. Nie wymaga to wydania postanowienia (art. 93 § 1 k.p.k.). Ponieważ jedynym właściwym sądem do wydania nakazu jest sąd okręgowy, to jeśli sądem prowadzącym sprawę jest np. sąd rejonowy, to musi on się zwrócić do prokuratora, aby ten wniósł sprawę do sądu okręgowego.
 8. Skład sądu zależy od stadium postępowania. W postępowaniu przygotowawczym sąd orzeka więc w składzie jednoosobowym (art. 329 § 2 k.p.k.), a w stadium jurysdykcyjnym w składzie trzech sędziów (art. 30 § 1 k.p.k.)
 9. Przepis art. 607b określa przesłanki negatywne wyłączające dopuszczalność wydania e.n.a. Implementuje on unormowania zawarte w przepisie art. 2 ust. 1 decyzji ramowej o e.n.a. Zgodnie z tą regulacją wydanie nakazu jest niedopuszczalne:
 - 1) w związku z prowadzonym przeciwko osobie ściganej postępowaniem karnym o przestępstwo zagrożone karą pozbawienia wolności do roku,
 - 2) w celu wykonania kary pozbawienia wolności orzeczonej w wymiarze do 4 miesięcy albo innego środka polegającego na pozbawieniu wolności na czas nieprzekraczający 4 miesięcy.
 10. Wydający nakaz organ sądowy może przesłać europejski nakaz aresztowania przez dowolne bezpieczne środki zapewniające zachowanie zapisu pisemnego w sposób

pozwalający wykonującemu nakaz Państwu Członkowskiemu na stwierdzenie jego autentyczności.

11. Wszelkie trudności wiążące się z przekazywaniem lub stwierdzaniem autentyczności jakiegokolwiek dokumentu niezbędnego do wykonania europejskiego nakazu aresztowania rozwiązuje się w drodze bezpośrednich kontaktów między zaangażowanymi organami sądowymi lub, gdy sytuacja tego wymaga, przy zaangażowaniu organów centralnych Państw Członkowskich .
12. Jeśli organ, który otrzymuje europejski nakaz sądowy, nie jest właściwy do jego rozpatrzenia i wykonania, przesyła on automatycznie europejski nakaz aresztowania do właściwego organu swego Państwa Członkowskiego oraz powiadamia odpowiednio wydający nakaz organ sądowy (art. 10 Dyrektywy).
13. Przepis art. 607w wprowadza istotne odstępstwo od zasady podwójnej przestępności, jako jednej z przesłanek przekazania osoby ściganej na podstawie e.n.a. (zob. art. 607r § 1 pkt 1). Stanowi on transpozycję przepisu art. 2 ust. 2 decyzji ramowej o e.n.a. Analiza katalogu przestępstw wymienionych w art. 607w wskazuje, że chodzi tu o wzmocnienie skuteczności zwalczania przestępstw niosących ze sobą największe zagrożenia dla społeczeństwa. Wyłączenie wymogu podwójnej przestępności wymaga zatem (łącznego) stwierdzenia przez sąd orzekający w przedmiocie wykonania e.n.a., że:
 - 1) czyn, którego dotyczy e.n.a., stanowi przestępstwo w myśl prawa państwa wydania e.n.a.,
 - 2) czyn ten należy do jednej z 33 kategorii przestępstw wymienionych w art. 607w,
 - 3) czyn ten jest zagrożony w państwie wydania e.n.a. karą co najmniej 3 lat pozbawienia wolności lub też można za niego w takim wymiarze orzec inny środek polegający na pozbawieniu wolności
 - 4) Decyzja w wypadku zbiegu wniosków (art. 16 Dyrektywy)
1. Jeśli dwa lub więcej Państw Członkowskich wydało europejskie nakazy aresztowania w odniesieniu do tej samej osoby, decyzję co do tego, który z europejskich nakazów aresztowania podlega wykonaniu, podejmuje wykonujący nakaz organ sądowy po wnikliwym rozpatrzeniu wszystkich okoliczności, w szczególności stopnia powagi przestępstw i miejsca ich popełnienia, odnośnych dat wydania europejskich nakazów aresztowania oraz tego, czy poszczególne nakazy wydano w celach ścigania, czy też pozbawienia wolności lub wykonania środka zabezpieczającego.
2. Przy podejmowaniu decyzji określonej w ust. 1 wykonujący nakaz organ sądowy może zasięgnąć porady ze strony Eurojustu
3. W wypadku zaistnienia konfliktu między europejskim nakazem aresztowania a wnioskiem o ekstradycję wysuniętym przez państwo trzecie, decyzję o tym, czy europejski nakaz aresztowania, czy też wniosek o ekstradycję ma pierwszeństwo podejmuje właściwy organ wykonującego nakaz Państwa Członkowskiego po

wnikliwym rozpatrzeniu wszystkich okoliczności, szczególnie określonych w ust. 1 oraz określonych w mającej tu zastosowanie konwencji.

4. Jeśli chodzi o przepisy wykonawcze dotyczące postępowania w sprawie europejskiego nakazu aresztowania, to zawiera je rozdział 4 działu V rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 23 lutego 2007 r. regulamin urzędowania sądów powszechnych (Dz.U. Nr 38 poz. 249), stanowiące, że:

1) Sąd okręgowy wydając europejski nakaz aresztowania powinien dążyć do objęcia nim wszystkich spraw, w których oskarżony (skazany) jest poszukiwany. Sprawy w toku, dotyczące tego samego oskarżonego, przewodniczący wydziału kieruje łącznie do rozpoznania na posiedzenie w przedmiocie wydania nakazu (§ 325 rozporządzenia)

2). W przypadku gdy miejsce pobytu osoby ściganej jest znane, sąd okręgowy, który wydał nakaz, przekazuje go bezpośrednio właściwemu organowi sądowemu państwa wykonania nakazu. Odpis nakazu, o którym mowa w ust. 1, sąd okręgowy przesyła Ministrowi Sprawiedliwości w terminie 14 dni od dnia jego wydania. Wraz z odpisem nakazu sąd przesyła Ministrowi Sprawiedliwości (§ 326 ust. 3 rozporządzenia):

- a) odpis postanowienia o wydaniu nakazu lub wyciąg z protokołu posiedzenia w przedmiocie wydania nakazu;
- b) informację, do jakiego państwa nakaz został przesłany do wykonania rozporządzenia).

3) W przypadku gdy miejsce pobytu osoby ściganej nie jest znane, sąd okręgowy, który wydał nakaz, przesyła jego odpis do komórki organizacyjnej Komendy Głównej Policji właściwej do spraw współpracy z Międzynarodową Organizacją Policji Kryminalnych INTERPOL, wraz z wnioskiem o wszczęcie poszukiwań międzynarodowych. Po ustaleniu miejsca pobytu osoby ściganej sąd okręgowy, który wydał nakaz, przekazuje go właściwemu organowi sądowemu państwa wykonaniu nakazu, a odpis wraz z dokumentami wymienionymi w § 326 ust. 3 przesyła Ministrowi Sprawiedliwości.

4) Sąd okręgowy wykonując nakaz wydany przez inne państwo członkowskie Unii Europejskiej, przesyła Ministrowi Sprawiedliwości:

- a) odpis postanowienia w przedmiocie wydania nakazu wraz z informacją, w jakim terminie od daty zatrzymania osoby ściganej rozpoznano sprawę;
- b) odpis nakazu przetłumaczony na język polski;
- c) informację, w jakim terminie osoba ścigana została przekazana właściwemu organowi sądowemu państwa wydania nakazu;
- d) kopię pism przesyłanych właściwemu organowi sądowemu państwa wydania nakazu, zawierających informację o przyczynach niedotrzymania terminów rozpoznania sprawy i przekazania osoby ściganej.

5) W razie niedotrzymania ustawowych terminów do rozpoznania sprawy w przedmiocie wykonania nakazu wydanego przez inne państwo, sąd okręgowy właściwy do rozpoznania sprawy niezwłocznie zawiadamia o tym Ministerstwo Sprawiedliwości, wskazując przyczyny niedotrzymania terminów.

Znaczenie formy, treści i języka, w jakim może zostać sporządzony europejski nakaz aresztowania.

1. Forma, treść i język, w jakim powinien zostać sporządzony ENA zostały wskazane w art. 8 decyzji ramowej i co do zasady zostały implementowane przez wszystkie państwa członkowskie. Gdy chodzi o język, w jakim ENA powinien zostać sporządzony lub przynajmniej przetłumaczony to tylko Bułgaria, Czechy, Grecja, Hiszpania, Francja, Włochy, Niemcy, Portugalia, Słowenia i Wielka Brytania pozostały na ograniczeniu się do języka urzędowego swojego kraju. Pozostałe państwa są bardziej elastyczne, i uwzględniają również nakazy sporządzone w innych, powszechnie używanych w Europie językach.
2. Forma, treść i język ENA mają istotne znaczenie dla procedury ich wykonywania, gdyż braki w tym zakresie i nieuzupełnienie ich w terminie może prowadzić do odmowy wykonania nakazu lub do uwolnienia osoby zatrzymanej na jego podstawie.
3. Europejski nakaz aresztowania powinien być przesłany w oryginale (art. 9 decyzji ramowej). W praktyce nie zawsze jest to możliwe „od razu”, zwłaszcza jeśli w chwili wydania RNA miejsce pobytu osoby ściganej nie jest znane, a jej poszukiwania odbywają się za pośrednictwem Systemu Informacyjnego Schengen (SIS). Dlatego też szeroko rozpowszechnione jest w poszczególnych państwach członkowskich akceptowanie kopii nakazów. Wówczas przewiduje się jednak obowiązek przesłania w odpowiednim terminie oryginałów, które różnie kształtują się w różnych krajach. Poczynając od 48 godzin, liczonych zwykle od chwili zatrzymania osoby ściganej w państwie wykonania nakazu (Polska, Wielka Brytania, Litwa, Malta) poprzez limity pośrednie 10- dniowe (Belgia, Portugalia, Dania, Włochy), 15 – dniowe (Grecja), 20-dniowe (Słowenia, Holandia), po terminy długie, 40-dniowe (Czechy, Niemcy, Węgry, Austria). Jednakże np. Finlandia i Szwecja oraz Holandia w odniesieniu do tych państw które nie uczestniczą jeszcze w systemie SIS, wymagają dostarczenia oryginału dokumentów „tak szybko jak to możliwe”, nie określając dokładnego limitu czasu.

Załącznik do Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 20 kwietnia 2004 r. w sprawie wzoru europejskiego nakazu aresztowania (Dz. U. z dnia 22 kwietnia 2004 r.)

WZÓR EUROPEJSKI NAKAZ ARESZTOWANIA

Niniejszy nakaz został wydany przez właściwy organ sądowy. Wnoszę o aresztowanie wymienionej powyżej osoby i jej przekazanie organom sądowym w celu prowadzenia przeciwko niej postępowania karnego lub wykonania kary pozbawienia wolności albo innego środka polegającego na pozbawieniu wolności.

A. Informacje dotyczące tożsamości osoby ściganej:

1. Nazwisko (nazwiska):
2. Imię (imiona):
3. Imię ojca:
4. Imię matki:
5. Nazwisko rodowe:
6. Pseudonimy:
7. Płeć:
8. Obywatelstwo:
9. Data urodzenia:
10. Miejsce urodzenia:
11. Miejsce zamieszkania i (lub) znany adres:
12. Język lub języki zrozumiałe dla osoby ściganej:
.....
13. Znaki szczególne (rysopis) osoby ściganej:
.....
.....
14. Fotografia i odciski palców osoby ściganej albo dane umożliwiające kontakt z osobą, która może przekazać te informacje lub profil DNA.

B. Orzeczenie stanowiące podstawę wydania nakazu aresztowania:

1. Rodzaj orzeczenia:

- podlegające wykonaniu postanowienie o tymczasowym aresztowaniu:

.....

- podlegające wykonaniu orzeczenie sądowe o zastosowaniu innego środka podlegającego na pozbawieniu wolności, jeżeli tak, to jakie:

.....

- prawomocny wyrok:

.....

2. Sygnatura akt sprawy, w której wydano orzeczenie:

.....

C. Informacje dotyczące wymiaru kary:

1. Górna granica kary pozbawienia wolności albo innego środka podlegającego na pozbawieniu wolności, które mogą zostać orzeczone za dane przestępstwo (przestępstwa):

.....

.....

2. Wymiar orzeczonej kary pozbawienia wolności lub innego środka polegającego na pozbawieniu wolności:

.....

3. Wymiar kary, jaka pozostała do odbycia:

.....

D. Orzeczenie zaoczne

1. Osobie ściganej zostało osobiście doręczone wezwanie lub w inny sposób została ona poinformowana o terminie i miejscu rozprawy, w wyniku której wydane zostało orzeczenie zaoczne, i po przekazaniu przysługują jej następujące gwarancje prawne (gwarancje takie mogą być udzielone wcześniej):

.....

.....
.....

albo

2. Osobie ściganej nie zostało osobiście doręczone wezwanie ani w inny sposób nie została ona poinformowana o terminie i miejscu rozprawy, w wyniku której wydane zostało orzeczenie zaoczne, ale po przekazaniu przysługują jej niżej wymienione gwarancje prawne (gwarancje takie mogą być udzielone wcześniej):

.....
.....
.....

E. Przepięstwo (przepięstwa):

1. Niniejszy nakaz odnosi się ogółem do: przepięstw.

2. Okoliczności popięnienia przepięstwa (przepięstw):

.....
.....
.....

3. Kategoria i kwalifikacja prawna przepięstwa (przepięstw):

.....
.....
.....
.....
.....

E. 1. Nakaz dotyczy jednego lub kilku wskazanych poniżej czynów, zdefiniowanych zgodnie z prawem państwa wydania nakazu, które zagrożone są w tym Państwie Członkowskim karą co najmniej 3 lat pozbawienia wolności albo czynów, za które można orzec inne środki podlegające na pozostawieniu wolności co najmniej w tym samym wymiarze:

udział w organizacji przestępczej;

terroryzm;

handel ludźmi;

seksualne wykorzystywanie dzieci i pornografia dziecięca;

nielegalny obrót środkami odurzającymi i psychotropowymi;

nielegalny obrót bronią, amunicją i materiałami wybuchowymi;

korupcja;

oszustwa, w tym oszustwa na szkodę interesów finansowych Wspólnot Europejskich w rozumieniu Konwencji o ochronie interesów finansowych Wspólnot Europejskich z dnia 26 lipca 1995 r.;

pranie dochodów z przestępstwa;

fałszowanie pieniędzy, w tym euro;

cyberprzestępczość;

przestępstwa przeciwko środowisku naturalnemu, w tym nielegalny obrót zagrożonymi gatunkami roślin i zwierząt;

udzielanie pomocy w nielegalnym przekroczeniu granicy lub pobycie;

zabójstwo, spowodowanie ciężkiego uszczerbku na zdrowiu;

nielegalny obrót organami i tkankami ludzkimi;

uprowadzenie osoby, bezprawne pozbawienie wolności i wzięcie zakładników;

rasizm i ksenofobia;

kradzież w formie zorganizowanej lub rozbój z użyciem broni;

nielegalny obrót dobrami kultury, w tym antykami i dziełami sztuki;

sprzeniewierzenie cudzego mienia;

wymuszenie rozbójnicze;

podrabianie i piractwo produktów;

fałszowanie dokumentów urzędowych i obrót takimi dokumentami;

fałszowanie środków płatniczych;

nielegalny obrót hormonami i innymi substancjami wzrostu;

nielegalny obrót materiałami jądrowymi i radioaktywnymi;

obrót kradzionymi samochodami;

zgwałcenie;

podpalenie;

przestępstwa należące do właściwości Międzynarodowego Trybunału Karnego;

porwanie statku wodnego lub powietrznego;

sabotaż.

E. 2. Szczegółowy opis czynu lub czynów nieobjętych punktem E. 1:

.....

.....

.....

.....

F. Inne istotne okoliczności sprawy:

.....

.....

.....

G. Niniejszy nakaz odnosi się również do zajęcia i wydania następujących

przedmiotów mogących stanowić dowody w sprawie:

.....

.....

.....

i (lub)

- które osoba ścigana uzyskała w wyniku przestępstwa:

.....

.....

.....

H. Przestępstwo (przestępstwa), w związku z którym (którymi) wydany został niniejszy nakaz, jest (są) zagrożone karą dożywotniego pozbawienia wolności lub środkiem polegającym na dożywotnim pozbawieniu wolności lub też orzeczono za nie taką karę lub środek:

- system prawny Państwa Członkowskiego wydania nakazu przewiduje możliwość ponownego zbadania - na wniosek lub najpóźniej po dwudziestu latach - czy wymierzona kara lub środek powinny by dalej wykonywane,

i (lub)

- system prawny Państwa Członkowskiego wydania nakazu przewiduje możliwość zastosowania prawa łaski, o którą dana osoba może się ubiegać na mocy prawa lub praktyki Państwa Członkowskiego wydania nakazu, w celu dalszego niewykonywania tej kary lub środka.

I. Organ sądowy, który wydał nakaz:

1. Nazwa:

2. Wskazanie jego przedstawiciela:

3. Pełniona funkcja (tytuł lub stopień służbowy):

.....

4. Sygnatura akt:

5. Adres:

.....

6. Numer telefonu (z numerem kierunkowym kraju, strefy lub miasta): ...

.....

7. Numer faksu (z numerem kierunkowym kraju, strefy lub miasta):

.....

8. E-mail:

9. Dane osoby, z którą należy kontaktować się w celu dokonania ustaleń dotyczących przekazania osoby ściganej:

.....

J. W przypadku wyznaczenia organu centralnego do pośredniego w przekazywaniu europejskich nakazów aresztowania:

1. Nazwa organu centralnego:

.....

2. Osoba wyznaczona do kontraktu (tytuł lub stopień służbowy oraz imię i nazwisko):

.....

3. Adres:

.....

4. Numer telefonu (z numerem kierunkowym kraju, strefy lub miasta): ...

.....

5. Numer faksu (z numerem kierunkowym kraju, strefy lub miasta):

.....

6. E-mail:

K. 1. Podpis przedstawiciela organu sądowego, który wydał nakaz:

.....

2. Imię i nazwisko:

.....

3. Pełniona funkcja (tytuł lub stopień służbowy):

.....

4. Data:

5. Pieczęć urzędowa:

POUCZENIE

Niniejszy nakaz należy sporządzić w języku polskim i przetłumaczyć na jeden z urzędowych języków Państwa Członkowskiego Unii Europejskiej jego wykonania albo na inny urzędowy język Wspólnot Europejskich, jeżeli Państwo Członkowskie wykonania nakazu złożyło oświadczenie w Sekretariacie Generalnym Rady o dopuszczeniu przesyłania nakazu w tym języku.

W części A w pkt 1 i 2 - obok nazwiska i imienia lub imion ostatnio legalnie posiadanych przez osobę ściganą należy również wskazać (o ile zostały ustalone) nazwisko lub nazwiska oraz imię lub imiona poprzednio, w różnych okresach czasu, posiadane przez tę osobę, jeżeli każdorazowa ich zmiana następowała w sposób przewidziany prawem.

W części A w pkt 14 - należy dołączyć do nakazu fotografię osoby ściganej i jej odciski palców, w przypadku, kiedy są one dostępne i możliwe jest ich przekazanie, natomiast dane umożliwiające kontrakt z osobą, która może przekazać fotografię, odciski palców lub profil DNA osoby ściganej, w przypadku gdy są one dostępne, jednak nie zostały dołączone.

W części B w pkt 1 niewłaściwe rodzaje orzeczenia należy skreślić. Pod rodzajem orzeczenia, którego nie skreślono, należy wpisać dane umożliwiające jego identyfikację.

W części D niewłaściwy sposób poinformowania osoby ściganej o terminie i miejscu rozprawy, w wyniku której wydane zostało orzeczenie zaoczne, należy skreślić.

W części E w pkt 1 należy wpisać liczbę przestępstw.

W części E w pkt 2 należy wpisać także czas (datę i godzinę) i miejsce popełnienia przestępstwa oraz formę współdziałania osoby ściganej w przestępstwie (przestępstwach).

W części E.1., przy oznaczaniu określonej (określonych) kategorii przestępstw, należy brać pod uwagę odpowiednie kategorie przestępstw, wymienione w art. 607w w pkt 1-33 ustawy - Kodeks postępowania karnego, a w przypadku różnic w określaniu poszczególnych kategorii brać pod uwagę, że:

- **czyn polegający na udziale w organizacji przestępczej** - oznacza czyn polegający na udziale w zorganizowanej grupie albo związku, mających na celu popełnianie przestępstw,
- **czyny określone jako "terroryzm"** - oznaczają czyny o charakterze terrorystycznym,
- - oznaczają czyny przeciwko wolności seksualnej lub obyczajności na szkodę małoletniego,
- **czyny polegające na nielegalnym obrocie środkami odurzającymi i psychotropowymi** - oznaczają czyny polegające na nielegalnym wytwarzaniu, przetwarzaniu, przemyśle środków odurzających, prekursorów, środków zastępczych lub substancji psychotropowych lub obrotu nimi,
- **czyny polegające na nielegalnym obrocie bronią, amunicją i materiałami wybuchowymi oraz czyny polegające na nielegalnym obrocie materiałami jądrowymi i radioaktywnymi** - oznaczają czyny polegające na nielegalnym obrocie bronią, amunicją, materiałami wybuchowymi lub radioaktywnymi,
- **czyny dotyczące korupcji** - oznaczają czyny będące przestępstwami łapownictwa i płatnej protekcji,
- **oszustwa**, w tym oszustwa na szkodę interesów finansowych Wspólnot Europejskich w rozumieniu Konwencji o ochronie interesów finansowych Wspólnot Europejskich z dnia 26 lipca 1995 r. - oznaczają oszustwa,
- **czyny polegające na praniu dochodów z przestępstwa** - oznaczają czyny polegające na wprowadzaniu do obrotu finansowego wartości majątkowych pochodzących z nielegalnych lub nieujawnionych źródeł,
- **czyny polegające na fałszowaniu pieniędzy**, w tym euro, oraz czyny polegające na fałszowaniu środków płatniczych - oznaczają czyny polegające na fałszowaniu oraz obrocie fałszywymi pieniędzmi lub innymi środkami płatniczymi,
- **czyny w zakresie cyberprzestępczości** - oznaczają czyny przeciwko ochronie danych gromadzonych, przechowywanych, przetwarzanych lub przekazywanych w systemie informatycznym,
- **czyny polegające na uprowadzeniu osoby, bezprawnym pozbawieniu wolności i wzięciu zakładników** - oznaczają czyny polegające na bezprawnym pozbawieniu człowieka wolności albo uprowadzeniu człowieka dla okupu albo wzięciu lub przetrzymywaniu zakładnika,
- **czyny dotyczące rasizmu i ksenofobii** - oznaczają czyny popełnione z powodów narodowościowych, etnicznych, rasowych, wyznaniowych albo ze względu na bezwyznaniowość,
- **czyny polegające na kradzieży w formie zorganizowanej lub rozboju z użyciem broni** - oznaczają czyny polegające na rozboju z użyciem broni palnej lub groźby jej użycia albo wymuszenia rozbójniczego z użyciem broni palnej lub groźby jej użycia,
- **czyny polegające na nielegalnym obrocie dobrami kultury, w tym antykami i dziełami sztuki** - oznaczają czyny polegające na nielegalnym obrocie dobrami kultury,

- **czyny polegające na podrabianiu i piractwie produktów** - oznaczają czyny polegające na podrabianiu oraz obrocie podrobionymi wyrobami,
- **czyny polegające na fałszowaniu dokumentów urzędowych i obrocie takimi dokumentami** - oznaczają czyny polegające na fałszowaniu oraz obrocie sfałszowanymi dokumentami,
- **czyny polegające na nielegalnym obrocie hormonami i innymi substancjami wzrostu** - oznaczają czyny polegające na nielegalnym obrocie hormonami lub podobnymi substancjami,
- **czyny polegające na obrocie kradzionymi samochodami** - oznaczają czyny polegające na obrocie kradzionymi pojazdami mechanicznymi.

Powyższe pouczenie odnosi się także do części E pkt 3, gdzie należy wpisać kategorię (kategorie) przestępstwa (przestępstw), wymienione w części E.1.

W części F - należy wpisać informacje (fakultatywne) dotyczące np. eksterytorialności, przerwania biegu terminów przedawnienia itp.

W części G - należy skreślić informacje nieodnoszące się do konkretnego nakazu, zaś w innym przypadku opisać przedmioty zajęte i wydane oraz wskazać miejsce, gdzie one się znajdują, jeżeli miejsce to jest znane.

W części H - należy skreślić informacje nieodnoszące się do konkretnego nakazu.

W części I w pkt 2 niektóre wersje językowe będą zawierać odwołanie do terminu "podmiot" wykonujący funkcję organu sądowego.

ORZECZNICTWO DO ROZDZIAŁU II

1. Uchwała SN z dnia 20 lipca 2006 r., sygn. I KZP 21/06, OSNKW 2006/9/77

1. Organ sądowy państwa wykonania europejskiego nakazu aresztowania może odmówić przekazania osoby ściganej, jeśli ustali, że nakaz ten wydany został wbrew przesłankom dopuszczalności jego wydania.

2. O tym, czy przekazanie osoby ściganej europejskim nakazem aresztowania następuje w celu przeprowadzenia przeciwko niej - na terytorium innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej - postępowania karnego, decydują nie przepisy państwa wykonania nakazu, ale przepisy państwa jego wydania, interpretowane z uwzględnieniem treści decyzji ramowej Rady Unii Europejskiej z dnia 13 czerwca 2002 r. w sprawie europejskiego nakazu aresztowania i procedury wydawania osób pomiędzy Państwami Członkowskimi (2002/584/WSiSW).

3. Wydanie europejskiego nakazu aresztowania jest dopuszczalne niezależnie od tego, czy postępowanie karne przeciwko osobie ściganej zostało wszczęte w państwie wydania nakazu. Przekazanie takiej osoby może jednak nastąpić tylko wtedy, gdy uwarunkowania podane jako podstawa wydania nakazu wskazują na to, że przeprowadzenie takiego postępowania jest prawnie możliwe.

4. Ponieważ przekazanie osoby ściganej następuje w celu prowadzenia postępowania karnego, osoba, której dotyczył europejski nakaz aresztowania, powinna być z powrotem przekazana do państwa jego wykonania, jeżeli w państwie wydania nakazu nie dojdzie do wszczęcia takiego postępowania.

2. Uchwała SN z dnia 20 stycznia 2005 r., sygn. I KZP 29/04, OSNKW 2005/1/3,

Na postanowienie sądu okręgowego w przedmiocie europejskiego nakazu aresztowania, wydane na podstawie art. 607a k.p.k. zażalenie nie przysługuje.

3. Postanowienie Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 28 maja 2008 r., sygn. II AKz 401/08, Biul.SAKa 2008/3/21

Zgodnie z treścią art. 251 § 2 kpk sąd w postanowieniu o zastosowaniu tymczasowego aresztowania winien określić czas jego trwania, a ponadto oznaczyć termin, do którego aresztowanie ma trwać. Określenie zawarte w zaskarżonym postanowieniu "na czas niezbędny do wykonania europejskiego nakazu aresztowania" wymogu tego nie spełnia.

4. Postanowienie Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 19 lutego 2008 r., sygn. II AKz 56/08, KZS 2008/4/56

Orzekając o zastosowaniu europejskiego nakazu aresztowania, sąd polski nie bada, czy istnieją wystarczające podstawy do przypuszczenia, że aresztowany dopuścił się za granicą przestępstwa oraz jaki charakter ma to przestępstwo. Sądy krajów członkowskich Unii Europejskiej wzajemnie uznają, że działają zgodnie z zasadami demokratycznego państwa prawnego i standardami praw obywatelskich, do których należy m. in. zakaz pozbawienia człowieka wolności bez wystarczających podstaw prawnych. Zakłada się, że sąd, który wydał nakaz, dysponuje dowodami popełnienia przestępstwa, które gdyby nimi dysponował sąd wykonujący aresztowanie, uzasadniałyby wydanie orzeczenia tej samej treści. Gdyby dowody te sprowadzać do sądu wykonującego, tłumaczyć je na język polski itd., spowolniłoby to procedurę wbrew jej założeniom.

5. Postanowienie Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 18 lipca 2007 r., sygn. II AKz 478/07, LEX nr 344405

Sam fakt wydania europejskiego nakazu aresztowania oznacza, że nie ma potrzeby weryfikowania dowodowej podstawy postanowienia o aresztowaniu. Brak jest, zatem w tej sytuacji podstaw do badania przesłanki z art. 249 § 1 k.p.k.

6. Postanowienie Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 7 marca 2007 r., sygn. II AKz 61/07, KZS 2008/2/88

Mając na uwadze, że czas stosowania tymczasowego aresztowania, co na podstawie art. 251 § 2 k.p.k. sąd musi zawsze oznaczyć w postanowieniu, należy określać na podstawie czynności procesowych, jakie ma zabezpieczyć, przy braku odesłania w rozdziale 65b k.p.k. do art. 263 k.p.k., stwierdzić trzeba, że czas trwania tymczasowego aresztowania osoby, wobec której wydano postanowienie o przekazaniu, jest wyznaczany zakresem czynności potrzebnych do realizacji tego postanowienia i terminem jego wykonania. Będzie to z reguły maksymalnie łączny okres przewidziany w art. 607m i 607n k.p.k. Za dopuszczalne należy uznać przedłużenie tymczasowego aresztowania osoby ściganej poza te okresy, gdy sąd na podstawie art. 607o k.p.k. odroczy wykonanie postanowienia o przekazaniu. Może to jednak nastąpić tylko dla zabezpieczenia jego realizacji i tylko wtedy, gdy można określić termin wykonania postanowienia o przekazaniu, który nie może przekraczać rozsądnych granic, w rozumieniu art. 5 ust. 3 Europejskiej Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności.

7. Postanowienie Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 28 lutego 2007 r., sygn. II AKz 136/07, KZS 2007/7-8/126

Użycie przez ustawodawcę słów "Sąd wydając postanowienie o przekazaniu odracza jego wykonanie" wskazuje na to, że w razie wystąpienia wskazanych w art. 607 o k.p.k. okoliczności Sąd nie tylko zobowiązany jest do rozpoznania wniosku o przekazanie osoby, co, do której wydano e.n.a., ale jest też zobligowany odroczyć wykonanie postanowienia o przekazaniu osoby ściganej. Treść art. 607 o k.p.k. nie daje podstaw do ograniczania możliwości odraczania wykonania postanowienia o przekazaniu osoby ściganej tylko do jednorazowego wypadku.

8. Postanowienie Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 14 lutego 2007 r., sygn. II AKz 99/07, LEX nr 314267

Nie kwestionując faktu, iż postanowienie nie zawiera merytorycznego rozstrzygnięcia o przekazaniu w rozumieniu art. 607k § 1 k.p.k. jest ono z całą pewnością postanowieniem w przedmiocie przekazania. Pojęcie to obejmuje, bowiem swym zakresem - zdaniem Sądu odwoławczego - wszelkie orzeczenia rozstrzygające kwestie związane z przekazaniem, w tym między innymi odmowę wykonania nakazu (art. 607p k.p.k.), przekazanie z odroczeniem jego wykonania (art. 607o k.p.k.), czy umorzenie postępowania "w przedmiocie nakazu (art. 607y § 2 k.p.k.) - por. T. Grzegorzcyk: "Procedowanie w sprawie europejskiego nakazu aresztowania", Prok. i Pr. 2005, z. 4, str. 23. Skoro podstawę prawną postanowienia z dnia 29 stycznia 2007 r. stanowił art. 607o k.p.k. i nawet w zaskarżonym zarządzeniu przyznano, iż stwierdza ono brak dalszych przesłanek odroczenia przekazania osoby oskarżonego organom Królestwa Niderlandów i jest "impulsem do wdrożenia czynności faktycznych związanych z wydaniem", jest oczywiste, że postanowienie to mieści się w kategorii orzeczeń "w przedmiocie przekazania".

9. Postanowienie Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 10 stycznia 2007 r., sygn. II AKz 865/06, OSA 2008/6/25

1. W sytuacji, w której w momencie orzekania w przedmiocie przekazania toczy się przeciwko osobie ściganej postępowanie karne o inny czyn, niż wskazany w ENA, odroczenie wykonania postanowienia o przekazaniu "do czasu zakończenia w kraju postępowania karnego" oznacza wyłącznie czas do uprawomocnienia się wyroku wydanego w tym postępowaniu.

2. Jeśli zachodzi konieczność odroczenia wykonania postanowienia o przekazaniu z przyczyn wskazanych w art. 607o k.p.k. brak jest wystarczających podstaw prawnych do utrzymywania aresztu zastosowanego w trybie art. 607k § 3 k.p.k. na czas odroczenia.

10. Postanowienie Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 10 stycznia 2007 r., sygn. II AKz 805/06, KZS 2007/5/95

W sytuacji, w której w momencie orzekania w przedmiocie przekazania toczy się przeciwko osobie ściganej postępowanie karne o inny czyn, niż wskazany w ENA, odroczenie wykonania postanowienia o przekazaniu "do czasu zakończenia w kraju postępowania karnego" oznacza wyłącznie czas do uprawomocnienia się wyroku wydanego w tym postępowaniu. Pozostaje do rozstrzygnięcia kwestia, czy przepis art. 607° k.p.k. pozwala na odroczenie wykonania postanowienia o przekazaniu wobec takiej osoby, zarówno do czasu ukończenia postępowania karnego, jak i wykonania kary pozbawienia wolności w razie jej orzeczenia. Wykładnia gramatyczna omawianego przepisu nie sprzeciwia się udzieleniu pozytywnej odpowiedzi na tak postawione pytanie. Występujący między zwrotem "do czasu zakończenia w kraju postępowania karnego" a zwrotem "do czasu wykonania w kraju kary pozbawienia wolności" spójnik "lub" nie wyłącza w sposób kategoriyczny tych równorzędnych części zdania, tak jak czyni to spójnik "albo", ale taki czasokres odroczenia musi wyraźnie wynikać z treści postanowienia o przekazaniu i odroczeniu jego wykonania. Nie ma przy tym żadnych możliwości orzekania w tym przedmiocie etapowo, to znaczy w sytuacji pierwotnego odroczenia wykonania postanowienia o przekazaniu tylko do czasu zakończenia postępowania karnego, wydawanie po wyroku skazującym kolejnego orzeczenia określającego odroczenie na czas dalszy związany z wykonaniem kary pozbawienia wolności. Czas odroczenia musi być jednoznacznie i ostatecznie określony w postanowieniu o przekazaniu.

11. Postanowienie Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 13 grudnia 2006 r., sygn. II AKz 404/06, LEX nr 284403

Obecnie sądy polskie nie mogą odmówić wydania obywateli polskich, ściganych na podstawie europejskiego nakazu aresztowania, o ile nakaz spełnia warunki formalne (art. 607c), a nie zachodzą negatywne przesłanki z art. 607 p. i r. k.p.k.

12. Postanowienie Sąd Apelacyjny w Katowicach z dnia 11 października 2006 r., sygn. II AKz 643/06, LEX nr 217013

Europejski nakaz aresztowania wydaje sąd okręgowy, w okręgu którego toczy się postępowanie przygotowawcze lub sądowe, albo w okręgu którego zapadł wyrok podlegający wykonaniu.

13. Postanowienie Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 11 października 2006 r., sygn. II AKz 661/06, KZS 2007/1/100

Przepis art. 607s § 2 k.p.k. ma charakter fakultatywny, a więc nawet w razie spełnienia przesłanek nim określonych nie zachodzi po stronie sądu obowiązek odmowy wykonania Europejskiego Nakazu Aresztowania. Przepis art. 607s § 2 k.p.k. dotyczy jedynie takich sytuacji, w których osoba ścigana wykaże, że - pomimo iż nie jest obywatelem państwa wykonującego ENA, nie korzysta z prawa azylu - to z uwagi na więzi łączące ją z krajem, w którym aktualnie przebywa, nie powinna być wydana. Więzi te muszą mieć charakter okoliczności na tyle silnych i trwałych, że odbywanie przez skazanego kary w państwie, w którym zapadł wyrok, pociągałoby za sobą dolegliwości daleko wykraczające poza typowe, związane z obywaniem kary o charakterze izolacyjnym (kwestia przepustek, łączność z rodziną, możliwość decydowania o swoich sprawach majątkowych).

14. Postanowienie Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 23 sierpnia 2006 r., sygn. II AKz 518/06, KZS 2007/1/99

W uregulowanym w rozdziale 65b k.p.k. postępowaniu w przedmiocie przekazania podejrzanego na podstawie europejskiego nakazu aresztowania kierować się należy zasadą

wzajemnego uznawania decyzji sądowych, stąd też regułą winno być niepodważanie wydanych przez odpowiednie organy decyzji, w tym i o tymczasowym aresztowaniu. Zasada ta nie może jednak oznaczać braku potrzeby sprawdzenia istotnych okoliczności, którymi kierował się sąd państwa wydania europejskiego nakazu aresztowania. Owa weryfikacja ograniczona być jednak winna do sprawdzenia, czy nie ujawniły się ważne okoliczności, których nie znał sąd państwa wydania europejskiego nakazu aresztowania, a których waga jest na tyle znacząca, że sprzeciwiają się one tymczasowemu aresztowaniu podejrzanego.

15. Postanowienie Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 8 marca 2006 r., sygn. II AKz 50/06, KZS 2006/9/57

Orzekając o przekazaniu osoby ściganej w trybie ENA, sąd winien wyraźnie w treści postanowienia wskazać organ sądowy państwa wydania nakazu, albowiem istotą decyzji o przekazaniu jest wskazanie tego właśnie organu sądowego, któremu dana osoba jest przekazywana. W tym zakresie obowiązek ten nie może być cedowany na prokuratora, albowiem takie procedowanie nie znajduje normatywnego umocowania.

16. Postanowienie Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 30 listopada 2005 r., sygn. II AKz 734/05, KZS 2006/2/84

1. Zgoda, o której mowa w przepisie art. 607e k.p.k. lub jej brak, nie jest elementem determinującym treść merytorycznego rozstrzygnięcia w przedmiocie przekazania podejrzanego na podstawie europejskiego nakazu aresztowania.

2. Istotnie przepis art. 109 k.k. wyrażający zasadę personalną stanowi, że ustawę karną polską stosuje się do obywatela polskiego, który popełnił przestępstwo za granicą.

Jednak z treści powołanego przepisu nie sposób wywodzić reguły o procesowym charakterze, jakoby obywatel polski winien, bez względu na miejsce popełnienia przestępstwa, podlegać wyłącznie polskiej jurysdykcji.

Równocześnie obowiązuje bowiem zasada lojalności. Rzeczypospolita Polska jest państwem członkowskim Unii, a na każdym z tych państw spoczywa obowiązek przestrzegania zobowiązań i w konsekwencji obowiązek podjęcia wszelkich właściwych środków w celu wykonania zobowiązań wynikających z traktatu lub działań instytucji Wspólnoty.

17. Postanowienie Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 19 listopada 2004 r., sygn. II AKz 577/04, KZS 2005/5/67,

Do wydania europejskiego nakazu aresztowania nie jest konieczne wykazanie przez prokuratora wysokiego stopnia prawdopodobieństwa, że osoba podejrzana przebywa na terenie jednego z krajów Unii Europejskiej, bowiem nie wynika to z analizy art. 607a kpk.

18. Postanowienie Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 17 listopada 2004 r., sygn. II AKz 403/04, KZS 2004/11/19

Mechanizm Europejskiego Nakazu Aresztowania opiera się na wysokim stopniu zaufania między państwami członkowskimi, które wykonują go w oparciu o wzajemne uznawanie decyzji organów wymiaru sprawiedliwości (art. 10 preambuły do Decyzji Ramowej Rady Unii Europejskiej z dnia 13 czerwca 2002 roku - 2002/584/WSiSW). Jeszcze przed nowelizacją wprowadzającą nakaz do ustawy procesowej wyrażano w orzecznictwie pogląd, iż celem postępowania ekstradycyjnego jest jedynie rozstrzygnięcie o prawnej dopuszczalności wydania, uznające za wystarczające uprawdopodobnienie zarzutu popełnienia przestępstwa, przyjmowane na podstawie faktu złożenia przez państwo wniosku o ekstradycję (postanowienie SA Katowice z dnia 25 sierpnia 1999 roku - KZS 10/99 poz. 63).

19. Postanowienie Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 6 sierpnia 2004 r., sygn. II AKz 391/04, , KZS 2005/7-8/146

Przepis art. 607b k.p.k., dodany do Kodeksu postępowania karnego nowelizacją z dnia 18 marca 2004 r., reguluje zasady wydania europejskiego nakazu aresztowania w stadium postępowania przygotowawczego i sądowego - w pkt 1, zaś w stadium wykonania prawomocnego orzeczenia "w celu wykonania kary pozbawienia wolności... albo innego środka..." - w pkt 2.

20. Postanowienie Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 15 lipca 2004 r., sygn. II AKz 257/04, KZS 2004/9/41

1. Europejski nakaz aresztowania podlega kontroli (art. 607k k.p.k.), ale nie można odmówić wykonania go, o ile spełnia warunki formalne (art. 607c), a nie zachodzą negatywne przesłanki z art. 607p i r k.p.k.

2. Wniosek o zastosowanie środków zapobiegawczych połączony z nakazem europejskim może złożyć nie tylko organ sądowy państwa występującego o przekazanie osoby ściganej (art. 607k § 3 k.p.k.), ale i prokurator. Choć nie jest to przewidziane *expressis verbis*, a czynności prokuratora w tych sprawach są ściśle reglamentowane (art. 607k § 2, 4 i 5 k.p.k.), uprawnienie do wnioskowania wynika z wykładni funkcjonalnej. Organ państwa wnioskującego nie zawsze będzie orientował się w realiach wykonywania nakazu, w tym konieczności stosowania aresztowania, by nakaz wykonać, a bez uprawnienia do wnioskowania o aresztowanie prokurator nie mógłby wtedy wykonać swego zadania, wymagającego kontaktu ze ściganym (art. 607k § 2 i 5 k.p.k.).

BIBLIGRAFIA DO ROZDZIAŁU II

1. Grzegorzczak T., Kodeks postępowania karnego oraz ustawa o świadku koronnym Komentarz,, Warszawa 2008
2. Górski A., Sakowicz A., (w:) K.T. Boratyńska, A. Górski, A. Sakowicz, A. Ważny, Kodeks postępowania karnego. Komentarz, 2 wyd., C. H. Beck, Warszawa 2007
3. Grzelak A., Trzeci filar Unii Europejskiej. Instrumenty prawne, Warszawa 2008
4. Hofmański P. (red.), E. Sadzik, K. Zgryzek, Kodeks postępowania karnego. Komentarz. (suplement do tomów I-III), wyd. 2 Warszawa 2004
5. Hofmański P., (w) P. Hofmański, A. Górski, A. Sakowicz, D. Szunmiło-Kulczycka, Europejski nakaz aresztowania w teorii i praktyce państw członkowskich Unii Europejskiej (red.) P. Hofmański, Warszawa 2008
6. Hofmański P., Zabłocki S., Elementy metodyki pracy sędziego w sprawach karnych, Kraków 2006
7. Królak S. M., Działuk I., Michalczuk C., (red.) Współpraca sądowa w Unii Europejskiej. Akty prawne, uzasadnienia, komentarze, Warszawa 2006, s. 403 – 439.
8. Królikowski M., Wiliński P., Izydorczyk J., Podstawy prawa karnego międzynarodowego, Warszawa 2008
9. Kuczyńska M., Wspólny obszar postępowania karnego w prawie Unii Europejskiej, Warszawa 2008
10. Lach A., Europejskie prawo karne. Zarys wykładu, Toruń 2006, s. 103-114..
11. Paluszkiewicz H., Jarosz B., Postępowanie w sprawach karnych ze stosunków międzynarodowych, Poznań 2006
12. Sakowicz A., (w) P. Hofmański, A. Górski, A. Sakowicz, D. Szunmiło - Kulczycka, Europejski nakaz aresztowania w teorii i praktyce państw członkowskich Unii Europejskiej (red. P. Hofmański), Warszawa 2008
13. Sakowicz A., w: Zwalczanie przestępczości w Unii Europejskiej. Współpraca sądowa i policyjna w sprawach karnych (red. A. Górski, A. Sakowicz), Warszawa 2006
14. Steinborn S., (w:) J. Grajewski, Z. K. Paprzycki, S. Steinborn, Kodeks postępowania karnego. Komentarz, t. II, Kraków 2006
15. Szunmiło – Kulczycka D., (w:) P. Hofmański, A. Górski, A. Sakowicz, D. Szunmiło-Kulczycka, Europejski nakaz aresztowania w teorii i praktyce państw członkowskich Unii Europejskiej (red.) P. Hofmański, Warszawa 2008

ROZDZIAŁ III

ZABEZPIECZENIE MIENIA I ŚRODKÓW DOWODOWYCH

Postanowienia decyzji ramowej Rady z dnia 22 lipca 2003 r. w sprawie wykonywania w Unii Europejskiej postanowień o zabezpieczeniu mienia i środków dowodowych

1. Instrumenty przewidziane w rozdziałach 62 a i 62 b k.p.k. wprowadzone zostały wskutek implementacji do ustawodawstwa polskiego decyzji ramowej Rady z dnia 22 lipca 2003 r. w sprawie wykonywania w Unii Europejskiej postanowień o zabezpieczeniu mienia i środków dowodowych (Dz.Urz. UE L 196, 2 sierpnia 2003 r., s. 45), co nastąpiło na mocy ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o zmianie ustawy- kodeks postępowania karnego oraz ustawy- kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia (Dz. U. nr 143 poz. 1230).
2. Celem dyrektywy było stworzenie reguł, na podstawie których państwa członkowskie mogą rozpoznać i wykonać na własnym terytorium postanowienie dotyczące zabezpieczenia mienia i środków dowodowych wydane przez organ członkowski innego państwa członkowskiego w toku postępowania karnego.
3. Decyzja ramowa obejmuje swoim zakresem dwie kategorie przedmiotów
 - 1) środki dowodowe, czyli przedmioty, dokumenty lub dane, które mogą być okazane jako dowody w procesie karnym
 - 2) mienie, czyli wartości materialne i niematerialne, a także dokumenty prawne wykazujące tytuł lub korzyść z tego mienia. Jednakże mienie to, aby mogło być zajęte, musi być udowodnione, że jest korzyścią pochodzącą z przestępstwa, było narzędziem popełnienia przestępstwa lub stanowiło przedmiot przestępstwa.
4. Decyzja dotyczy jedynie tych środków zabezpieczających, których „celem jest tymczasowe zapobieżenie zniszczeniu, przekształceniu, przemieszczeniu albo wyzbyciu się środków dowodowych lub mienia, które mogłoby podlegać konfiskacie” (art. 2 (d) Dyrektywy)
5. Zgodnie z decyzją weryfikacji pod kątem podwójnej karalności nie podlegają przestępstwa wymienione w art. 3 ust. 2 decyzji, jeśli zagrożone są w państwie wydającym postanowienie karą pozbawienia wolności o górnej granicy ustawowego zagrożenia co najmniej 3 lat. Jest to lista 32 przestępstw, w dużym stopniu odpowiadająca liście zawartej w decyzji o europejskim nakazie aresztowania.
6. Wzajemne uznawanie nie ma charakteru bezpośredniego w pełnym tego słowa znaczeniu, albowiem postanowienie sądu polskiego o zabezpieczeniu mienia nie podlega wykonaniu w innym państwie członkowskim Unii Europejskiej, stanowi natomiast podstawę do podjęcia stosownej decyzji przez właściwy organ sądowy tego państwa, przy czym prawne możliwości odmowy pomocy prawnej zostały ograniczone do minimum (por. art. 589 m k.p.k. odnośnie odmowy przez sąd polski)

Regulacje polskiego k.p.k. z 1997 r.

1. Jeśli chodzi o prawo polskie odnoszące się do wystąpienia do państwa członkowskiego o wykonanie postanowienia o zatrzymanie dowodów lub

postanowienia o zabezpieczeniu mienia, to do zastosowania regulacji art. 62 a k.p.k. konieczne jest spełnienie warunku wstępnego, że dowody lub mienie podlegające zabezpieczeniu znajdowały się na terytorium państwa członkowskiego Unii Europejskiej. Ustalenie tego faktu może ułatwić współpraca w ramach wspólnych organów państw członkowskich Unii Europejskiej, jak np. Europol.

2. Postanowienie w kwestii wystąpienia może zapaść zarówno na rozprawie jak i na posiedzeniu wyznaczonym w tej sprawie, zarówno przed rozprawą w trybie art. 339 § 3 k.p.k., jak i w czasie przerwy lub odroczenia.
3. Postanowienie to w postępowaniu przygotowawczym jest wydawane przez prokuratora, zaś w postępowaniu sądowym wydaje je sąd, przed którym toczy się postępowanie. Może to być zarówno sąd I instancji, jak i (rzadziej) sąd II instancji, jeśli na przykład przeprowadza on czynności dowodowe w trybie art. 452 k.p.k.
4. Postanowienie wydane na podstawie art. 589g k.p.k. nie jest samo w sobie postanowieniem o zabezpieczeniu mienia lub środków dowodowych, zawiera natomiast samo w sobie jedynie żądanie wykonania uprzednio wydanego orzeczenia dotyczącego tych kwestii. Tak więc zanim wydane zostanie postanowienie określone w tym przepisie należy wydać
 - postanowienie o zabezpieczeniu środka dowodowego (np. o zatrzymaniu rzeczy mogącej stanowić dowód w sprawie na podstawie art. 217 k.p.k. albo o zatrzymaniu korespondencji na podstawie art. 218 k.p.k.) albo
 - postanowienie o zabezpieczeniu określonych składników mienia, ale tylko na poczet ewentualnego przypadku na podstawie art. 291 § 1 k.p.k. (ale już nie na poczet grzywny, nawiązek czy świadczenia pieniężnego lub obowiązku naprawienia szkody).
5. Do postanowienia należy dołączyć wypełniony formularz zaświadczenia, którego wzór określono w rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości z dnia 26 sierpnia 2005 r. (Dz. U. Nr 166 poz. 1393).
6. Ustalenie właściwego organu sądowego państwa obcego który ma wykonać postanowienie i dokonać zabezpieczenia może nastąpić za pomocą jednostek Europejskiej Sieci Sądowej. Jej przedstawiciel funkcjonuje przy polskim Ministerstwie Sprawiedliwości. Przekazanie może nastąpić z wykorzystaniem urządzeń służących do automatycznego przesyłania danych, w sposób umożliwiający stwierdzenie autentyczności dokumentu. Może to być telefaks, ale przede wszystkim poczta elektroniczna, przy czym konieczne jest wykorzystanie takiego formatu transferu danych, który umożliwia ogląd dokumentu, a nie tylko przeczytanie jego treści (np. postanowienie zeskanowane i zapisane w formacie JPG).
7. Wydanie postanowienia na podstawie art. 589 g k.p.k. nie powoduje od razu przekazania zabezpieczonych środków dowodowych lub składników mienia. Przede wszystkim konieczne jest bowiem wydanie postanowienia przez odpowiedni sądowy organ państwa obcego. Ponadto, rezultatem wydania orzeczenia sądowego przez organ państwa wezwanego jest jedynie zabezpieczenie odpowiednich składników mienia. Ich przekazanie następuje w drodze klasycznych instrumentów wzajemnej pomocy międzynarodowej w sprawach karnych. Dlatego też jeśli dokonano za granicą zabezpieczenia określonych składników mienia na poczet przypadku, wystąpienie o

przekazanie tych składników następuje dopiero po uprawomocnieniu się orzeczenia, którym taki przypadek orzeczono (art. 589 § 3 k.p.k.). Natomiast w przypadku dowodów niezwłocznie po wydaniu orzeczenia o zabezpieczeniu określonego środka dowodowego, występuje się o przekazanie go sądowi w drodze określonej w rozdziałach 62 i 66 k.p.k. oraz umów międzynarodowych wiążących Polskę z państwem wezwanym. Zarówno więc występowanie z wnioskiem o przekazanie dowodów jak i o konfiskatę, odbywa się na zasadach ogólnych, wynikających z europejskiej konwencji o pomocy prawnej w sprawach karnych z 1959 r., konwencji o praniu, ujawnianiu, zajmowaniu i konfiskacie dochodów pochodzących z przestępstwa z 1990 r. oraz krajowych regulacji prawnych.

8. Wszelkie dokumenty związane z wnioskiem o wykonanie i towarzyszącym mu wnioskiem o wydanie dowodów powinny być przetłumaczone na język państwa, do którego jest kierowany wniosek, w szczególności istotne jest, aby zapewnić realizację podstawowej reguły, która rządzi regulacjami w zakresie uproszczeń proceduralnych pomiędzy państwami członkowskimi Unii Europejskiej, a mianowicie szybkości działania organów. Również temu celowi ma służyć wskazana wyżej możliwość przekazywania wniosku z wykorzystaniem drogi elektronicznej.

9. Oprócz opcjonalnej możliwości zasięgania informacji przez wspomniane organy w ramach Unii Europejskiej (Europol, Europejska Sieć Sądowa oraz Eurojust) państwa członkowskie współpracujące ze sobą obowiązane są do niezwłocznego informowania się o podjętych w danej kwestii działaniach. Przejawem tego obowiązku jest wymóg niezwłocznego informowania organu sądowego państwa członkowskiego o uchyleniu przez organ polski postanowienia, o którego bezpośrednie wykonanie wnioskowano.

10. Rozdział 62 b., będący „lustrzanym odbiciem” rozdziału 62 a dotyczy sytuacji, gdy to organ państwa członkowskiego Unii Europejskiej występuje z wnioskiem o wykonanie orzeczenia o zatrzymanie dowodów lub mającego na celu zabezpieczenie mienia w celu wykonania orzeczenia o przepadku. Precyzuje on obowiązki i uprawnienia polskiego organu sądowego (sądu lub prokuratora) w kwestii wykonania tego wniosku.

11. W przypadku wykonania postanowienia o zabezpieczeniu mienia i dowodów (art. 589 l k.p.k.) może wystąpić już na wstępie problem rozgraniczenia kompetencji prokuratorskich od sądowych. Rozstrzygnięcie tej kwestii może skomplikować to, że państwo wzywające może pozostawać w błędzie co do zakresu poszczególnych organów polskich (sądów i prokuratur) i może wniosek zawarty w postanowieniu przekazać niewłaściwemu sądowi. Jeśli więc do sądu wpłynął wniosek, któremu powinien nadać bieg prokurator, sąd zobowiązany jest wydać postanowienie o przekazaniu sprawy prokuratorowi i poinformować o tym organ państwa wzywającego (art. 589 l § 2 k.p.k.). Art. 589 l k.p.k. nie wskazuje bowiem, kiedy właściwy jest sąd, a kiedy prokurator. Można tu zająć stanowisko, że o właściwości decyduje faza postępowania toczącego się w państwie wzywającym. Jeżeli zostało ono wydane przed wniesieniem aktu oskarżenia do sądu, postanowienie powinien wydać w Polsce prokurator (nawet wówczas, gdy postanowienie zawierające wniosek wydał sąd państwa obcego). Jeśli zaś wniosek wydano na etapie postępowania sądowego, organem właściwym do wydania postanowienia w Polsce będzie sąd.

12. W postępowaniu tym można wyróżnić pewne generalne reguły:

- 1) Wniosek o wykonanie postanowienia o zabezpieczeniu mienia lub zatrzymanie dowodów przekazywany jest **bezpośrednio** pomiędzy organami sądowymi
- 2) Dowody (rzeczy, korespondencja, przesyłki, wykazy, dane) lub mienie, których dotyczy orzeczenie państwa członkowskiego Unii Europejskiej znajdują się lub są przechowywane na terytorium Polski.
- 3) Polski organ sądowy (sąd lub prokurator) wykonuje orzeczenie obcego organu sądowego **niezwłocznie**.
- 4) Zasadniczo do wykonania takiego orzeczenia, o którym mowa wyżej stosuje się przepisy prawa polskiego.
- 5) Przewidziane są przyczyny **fakultatywnej odmowy wykonania takiego orzeczenia (art. 589 o k.p.k.)**

13. W rozdziale 62 b nie uregulowano kwestii udziału stron w posiedzeniu, jednakże z mocy art. 589 1 k.p.k. powinno stosować się tu przepisy prawa polskiego. W związku z tym teoretycznie strony (występujące wcześniej w postępowaniu przed państwem obcym) powinny być z mocy art. 96 § 2 k.p.k. dopuszczone do posiedzenia, jeśli się stawiają.

14. Prezes sądu, do którego wpłynął wniosek państwa obcego (listownie, telefaksem bądź drogą elektroniczną), albo któremu wniosek przekazał prokurator na podstawie art. 589 1 § 2 k.p.k. powinien wyznaczyć posiedzenie niezwłocznie, w miarę możliwości w **ciągu 24 godzin** (termin instrukcyjny).

15. Postanowienie w przedmiocie wykonania doręcza się wraz z pouczeniem o uprawnieniach wynikających z przepisów wnioskującego państwa członkowskiego Unii Europejskiej. Na postanowienie w przedmiocie wykonania przysługuje **zażalenie**, a w ściśle określonych wypadkach **możliwe jest wstrzymanie jego wykonania** (art. 589 o k.p.k.)

16. Konieczne jest niezwłoczne informowanie odpowiedniego organu sądowego państwa członkowskiego Unii Europejskiej o wszelkich czynnościach związanych z wykonaniem orzeczenia o zatrzymaniu dowodów lub mającego na celu zabezpieczenia mienia w celu wykonania orzeczenia o przepadku. W szczególności ponieważ sąd państwa obcego, który wydał postanowienie o zwróceniu się o zabezpieczenie środków dowodowych lub mienia na poczet przepadku, oczekuje szybkiego załatwienia wniosku, należy niezwłocznie zawiadomić go (najlepiej e-mailem) o tym, że wpłynęło zażalenie na postanowienie o zabezpieczeniu, ze względu na opóźnienie wykonania. Zażalenie powinno być niezwłocznie przekazane sądowi okręgowemu, chyba że zostanie uwzględnione w trybie określonym w art. 463 § 1 k.p.k.

17. Zasadniczo zatrzymanie dowodów oraz zabezpieczenie mienia trwa do czasu rozstrzygnięcia w przedmiocie wystąpienia właściwego organu sądowego właściwego organu sądowego państwa członkowskiego Unii Europejskiej o wydanie dowodów, albo o wykonaniu wniosku o wykonanie prawomocnego orzeczenia o przepadku. Dla zdyscyplinowania organu sądowego państwa członkowskiego Unii Europejskiej polski organ sądowy może wyznaczyć nieprzekraczalny termin przekazania rozstrzygnięcia. Dopuszczalne jest także zwolnienie spod zatrzymania albo zajęcia.

Załącznik do Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 26 sierpnia 2005 r. w sprawie wzoru zaświadczenia stosowanego we współpracy z państwami członkowskimi Unii Europejskiej w zakresie wzajemnego wykonywania orzeczeń o zatrzymaniu dowodów i zabezpieczeniu mienia na poczet przepadku (Dz. U. z dnia 31 sierpnia 2005 r. Nr 166 poz. 1393).

ZAŚWIADCZENIE

Niniejsze zaświadczenie zostało wydane przez właściwy organ sądowy jako załącznik do kierowanego do wykonania postanowienia o zatrzymaniu dowodów i/lub zabezpieczeniu mienia.

a) Sąd/prokurator, który wydał postanowienie o zatrzymaniu dowodów i/lub zabezpieczeniu mienia:

Nazwa organu:

.....

Wskazanie jego przedstawiciela:

Pełniona funkcja (stanowisko służbowe):

Sygnatura akt:

Adres:

.....

Numer telefonu (z numerem kierunkowym kraju, strefy i miasta):

.....

Numer faksu (z numerem kierunkowym kraju, strefy i miasta):

.....

E- mail:

Języki, w których można porozumiewać się z organem, który wydał postanowienie/postanowienia:

.....

.....

Wskazanie osoby, z którą właściwy organ państwa wykonania postanowienia/postanowień może kontaktować się w celu uzyskania dodatkowych informacji związanych z jego/ich wykonaniem lub dokonania niezbędnych uzgodnień praktycznych dotyczących wydania dowodów (z uwzględnieniem niezbędnych danych umożliwiających kontakt z tą osobą, w tym wskazanie języka porozumiewania się):

.....

.....

b) Organ właściwy do wykonania postanowienia o zatrzymaniu dowodów i/lub zabezpieczeniu mienia w państwie wydania postanowienia /postanowień (jeżeli jest to organ inny niż organ wskazany w lit. a)

Nazwa organu:

.....

Wskazanie jego przedstawiciela:

Pełniona funkcja (stanowisko lub stopień służbowy):

Sygnatura akt:

Adres:

.....

Numer telefonu (z numerem kierunkowym kraju, strefy i miasta):

.....
Numer faksu (z numerem kierunkowym kraju, strefy i miasta):
E-mail:
Języki, w których można porozumiewać się z organem właściwym do wykonania postanowienia/postanowień
.....
Wskazanie osoby, z którą właściwy organ państwa wykonania postanowienia/postanowień może kontaktować się w celu uzyskania dodatkowych informacji związanych z jego/ich wykonaniem lub dokonania niezbędnych uzgodnień praktycznych dotyczących wydania dowodów (z uwzględnieniem niezbędnych danych umożliwiających kontakt z tą osobą, w tym wskazanie języka porozumiewania się):
.....

c) W przypadku wypełnienia lit. a i b punkt niniejszy należy wypełnić w celu wskazania, z którym z poniższych organów należy się skontaktować; możliwe jest również wskazanie obu tych organów:

- organ określony w lit. a
- organ określony w lit. b

d) Postanowienie o zatrzymaniu dowodów i/lub zabezpieczeniu mienia

1. Data i sygnatura akt
2. Wskazanie celu postanowienia/postanowień
 - 2.1. Późniejsza konfiskata
 - 2.2. Wydanie dowodów
3. Opis formalności i procedur, których należy przestrzegać podczas wykonywania postanowienia o zatrzymaniu dowodów (jeżeli istnieje taka potrzeba)
.....
.....
.....

e) Informacje o znajdujących się w państwie wykonania postanowienia/postanowień dowodach:

.....
.....
lub mieniu:
.....
.....

Opis i lokalizacja mienia lub dowodów:

1. a) Dokładny opis mienia i, jeżeli jest to możliwe, wskazanie maksymalnej kwoty do odzyskania
.....
.....
.....
- b) Dokładny opis dowodów
.....
.....

2. Dokładne miejsce położenia mienia lub dowodów (jeżeli nieznane, to ostatnie znane)

.....
.....
3. Osoba przechowująca mienie lub dowody lub znany posiadacz mienia lub dowodów, jeżeli jest to osoba inna niż podejrzany o popełnienie przestępstwa lub skazany
.....
.....

f) Informacje dotyczące tożsamości (1) osoby fizycznej, podejrzanej o popełnienie przestępstwa lub skazanej, albo (2) osoby prawnej odpowiadającej za czyn zabroniony i/lub innej osoby wskazanej w postanowieniu o zatrzymaniu dowodów lub zabezpieczeniu mienia (jeżeli są dostępne):

1. Osoby fizyczne

Nazwisko:

Imię (imiona):

Nazwisko rodowe:

Pseudonimy:

Płeć:

Obywatelstwo:

Data urodzenia:

Miejsce urodzenia:

Miejsce zamieszkania i/lub znany adres; jeżeli nieznan, to ostatni adres, o którym wiadomo:

.....

Język(-i) zrozumiały(-e) dla tej osoby (jeżeli wiadomo):

.....

2. Osoby prawne

Nazwa:

Przedstawiciel:

Forma prawna:

Numer w rejestrze:

.....

Siedziba statutowa:

Adres:

g) Działania, które państwo wykonania postanowienia/postanowień ma podjąć po wykonaniu postanowienia o zatrzymaniu dowodów i/lub zabezpieczeniu mienia:

Przepadek

1.1. Mienie ma być przechowywane w państwie wykonania postanowienia/postanowień dla późniejszego wykonania jego przypadku.

1.1.1. Załączony zostanie wniosek dotyczący wykonania postanowienia o przypadku z dnia sygn. akt

lub

1.1.2. Załączony zostanie wniosek o późniejszy przepadek w państwie wykonania postanowienia/postanowień.

1.1.3. Przewidywana data przedłożenia wniosku określonego w pkt 1.1.1 lub

1.1.2

.....

Zatrzymanie dowodów

2.1. Zatrzymane rzeczy i inne środki dowodowe powinny zostać wydane do państwa wydania postanowienia/postanowień do późniejszego wykorzystania jako dowody w sprawie.

2.1.1. Załączony zostaje wniosek o wydanie zatrzymanych rzeczy lub innych środków dowodowych
lub

2.2. Zatrzymane rzeczy i inne środki dowodowe mają być przechowywane w państwie wykonania postanowienia/postanowień do późniejszego wykorzystania jako dowody w sprawie w państwie wydania postanowienia/postanowień.

2.2.1. Przybliżona data, do której zatrzymane rzeczy i inne środki dowodowe mają być przechowywane w państwie wykonania postanowienia/postanowień

.....

2.2.2. Przewidywana data przedłożenia wniosku określonego w pkt 2.1.1 (jeżeli nie mógł być przesłany wraz z postanowieniem/postanowieniami)

.....

h) Przepiępstwa

Wskazanie przyczyn wydania postanowienia o zatrzymaniu dowodów i/lub zabezpieczeniu mienia i krótkie przedstawienie stanu faktycznego sprawy

.....

.....

.....

Wskazanie rodzaju i kwalifikacji prawnej przestępstw/przestępstwa oraz przepisów, w oparciu o które wydanie postanowienia było możliwe:

.....

.....

.....

.....

1. Spośród wyliczonych poniżej czynów proszę wskazać czyn/czyny, które odpowiadają czynowi/czynom wskazanym powyżej, a które zagrożone są w państwie wydania postanowienia/postanowień karą co najmniej 3 lat pozbawienia wolności, albo czyny, za które można orzec inne środki polegające na pozbawieniu wolności co najmniej w tym samym wymiarze:

- udział w organizacji przestępczej;
- terroryzm;
- handel ludźmi;
- seksualne wykorzystywanie dzieci i pornografia dziecięca;
- nielegalny obrót środkami odurzającymi i psychotropowymi;
- nielegalny obrót bronią, amunicją i materiałami wybuchowymi;
- korupcja;
- oszustwa, w tym oszustwa na szkodę interesów finansowych Wspólnot Europejskich w rozumieniu Konwencji o ochronie interesów finansowych Wspólnot Europejskich z dnia 26 lipca 1995 r.;
- pranie dochodów z przestępstwa;
- fałszowanie pieniędzy, w tym euro;
- cyberprzestępczość;
- przestępstwa przeciwko środowisku naturalnemu, w tym nielegalny obrót zagrożonymi gatunkami zwierząt i roślin;
- udzielanie pomocy w nielegalnym przekroczeniu granicy lub pobycie;

- zabójstwo, spowodowanie ciężkiego uszczerbku na zdrowiu;
- nielegalny obrót organami i tkankami ludzkimi;
- uprowadzenie osoby, bezprawne pozbawienie wolności i wzięcie zakładników;
- rasizm i ksenofobia;
- kradzież w formie zorganizowanej lub rozbój z użyciem broni;
- nielegalny obrót dobrami kultury, w tym antykami i dziełami sztuki;
- sprzeniewierzenie cudzego mienia;
- wymuszenie rozbójnicze;
- podrabianie i piractwo produktów;
- fałszowanie dokumentów urzędowych i obrót takimi dokumentami;
- fałszowanie środków płatniczych;
- nielegalny obrót hormonami i innymi substancjami wzrostu;
- nielegalny obrót materiałami jądrowymi i radioaktywnymi;
- obrót kradzionymi pojazdami;
- zgwałcenie;
- podpalenie;
- przestępstwa należące do właściwości Międzynarodowego Trybunału Karnego;
- porwanie statku wodnego lub powietrznego;
- sabotaż.

2. Szczegółowy opis czynu/czynów nieobjętych pkt 1.

.....

i) Środki zaskarżenia postanowienia o zatrzymaniu dowodów i/lub zabezpieczeniu mienia przysługujące osobom zainteresowanym, w tym osobom trzecim działającym w dobrej wierze, dostępne w państwie wydającym postanowienie/postanowienia:

Opis dostępnych środków zaskarżenia oraz niezbędnych działań

.....

Sąd/prokurator właściwy do rozpoznania środka zaskarżenia

.....

Informacja, kto może składać środki zaskarżenia

.....

Termin złożenia środka zaskarżenia

.....

Organ w państwie wydającym, który może udzielić dodatkowych informacji dotyczących procedur składania środków zaskarżenia w państwie wydającym i wskazać, czy jest możliwe uzyskanie pomocy prawnej oraz w zakresie tłumaczenia

.....

.....

.....

Nazwa:

Wskazanie osoby, z którą należy się kontaktować:

Adres:

Numer telefonu (z numerem kierunkowym kraju, strefy i miasta):

.....

Numer faksu (z numerem kierunkowym kraju, strefy i miasta):

.....

E-mail:

j) Inne okoliczności istotne dla sprawy (przekazanie informacji fakultatywne): ..
.....
.....

k) Treść postanowienia o zatrzymaniu dowodów i/lub zabezpieczeniu mienia załączona jest do niniejszego zaświadczenia.
Podpis przedstawiciela organu sądowego poświadczającego rzetelność podanych informacji:
.....
Imię i nazwisko:
Pełniona funkcja (stanowisko służbowe):
Data:
Pieczęć urzędowa

POUCZENIE

Niniejsze zaświadczenie powinno być załączane do kierowanych do wykonania w innym państwie członkowskim Unii Europejskiej postanowień o zatrzymaniu dowodów i/lub zabezpieczeniu mienia, w ramach instytucji wzajemnego wykonywania orzeczeń. Instytucją wzajemnego wykonywania orzeczeń nie są dotychczas objęte orzeczenia dotyczące przepadku mienia oraz przejęcia dowodów, w tym zakresie współpraca odbywa się według zasad właściwych dla instytucji wzajemnej pomocy prawnej.

Niniejsze zaświadczenie należy sporządzić w języku polskim i przetłumaczyć na jeden z urzędowych języków państwa wykonania postanowienia albo na inny urzędowy język Wspólnot Europejskich, jeżeli państwo członkowskie wykonania postanowienia złożyło oświadczenie w Sekretariacie Generalnym Rady o dopuszczeniu przesyłania zaświadczenia w tym języku.

Do Wielkiej Brytanii i Irlandii zaświadczenia oraz towarzyszące im dokumenty należy przesyłać za pośrednictwem organów centralnych tych państw.

Wskazane w lit. g pkt 1.1.3, 2.2.1, 2.2.2 daty stanowią informację dla państwa wykonania postanowienia/postanowień, do jakiego terminu zatrzymane dowody lub mienie mają być przechowywane w tym państwie.

BIBLOGRAFIA DO ROZDZIAŁU III

1. Grzegorzczak T., Kodeks postępowania karnego oraz ustawa o świadku koronnym, Warszawa 2008
2. Górski A., Sakowicz A., (w:) K.T. Boratyńska, A. Górski, A. Sakowicz, A. Ważny, Kodeks postępowania karnego. Komentarz, Warszawa 2007
3. Hofmański P., Zabłocki S., Elementy metodyki pracy sędziego w sprawach karnych, Kraków 2006
4. Królak S. M., Działuk I., Michalczuk C., (red.) Współpraca sądowa w Unii Europejskiej. Akty prawne, uzasadnienia, komentarze, Warszawa 2006
5. Królikowski M., Wiliński P., Izydorzyc J., Podstawy prawa karnego międzynarodowego, Warszawa 2008
6. Kuczyńska M., Wspólny obszar postępowania karnego w prawie Unii Europejskiej, Warszawa 2008
7. Lach A., Europejskie prawo karne. Zarys wykładu, Toruń 2006
8. Lach A., (w:) Zwalczanie przestępczości w Unii Europejskiej. Współpraca sądowa i policyjna w sprawach karnych (red.) A. Górski, A. Sakowicz, Warszawa 2006
9. Paluszkiewicz H., Jarosz B., Postępowanie w sprawach karnych ze stosunków międzynarodowych, Poznań 2006
10. Steinborn S., (w:) J. Grajewski, Z. K. Paprzycki, S. Steinborn, Kodeks postępowania karnego. Komentarz, t. II, Kraków 2006

ROZDZIAŁ IV

EUROPEJSKI TRYBUNAŁ SPRAWIEDLIWOŚCI

1. Działalność Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości (ETS) znajduje podstawę prawną w art. 220 TWE, który zapewnia poszanowanie prawa „w interpretacji i stosowaniu traktatu”. ETS jest zobowiązany przy orzekaniu brać pod uwagę nie tylko traktaty i i normy stanowione na ich podstawie, ale także ogólne zasady prawa.
2. Art. 230 TWE daje ETS możliwość oceny legalności aktów wspólnotowych, między innymi przez badanie, czy nie zostało dokonane „naruszenie tego traktatu czy jakiegokolwiek normy prawnej dotyczącej jego stosowania”. Z tego przepisu Trybunał wywodzi możliwość unieważnienia aktu wspólnotowego naruszającego ogólne zasady prawa.
3. Szczególne znaczenie ma regulacja art. 234 TWE na podstawie której każdy sąd krajowy może wystąpić do ETS o wyjaśnienie znaczenia lub zakresu danej normy. W tym przypadku zasady ogólne nie mogą być samoistną podstawą wystąpienia do ETS z zapytaniem prawnym, gdyż takie zapytanie musi dotyczyć przepisu traktatowego lub aktu prawa pochodnego. Wynika z tego, że ogólne zasady prawa mogą podlegać interpretacji jedynie pośrednio, jeżeli pojawi się taka potrzeba przy rozstrzygnięciu oparciu o prawo stanowione.

Skład Trybunału

- 27 sędziów
- 8 Rzeczników Generalnych

Sędziowie i rzecznicy są wybierani na okres 6 lat.

Zadaniem rzeczników generalnych jest przedstawianie (w sposób bezstronny i niezależny) opinii prawnej, określanej jako „opinia rzecznika generalnego) w sprawach, które zostały im przydzielone.

5. Procedura w sprawie orzeczeń wstępnych

1. Sądy krajowe przedkładają ETS pytania dotyczące wykładni albo ważności przepisu wspólnotowego/unijnego
2. Po zleceniu przetłumaczenia wniosku na wszystkie języki Wspólnoty/Unii sekretarz zawiadamia o nim uczestników, których dotyczy sprawa przed sądem krajowym, a także Państwa Członkowskie i instytucje. Publikuje on także w Dz.U. notę przedstawiającą, w szczególności uczestników, których sprawa dotyczy oraz treść pytań
3. Uczestnicy, Państwa Członkowskie i instytucje wspólnotowe mają dwa miesiące na przedłożenie Trybunałowi Sprawiedliwości swoich uwag na piśmie. Wszyscy ci, którzy mają prawo przedłożenia uwag na piśmie mogą też przedstawić swój punkt widzenia ustnie podczas rozprawy, jeżeli taka rozprawa ma miejsce
4. Po przedstawieniu opinii rzecznika generalnego, i po zakończeniu narady sędziowskiej, ma miejsce ogłoszenie wyroku na posiedzeniu jawnym. Następnie

sekretarz przekazuje wyrok zainteresowanemu sądowi krajowemu oraz zainteresowanym Państwom Członkowskim i instytucjom.

5. W przypadku odesłań prejudycjalnych językiem postępowania jest język sądu, który kieruje pytanie do ETS
6. ETS udziela odpowiedzi w formie wyroku lub postanowienia z uzasadnieniem
7. Sąd krajowy, będący adresatem orzeczenia jest związany dokonaną w nim wykładnią. Wyrok Trybunału wiąże w ten sam sposób inne sądy krajowe, które zetkną się z identycznym problemem
8. Postanowienie z uzasadnieniem (procedura szczególna)

Kiedy przedłożone pytanie jest identyczne z pytaniem co do którego Trybunał już się wypowiedział lub brak jest uzasadnionych wątpliwości lub można odpowiedź wywnioskować z orzecznictwa, ETS może, po wysłuchaniu rzecznika generalnego, orzec w tym przypadku w drodze postanowienia z uzasadnieniem. Powołuje się wówczas na wydany już wyrok w przedmiocie tego pytania lub na wcześniejsze orzecznictwo

6. Schemat procedury - tryb prejudycjalny

1. Postanowienie sądu krajowego w sprawie wniosku o wydanie orzeczenia wstępnego
2. Wyznaczenie sędziego sprawozdawcy i rzecznika generalnego
3. Tłumaczenie na pozostałe języki urzędowe Unii
4. Zawiadomienie stron postępowania przed sądem krajowym, państw członkowskich, Instytucji Unii
5. Publikacja wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym w Dz. Urz. UE (seria C)
6. Pisemne uwagi stron, państw, instytucji
7. Zakończenie procedury pisemnej

Sędzia sprawozdawca - sporządza sprawozdanie wstępne

Fakultatywnie etapy procedury

Opinia rzecznika generalnego, ewentualne przydzielenie sprawy izbie sądowej, postanowienia dowodowe, odstąpienie od procedury ustnej, odstąpienie od wniosków końcowych, rozprawa

1. Narada sędziowska (głosowanie większością głosów/podpisanie wyroku/obrady w języku francuskim)
2. Ogłoszenie wyroku na posiedzeniu jawnym
3. Opinia rzecznika generalnego nie ma mocy wiążącej - jest integralną częścią postępowania i podlega publikacji wraz z orzeczeniem Trybunału. Rzecznicy generalni nie biorą udziału w wydawaniu orzeczenia (narada sędziów) czy głosowaniu nad nim - wpływają na decyzję ETS przez swoją argumentację zawartą w przedłożonej opinii

4. Pytanie prejudycjalne może dotyczyć wykładni i ważności instrumentów prawnych UE - o ile rozstrzygnięcie tych kwestii jest zdaniem sądu orzekającego niezbędne do wydania wyroku w danej sprawie
5. W zależności od tego, jakiego instrumentu prawnego UE dotyczy pytanie prejudycjalne podstawa prawna wystąpienia z pytaniem może być różna:
 - art. 234 TWE
 - art. 35 TUE

Przepisy szczególne - zawarte w konwencjach Unii dotyczących zarówno współpracy w sprawach cywilnych, jak i karnych

Przesyłanie dokumentów

7. Czas rozpoznania wniosków przez ETS

ok. 22 miesiące od daty wpływu pytania prejudycjalnego

- orzeczenie sądu krajowego wydawane po przeprowadzeniu postępowania w przedmiocie udzielenia odpowiedzi na pytanie prejudycjalne oraz wszelkie rozstrzygnięcia w postępowaniu odwoławczym przed sądami krajowymi należy doręczyć do wiadomości Kancelarii Trybunału podając sygnaturę akt sprawy Trybunału, w której udzielona została odpowiedź na pytania sądu krajowego

8. Znaczenie orzeczeń wstępnych

Moc wiążąca - stosowane przez wszystkie sądy państw członkowskich UE

Sądy krajowe są związane wykładnią dokonaną przez ETS. Jest ona również wiążąca dla władz publicznych

Zasady prawa wspólnotowego/unijnego określone przez ETS

- Autonomiczność, nadrzędność prawa wspólnotowego (zasada pierwszeństwa), bezpośrednie stosowanie
- Ochrona praw podstawowych obywateli UE
- Skutek bezpośredni dyrektywy w prawie krajowym/transformacja przepisów (implementacja)
- Skutek „pośredni” dyrektywy, czyli przepisy prawa krajowego tak dalece jak to możliwe należy interpretować w świetle postanowień dyrektywy
- Odpowiedzialność odszkodowawcza państwa

1. Pierwszym *istotnym* orzeczeniem ETS związanym z problematyką praw człowieka w sferze prawa karnego było orzeczenie w sprawie ***Friederich Kremzow v. Republik Österreich*** z 1997 r. (C-299/95, ECR 1997, s. 1-2629), w której niesłusznie skazany domagał się

odszkodowania za niesłuszne skazanie argumentując, że postanowienia Europejskiej Konwencji Praw Człowieka z 1950 r. (EKPC) są częścią prawa wspólnotowego. Powód uważał, że jako obywatel UE korzysta on z prawa swobodnego przepływu osób, a jego prawo wynikające z art. 18 TWE zostało naruszone bezprawnym orzeczeniem sądu austriackiego. W tym przypadku Trybunał odmówił uznania swojej jurysdykcji podnosząc, że „gdy prawo krajowe dotyczy sytuacji, które nie wchodzą w zakres stosowania prawa wspólnotowego, Trybunał nie może rozstrzygając kwestie prejudycjalne, dawać wskazówek interpretacyjnych niezbędnych dla sądu krajowego w celu stwierdzenia, czy prawo krajowe zgodne jest z prawami podstawowymi, których przestrzeganie Trybunał zapewnia, w szczególności takimi, jak wywodzące się z EKPC”.

2. Ukształtowany przez ETS system ochrony praw człowieka zapewnia obecnie poszanowanie tych praw nie tylko w działaniu instytucji wspólnotowych, ale i szerzej, tj. także w toku działań podejmowanych przez państwa członkowskie. Prawa człowieka jako ogólne zasady prawa wspólnotowego są wiążące dla organów państw członkowskich działających w zakresie prawa wspólnotowego, np. w procesie implementacji prawa wspólnotowego do krajowego porządku prawnego.

3. Z perspektywy sądów karnych podstawowe znaczenie mają pytania prawne kierowane do ETS na podstawie art. 35 TUE, albowiem dotyczą one wykładni i obowiązywania decyzji ramowych, decyzji i traktatów zawartych na podstawie przepisów działu VI traktatu o Unii Europejskiej określającego ramy i zasady współpracy policyjnej i sądowej w sprawach karnych. Natomiast pytania prawne adresowane do ETS na podstawie art. 234 TWE dotyczą wykładni samego traktatu, a także instrumentów przyjętych przez instytucje Wspólnoty w ramach pierwszego filaru oraz przez Europejski Bank Centralny.

4. Podstawowa różnica pomiędzy pytaniami prawnymi kierowanymi na podstawie art. 234 TWE i art. 35 TUE polega na tym, że kompetencja ETS w pierwszym przypadku jest obligatoryjna, natomiast w drugim fakultatywna, tzn. że w odniesieniu do konkretnego państwa wchodzi w grę pod warunkiem złożenia stosownej deklaracji (art. 35 ust. 2 TUE). Do chwili obecnej Polska takiej deklaracji nie złożyła i w związku z tym pytania prawne do ETS w kwestii obowiązywania i ważności instrumentów trzeciego filaru na razie nie jest dopuszczalne.

5. Co do zasady przyjmuje się, że w przypadku pytań prawnych kierowanych na podstawie art. 234 TWE sąd krajowy jest zobowiązany wystąpić z pytaniem prawnym do ETS, jeśli od odpowiedzi zależy rozstrzygnięcie sprawy. Obowiązek taki dotyczyć może jednak tylko sądów, których orzeczenia są w świetle prawa krajowego niezaskarżalne. Sądom pierwszej instancji pozostawia się natomiast swobodę decyzji co do wystąpienia z pytaniem prejudycjalnym lub rozstrzygnięciem kwestii wykładni i obowiązywania prawa wspólnotowego samodzielnie.

6. W przypadku pytania prawnego na podstawie art. 35 TUE warto zauważyć, że w świetle projektowanej deklaracji Polski, skierowanie pytania do ETS ma być uprawnieniem sądu, a nie obowiązkiem. Sąd polski nawet po złożeniu przez RP wspomnianej deklaracji będzie miał kompetencje w zakresie rozstrzygania wątpliwości odnoszących się do interpretacji instrumentów trzeciego filaru.

7. Dla właściwego składania pytań prejudycjalnych przez sądy polskie istotne znaczenie może mieć nota informacyjna Trybunału Sprawiedliwości przeznaczona dla sądów krajowych ,

przekazana im po raz pierwszy za pośrednictwem władz krajowych w roku 1996. Obecna obowiązująca wersja tej noty (fragmenty polskiego tłumaczenia noty przytoczone za: T. T. Koncewicz, Wspólnotowy kodeks proceduralny, Warszawa 2008, s.34- - 346) przewiduje m.in. co następuje:

Rola Trybunału w procedurze prejudycjalnej

We wskazówkach podnosi się, że role ETS w procedurze prejudycjalnej polega na wykładni prawa wspólnotowego lub orzekania w przedmiocie jego ważności, nie zaś na stosowaniu tego prawa do stanu faktycznego leżącego u podstaw tego postępowania przed sądem krajowym, gdyż to zadanie należy do sądów krajowych. Trybunał orzeka w przedmiocie wykładni lub ważności prawa wspólnotowego dokładając wysiłków, aby jego wykładnia była pomocna w rozwiązaniu sporu, lecz do sądu krajowego należy wyciągnięcie odpowiednich wniosków, w tym- w razie potrzeby- podjęcia decyzji o niestosowaniu danego przepisu prawa krajowego.

Etap postępowania, na którym należy przedłożyć pytanie prejudycjalne.

Sąd krajowy może skierować do Trybunału pytanie prejudycjalne natychmiast stwierdzeniu, że orzeczenie w przedmiocie zagadnienia lub zagadnień interpretacyjnych albo ważności jest niezbędne do wydania przez niego wyroku, sąd ten najlepiej może ocenić, na jakim etapie postępowania należy skierować to pytanie. Pożądane jest jednak, aby decyzja o przekazaniu zapytania prejudycjalnego została podjęta na takim etapie postępowania, na którym sąd krajowy jest w stanie określić faktyczne i prawne ramy problemu, tak aby Trybunał dysponował wszelkimi danymi do zbadania, w takim przypadku, czy prawo wspólnotowe ma zastosowanie do postępowania przed sądem krajowym. Względy słuszności przemawiałyby również za tym, aby pytanie prejudycjalne było przekazywane dopiero po wysłuchaniu obu stron.

Forma pytania prejudycjalnego

1. Orzeczenie, na podstawie którego sąd krajowy przedkłada Trybunałowi pytanie prejudycjalne, może zostać wydane w dowolnej formie przewidzianej przez prawo krajowe dla kwestii incydentalnej. Należy wziąć pod uwagę, że dokument ten stanowi podstawę postępowania przed Trybunałem i Trybunał musi tym samym dysponować danymi pozwalającymi mu udzielić sądowi krajowemu odpowiedzi.
2. Ze względu na konieczność dokonania przekładu wniosku powinien on być zredagowany w sposób prosty, jasny i precyzyjny oraz nie zawierać zbędnych danych
3. Do przedstawienia wniosku we właściwy sposób ram wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym wystarcza często dokument nie przekraczający dziesięciu stron. Przy równoczesnym zachowaniu wymogu lapidarności orzeczenie odsyłające musi być wystarczająco kompletne i zawierać wszelkie istotne informacje pozwalające Trybunałowi oraz podmiotom uprawnionym do przedkładania uwag właściwie zrozumieć ramy faktyczne i prawne postępowania przed sądem krajowym. W szczególności orzeczenie odsyłające musi:
 - - zawierać zwięzłe przedstawienie przedmiotu sporu oraz ustaleń co do istotnych okoliczności faktycznych lub co najmniej wyjaśniać założenia faktyczne, na których oparte zostało pytanie prejudycjalne;

- przytaczać brzmienie mających zastosowanie krajowych przepisów oraz wskazywać, w razie potrzeby, istotne dla sprawy orzecznictwo krajowe, podając w każdym przypadku dokładne odniesienie (np. stronę w dzienniku urzędowym lub zbiór orzeczeń);
- wskazywać możliwie najdokładniej istotne dla sprawy przepisy wspólnotowe;
- podawać powody, dla których sąd krajowy zwraca się z pytaniem o wykładnię lub ważność pewnych przepisów wspólnotowych oraz związek między tymi przepisami a ustawodawstwem krajowym mającym zastosowanie do sporu przed sądem krajowym;
- zawierać, w razie potrzeby, streszczenie głównych argumentów stron w postępowaniu przed sądem krajowym.

4. Sąd krajowy może, jeżeli uzna, że leży to w jego możliwościach, lapidarnie przedstawić swoje stanowisko co do odpowiedzi, która może zostać udzielona na pytanie w trybie prejudycjalnym.

5. Samo pytanie lub pytania prejudycjalne muszą być zawarte w odrębnej i jasno oznaczonej części orzeczenia odsyłającego, zazwyczaj na jego początku lub końcu. Muszą być zrozumiałe bez konieczności odwoływania się do uzasadnienia wniosku, które jednakże przedstawia kontekst niezbędny do przeprowadzenia właściwej oceny

Skutki odesłania prejudycjalnego dla postępowania przed sądem krajowym

Skierowanie wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym powoduje zawieszenie postępowania przed sądem krajowym do czasu wydania przez Trybunał orzeczenia. Sąd krajowy zachowuje jednak uprawnienie do podejmowania różnego rodzaju środków zabezpieczających, zwłaszcza w przypadku wniosku o dokonanie oceny ważności.

Wymiana korespondencji między sądem krajowym a Trybunałem

1. Orzeczenie odsyłające i dokumenty z nim związane (w szczególności , w stosownym przypadku, akta sprawy, ewentualnie ich kopia) muszą zostać wysłane przez sąd krajowy przesyłką poleconą bezpośrednio do Trybunału (na adres: Sekretariat Trybunału Sprawiedliwości wspólnot Europejskich, 1- 2925 Luksemburg, Tel. +352-43-03-1);

2. Sekretariat Trybunału pozostaje w kontakcie z sądem krajowym aż do chwili ogłoszenia orzeczenia, przysyłając mu odpisy dokumentów procesowych.

3. Trybunał przekazuje orzeczenie sądowi krajowemu. Trybunał „byłby zobowiązany” za przekazanie mu przez ten sąd informacji o dalszym przebiegu toczącego się przed nim postępowania oraz za przesłanie mu, w stosownym przypadku, odpisu wyroku sądu krajowego kończącego postępowanie w sprawie.

Powyższe informacje i wskazówki (nie mające charakteru wiążącego) mogą być istotne dla polskiej praktyki procesowej w sprawach karnych. Jeśli sąd zdecyduje się na wystąpienie do ETS z pytaniem prawnym na podstawie art. 234 TWE lub na podstawie art. 35 TUE (po złożeniu przez Polskę stosownej deklaracji) powinien bądź rozpoznać sprawę odroczyć, bądź, co jest bardziej prawdopodobne, zawiesić postępowanie na podstawie art. 22 § 1 k.p.k. Właściwą decyzją procesową w przedmiocie zwrócenia się z pytaniem do Trybunału powinno

być postanowienie, wydawane z urzędu , bądź na wniosek strony (por. art. 9 § 2 k.p.k.). Sąd powinien przed wydaniem takiego postanowienia wysłuchać strony.

Postanowienie takie powinno zawierać elementy wymagane dyspozycją art. 94 § 1 k.p.k, a ponadto treści sugerowane przez przytoczone wyżej wskazówki Trybunału. Ponieważ język polski jest jednym z równoprawnych języków Wspólnot Europejskich, nie wymaga się tłumaczenia postanowienia na język polski. Wraz z postanowieniem do ETS należałoby przesłać akta sprawy.

Procedura występowania z pytaniami prejudycjalnymi do ETS

http://www.ms.gov.pl/ue_koop/prejudycjalne_faq.shtml

BIBLIGRAFIA DO ROZDZIAŁU IV

1. Adamski A., (w:) A. Adamski, J. Bojarski, P. Chrzczonowicz, M. Filar, P. Girdwoyń, Prawo karne i wymiar sprawiedliwości państw Unii Europejskiej, Toruń 2007
2. Barcz J., Gajda A., Grzelak A., Ostropolski T., Postępowanie prejudycjalne w Przestrzeni Wolności, Bezpieczeństwa i Sprawiedliwości Unii Europejskiej (red.) J. Barcz, Warszawa 2007.
3. Grzelak A., Trzeci filar Unii Europejskiej. Instrumenty prawne, Warszawa 2008
4. Hofmański P., Zabłocki S., Elementy metodyki pracy sędziego w sprawach karnych, Kraków 2006
5. Koncewicz T.T., Wspólnotowy kodeks proceduralny, Warszawa 2008
6. Kuczyńska H., Wspólny obszar postępowania karnego w prawie Unii Europejskiej, Warszawa 2008
7. Kurcz B., Dyrektywy Wspólnoty Europejskiej i ich implementacja do prawa krajowego, Kraków 2004
8. Płachta A., (w:) Stosowanie prawa Unii Europejskiej przez sądy (red.) A. Wróbel, Kraków 2006
9. Wąsek-Wiaderek M., (w:) M. Domańska, M. Wąsek-Wiaderek, E. Wojtaszek-Mik, A. Zielony, Pytanie prejudycjalne do Trybunału Sprawiedliwości Wspólnot Europejskich (red.) M. Wąsek-Wiaderek, E. Wojtaszek-Mik, Warszawa 2007

ORZECZNICTWO DO ROZDZIAŁU IV

- 1. Wyrok Trybunału Sprawiedliwości Wspólnot Europejskich z 11 lutego 2003 r. w sprawach połączonych C-187/01 i C-385/01: postępowania karne przeciwko Hüseyinowi Gözütokowi (C-187/01) i Klausowi Brügge (C-385/01), Zb. Orz. 2003, s. I-1345**

Jedynym celem zasady *ne bis in idem* wyrażonej w art. 54 Konwencji wykonawczej do układu z Schengen jest uniknięcie sytuacji, gdy osoba, której proces zakończył się wydaniem prawomocnego wyroku w jednym państwie członkowskim, byłaby ścigana za ten sam czyn w innym państwie członkowskim. Wspomniana zasada, mająca zastosowanie w odniesieniu do decyzji ostatecznie kończącej postępowanie karne w danym państwie członkowskim, podjęte bez przeprowadzania postępowania sądowego i która to decyzja nie przybrała formy wyroku, nie stoi na przeszkodzie temu, by pokrzywdzony lub każda osoba poszkodowana w wyniku popełnienia przez oskarżonego danego czynu dochodziła, w drodze powództwa cywilnego, naprawienia poniesionej szkody.

- 2. Wyrok Trybunału Sprawiedliwości Wspólnot Europejskich z 16 czerwca 2005 r. w sprawie C-105/03: postępowania karne przeciwko Marii Pupino (Zb. Orz. 2005, s. I-5285**

Przepisy art. 2, 3, i 8 ust. 4 decyzji ramowej Rady 2001/220/WSiSW z dnia 15 marca 2001 r. w sprawie pozycji ofiar w postępowaniu karnym należy interpretować w ten sposób, że sąd krajowy musi mieć możliwość zezwolenia małym dzieciom, które twierdzą, że padły ofiara złego traktowania, jak ma to miejsce w sprawie głównej, na składanie zeznań w sposób umożliwiający zagwarantowanie im odpowiedniego poziomu ochrony, na przykład poza rozprawą i przed jej terminem. Sąd krajowy ma obowiązek wzięcia pod uwagę całości norm prawa krajowego i dokonania ich wykładni, na ile to tylko możliwe, w świetle brzmienia oraz celów rzeczonyj decyzji ramowej.

- 3. Wyrok Trybunału Sprawiedliwości Wspólnot Europejskich z 3 maja 2007 r. w sprawie C-303/05: *Advocaten voor de Wereld VZW przeciwko Leden van de Ministerraad* (ENA) (niepubl. w Zb. Orz.), p. 53 i 59-60**

O ile zatem art. 2 ust. 2 decyzji ramowej znosi weryfikację podwójnej odpowiedzialności karnej w przypadku wymienionych w tym przepisie kategorii czynów zabronionych, o tyle definicja czynów i zagrożenie karą należy do kompetencji prawodawczych wydającego nakaz państwa członkowskiego, które, jak zresztą wskazano w art. 1 ust. 3 tej decyzji, powinno przestrzegać praw podstawowych i podstawowych zasad prawa zawartych w art. 6 UE, a w konsekwencji również zasady ustawowej określoności czynów zabronionych i kar. Co się tyczy, po drugie, okoliczności, że brak precyzji w zdefiniowaniu kategorii czynów zabronionych, o których mowa, może spowodować rozbieżności we wdrażaniu decyzji ramowej w różnych krajowych porządkach prawnych, wystarczy wskazać, że jej celem nie jest harmonizacja prawa karnego materialnego w państwach członkowskich i że żadne z postanowień tytułu VI traktatu UE, którego art. 34 i 31 zostały wskazane jako podstawa prawna tej decyzji ramowej, nie uzależnia stosowania europejskiego nakazu aresztowania od harmonizacji ustawodawstw karnych państwa członkowskich w zakresie tych czynów zabronionych (zob. podobnie w szczególności wyroki: z dnia 11 lutego 2003 r. w sprawach połączonych C-187/01 i C-385/01: postępowania karne przeciwko Hüseyinowi Gözütokowi (C-187/01) i Klausowi Brügge (C-385/01), Zb. Orz. 2003, s. I-1345, pkt. 32 oraz z dnia 28 września 2006 r. w

sprawie C-467/04 Gasparini i in., dotychczas niepublikowany w Zbiorze, pkt 29). Z powyższego wynika, że art. 2 ust. 2 decyzji ramowej w zakresie, w jakim znosi weryfikację pod kątem podwójnej odpowiedzialności karnej za wymienione w nim czyny zabronione, nie jest nieważny z powodu naruszenia art. 6 ust. 2 UE, a konkretnie zasady ustawowej określoności czynów zabronionych i kar, jak również zasady równości i niedyskryminacji.

ROZDZIAŁ V

ŹRÓDŁA PRAWA KRAJOWEGO I WSPÓLNOTOWEGO. DOSTĘP DO INFORMACJI O PRAWIE WSPÓLNOTOWYM INFORMACJA O PRAWIE OBCYM.

1. Pojęcie źródeł prawa

- 1. źródła prawa w znaczeniu formalnym:** na gruncie szczegółowych dyscyplin prawnych są to akty normatywne, zwane też prawotwórczymi, które dają przepisy dające podstawę do konstruowania norm danej gałęzi prawa;
- 2. źródła prawa w znaczeniu materialnym:** ogół okoliczności o ekonomicznym, kulturowym, politycznym, społecznym i niekiedy religijnym charakterze, których oddziaływanie wpłynęło na treść i formę obowiązującego prawa;
- 3. źródła prawa w znaczeniu instytucjonalnym:** odnoszone do instytucji, które prawo tworzą lub sankcjonują - organa władzy publicznej, których decyzja przesądziła o treści i obowiązywaniu prawa;
- 4. inne znaczenia:** fakty tworzące prawo będące dziełem różnych instytucji funkcjonujących w różnym trybie i podejmujących decyzje o różnym charakterze prawnym

Źródła prawa krajowego

Akty prawne o mocy powszechnie obowiązującej

- Konstytucja RP z dnia 2 kwietnia 1997, (Dz. U. Nr 78, poz. 483)
- Ustawy (art. 87 ust. 1 Konstytucji RP)
- Ratyfikowane umowy międzynarodowe (art. 87 ust. 1 Konstytucji RP)
- Rozporządzenia (art. 87 ust. 1 Konstytucji RP)
- Moc ograniczona - akty prawa miejscowego ustanowione przez urzędy lokalne (art. 87 ust. 2 Konstytucji RP)

Powyższy katalog ma charakter zamknięty (aktowi, który zawiera źródła spoza katalogu odmawia się statusu prawa),

Konstytucja:

- jedyny tej rangi i o tej nazwie, akt normatywny, chyba że mamy do czynienia z państwem federacyjnym, w którym obowiązują konstytucje stanowe (USA) lub republikańskie (Federacja Rosyjska);
- jest aktem o najwyższej mocy obowiązywania
- uchwalanie, zmiana lub uchylanie obecnej Konstytucji wiąże się z reguły ze specjalnym, innym niż w przypadku zwykłych ustaw, trybem; (w zależności od sposobu sformalizowania zmiany konstytucji wyróżniamy konstytucje sztywne i giętkie - zmiana jej następuje podobnie jak uchwalanie ustaw);
- zawiera podstawowe unormowania dotyczące spraw ustroju politycznego, społecznego i gospodarczego państwa, organizacji, zadań i kompetencji oraz wzajemnych relacji między organami państwa oraz podstawowe przepisy dotyczące samorządu terytorialnego oraz katalog praw i obowiązków obywatela;

Ustawa:

- akt parlamentu, którym może być regulowana każda kwestia nie będąca przedmiotem regulacji konstytucyjnej;
- z ustawą muszą być zgodne wszystkie niższe niż ustawa akty normatywne;
- ustawy muszą być zgodne z ratyfikowanymi umowami międzynarodowymi, których ratyfikacja wymagała uprzedniej zgody wyrażonej w ustawie

Ratyfikowane umowy międzynarodowe:

- konstytucje państw demokratycznych uznają umowy międzynarodowe jako część krajowego porządku prawnego i za podlegające stosowaniu bezpośredniemu (chyba że stosowanie to jest uzależnione od wydania ustawy);
- ratyfikacja - dokonywana jest przez uprawniony konstytucyjnie organ (w RP Prezydent) i na jej mocy umowa międzynarodowa staje się wiążąca dla danego państwa;
- w wypadku niektórych najważniejszych umów zgoda na ratyfikację wymaga oddzielnej ustawy;
- ratyfikowana za zgodą parlamentu wyrażona w ustawie umowa międzynarodowa - w przypadku kolizji z ustawami pierwszeństwo przysługuje umowie międzynarodowej; podobnie jest w przypadku gdy RP przystępuje do jakiejś organizacji i zachodzi kolizja jej aktów z ustawami RP;
- Konstytucja RP (art. 9) gwarantuje przestrzeganie wiążących umów międzynarodowych;

Rozporządzenia wykonawcze:

- wydawane przez: Prezydenta, Radę Ministrów, Prezesa Rady Ministrów, ministrów,
- jest to akt normatywny wykonawczy, wydawany na podstawie specjalnego upoważnienia przez uprawniony konstytucyjnie organ państwowy;
- ustawa może zobowiązać lub upoważnić odpowiedni organ do wydania rozporządzenia;
- muszą być zgodne z konstytucją, ustawami, umowami międzynarodowymi i ograniczać się do sfery nakazu lub upoważnienia;
- Organ wymieniony w ustawie jako upoważniony do wydania rozporządzenia nie może prawa tego przekazać innemu organowi (np. Rada Ministrów - ministrowi), czyli nie jest dopuszczalna subdelegacja tych uprawnień

Akty prawa miejscowego ustanowionego przez urzędy lokalne

- Organy samorządu terytorialnego oraz terenowe organy administracji rządowej, na podstawie i w granicach upoważnień zawartych w ustawie, ustanawiają akty prawa miejscowego obowiązujące na obszarze działania tych organów.
- ustawa sama reguluje treść danej materii, upoważniając organ wydający przepis prawa miejscowego do uregulowania samego trybu wykonania;
- ustawa w określonym przedmiocie i w określonych granicach - upoważnia organ do samodzielnego uregulowania stosunków w ramach tego upoważnienia.

Inne akty normatywne nie będące aktami prawa powszechnie obowiązującego:

- regulaminy Sejmu i Senatu;
- zarządzenia - akty wykonawcze do ustaw uznane za akty wewnętrznego kierowania pracą osób i instytucji podlegających bezpośrednio ministrom;
- uchwały deklaratywne Sejmu i Senatu;

Prawo wewnętrzne to normy obowiązujące tylko wewnątrz organów władzy publicznej; można nimi nakładać obowiązki i ustanawiać uprawnienia w stosunku do jednostek organizacyjnych podległych organowi wydającemu akty normatywne tego prawa; źródłami są uchwały Rady Ministrów i zarządzenia Prezydenta RP oraz ministrów (uchwała prezydenta lub ministra?)

2. Źródła prawa Unii Europejskiej

Do źródeł prawa pierwotnego zalicza się traktaty założycielskie WE i UE, a także ogólne zasady prawa.

Traktaty założycielskie:

1. Traktat o utworzeniu Europejskiej Wspólnoty Węgla i Stali, Paryż 1951 (traktat ten wygasł w 2002 r.)
2. Traktat o utworzeniu Europejskiej Wspólnoty Gospodarczej, Rzym 1957 (obecnie nazywany Traktatem o utworzeniu Wspólnoty Europejskiej, w skrócie TWE)
3. Traktat o utworzeniu Europejskiej Wspólnoty Energii Atomowej (Wspólnoty EUROATOM, w skrócie TEWEA), Rzym 1957 r.
4. Traktat o Unii Europejskiej (w skrócie TEU), Maastricht 1992
5. Traktaty nowelizujące powyższe traktaty m. in. Jednolity Akt Europejski, Traktat Amsterdamski, Traktat Nicejski
6. Traktaty akcesyjne, czyli traktaty na mocy których przyjmowane są do UE nowe państwa członkowskie (lata 1972, 1979, 1985, 1994, 2003)

Z kolei do źródeł prawa pochodnego wspólnotowego (I Filar) należą akty poszczególnych instytucji WE, umowy międzynarodowe zawierane przez WE oraz umowy międzynarodowe mieszane (ich stronami są oprócz WE także państwa członkowskie) jak również porozumienia. Wymaga się, aby normy prawa pochodnego były zgodne z normami prawa pierwotnego.

Art. 249 TWE przewiduje następujący katalog aktów prawa pochodnego I Filaru

1. **WIAŻĄCE:**
 - Rozporządzenie
 - Dyrektywa
 - Decyzja
2. **NIEWIAŻĄCE:**
 - Zalecenia
 - Opinie

Jeśli chodzi o hierarchiczność to nie można tu mówić o jakimś zróżnicowaniu. Poszczególne akty prawne mają różne funkcje, adresatów. Twierdzi się, że są to akty prawne hierarchicznie niepodporządkowane, niezależne. Wyjątkiem od tego są rozporządzenia (dyrektywy) podstawowe Rady UE, które upoważniają do wydania rozporządzeń (dyrektyw) wykonawczych przez KE. Jeśli chodzi o budowę tychże aktów, to należy podkreślić, że bez względu na formę jaką przyjmują treści normatywne poprzedzone są preambułą, która zawiera informacje o podstawie prawnej podjęcia działań legislacyjnych, celach i zakresie danego aktu prawnego, a także zastosowanej procedurze legislacyjnej.

Rozporządzenia

1. Zgodnie z art. 249 TWE rozporządzenie ma zasięg ogólny. Wiąże w całości i jest bezpośrednio stosowane we wszystkich Państwach Członkowskich. Adresatami rozporządzeń są organy wspólnotowe, instytucje oraz państwa członkowskie (osoby fizyczne i prawne).

2. Przepisy rozporządzeń obowiązują i stosowane są bezpośrednio. Oznacza to, że nie wymaga się ich implementacji, a nawet jest to niedopuszczalne. Ponadto w orzecznictwie ETS podkreśla się, że rozporządzenie skutkuje natychmiastowo. Bezpośredniość skuteczności oznacza, że jego wejście w życie i stosowanie na korzyść lub na niekorzyść w stosunku do tych, którzy mu podlegają jest niezależne od wszelkich środków recepcyjnych prawa krajowego. Ponadto nie ma możliwości, aby Państwa członkowskie wybierały do realizacji tylko niektóre przepisy zawarte w rozporządzeniu.

3. Wymaga się, aby przepisy zawarte w rozporządzeniach wspólnotowych były kompletne, a więc wykluczały problem uściślenia przez organy państw członkowskich. Niemniej jednak zdarza się, że uzupełnianie są one albo przez wzmiankowane państwa członkowskie albo przez instytucje WE.

4. Należy zaznaczyć, że rozporządzenia stanowią największy przejaw ingerencji w prawo obowiązujące w państwach członkowskich, co w konsekwencji stanowi o ich dużym wpływie na ujednocianie prawa w ramach WE

Dyrektywy

1. Dyrektywa wiąże każde Państwo Członkowskie, do którego jest kierowana, w odniesieniu do rezultatu, który ma być osiągnięty, pozostawia jednak organom krajowym swobodę wyboru formy i środków implementacji.

2. Dyrektywy kieruje się do państw członkowskich, ale nie są one adresowane do innych podmiotów prawa. Funkcjonowanie dyrektyw w porządku prawnym danego państwa członkowskiego zależy od ich implementacji. Wymóg ten realizowany jest zgodnie z terminem wyznaczonym w przepisach końcowych dyrektywy. Najczęściej od 1 roku do 3 lat.

3. Wprowadzenie norm dyrektywy do krajowego porządku prawnego nazywa się transpozycją dyrektywy. Trzeba zwrócić uwagę na to, że należy implementować dyrektywę w pełni bez selektywnego wybierania przepisów. Państwo członkowskie ma obowiązek poinformowania KE o działaniach mających na celu implementowanie dyrektywy. Nie ma natomiast obowiązku dosłownego przenoszenia tekstu dyrektywy do ustawodawstwa krajowego.

4. Organy, które stosują prawo opierają się z reguły już na dyrektywach wprowadzonych do prawa krajowego. Nie zwalnia ich to jednakże z badania czy implementacja została dokonana prawidłowo.

5. Dyrektywy są narzędziami harmonizacji prawa w państwach członkowskich między innymi w dziedzinach związanych z prawem podatkowym, prawem spółek, w zakresie swobodnego przepływu kapitału, usług, towaru, osób. Powodują zbliżenie do siebie porządków prawnych poszczególnych państw członkowskich.

Decyzje

Decyzja wiąże w całości adresatów, do których jest kierowana. Są to akty prawne o charakterze indywidualnym. Adresatami decyzji są państwa członkowskie, także przedsiębiorstwa, osoby fizyczne. Cechy charakterystyczne decyzji upodabniają je do decyzji administracyjnych znanych w polskim systemie prawnym.

Zalecenia i opinie

1. Nie mają mocy wiążącej dla adresatów. Przedstawiają stanowisko danej instytucji wspólnotowej. Kierowane są do państw członkowskich lub osób prawnych i innych podmiotów prawa. W orzecznictwie podkreśla się, że powinny być one uwzględniane w ramach wykładni prawa krajowego.

2. Do źródeł prawa wspólnotowego zalicza się także umowy międzynarodowe WE oraz porozumienia zawierane przez Wspólnotę albo jej instytucje.

Źródła prawa w II Filarze UE

Do źródeł unijnego prawa pochodnego zgodnie z art. 12 TUE zalicza się:

- 1. Zasady i ogólne wytyczne**
- 2. Wspólne strategie**
- 3. Wspólne działania**
- 4. Wspólne stanowiska**
- 5. Systematyczną współpracę państw członkowskich**

Zasady i ogólne wytyczne. Wspólne strategie

Powyższe instrumenty kierowane są do instytucji wspólnotowych działających w II Filarze jak również do państw członkowskich. Według art. 13 ust. 1 TUE Rada Europejska określa zasady i ogólne wytyczne wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa, łącznie ze sprawami mającymi wpływ na kwestie polityczno-obronne. Natomiast zgodnie z art. 13 ust. 2 Rada Europejska decyduje o wspólnych strategiach wprowadzanych w życie przez Unię w dziedzinach, w których Państwa Członkowskie mają ważne wspólne interesy. Wspólne strategie określają ich cele, czas trwania i środki, które mają być przekazane do dyspozycji przez Unię i Państwa Członkowskie. Rada Europejska wprowadza je w życie poprzez przyjęcie wspólnych strategii, zwłaszcza przyjmując wspólne działania i wspólne stanowiska. Na podstawie określonych przez Radę Europejską ogólnych wytycznych Rada podejmuje decyzje niezbędne do określenia i wprowadzenia w życie wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa (art. 13 ust. 3 TUE)

Wspólne działania

1. Zgodnie z art. 14 TUE Rada przyjmuje wspólne działania. Dotyczą one pewnych sytuacji, w których niezbędne jest podjęcie działań operacyjnych. Wspólne działania określają ich zasięg, cele, zakres i środki, jakie mają być oddane do dyspozycji Unii, warunki wprowadzania ich w życie oraz - w razie potrzeby - czas ich trwania.

2. Jeżeli nastąpiła zmiana okoliczności mająca wyraźny wpływ na kwestię stanowiącą przedmiot wspólnego działania, Rada dokonuje przeglądu zasad i celów tego działania oraz podejmuje niezbędne decyzje. Dopóki Rada nie podejmie stosownej decyzji, wspólne działanie pozostaje w mocy.

3. Wspólne działania wiążą Państwa Członkowskie w odniesieniu do zajmowanych przez nie stanowisk i prowadzonych działań.

4. Rada może zażądać od Komisji przedłożenia jej wszelkich właściwych propozycji dotyczących wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa w celu zapewnienia wprowadzenia w życie wspólnego działania.

5. Wspólne działania mogą być podstawą ustanowienia wzmocnionej współpracy w ramach wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa (art. 27b TUE).

6. Wspólne działania jako akty podstawowe są wydawane w wykonaniu wspólnych strategii (art. 13 ust. 3 TUE, art. 23 ust. 2 TUE) bądź wprost na podstawie TUE (częściej w praktyce)

7. Wspólne działania mogą być wykonywane przez państwa członkowskie bezpośrednio bądź za pośrednictwem aktów wykonawczych II filara (ewentualnie również III) albo prawa wspólnotowego (art. 301 i 60 TWE)

8. W przypadku poważnych trudności w wykonaniu wspólnego działania Państwo Członkowskie powiadamia o nich Radę, która rozważa je i poszukuje właściwych rozwiązań. Nie mogą być one sprzeczne z celami wspólnego działania ani szkodzić jego skuteczności.

Wspólne stanowiska

1. Uregulowane są w art. 15 TUE. Stanowi on, że wspólne stanowiska przyjmuje Rada. Niemniej jednak inicjatorem przyjęcia wspólnych stanowisk są Prezydencja, państwa członkowskie i Komisja. Określają one podejście Unii do danego problemu o charakterze geograficznym lub przedmiotowym. Państwa Członkowskie zapewniają zgodność swych polityk krajowych ze wspólnymi stanowiskami.

2. Wspólne stanowiska mogą być przyjmowane na podstawie wspólnych strategii bądź bezpośrednio na podstawie Traktatu o Unii Europejskiej (co w praktyce jest regułą).

3. Wspólne stanowiska uchwalane są jednomyślnie. Natomiast w przypadku przyjmowania ich na podstawie wspólnych strategii, to Rada uchwała je większością kwalifikowaną głosów. Podobna zasada jest użytkowana, gdy chodzi o wydawanie decyzji realizujących wspólne stanowiska (art. 23 ust. 2 TUE).

4. Wspólne stanowiska nie są aktami o charakterze ogólnym, przeciwnie określają podejście Unii do konkretnej kwestii. Jednocześnie jednak określają one podejście Unii Europejskiej do danej sprawy jako takiej, co nadaje im szerszy charakter.

5. Adresatami wspólnych stanowisk są państwa członkowskie. Zgodnie z art. 15 zd. 3 TUE państwa członkowskie muszą zapewnić zgodność swych polityk krajowych ze wspólnymi stanowiskami. Wspólne stanowiska mają charakter wiążący, choć nie tak kategoryczny jak wspólne działania.

Źródła prawa w III Filarze UE

III Filar UE odnosi się do współpracy policyjnej i sądowej w sprawach karnych. Zgodnie z **art. 29 TUE** celem Unii jest zapewnienie obywatelom wysokiego poziomu bezpieczeństwa osobistego w przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości, przez wspólne działanie Państw Członkowskich w dziedzinie współpracy policyjnej i sądowej w sprawach karnych oraz poprzez zapobieganie i zwalczanie rasizmu i ksenofobii.

Cel ten jest osiąganym poprzez zapobieganie i zwalczanie przestępczości zorganizowanej lub innej, zwłaszcza terroryzmu, handlu ludźmi i przestępstw przeciwko dzieciom, nielegalnego handlu narkotykami oraz nielegalnego handlu bronią, korupcji i nadużyć finansowych, dzięki:

- ściślejszej współpracy policji, organów celnych oraz innych właściwych organów w Państwach Członkowskich, prowadzonej zarówno bezpośrednio, jak i za pośrednictwem Europejskiego Urzędu Policji (Europol), zgodnie z postanowieniami artykułów 30 i 32 TUE
- ściślejszej współpracy organów sądowych oraz innych właściwych organów w Państwach Członkowskich, w tym współpracy za pośrednictwem Europejskiej Jednostki Współpracy Sądowej ("Eurojust"), zgodnie z postanowieniami artykułów 31 i 32 TUE
- zbliżaniu, w miarę potrzeby, norm prawa karnego w Państwach Członkowskich, zgodnie z postanowieniami artykułu 31 lit. e) TUE.
-

Wyżej wymienione cele wpłynęły na źródła prawa III Filaru UE, do których zaliczamy:

- 1. Konwencje**
- 2. Decyzje ramowe**
- 3. Decyzje**
- 4. Wspólne stanowiska**

Konwencje (art. 34 ust. 2 lit. d)

Były one na początku jedyną wiążącą formą współpracy. Opracowywała je Rada UE, a adresatami były państwa członkowskie. Obowiązki konwencji uzależnione jest od ich ratyfikacji przez wszystkie państwa członkowskie, stąd też nie wszystkie konwencje weszły w życie.

Decyzje ramowe (art. 34 ust. 2 lit. b)

- Decyzje ramowe są środkiem służącym harmonizacji ustawodawstw państw członkowskich.
- Wiążą państwa członkowskie w kwestii zrealizowania treści decyzji ramowej, jednakże sposób realizacji (formy i środki) jest pozostawiony swobodnemu wyborowi
- Nie mogą one wywoływać skutku bezpośredniego, czyli nie mogą być bezpośrednim źródłem praw i obowiązków i nie mogą być podstawą orzeczeń sądów krajowych
- Są bezpośrednio obowiązujące, tj. stwarzają zobowiązanie dla organów prawotwórczych i administracyjnych państw członkowskich do przekształcenia prawa krajowego tych państw w kierunku wymaganym przez daną decyzję ramową.
- Muszą być przedstawione parlamentowi państwa członkowskiego i istnieje obowiązek ustanowienia przez państwa członkowskie ustawodawstwa wewnętrznego realizującego postanowienia decyzji ramowej.

Decyzje (art. 34 ust. 2 lit. c)

- Podejmowane są dla osiągnięcia jakichkolwiek innych rezultatów zgodnych z celami III Filaru, z wyłączeniem zbliżania przepisów ustawowych i wykonawczych Państw Członkowskich.

- Decyzje te są wiążące i nie mogą wywoływać skutku bezpośredniego. Są one kierowane do państw członkowskich i są wiążące dla organów stosujących prawo, przede wszystkim dla administracji państwowej.
- Rada, stanowiąc większością kwalifikowaną, przyjmuje środki niezbędne do wykonania tych decyzji na poziomie Unii.
- Mogą one mieć charakter aktów o znaczeniu generalnym lub też aktów konkretno-indywidualnych.

Wspólne stanowiska (art. 34 ust. 2 lit. a TUE)

- Rada UE może przyjmować wspólne stanowiska ustalające sposób postępowania Unii w określonej sprawie. Dokonuje tego w stosownej formie i według właściwych procedur.
- Wspólne stanowiska mają najczęściej charakter polityczny i wiążą jedynie państwa członkowskie, stąd też nie mogą być bezpośrednio skuteczne.
- Spełniają one najczęściej rolę środka stosowanego w sytuacjach kryzysowych.

3. Informacja o prawie obcym

Regulacje prawne

- **Konwencja Europejska o informacji o prawie obcym sporządzona w Londynie dnia 7 czerwca 1968 r. (Dz. U. 1994, Nr 64, poz. 274);**
- **Protokół dodatkowy do Konwencji europejskiej o informacji o prawie obcym, sporządzony w Strasburgu dnia 15 marca 1978 r. (Dz. U. 1994, Nr 64, poz. 274);**
- **Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 stycznia 2002 r. w sprawie szczegółowych czynności sądów w sprawach z zakresu międzynarodowego postępowania cywilnego oraz karnego w stosunkach międzynarodowych (Dz. U. 2002, Nr 17, poz. 164 z póź. zm.);**

- **Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 11 kwietnia 1992 r. w Dziale II Regulaminu wewnętrznego urzędowania powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury (Dz. U. 2007, Nr 169, poz. 1189 z póź. zm.).**

Uwagi ogólne

Udzielanie informacji o prawie obcym jest jedną z form pomocy prawnej, (o której szerzej **module VI**) Stronami tej konwencji i protokołu jest większość państw europejskich członków Rady Europy oraz Białoruś, Kostaryka i Meksyk.

KONWENCJA EUROPEJSKA O INFORMACJI O PRAWIE OBCYM WRAZ Z PROTOKOŁEM DODATKOWYM

1. Zakres stosowania Konwencji wraz z Protokołem dodatkowym (art. 1 Konwencji i art. 1 Protokołu dodatkowego)

- prawo w dziedzinie cywilnej i handlowej
- przepisy proceduralne w sprawach cywilnych i handlowych oraz przepisy dotyczące organizacji wymiaru sprawiedliwości.
- regulacje z zakresu prawa karnego materialnego i procedury
- dane w kwestii organizacji wymiaru sprawiedliwości w sprawach karnych
- dane w zakresie prawa dotyczącego wykonywania orzeczonych środków karnych

2. Organy uprawnione do wystąpienia z wnioskiem o dostarczenie informacji na podstawie Konwencji wraz z Protokołem dodatkowym (art. 3 Konwencji i art. 3 Protokołu dodatkowego)

- organ sądowy tylko dla celów wszczętego już postępowania, nawet jeżeli wniosek ten nie został przez niego sporządzony
- organ właściwy w zakresie ścigania lub wykonania prawomocnego orzeczenia
- dwie lub więcej Państw - Stron może uzgodnić, że zakres stosowania konwencji w stosunkach między nimi będzie obejmował również wnioski pochodzące od organów innych niż organy sądowe. Tekst uzgodnionego porozumienia będzie przekazany Sekretarzowi Generalnemu Rady Europy

- Oprócz organu sądowego wniosek może złożyć każdy organ lub osoba działająca w ramach urzędowego systemu pomocy sądowej lub doradztwa prawnego dla osób znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej
- Wniosek może być sporządzony nie tylko w związku ze wszczętym już postępowaniem, ale również w wypadku, gdy przewiduje się wszczęcie postępowania

3. Przyjmowanie wniosków (art. 2 Konwencji)

- Państwo – Strona ma obowiązek wyznaczenia bądź utworzenia organu właściwego do
 - a) przyjmowania wniosków o dostarczenie informacji pochodzących z innego państwa;
 - b) oraz nadawania biegu wnioskom
- Organem tym powinien być urząd na szczeblu ministerstwa lub inny urząd państwowy.
- Państwo – Strona ma prawo do utworzenia lub wyznaczenia jednego lub więcej organów uprawnionych do przyjmowania wniosków o informacje, pochodzących od własnych organów sądowych, i do przekazywania ich do właściwego zagranicznego organu przyjmującego. Zadania organu wysyłającego mogą być powierzone organowi przyjmującemu.
- Państwo- Strona ma obowiązek wyznaczenia organu w celu przekazywania właściwemu zagranicznemu organowi przyjmującemu wszelkich wniosków o dostarczenie informacji (**art. 4 ust. 1 Protokołu dodatkowego**)
- Przepis art. 613 § 1 k.p.k. ustanawia obowiązkowe pośrednictwo Ministra Sprawiedliwości - w kontaktach między polskimi sądami i prokuratorami a mającymi swą siedzibę za granicą organami państwa obcego lub osobami korzystającymi z immunitetu dyplomatycznego i konsularnego.
- W razie potrzeby Minister Sprawiedliwości korzysta z pośrednictwa ministra właściwego do spraw zagranicznych. Sądy i prokuratorzy nie mają natomiast możliwości bezpośredniego zwracania się do tego ostatniego.
- Z urzędami konsularnymi obcego państwa w Rzeczypospolitej Polskiej sądy i prokuratorzy, w wypadkach określonych przez Ministra Sprawiedliwości, mogą porozumiewać się bezpośrednio (art. 613 § 2 k.p.k.)

4. Treść wniosku o dostarczenie informacji (art. 4 Konwencji)

- wnioskujący organ sądowy
- przedmiot sprawy.
- zakres żądanej informacji o prawie Państwa wezwanego (możliwie dokładny)
- opis stanu faktycznego sprawy w zakresie niezbędnym do jej właściwego zrozumienia i sporządzenia dokładnej i precyzyjnej odpowiedzi;
- fakultatywnie: odpisy dokumentów, w zakresie niezbędnym do sprecyzowania treści wniosku

- wniosek może dotyczyć dodatkowo zagadnień z dziedzin innych niż określone w zakresie, jeżeli pozostają one w związku z zasadniczą treścią wniosku
- jeżeli wniosek nie został sporządzony przez organ sądowy, dołącza się do niego decyzję tego organu, zezwalającą na wystąpienie z wnioskiem.

5. Organy uprawnione do udzielenia odpowiedzi (art. 6 Konwencji)

- Organ przyjmujący, do którego wpłynął wniosek o dostarczenie informacji, może bądź sam sporządzić odpowiedź, bądź przekazać wniosek innemu organowi państwowemu lub o charakterze urzędowym, który sporządza odpowiedź.
- Organ przyjmujący może, w stosownych wypadkach lub z przyczyn natury administracyjnej, przekazać wniosek instytucji prywatnej lub wyspecjalizowanemu prawnikowi, którzy sporządzają odpowiedź.

6. Koszty odpowiedzi (art. 15 Konwencji)

- Udzielenie odpowiedzi nie może powodować zwrotu jakichkolwiek opłat lub kosztów,
- W wypadku gdy przekazanie wniosku instytucji prywatnej lub wyspecjalizowanemu prawnikowi może pociągnąć za sobą koszty, organ przyjmujący, przed dokonaniem przekazania określonego w tamtym ? ustępie, zawiadamia organ, od którego pochodzi wniosek, o instytucji prywatnej lub prawniku, którym został przekazany wniosek; w takich wypadkach organ przyjmujący informuje również, w miarę możliwości, organ, od którego pochodzi wniosek, o wysokości tych kosztów i wnosi o wyrażenie zgody na takie przekazanie.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI W SPRAWIE SZCZEGÓŁOWYCH CZYNNOŚCI SĄDÓW W SPRAWACH Z ZAKRESU MIĘDZYNARODOWEGO POSTĘPOWANIA CYWILNEGO ORAZ KARNEGO W STOSUNKACH MIĘDZYNARODOWYCH

1. Czynności sądów w sprawach z zakresu międzynarodowego postępowania cywilnego oraz karnego w stosunkach międzynarodowych:

- uwierzytelnianie dokumentów przeznaczonych do użytku za granicą,
- sposób wykonywania czynności dotyczących osób korzystających z immunitetów i przywilejów dyplomatycznych i konsularnych oraz czynności z udziałem tych osób,

- czynności związane ze stawiennictwem przed sądami,
- tryb ustalania obywatelstwa,
- szczegółowy tryb występowania o pomoc prawną i udzielania takiej pomocy sądom i innym organom państw obcych,
- szczegółowy tryb występowania o wydanie osób ściganych lub skazanych,
- inne formy współpracy w sprawach karnych.

2. Uzyskiwanie informacji

- Czynności w zakresie obrotu prawnego z zagranicą wykonuje się poza zwykłą kolejnością spraw, w szczególności gdy wniosek został oznaczony przez organ wzywający jako pilny.
- Występując do Ministra Sprawiedliwości o udzielenie tekstu prawa obcego oraz wyjaśnienie obcej praktyki sądowej lub innych wątpliwości, sąd wskazuje datę, na którą stan prawny winien zostać ustalony, oraz przesyła akta sprawy.

3. Właściwość sądu

- Wnioski sądów lub innych organów państw obcych o udzielenie pomocy prawnej wykonują sądy rejonowe w języku polskim.
- Przekazując wniosek o udzielenie pomocy prawnej sądowi właściwemu, sąd informuje o tym organ wzywający.

4. Zwrot wniosku

- Wykonanie wniosku o dokonanie czynności w drodze pomocy prawnej nie jest możliwe w całości, nie usunięto jego braków formalnych we wskazanym terminie lub odmówiono jego wykonania
- Sąd zwraca wniosek organowi wzywającemu we właściwym trybie, informując o przyczynach niewykonania wniosku.
- W przypadku gdy jest to możliwe, należy zaproponować organowi wzywającemu możliwy do przyjęcia dla obu stron sposób rozwiązania zaistniałego problemu.

5. W przypadku gdy prawdopodobne jest, że wniosek o dokonanie czynności w drodze pomocy prawnej nie będzie wykonany w całości lub w części w terminie wskazanym we wniosku, sąd informuje o tym niezwłocznie organ wzywający.

**ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI REGULAMIN
WEWNĘTRZNEGO URZĘDOWANIA POWSZECHNYCH JEDNOSTEK
ORGANIZACYJNYCH PROKURATURY**

1. Treść wniosku

We wniosku należy przytoczyć w miarę możliwości:

- dane personalne oraz
- adresy osoby podejrzanej i świadków,
- określić zwięźle stan faktyczny sprawy, ze wskazaniem kwalifikacji prawnej czynu zarzucanego podejrzanemu,
- wskazać czynności, które mają być przeprowadzone,
- a w miarę potrzeby dołączyć materiały pozwalające na zidentyfikowanie osób, których czynności mają dotyczyć.

2. Jeżeli umowa o obrocie prawnym nie przewiduje bezpośredniej wymiany wniosków o pomoc prawną pomiędzy właściwymi prokuratorami, wnioski te przesyła się w dwóch egzemplarzach bez wskazania adresata do Prokuratury Krajowej, która przesyła je do właściwego organu obcego państwa.

Wniosek kierowany za granicę bezpośrednio przez właściwego prokuratora powinien powoływać się na postanowienia umowy o obrocie prawnym.

3. Wniosek o przesłuchanie obywatela polskiego przebywającego za granicą przez urząd konsularny Rzeczypospolitej Polskiej naczelnik wydziału Biura do Spraw Przeszłości Zorganizowanej Prokuratury Krajowej lub prokurator okręgowy przesyła bezpośrednio do właściwego urzędu konsularnego.

ORZECZNICTWO DO ROZDZIAŁU V

1. Wyrok TS z dnia 30.11.2006 r., syg. C-32/05 Komisja Wspólnot Europejskich v. Wielkie Księstwo Luksemburga

Każde państwo będące adresatem dyrektywy ma obowiązek przedsięwzięcia w ramach swego porządku prawnego wszelkich koniecznych działań w celu zapewnienia nieograniczonej skuteczności dyrektywy, zgodnie z celem jaki ona realizuje.

Z art. 249 akapit trzeci Traktatu WE wynika, że transpozycja dyrektywy do porządku wewnętrznego nie oznacza koniecznie podjęcia czynności legislacyjnych w każdym Państwie Członkowskim. Formalne powtórzenie zaleceń dyrektywy w postaci wyraźnego, szczególnego przepisu prawnego nie jest zawsze wymagane, jeżeli do wykonania dyrektywy może, stosownie do jej treści, wystarczyć ogólny kontekst prawny. W szczególności istnienie zasad ogólnych prawa konstytucyjnego lub administracyjnego może uczynić transpozycję w drodze wydania szczególnych przepisów ustawowych lub wykonawczych zbędną, pod warunkiem jednak, że zasady te rzeczywiście gwarantują pełne stosowanie dyrektywy przez administrację krajową, oraz że w przypadku gdy sporny przepis dyrektywy nadaje prawa jednostkom, sytuacja prawna wynikająca z tych zasad jest wystarczająco precyzyjna i jasna, by podmioty prawa były w stanie zapoznać się z całością swych uprawnień, a w razie potrzeby powołać się na nie przed sądami krajowymi. Jednocześnie przepis, który dotyczy jedynie stosunków pomiędzy Państwami Członkowskimi a Komisją nie musi być co do zasady przedmiotem transpozycji. Niemniej jednak, biorąc pod uwagę, że Państwa Członkowskie mają obowiązek zapewnienia pełnego przestrzegania prawa wspólnotowego, Komisja jest uprawniona do wykazania, że przestrzeganie przepisu dyrektywy, który reguluje te stosunki wymaga wydania szczególnych przepisów dokonujących jej transpozycji do krajowego porządku prawnego. W konsekwencji w zależności od konkretnego przypadku należy określić charakter zawartego w dyrektywie przepisu, którego dotyczy skarga na uchybienie, aby oszacować zakres obowiązku transpozycji spoczywający na Państwach Członkowskich.

2. Wyrok TS z dnia 9.11.2006 r., syg. C-216/05

Art. 249 akapit trzeci WE należy interpretować w ten sposób, że Państwa Członkowskie są zobowiązane, dokonując transpozycji dyrektywy, zapewnić jej pełną skuteczność, dysponując jednak szerokim zakresem swobodnego uznania w kwestii środków.

3. Wyrok TS z 07.09.2006 r. , syg. C-187/05, G. Agorastoudis v. Goodyear Hellas ABEE (orzeczenie wstępne)

Zobowiązanie Państw Członkowskich do osiągnięcia rezultatu określonego w dyrektywie, stosownie do brzmienia art. 249 akapit trzeci WE, dotyczy wszystkich władz krajowych, włączając w to władzę sądowniczą. Powołana do stosowania i wykładni prawa krajowego władza ma obowiązek czynienia tego w największym możliwym stopniu w świetle brzmienia i celu tej dyrektywy tak, by osiągnięty został zamierzony przez dyrektywę rezultat.

4. Wyrok TS z 13.07.2006 r., syg. C-61/05, Komisja Wspólnot Europejskich v. Republika Portugalska

Państwo Członkowskie nie może powoływać się na przepisy, praktyki lub sytuacje w swoim porządku prawnym dla uzasadnienia uchybienia zobowiązaniom i terminom przewidzianym przez dyrektywę.

Każde Państwo Członkowskie ma obowiązek przyjąć taki sposób wykonania dyrektyw, który w sposób wyraźny odpowiada wymogom jasności i pewności sytuacji prawnych, jakie narzuca prawodawca wspólnotowy w interesie zamieszkałych czy posiadających swoją siedzibę w Państwach Członkowskich zainteresowanych osób. W tym celu, wdrażane przepisy dyrektywy winny posiadać niekwestionowaną moc wiążącą jak również być transponowane w wymaganą specyficznością, precyzją i jasnością.

5. Wyrok TS 14.03.2006 r., syg. C-177/04, Komisja Wspólnot Europejskich v. Republika Francuska

Każde Państwo Członkowskie ma zapewnić wykonanie dyrektywy, które w pełni odpowiada wymogom jasności i pewności sytuacji prawnej ustanowionej przez ustawodawcę wspólnotowego w interesie zainteresowanych podmiotów. W tym celu przepisy dokonujące transpozycji dyrektywy mają zostać wprowadzone w życie z mocą jednoznacznie wiążącą oraz mają odpowiadać wymogom szczegółowości, dokładności i jasności. Przepisy dokonujące transpozycji dyrektywy mają w szczególności stworzyć sytuację prawną określoną w wystarczająco dokładny, jasny i przejrzysty sposób tak, aby umożliwić podmiotom zapoznanie się z pełnią ich praw i obowiązków oraz stworzyć możliwość powołania się na nie, w razie potrzeby, przed sądem krajowym.

6. Wyrok TS z 16.12.2004 r., syg. C-358/03 Komisja Wspólnot Europejskich v. Republika Austrii

Państwo Członkowskie nie może powoływać się na przepisy, zwyczaje lub sytuacje istniejące w jego wewnętrznym porządku prawnym, włączając w to okoliczności wynikające ze struktury federalnej, dla usprawiedliwienia nieprzestrzegania zobowiązań nałożonych przez dyrektywę i terminów w niej wyznaczonych. W tym względzie państwo federalne nie może argumentować, że jego prawo konstytucyjne zakazuje mu dokonywania transpozycji dyrektywy w zastępstwie kraju wchodzącego w skład federacji i że jedynie niekorzystny wyrok Trybunału uzasadniłby kompetencję władz federalnych do rozpoczęcia transpozycji.

W istocie o ile każde Państwo Członkowskie ma wolny wybór co do podziału według własnego uznania kompetencji normatywnych w swoim systemie wewnętrznym, o tyle jednak, na mocy art. 226 WE, ponosi ono wyłączną odpowiedzialność za przestrzeganie zobowiązań wynikających z prawa wspólnotowego.

7. Wyrok TS z 07.10.2004 r., syg. C-103/02, Komisja Wspólnot Europejskich v. Republika Włoska

Obowiązek zapewnienia pełnej skuteczności dyrektywy stosownie do jej celów nie może być pojmowany w taki sposób, że Państwa Członkowskie są zwolnione z obowiązku ustanowienia przepisów transponujących dyrektywę, jeżeli uznają, że przepisy krajowe są lepsze od przepisów wspólnotowych oraz że z tej przyczyny lepiej zapewnią one realizację celów dyrektywy. Istnienie przepisów krajowych może uczynić zbędną transpozycję za pomocą konkretnych przepisów ustawowych lub wykonawczych tylko pod warunkiem, że istniejące przepisy rzeczywiście gwarantują pełne stosowanie dyrektywy przez administrację krajową.

8. Wyrok TS z 05.12.2002 r., syg. C-324/01 Komisja Wspólnot Europejskich v. Królestwo Belgii

Każde z Państw Członkowskich, do którego adresowana jest dyrektywa, jest zobowiązane do przyjęcia, w ramach swego krajowego systemu prawnego, wszystkich środków niezbędnych dla zapewnienia pełnej skuteczności tej dyrektywy, zgodnie z celami, które realizuje.

9. Wyrok TS z 21.02.1973 r., syg. 6/72, Europemballage Corporation i Continental Can Company Inc. v. Komisja Wspólnot Europejskich

Decyzja jest właściwie notyfikowana w rozumieniu Traktatu, jeżeli dochodzi do adresata i umożliwia adresatowi zapoznanie się z decyzją.

10. Wyrok TS z 16.06. 2005 r., syg. C-105/03 w sprawie Pupino, Zb.Orz. str. I-5285, pkt 35

Artykuł 34 ust. 2 lit. b) TUE nadaje decyzjom ramowym moc wiążącą w tym znaczeniu, że decyzje te „wiążą” Państwa Członkowskie „w odniesieniu do rezultatu, który ma być osiągnięty, pozostawia jednak organom krajowym swobodę wyboru formy i środków”. Wiążący charakter decyzji ramowych, opisany w art. 34 ust. 2 lit. b) TUE takimi samymi słowami jak te użyte w art. 249 TWE trzeci akapit, nakłada na organy krajowe, w tym w szczególności na sądy krajowe, obowiązek dokonywania wykładni zgodnej prawa krajowego. Nie stoi na przeszkodzie temu wnioskowi ani okoliczność, iż na mocy art. 35 TUE kompetencje Trybunału w ramach tytułu VI TUE są węższe niż te, którymi dysponuje on w ramach Traktatu WE, ani też to, że w ramach rzeczonoego tytułu VI nie istnieje pełny system trybów odwoławczych i procedur przeznaczonych do zapewnienia zgodności aktów instytucji z prawem.

Artykuł 1 akapit 2 i 3 TUE stanowi, że Traktat ten wyznacza nowy etap w procesie tworzenia coraz ściślejszego związku między narodami Europy, zaś zadaniem Unii, której podstawę stanowią Wspólnoty Europejskie, uzupełnione politykami i formami współpracy przewidzianymi tym Traktatem, jest kształtowanie w sposób spójny i solidarny stosunków między Państwami Członkowskimi oraz między ich narodami. Z trudem przyszłoby Unii wypełnianie jej misji, gdyby zasada lojalnej współpracy, która zakłada między innymi, iż Państwa Członkowskie będą podejmować wszelkie właściwe środki ogólne lub szczególne celem zapewnienia wypełniania ich zobowiązań wynikających z Traktatu o Unii Europejskiej, nie obowiązywała również w ramach współpracy policyjnej i sądowej w sprawach karnych,

która zresztą w całości opiera się na współpracy między Państwami Członkowskimi. Zasada wykładni zgodnej obowiązuje również w przypadku decyzji ramowych przyjętych na podstawie tytułu VI TUE. Aby osiągnąć rezultat zamierzony przez decyzję ramową i przez to zastosować się do art. 34 ust. 2 lit. b) UE, dokonujący wykładni sąd odsyłający, stosując prawo krajowe, ma obowiązek dokonać wykładni tego prawa, na ile to tylko możliwe, w świetle brzmienia i celów tej decyzji ramowej.

Spoczywający na sądzie krajowym obowiązek odniesienia się do decyzji ramowej przy dokonywaniu wykładni krajowego prawa karnego podlega ograniczeniom wynikającym z ogólnych zasad prawa, w tym w szczególności z zasady pewności prawa i niedziałania prawa wstecz. Zasady te stoją na przeszkodzie między innymi temu, aby na podstawie decyzji ramowej i niezależnie od ustawy wprowadzającej ją w życie rzeczony obowiązek mógł doprowadzić do ustalenia bądź zaostrożenia odpowiedzialności karnej osób naruszających przepisy prawa karnego.

Spoczywający na sądzie krajowym obowiązek odniesienia się do treści decyzji ramowej przy dokonywaniu wykładni odpowiednich przepisów prawa krajowego przestaje obowiązywać w chwili, gdy prawo krajowe nie może być zastosowane w sposób, który doprowadziłby do rezultatu zgodnego z celem wytyczonym przez tę decyzję ramową. Innymi słowy zasada zgodnej wykładni nie może stanowić podstawy do dokonywania wykładni prawa krajowego *contra legem*. Zasada ta wymaga jednak, aby w odpowiednim przypadku sąd krajowy wziął pod uwagę całokształt prawa krajowego celem dokonania oceny, w jakim stopniu prawo to może zostać zastosowane w taki sposób, który nie prowadziłby do rezultatu sprzecznego z celem wytyczonym przez decyzję ramową.

11. Postanowienie SPI z 07.06.2004 r., syg. T-338/02, Segi i inni v. Rada Unii Europejskiej

Przyjęcie wspólnego stanowiska przez Radę może stać się bezprawne z powodu przekroczenia kompetencji Wspólnoty, jedynie jeżeli nastąpiło zamiast działania opartego na przepisie Traktatu WE, którego podjęcie byłoby alternatywnie lub jednocześnie obowiązkowe. Nie można przyjąć, że wspólne stanowisko przewidujące pomoc policyjną i sądową między państwami Członkowskim zgodnie z art 34 UE jest niezgodne z systemem kompetencji wspólnotowych ustanowionych w Traktacie WE, ponieważ niezależnie od kwestii, czy tego rodzaju środki mogą być oparte na art. 308 WE, art. 61 lit. e) WE wyraźnie przewiduje, że Rada przyjmuje środki w dziedzinie współpracy policyjnej i sądowej w sprawach karnych zgodnie z postanowieniami Traktatu UE.

12. Wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 11.07.2007 r. II GSK 110/07, LEX nr 368327

Rozporządzenie Komisji (WE) nr 2419/2001 z dnia 11 grudnia 2001 r. ustanawiające szczegółowe zasady stosowania zintegrowanego systemu zarządzania i kontroli niektórych wspólnotowych systemów pomocy, ustanowionych rozporządzeniem Rady (EWG) nr 3508/92 (Dz. U. WE L 327 z 12 grudnia 2001 r.) jest częścią prawa unijnego, a zatem jako źródło powszechnie obowiązującego prawa i część krajowego porządku prawnego podlega w

powyższym zakresie bezpośrednio stosowaniu z mocy art. 87 ust. 1 i art. 91 ust. 1 Konstytucji RP. Jego postanowienia stanowią *lex specialis* w stosunku do unormowań zawartych w Ordynacji podatkowej.

13. Wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 28.06.2006 r. , III SA/Wa 1226/06, LEX nr 229611

Obowiązkiem sądu krajowego jest zapewnienie środków umożliwiających dochodzenie przed nim przez jednostki praw przyznanych przez prawo wspólnotowe, nawet jeżeli prawo krajowe środków takich nie przewiduje. Przede wszystkim sądy krajowe mają obowiązek uznawać i zabezpieczać poprzez swoje orzecznictwo skutek bezpośredni norm prawa wspólnotowego. Wypełniając te funkcje, sądy obowiązane są m.in. interpretować prawo krajowe także w świetle celów i brzmienia prawa wspólnotowego.

14. Wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego w Warszawie z 04.04.2008 r. II OSK 102/08, NZS 2008/5/103

Akty prawa miejscowego, podobnie jak rozporządzenia, wydawane są na podstawie delegacji ustawowej, a więc zajmują analogiczną pozycję w hierarchii źródeł prawa. Różnica pomiędzy rozporządzeniami a aktami prawa miejscowego sprowadza się do innego obszaru obowiązywania każdego z powyższych rodzajów źródeł prawa, jako że każdy z organów je wydających usytuowany jest na innym szczeblu administracji publicznej. Zarówno rozporządzenia jak i akty prawa miejscowego wiążą adresatów w sposób analogiczny, a zatem ich moc obowiązywania jest taka sama, a dla przymusowego wykonania obowiązków wynikających z ich sformułowań lub z treści wydanych na ich podstawie indywidualnych aktów konkretyzacji prawa administracyjnego stosowane są te same normy postępowania egzekucyjnego.

Zarówno przepisy Konstytucji jak i ustawy o samorządzie powiatowym nie wymagają, aby w upoważnieniach takich, jak np. do wydawania rozporządzeń, zawarty był zakres spraw przekazanych do uregulowania oraz wytyczne dotyczące treści aktu. Takie rozwiązanie świadczy o woli konstytucyjnego ustawodawcy do zapewnienia organom władzy lokalnej szerokich uprawnień do kształtowania, za pomocą przepisów prawa miejscowego, stosunków społecznych w sposób adekwatny do warunków i specyfiki danego terenu.

Akty prawa miejscowego mogą zawierać zarówno przepisy o powszechnej mocy obowiązującej, jak i unormowania o charakterze wewnętrznym (...)

15. Wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego w Warszawie z 03.12.1999 r., III SA 1721/99, OwSS 2000/4/114

Przepisy Konstytucji nie wymagają, aby w upoważnieniach takich, tak jak w upoważnieniach do wydawania rozporządzeń, zawarty był zakres spraw przekazanych do uregulowania oraz wytyczne dotyczące treści aktu. Takie rozwiązanie świadczy o woli konstytucyjnego ustawodawcy do zapewnienia organom władzy lokalnej szerokich uprawnień do kształtowania za pomocą przepisów prawa miejscowego stosunków społecznych w sposób adekwatny do warunków i specyfiki danego terenu.

**DOSTĘP DO INFORMACJI O PRAWIE WSPÓLNOTOWYM, UNIJNYM,
KRAJOWYM**

(BAZY DANYCH, WYSZUKIWARKI, INNE ADRESY)

URZĄD KOMITETU INTEGRACJI EUROPEJSKIEJ

<http://www1.ukie.gov.pl/dtc.nsf>

PORTAL UNII EUROPEJSKIEJ

<http://europa.eu.int>

UNIA EUROPEJSKA

http://europa.eu.int/eur-lex/en/search/search_lif.html

EUR-LEX

<http://europa.eu.int/eur-lex>

TRYBUNAŁ SPRAWIEDLIWOŚCI WSPÓLNOT EUROPEJSKICH

<http://curia.eu.int>

*KOMISJA EUROPEJSKA DYREKCJA GENERALNA - SPRAWIEDLIWOŚĆ I SPRAWY
WEWNĘTRZNE*

http://europa.eu.int/comm/justice_home/index_en.htm

BAZA AKTÓW PRAWNYCH MINISTERSTWA SPRAWIEDLIWOŚCI

<http://www.ms.gov.pl/ue/ue.shtml>

INTERNETOWA BAZA TRAKTATOWA MINISTERSTWA SPRAW ZAGRANICZNYCH

<http://www.msz.gov.pl/Internetowa,Baza,Traktatowa,8522.html>

BIULETYN INFORMACJI PUBLICZNEJ

<http://www.bip.gov.pl>

FORUM „WYMIAR SPRAWIEDLIWOŚCI I SPRAWY WEWNĘTRZNE UE”

<http://www.wsisw.natolin.edu.pl>

MINISTERSTWO SPRAWIEDLIWOŚCI

<http://www.ms.gov.pl>

SEJM

<http://sejm.gov.pl>

BAZA ORZECZEŃ TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO

http://www.trybunal.gov.pl/OTK/otk_dpr.htm

BIBLIOGRAFIA DO ROZDZIAŁU V

1. Alth M. Szponar M., Prawo europejskie, Warszawa 2001
2. Breczko A. Jamróz A., Oliwniak S., Wstęp do nauk prawnych, Białystok 1999
3. Jabłońska-Bonca J. Źródła prawa Wspólnot Europejskich, Gdańsk 1993
4. Kwiecień R., Transformacja umów międzynarodowych jako forma stanowienia prawa w państwie (z uwzględnieniem praktyki polskiej), PiP 1997, z. 4
5. Mik C., Europejskie prawo wspólnotowe, t. I, Warszawa 2000
6. Morawski L. Wstęp do prawoznawstwa, Toruń 2002
7. Nowacki J. Tobor Z. Wstęp do prawoznawstwa, Kraków 2002
8. Redelbach A., Wronkowska S., Ziemiński Z., Zarys teorii państwa i prawa, Warszawa 1993
9. Szponar M. Źródła i pojęcie prawa wspólnotowego, Rejent 1997, Nr 7
10. Ziemiński Z., O stanowieniu i obowiązywaniu prawa. Zagadnienia podstawowe, Warszawa 1995
11. Ziemiński Z., Podstawowe problemy prawoznawstwa, Warszawa 1980

ROZDZIAŁ VI

WSPÓŁPRACA SĄDOWA W SPRAWACH KARNYCH PO PRZYSTĄPIENIU POLSKI DO UE

Pojęcie współpracy i pomocy prawnej w sprawach karnych

1. Współpraca w sprawach karnych rozumiana jest w różnorodny sposób. Dzieli się ją na ekstradycję i pomoc prawną w znaczeniu ścisłym oraz inne formy współpracy:

- Przekazanie ścigania
- Wykonywanie zagranicznych wyroków karnych
- Poszukiwanie, tymczasowe zajęcie i konfiskata (przepadki korzyści majątkowych pochodzących z przestępstwa oraz narzędzi i materiałów służących jego popełnieniu)

2. Pomoc prawna ma dwojakie znaczenie

- W znaczeniu szerszym utożsamiana jest z współpracą
- W znaczeniu węższym jest to doręczanie pism oraz przeprowadzanie czynności dowodowych np. przeszukanie, przesłuchanie świadków

3. Podstawowe akty prawne odnoszące się do pomocy prawnej w sprawach karnych

1. Europejska konwencja o pomocy prawnej w sprawach karnych, Strasburg 20 kwietnia 1959 r. Protokół dodatkowy do Konwencji o pomocy prawnej w sprawach karnych, Strasburg 17.03.1978 r. (Dz.U.1999, Nr 76, poz. 854)

2. Drugi protokół dodatkowy do Konwencji o pomocy prawnej w sprawach karnych, Strasburg 08.11.2001 r. (Dz.U.2004, Nr 139, poz. 1476)

3. Konwencja Wykonawcza do Układu z Schengen z dnia 14 czerwca 1985 r. między Rządami Państw Unii Gospodarczej Beneluksu, Republiki Federalnej Niemiec oraz Republiki Francuskiej w sprawie stopniowego znoszenia kontroli na wspólnych granicach

4. Konwencja ustanowiona przez Radę zgodnie z art. 34 Traktatu o Unii Europejskiej, w sprawie wzajemnej pomocy w sprawach karnych pomiędzy Państwami Członkowskimi Unii Europejskiej (Dz. U. UE C z dnia 12.07.2000 r.)

5. Protokół ustanowiony przez Radę zgodnie z art. 34 Traktatu o Unii Europejskiej, do Konwencji w prawie wzajemnej pomocy w sprawach karnych między Państwami Członkowskimi Unii Europejskiej (Dz. U. UE C z dnia 21 listopada 2001 r.)

6. Raport wyjaśniający do Konwencji z 29 maja 2000 roku o wzajemnej pomocy w sprawach karnych pomiędzy państwami członkowskimi Unii Europejskiej

7. Porozumienie między UE a Republiką Islandii oraz Królestwem Norwegii w sprawie stosowania niektórych postanowień Konwencji z dnia 29 maja 2000 roku o pomocy prawnej w sprawach karnych pomiędzy Państwami Członkowskimi UE oraz Protokołu z 2001 roku do Konwencji (Dz. Urz. WE L nr 26 z dnia 29 stycznia 2004 r.)

8. Umowa w sprawie wzajemnej pomocy prawnej między Unią Europejską a Stanami Zjednoczonymi (Dz. Urz. WE L nr 181 z dnia 19 lipca 2003 r.)

9. Wspólne działanie z dnia 29 czerwca 1998 r. przyjęte przez Radę na podstawie art. K.3 Traktatu o Unii Europejskiej, w sprawie stosowania dobrej praktyki we wzajemnej pomocy prawnej w sprawach karnych (98/427/WSiSW) (Dz. Urz. WE L nr 191 z dnia 7 lipca 1998 r.,)

10. Decyzja ramowa Rady z dnia 13 czerwca 2002 r. w sprawie wspólnych zespołów dochodzeniowo – śledczych (2002/465/WSiSW) (Dz. Urz. WE L nr 162 z dnia 20 czerwca 2002 r.)

11. Decyzja Rady z dnia 21 listopada 2005 r. w sprawie wymiany informacji pochodzących z rejestru karnego (2005/876/WSiSW) (Dz. Urz. WE L nr 322 z dnia 9 grudnia 2005 r.)

Europejska Konwencji Rady Europy o pomocy wzajemnej w sprawach karnych oraz Protokole dodatkowym z 1978 r. (Dz. U. z 1999 r., nr 76, poz. 854).

- W stosunku do Polski konwencja weszła w życie z dniem 17 czerwca 1996 r.
- Drugi Protokół Dodatkowy z 2001 r.. wszedł w życie w stosunku do Polski z dniem 1 lutego 2004 r. Zawarte w nim uregulowania w dużej części powtarzają rozwiązania zawarte w konwencji UE o pomocy prawnej z 2000 r., a w szczególności w zakresie wideokonferencji i telekonferencji, operacji pod przykryciem, wspólnych zespołów śledczych

1. Zakres przedmiotowy:

- Zastosowanie do przestępstw karnych *sensu stricte* (art. 1) oraz przestępstw skarbowych (I Protokół)
- Konwencji nie stosuje się do wykonania orzeczeń o aresztowaniu i orzeczeń skazujących, a także do przestępstw wojskowych nie będących przestępstwami pospolitymi;
- organy o charakterze administracyjnym np. służby celne, które prowadzą postępowania w sprawach przestępstwa administracyjne nie posiadają – co do zasady - uprawnienia do złożenia wniosku z powołaniem się na postanowienia tej Konwencji chyba, że od decyzji tych organów istnieje możliwość odwołania się do sądu właściwego w sprawach karnych

2. Wnioski o pomoc prawną

- Wnioski o udzielenie pomocy prawnej, jak również wszelkie informacje przekazywane z własnej inicjatywy będą kierowane w formie pisemnej przez Ministerstwo Sprawiedliwości strony wzywającej do Ministerstwa Sprawiedliwości strony wezwanej i podlegać zwrotowi w tej samej drodze. Jednakże mogą one być kierowane bezpośrednio przez organy sądowe strony wzywającej do organów sądowych strony wezwanej i podlegać zwrotowi w tej samej drodze.
- Każda strona będzie mogła w każdym czasie, w drodze oświadczenia skierowanego do Sekretarza Generalnego Rady Europy, zastrzec sobie prawo poddania wykonywania wniosków o udzielenie pomocy prawnej lub wykonywania niektórych spośród nich, jednemu lub kilku następującym warunkom:
 - a) kopia wniosku powinna być skierowana do wyznaczonego organu centralnego;
 - b) wniosek, z wyjątkiem wypadków kiedy jest pilny, powinien być skierowany do wyznaczonego organu centralnego;
 - c) w wypadku przesyłania bezpośredniego ze względu na pilność, kopia powinna być przesłana w tym samym czasie do jej Ministerstwa Sprawiedliwości;
 - d) niektóre lub wszystkie wnioski o udzielenie pomocy prawnej muszą być jej przesyłane inną drogą niż ta przewidziana w artykule 4 Protokołu Dodatkowego

3. Doręczenia

- Doręczenie może być dokonane przez zwykłe oddanie pisma lub orzeczenia adresatowi. Jeżeli strona wzywająca wyraźnie o to wnosi, strona wezwana dokonuje doręczenia w formie przewidzianej przez jej prawo dla analogicznych dokumentów lub w formie szczególnej zgodnej z tym prawem.
- Do pism i orzeczeń sądowych załącza się pouczenie o tym, że odbiorca może uzyskać informacje na temat swoich praw i obowiązków związanych z przesyłaną korespondencją od organu wskazanego w pouczeniu.

- Potwierdzenia doręczenia dokonuje się przy użyciu dowodu doręczenia opatrzonego datą i podpisanego przez adresata lub oświadczenia strony wezwanej, stwierdzającego fakt, formę i datę doręczenia.
- Świadek lub biegły, który nie stawia się na wezwanie, o którego doręczenie wnoszono, nie może być poddany, mimo sprecyzowania zagrożenia w wezwaniu, żadnej karze ani środkowi przymusu, chyba że uda się on następnie dobrowolnie na terytorium strony wzywającej i zostanie tam ponownie prawidłowo wezwany do stawiennictwa.
- Jeżeli osobiste stawiennictwo świadka lub biegłego przed ich organami sądowymi jest szczególnie konieczne, powinna się to uwzględnić we wniosku o doręczenie wezwania, a strona wezwana - wezwać świadka lub biegłego do stawiennictwa.
- W powyższej sytuacji wniosek lub wezwanie powinny określać przybliżoną wysokość diety oraz kosztów podróży i pobytu podlegających zwrotowi.
- Strona wezwana zawiadamia stronę wzywającą o odpowiedzi świadka lub biegłego.
- Diety, jak również koszty podróży i pobytu świadka lub biegłego, należne im od strony wzywającej są obliczane według stawek obowiązujących w miejscu ich zamieszkania i powinny być co najmniej równe stawkom przewidzianym według taryf i regulaminów obowiązujących w państwie, gdzie przesłuchanie ma mieć miejsce.

5. Język doręczanych pism i orzeczeń sądowych

- Pisma oraz orzeczenia sądowe zawsze są doręczane w języku lub językach, w którym lub w których zostały one sporządzone.
- Niezależnie od postanowień artykułu 16 Konwencji, jeżeli organ, od którego pochodzą dokumenty, wie lub ma podstawy sądzić, że odbiorca zna jedynie inny język, do dokumentów tych lub co najmniej do najważniejszych fragmentów tych dokumentów powinno być załączone ich tłumaczenie.
- Niezależnie od postanowień artykułu 16 Konwencji do pism i orzeczeń sądowych, na życzenie strony wezwanej, powinno być załączone krótkie omówienie ich treści w języku lub jednym z języków tej Strony.

Konwencja z 2000 r. o pomocy prawnej w sprawach karnych między państwami członkowskimi UE wraz z protokołem dodatkowym z 2001 r. (Dz. Urz. WE C nr 197 z dnia 12 lipca 2000 r.). Konwencja i protokół weszły w życie w stosunku do Polski z dniem 26 października 2005 r. Na stan prawny 29 grudnia 2008 r. nie zostały one opublikowane w Dzienniku Ustaw.

4. Cele Konwencji:

- uzupełnienie postanowień oraz ułatwienie stosowania pomiędzy państwami członkowskimi Unii Europejskiej:
 - Europejskiej konwencji o pomocy prawnej w sprawach karnych z dnia 20 kwietnia 1959 r., dalej zwanej "Europejską konwencją o pomocy prawnej";
 - Protokołu dodatkowego z dnia 17 marca 1978 r. do Europejskiej konwencji o pomocy prawnej;
 - postanowień dotyczących pomocy prawnej w sprawach karnych Konwencji wykonawczej z dnia 19 czerwca 1990 r. do Układu z Schengen z dnia 14 czerwca 1985 r. o stopniowym znoszeniu kontroli na wspólnych granicach (dalej zwanej "Konwencją wykonawczą do Układu z Schengen"), które nie zostały uchylone na mocy art. 2 ust.
 - rozdziału 2 Traktatu o ekstradycji oraz pomocy prawnej w sprawach karnych pomiędzy Królestwem Belgii, Wielkim Księstwem Luksemburga oraz Królestwem Niderlandów z dnia 27 czerwca 1962 r., zmienionego Protokołem z dnia 11 maja 1974 r. (dalej zwanego "Traktatem Beneluxu"), w zakresie stosunków pomiędzy państwami członkowskimi Unii Gospodarczej Beneluxu.

5. Zakres przedmiotowy i podmiotowy (art. 3):

- postępowanie karne,
- postępowanie administracyjne dotyczące czynów karalnych, jeżeli przysługuje odwołanie do sadu (np. wykroczenia, jeżeli w danym państwie orzekają w ich przedmiocie organy administracji),
- postępowanie dotyczące odpowiedzialności osób prawnych.

5. Doręczanie pism na podstawie Konwencji z 2000 r. o pomocy prawnej w sprawach karnych między państwami członkowskimi UE wraz z protokołem dodatkowym z 2001 r.

- każde państwo członkowskie przesyła osobom znajdującym się na terytorium innego państwa członkowskiego przeznaczone dla nich dokumenty procesowe, bezpośrednio drogą pocztową.
- Dokumenty procesowe mogą być wysyłane za pośrednictwem organów państwa członkowskiego wezwanego jedynie wówczas, gdy:
 - adres osoby, dla której dokument jest przeznaczony jest nieznanый albo niepewny;
 - lub odpowiednie przepisy proceduralne państwa członkowskiego wzywającego wymagają dowodu doręczenia dokumentu adresatowi - innego niż poświadczenie, jakie można uzyskać przy doręczeniu drogą pocztową;
 - lub nie można było doręczyć dokumentu drogą pocztową;
 - lub państwo członkowskie wzywające ma uzasadnione powody, aby sądzić, iż droga pocztowa będzie nieskuteczna lub jest niewłaściwa.
- gdy istnieją powody by przypuszczać, że adresat nie rozumie języka, w którym sporządzono dokument, wówczas dokument ten, lub przynajmniej jego istotne fragmenty, musi zostać przetłumaczony na język (jeden z języków) państwa członkowskiego, na terytorium którego przebywa adresat.

- Jeżeli organ, który wystawił dokument procesowy, wie, że adresat rozumie jedynie jakiś inny język, wówczas dokument ten, lub przynajmniej jego istotne fragmenty musi zostać przetłumaczony na ten inny język.
- Do wszelkich dokumentów procesowych dołącza się pouczenie o tym, że adresat może uzyskać od organu, który sporządził dokument lub od innych organów w tym państwie członkowskim - informacje dotyczące jego praw i obowiązków związanych z tym dokumentem.
- Powyższe przepisy nie stanowią przeszkody dla stosowania art. 8, 9 oraz 12 Europejskiej konwencji o pomocy prawnej oraz art. 32, 34 oraz 35 Traktatu Beneluxu

6. Wnioski o pomoc prawną

- wnioski o pomoc prawną oraz informacje przekazywane z własnej inicjatywy, dokonywane są na piśmie lub przy użyciu jakichkolwiek innych środków pozwalających na uzyskanie pisemnego potwierdzenia odbioru, przy zachowaniu warunków umożliwiających państwu członkowskiemu, które je otrzymuje, stwierdzenie ich autentyczności. Stąd też możliwe jest również korzystanie z faksu i poczty elektronicznej.
- wnioski przekazywane są bezpośrednio pomiędzy organami sądowymi właściwymi miejscowo dla ich sporządzania i wykonywania, a odpowiedzi przesyła się tą samą drogą, o ile postanowienia niniejszego artykułu nie stanowią inaczej.

7. Szczególne formy pomocy prawnej

- mają one zastosowanie jedynie podczas toczącego się już postępowania karnego i są to:
 - restytucja przedmiotów uzyskanych w sposób niezgodny z prawem w celu ich zwrotu właścicielom (art. 8),
 - czasowe przekazanie tymczasowo aresztowanego (art. 9) – konieczne jest zawarcie konkretnego porozumienia dotyczącego przekazania; brak jest wymogu zgody aresztowanego, Polska zastrzegła wymóg takiej zgody osoby, której dotyczy czasowe przekazanie (zob. też art. 589a k.p.k.),
 - przesłuchanie w formie wideokonferencji (art. 10) – dotyczy świadków, biegłych (nie jest tu konieczna zgoda takiej osoby), a w razie zawarcia porozumienia również podejrzanych i oskarżonych (za ich zgodą). Polska co do tych ostatnich zagwarantowała, że nie będzie wykonywała ani występowała z takimi wnioskami,
 - przesłuchanie w formie konferencji telefonicznej (art. 11) – dotyczy świadka i biegłego (wymóg ich zgody), jeżeli taką możliwość przewiduje prawo wewnętrzne państwa wzywającego (zob. art. 177 § 1a, 197 § 3 k.p.k.),
 - przesyłka niejawnie nadzorowana (art. 12),
 - wspólne zespoły śledcze (art. 13),
 - operacje pod przykryciem (art. 14).

Wspólne Działanie z dnia 29 czerwca 1998 r., przyjęte przez Radę UE na podstawie Artykułu K.3 TUE dotyczący dobrej praktyki w pomocy wzajemnej w sprawach karnych

Państwa członkowskie UE składają **deklarację postępowania zgodnie z dobrą praktyką** w wykonywaniu wniosków, z uwzględnieniem przekazywania wyników otrzymanych z innych państw i wysyłania wniosków do innych państw w pomocy prawnej w sprawach karnych. Deklaracja zawiera zobowiązanie do popierania określonych praktyk w związku z występowaniem i wykonywaniem wzajemnej pomocy prawnej.

Pomoc prawna w ramach Konwencji wykonawczej z 1990 r. do Układu z Schengen (Dz. Urz. WE L nr 239 z dnia 22 września 2000 r., s. 19)

1. W rozdziale III Konwencji znajdują się przepisy dotyczące: współpracy policyjnej (art.39-47), pomocy wzajemnej w sprawach karnych (art. 48-53), stosowanie zasady: *ne bis in idem* (art. 54-58), ekstradycji (art. 59-66), przekazywania orzeczeń karnych do wykonania (art. 67-69), Systemu Informacyjnego Schengen (art. 92-119).

2. Cel Konwencji

- uzupełnienie Europejskiej Konwencji z 1959 r. o pomocy wzajemnej w sprawach karnych, jak również
- ułatwienie wykonywania tych postanowień (art. 48 ust.1).
- nie wpływają one przy tym na zakres stosowania szerszych przepisów wynikających z umów dwustronnych będących w mocy pomiędzy Umawiającymi się stronami (art. 48 ust. 2).
- Ze względu na wejście w życie Konwencji z 2000 r. pomocy prawnej w sprawach karnych pomiędzy państwami członkowskimi UE w zakresie pomocy prawnej obowiązują jedynie art. 48, 49 (oprócz lit. a) i art. 51 Konwencji (art. 2 ust. 2 Konwencji z 2000 r.).
-

3. Wzajemna pomoc prawna dotyczy udziela się także:

- w postępowaniu dotyczącym roszczeń odszkodowawczych wynikających z bezprawnego ścigania lub skazania;
- w postępowaniu związanym z aktem łaski;
- w czynnościach cywilnych powiązanych z postępowaniem karnym, do momentu aż sąd karny nie podejmie ostatecznej decyzji
- w dostarczaniu dokumentów sądowych dotyczących wykonywania wyroku lub środka zabezpieczającego, nałożenia grzywny lub wypłaty kosztów postępowania;
- w stosunku do środków dotyczących odłożenia wydania lub zawieszenia wykonania kary lub środka zabezpieczającego uzależnionego od warunkowego zwolnienia lub wykonania lub przerwania wykonania kary lub środka zabezpieczającego.

Decyzja Rady 2005/876/WSiSW z dnia 21 listopada 2005 r. w sprawie wymiany informacji pochodzących z rejestru karnego (Dz. Urz. WE L nr 322 z dnia 9 grudnia 2005 r., s. 33.) -

- Informacje o skazaniach przekazywane z własnej inicjatywy
- zapytanie o informację na temat wyroków skazujących (art. 3)
- Przekazywanie informacji z rejestru karnego na zapytanie innego państwa członkowskiego UE – w ciągu 10 dni roboczych od dnia otrzymania zapytania (art. 3).
- Zapytanie sporządzane jest w oparciu o formularz określony w decyzji.
- Formularz jest wypełniany w języku urzędowym lub jednym z języków urzędowych państwa do którego skierowane jest zapytanie. Państwo do którego skierowano zapytanie, udziela odpowiedzi w jednym ze swoich języków urzędowych lub w języku uzgodnionym przez oba państwa
- Każde państwo członkowskie UE wyznacza organ centralny właściwy do przekazywania tych informacji (art. 1). W przypadku Polski tym organem jest Ministerstwo Sprawiedliwości – Biuro Informacyjne Krajowego Rejestru Karnego.

Zakres pomocy prawnej w świetle kodeksu postępowania karnego

1. Pomoc prawna może objąć - w niezbędnym zakresie - w szczególności:

- doręczanie pism osobom przebywającym za granicą lub instytucjom mającym siedzibę za granicą,
- przesłuchiwanie osób w charakterze oskarżonych, świadków lub biegłych,
- dokonywanie oględzin oraz przeszukiwanie pomieszczeń, innych miejsc i osób, zajęcie przedmiotów i wydawanie przedmiotów tych za granicę,
- wzywanie osób przebywających za granicą do osobistego dobrowolnego stawienia się przed sądem lub prokuratorem w celu przesłuchania świadka lub konfrontacji, jak również doprowadzanie w tym celu osób pozbawionych w tym czasie wolności,
- udostępnianie akt i dokumentów oraz informacji o karalności oskarżonych,
- udzielanie informacji o prawie.

2. Doręczenia (art. 586 k.p.k.)

- doręczanie pism obywatelom polskim przebywającym za granicą oraz przesłuchanie ich w charakterze oskarżonego, świadka lub biegłego następuje za pośrednictwem polskiego przedstawicielstwa dyplomatycznego lub urzędu konsularnego.
- doręczanie pism innym osobom oraz ich przesłuchanie za pomocą sądu, prokuratury lub innego właściwego organu państwa obcego
- W wypadku przeszukania, zajęcia i wydania przedmiotu należy do wniosku dołączyć odpis postanowienia sądu lub prokuratora nakazującego przeprowadzenie tej czynności w danej sprawie.
- Z wyjątkiem wypadków określonych w art. 595 oraz w rozdziałach 62a, 62b, 65a i 65b, z mającymi siedzibę za granicą organami obcego państwa oraz z osobami wymienionymi w art. 578 oraz w art. 579, sądy i prokuratorzy każdorazowo

porozumiewają się, w tym przy doręczaniu pism procesowych, za pośrednictwem Ministra Sprawiedliwości, a ten w razie potrzeby przez ministra właściwego do spraw zagranicznych.

- Z urzędami konsularnymi obcego państwa w Rzeczypospolitej Polskiej sądy i prokuratorzy, w wypadkach określonych przez Ministra Sprawiedliwości, mogą porozumiewać się bezpośrednio.

3. Zespoły dochodzeniowo - śledcze

1. Regulacje prawne

- Konwencja o wzajemnej pomocy prawnej w sprawach karnych z dnia 29 maja 2000 r.
- Decyzja ramowa z dnia 13 czerwca 2002 r. o wspólnych zespołach dochodzeniowo-śledczych;
- Drugi Protokół z 8 listopada 2001 r. do Konwencji o pomocy prawnej w sprawach karnych z 1959 r. (akt Rady Europy);
- Przepisy art. 589b-589f KPK będące efektem implementacji decyzji ramowej dnia 13 czerwca 2002 r

2. Powołanie zespołów

- Wniosek o powołanie zespołu polskiego, prokurator apelacyjny albo okręgowy kieruje drogą służbową do Prokuratora Generalnego.
- Wniosek powinien określać przesłanki uzasadniające powołanie zespołu polskiego, a także okoliczności, które powinno zawierać porozumienie o powołaniu takiego zespołu wraz z ich uzasadnieniem (§2331 Reg.).
- Delegowanie prokuratora do zespołu następuje poprzez złożenie wniosku przez prokuratora apelacyjnego albo okręgowego do Prokuratora Generalnego, chyba że wniosek o delegowanie właściwy organ państwa współpracującego skieruje bezpośrednio do Prokuratora Generalnego.
- W razie uzyskania informacji przez członka zespołu, w związku z udziałem w pracach zespołu, niedostępne w innym trybie dla państwa, które go delegowało, prokurator

uczestniczący w pracach zespołu przedstawia niezwłocznie prokuratorowi przełożonemu stosowną informację na piśmie.

3. Porozumienie o powołaniu zespołu

- Wspólne zespoły śledcze są formą pomocy prawnej na etapie postępowania przygotowawczego. Mogą być one powoływane w drodze porozumienia przez Prokuratora Generalnego oraz właściwy organ państwa współpracującego (art. 589b § 2 k.p.k.).
- Porozumienie o powołaniu Zespołu powinno określać:
 - przedmiot, cel, miejsce i okres współpracy,
 - skład zespołu, ze wskazaniem osoby kierującej,
 - zadania poszczególnych członków zespołu.
- W porozumieniu o powołaniu zespołu można zastrzec możliwość dopuszczenia do prac w zespole, w określonych warunkach, przedstawiciela instytucji międzynarodowej powołanej do zwalczania przestępczości (art. 589b 3 i 4 KPK)

4. Skład Zespołu

- Pracami Zespołu kieruje polski prokurator (art. 589c §2 k.p.k.)
- W skład zespołu polskiego mogą wchodzić:
 - inni polscy prokuratorzy i przedstawiciele innych organów uprawnionych do prowadzenia śledztwa
 - funkcjonariusze właściwych organów państwa współpracującego (funkcjonariusze delegowani), którzy mogą być obecni przy wszystkich czynnościach procesowych wykonywanych w ramach zespołu, chyba że w szczególnym wypadku, uzasadnionym potrzebą ochrony ważnego interesu RP lub praw jednostki, osoba kierująca tym zespołem zarządzi inaczej.
- Funkcjonariusz delegowany może kierować wykonaniem określonej czynności, ale bez wydawania postanowienia. W takim wypadku w czynności uczestniczy polski członek zespołu i sporządza z niej protokół.

5. Informacje uzyskane przez członka Zespołu w związku z udziałem w pracach zespołu, niedostępne w innym trybie dla państwa które go delegowało, mogą być wykorzystane przez właściwy organ tego państwa także w celu:

- przeprowadzenia postępowania karnego we własnym zakresie - za zgodą państwa współpracującego, którego instytucja lub organ udzieliły informacji;
- zapobieżenia bezpośredniemu, poważnemu zagrożeniu dla bezpieczeństwa publicznego;
- innym niż wymienione w pkt 1 i 2, jeżeli tak stanowi porozumienie o powołaniu zespołu (art. 589e k.p.k.).
- Zgoda może być cofnięta wyłącznie wtedy, gdy:

- wykorzystanie informacji mogłoby zagrażać dobru postępowania przygotowawczego prowadzonego w państwie współpracującym, którego instytucja lub organ udzieliły informacji;
- zachodziło prawdopodobieństwo odmowy wzajemnej pomocy

6. Szkoda wyrządzona przez członka Zespołu

- Za szkodę wyrządzoną przez członka zespołu odpowiada państwo, które go delegowało, na zasadach określonych w przepisach państwa, na którego terytorium odbywała się współpraca zespołu.
- Jeżeli szkoda wyrządzona innej osobie jest następstwem działania lub zaniechania członka zespołu delegowanego przez inne państwo współpracujące, kwotę pieniężną stanowiącą równowartość odszkodowania tymczasowo wypłaca poszkodowanemu właściwy organ państwa, na którego terytorium odbywała się współpraca zespołu.
- Wypłacona kwota pieniężna podlega zwrotowi organowi, który ją tymczasowo wypłacił, na jego wniosek (art. 589f k.p.k.)

ORZECZNICTWO DO ROZDZIAŁU VI

1. Wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z 28.09.2006 r., II AKa 135/06, KZS 2006/11/36

Na podstawie art. 393 § 1 k.p.k. wolno odczytywać na rozprawie protokoły czynności dowodowych przeprowadzonych za granicą, zarówno dokonanych w drodze pomocy prawnej jak i bez żądania organu polskiego.

2. Wyrok Sądu Najwyższego z 18.02.2004 r., II KK 187/03, LEX nr 84469

Skoro sąd odwoławczy uznał opinię biegłego zagranicznego za niepełną, to powinien zarządzić jej uzupełnienie. Zgodnie bowiem z art. 201 k.p.k. w takim wypadku, co do zasady, należy wezwać ponownie tego samego biegłego, aby opinię uzupełnił. Sąd odwoławczy mógł tu, tak jak uczynił sąd meriti, skorzystać z zagranicznej pomocy prawnej.

Zdezawuowanie tego dowodu bez próby uzupełnienia opinii biegłego stanowi bezsprzecznie rażące naruszenie przepisów postępowania, tj. art. 201 k.p.k. oraz art. 167 k.p.k., nakazującego przeprowadzenie dowodów także z urzędu. Wprawdzie sąd odwoławczy nie przeprowadza postępowania dowodowego co do istoty sprawy (art. 452 § 1 k.p.k.), ale jest on uprawniony do przeprowadzenia poszczególnych dowodów w celu uzupełnienia przewodu sądowego (art. 452 § 2 k.p.k.), i w tych też warunkach należało uzupełnić przedmiotową ekspertyzę.

3. Wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie 09.10.2003 r., II AKa 237/03, OSA 2005/7/41

Dwustronna umowa międzynarodowa określa jedynie mechanizmy i instrumenty prawne, za pomocą których umawiające się państwa oraz ich organy ścigania i wymiaru sprawiedliwości mogą udzielać sobie pomocy prawnej w zakresie przez nią uregulowanym. Nie oznacza to, że wszelkie doręczenia pism osobom przebywającym za granicą muszą być dokonane w drodze pomocy prawnej, określonej w umowie bilateralnej. Wskazuje na to choćby treść art. 585 k.p.k., który we wstępnej części zawiera określenie: "niezbędne", charakteryzujące czynności, które mogą być dokonane. Mówiąc innymi słowy, cyt. umowa międzynarodowa oraz przepisy rozdziału 62 k.p.k., które mają subsydiarny charakter, nie zawierają uregulowań o wyłączności doręczeń w drodze pomocy prawnej, a więc prawnie możliwym jest inny sposób doręczeń obcokrajowcom pism procesowych, przewidziany w art. 138 k.p.k., który wymaga, aby osoba przebywająca za granicą wskazała adresata dla doręczeń w kraju.

4. Postanowienie Sądu Najwyższego z 12.02.2003 r., I KK 55/02, LEX nr 75455

"Przebywać za granicą" można bądź stale, bądź czasowo i treść art. 391 § 1 k.p.k. nie daje podstaw do takiego różnicowania przyczyn niemożności przesłuchania świadka na rozprawie. Zgodnie zatem z regułami wykładni (*lege non distinguente nec nostrum est distinguere*) nieuprawnione jest zważanie zakresu stosowania przepisu art. 391 § 1 k.p.k. jedynie do świadków mających stałe miejsce zamieszkania w Polsce. Również przepisy Działu XIII k.p.k. nie ograniczają zakresu stosowania tego przepisu. Przeciwnie, przepis art. 585 in princ. k.p.k. stanowi, że w trybie międzynarodowej pomocy prawnej dokonywać można "czynności

niezbędnych". Skorzystanie z tego trybu byłoby więc niezbędne, gdyby nie doszło w ogóle do przesłuchania osób pokrzywdzonych (lub np. naocznego świadka przestępstwa). Jeżeli natomiast sąd dysponuje złożonymi już zeznaniami, to powiązanie treści art. 391 § 1 i 585 k.p.k. prowadzi do wniosku, że skorzystanie z międzynarodowej pomocy prawnej będzie niezbędne wówczas, gdy zeznania świadka przebywającego stale za granicą są niepełne lub budzą wątpliwości, a na podstawie innych dowodów nie można dokonać ustaleń pozwalających na prawidłowe wyrokowanie w sprawie.

5. Postanowienie Sądu Najwyższego z 08.02.2006 r., III KK 370/04, LEX nr 176060

Nie sposób zgodzić się z założeniem, że dyspozycja art. 587 k.p.k. daje jakiegokolwiek podstawy do stawiania znaku równości między "zasadami porządku prawnego w Rzeczypospolitej Polskiej" a szczegółową regulacją o charakterze niewątpliwie porządkowym, określającą w rozdziale 16 k.p.k. - kto, kiedy i w którym miejscu powinien zostać odnotowany w protokole określonej czynności procesowej. Gdyby bowiem ustawodawca zmierzał do zastosowania wszystkich tych przepisów w toku przeprowadzania czynności procesowej za granicą, to właśnie te normy wskazałby w art. 587 k.p.k. Tymczasem poprzez odwołanie się do "zasad porządku prawnego" wyraźnie wskazano, że chodzi o reguły natury ogólniejszej. Na pewno trafne będzie objęcie zakresem tego pojęcia szeregu gwarancji konstytucyjnych, a także podstawowych zasad procesu karnego, takich jak prawo do obrony, prawo do odmowy składania wyjaśnień, czy też zakaz uzyskiwania dowodu w warunkach wyłącających swobodę wypowiedzi (...)

6. Wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie 30.11.2004 r., II AKa 234/04, KZS 2005/1/24

Do stosowania art. 587 k.p.k. (odczytywanie dowodów sporządzonych przez organy państwa obcego) nie jest konieczne aby procedura przesłuchania świadka, biegłego itp. przez uprawnione organy państw obcych była identyczna z procedurą polską. Chodzi tylko o ogólniejszy wymóg, aby sposób przeprowadzenia czynności procesowej nie był sprzeczny z zasadami porządku prawnego w Rzeczypospolitej Polskiej.

7. Wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z 03.10.03 r., II AKa 215/02, KZS 2002/10/55

Dopuszczalne jest odczytywanie protokołów zeznań złożonych w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym przez prokuratora państwa obcego albo organ działający pod jego nadzorem lub przed sądem państwa obcego, choćby czynności te nie zostały podjęte na wniosek organów polskich, jeżeli sposób wysłuchania świadka nie był sprzeczny z zasadami porządku prawnego Rzeczypospolitej Polskiej.

8. Postanowienie Sądu Najwyższego z 28.03.2002 r., V KKN 122/00, OSNKW 2002/7-8/60

Dopuszczalne jest odczytanie na rozprawie w odpowiednim zakresie, na zasadach określonych w art. 391 k.p.k., protokołów zeznań świadka złożonych przez niego w postępowaniu przygotowawczym, prowadzonym przez prokuratora państwa obcego albo organ działający pod jego nadzorem lub przed sądem państwa obcego, jeżeli sposób przeprowadzenia tych czynności nie jest sprzeczny z zasadami porządku prawnego w

Rzeczypospolitej Polskiej, mimo że czynności te nie zostały podjęte na wniosek polskiego sądu lub prokuratora (art. 587 k.p.k.) ani też przed przejęciem ścigania (art. 590 § 4 k.p.k.).

9. Postanowienie Sądu Najwyższego z 18.09.2001 r., V KKN 126/99, LEX nr 51664

Art. 587 k.p.k. dotyczy co prawda wprost protokołów czynności dokonywanych na żądanie polskiego sądu lub prokuratora, ale nie wynika z niego, w żadnym razie zakaz wykorzystania materiałów wprawdzie nie sporządzonych na taki wniosek, ale uzyskanych od organów państw obcych na wniosek polskiego sądu lub prokuratora.

10. Wyrok Sądu Najwyższego z 19.09.2000 r., V KKN 331/00, LEX nr 50992

1. Art. 237 k.p.k. dotyczy wyłącznie podsłuchu telefonicznego dokonywanego w toku postępowania toczącego się w Polsce, i przewidziane w nim warunki formalne legalności podsłuchu (m.in. zarządzanie go lub zatwierdzenie przez sąd) nie mogą być wymagane przy stwierdzeniu legalności podsłuchu dokonywanego przez organy innego państwa. Legalność podsłuchu telefonicznego dokonywanego przez organy obcego państwa w ramach toczącego się tam postępowania należy oceniać według przepisów obowiązujących w państwie, w którym czynność ta jest dokonywana. Materiały pochodzące z takiej czynności mogą być, zgodnie z art. 587 k.p.k., wykorzystywane w postępowaniu toczącym się w Polsce, jeżeli sposób przeprowadzenia czynności nie jest sprzeczny z zasadami porządku prawnego w Rzeczypospolitej Polskiej. Przepis ten wprost dotyczy wprawdzie protokołów czynności dokonywanych na żądanie polskiego sądu lub prokuratora, jednak nie wynika z niego, w żadnym razie, zakaz wykorzystania materiałów wprawdzie nie sporządzonych na taki wniosek, ale uzyskanych od organów zagranicznych na wniosek polskiego sądu lub prokuratora (...)

ZAŁĄCZNIKI

Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 stycznia 2002 r. w sprawie szczegółowych czynności sądów w sprawach z zakresu międzynarodowego postępowania cywilnego oraz karnego w stosunkach międzynarodowych (wyciąg)

Dział I

Przepisy wstępne

§ 1. Rozporządzenie określa szczególne czynności sądów w sprawach z zakresu międzynarodowego postępowania cywilnego oraz karnego w stosunkach międzynarodowych, w tym:

- 1) uwierzytelnianie dokumentów przeznaczonych do użytku za granicą,
- 2) sposób wykonywania czynności dotyczących osób korzystających z immunitetów i przywilejów dyplomatycznych i konsularnych oraz czynności z udziałem tych osób,
- 3) czynności związane ze stawiennictwem przed sądami,
- 4) tryb ustalania obywatelstwa,
- 5) szczegółowy tryb występowania o pomoc prawną i udzielania takiej pomocy sądom i innym organom państw obcych,
- 6) szczegółowy tryb występowania o wydanie osób ściganych lub skazanych,
- 7) inne formy współpracy w sprawach karnych.

Dział II

Przepisy wspólne w sprawach cywilnych i karnych

Rozdział 1

Przepisy ogólne

§ 3. O wszystkich sprawach, w których stroną jest państwo obce lub jego organy, sądy zawiadamiają Ministra Sprawiedliwości, przesyłając jednocześnie akta sprawy.

§ 4.⁽¹⁾ Pisma przeznaczone do doręczenia bądź użytku za granicą sporządza się wyłącznie pismem maszynowym, nie używając skrótów nazw aktów prawnych, instytucji lub organów ani innych skrótów.

§ 4¹.⁽²⁾ Czynności w zakresie obrotu prawnego z zagranicą wykonuje się poza zwykłą kolejnością spraw, w szczególności gdy wniosek został oznaczony przez organ wzywający jako pilny.

§ 5. ⁽³⁾ Występując do Ministra Sprawiedliwości o udzielenie tekstu prawa obcego oraz wyjaśnienie obcej praktyki sądowej lub innych wątpliwości, sąd wskazuje datę, na którą stan prawny winien zostać ustalony, oraz przesyła akta sprawy.

§ 6. Wnioski sądów lub innych organów państw obcych o udzielenie pomocy prawnej wykonują sądy rejonowe w języku polskim.

§ 7. Przekazując wniosek o udzielenie pomocy prawnej sądowi właściwemu, sąd informuje o tym organ wzywający.

§ 8. 1. Jeżeli wniosek o dokonanie czynności w drodze pomocy prawnej nie odpowiada warunkom formalnym, a w szczególności gdy nie załączono wymaganego tłumaczenia, sąd zwraca wniosek organowi wzywającemu celem uzupełnienia lub występuje o usunięcie braków we wskazanym terminie.

2. Jeżeli wykonanie wniosku o dokonanie czynności w drodze pomocy prawnej nie jest możliwe w całości, nie usunięto jego braków we wskazanym terminie lub odmówiono jego wykonania, sąd zwraca wniosek organowi wzywającemu we właściwym trybie, informując o przyczynach niewykonania wniosku. W przypadku gdy jest to możliwe, należy zaproponować organowi wzywającemu możliwy do przyjęcia dla obu stron sposób rozwiązania zaistniałego problemu.

3. W przypadku gdy prawdopodobne jest, że wniosek o dokonanie czynności w drodze pomocy prawnej nie będzie wykonany w całości lub w części w terminie wskazanym we wniosku, sąd informuje o tym niezwłocznie organ wzywający.

§ 9. Na życzenie organu wzywającego, lub gdy wynika to z przyjętej praktyki, sąd, który wykonuje wniosek o pomoc prawną, potwierdza przyjęcie wniosku, wskazuje numer telefonu i telefaksu, a w miarę możliwości, także osobę odpowiedzialną za wykonanie wniosku i adres poczty elektronicznej, oraz udziela innych niezbędnych informacji.

§ 10. 1. Wniosek o udzielenie pomocy prawnej sporządza się w języku polskim.

2. Jeżeli wniosek, o którym mowa w ust. 1, ma być wykonany przez sąd lub inny organ państwa obcego, do wniosku dołącza się sporządzone przez tłumacza przysięgłego tłumaczenie na język urzędowy państwa wezwanego, a jeżeli w państwie wezwanym obowiązuje kilka języków urzędowych, na jeden z języków urzędowych miejsca, w którym ma zostać udzielona pomoc prawna, albo na inny język wskazany przez to państwo.

§ 11. 1. W przypadku wniosku o doręczenie pism do wniosku dołącza się sporządzone przez tłumacza przysięgłego tłumaczenie pism podlegających doręczeniu na język urzędowy państwa wezwanego, a jeżeli w państwie wezwanym obowiązuje kilka języków urzędowych, na jeden z języków urzędowych miejsca, w którym ma zostać dokonane doręczenie, albo na inny język wskazany przez to państwo.

2. W przypadku gdy doręczenie ma nastąpić przez zwykłe oddanie pism adresatowi, tłumaczenia nie dołącza się.

§ 12. Wniosek o udzielenie pomocy prawnej można oznaczyć jako pilny i określić termin, w jakim powinien zostać wykonany, uzasadniając przyczynę, dla której wniosek tak oznaczono.

§ 13. Sąd polski, sporządzając wniosek, rozważa, czy nie dotyczy on czynności, których dokonanie mogłoby naruszyć suwerenność, bezpieczeństwo, porządek publiczny lub inne podstawowe interesy państwa wezwanego.

§ 14. 1. Pisma podlegające wysłaniu do organów zagranicznych, przedstawicielstw dyplomatycznych lub urzędów konsularnych państw obcych w Rzeczypospolitej Polskiej bądź przedstawicielstw dyplomatycznych lub urzędów konsularnych Rzeczypospolitej Polskiej podpisuje sędzia.

2. Pod podpisem wpisuje się pismem maszynowym imię i nazwisko oraz stanowisko służbowe osoby podpisującej lub umieszcza się stempel zawierający te dane oraz pismo opatruje się pieczęcią urzędową.

3. Pisma sądu rejonowego przesyła się do prezesa sądu okręgowego w celu nadania im dalszego biegu.

§ 15. 1. Dokumenty dołącza się do pism w formie odpisów.

2. W razie konieczności przesłania oryginału dokumentu, w aktach pozostawia się odpis dokumentu.

3. Załączniki łączy się z pismem, tak aby nie było niebezpieczeństwa ich utraty lub zamiany. Liczbę i rodzaj załączników wymienia się w przesyłanym piśmie. Fotografie, karty z próbkami pisma i inne tego rodzaju materiały nakleja się na arkuszu papieru, wskazując, jaką osobę lub przedmiot przedstawiają.

§ 16. Korespondencję niedotyczącą pomocy prawnej, otrzymaną przez sądy rejonowe bezpośrednio od sądów i innych organów państwa obcego oraz od przedstawicielstw dyplomatycznych lub urzędów konsularnych państw obcych w Polsce przesyła się do wglądu prezesowi sądu okręgowego, wraz z odpowiedzią przygotowaną w języku polskim, w celu nadania dalszego biegu.

§ 17. Prezes sądu lub jego zastępca sprawuje nadzór nad sprawami dotyczącymi obrotu prawnego z zagranicą, a w szczególności kontroluje terminowość oraz przestrzeganie przepisów obowiązujących przy załatwianiu tych spraw.

§ 18. 1. Pisma podlegające wysłaniu za granicę prezesa sądów okręgowych i prezesa sądów apelacyjnych kierują do:

- 1) Ministra Sprawiedliwości, jeżeli mają być wysłane do państwa, z którym zawarta jest umowa międzynarodowa przewidująca porozumiewanie się sądów za pośrednictwem organów centralnych, lub do państwa, z którym brak jest stosunków dyplomatycznych,

- 2) właściwych sądów lub innych organów państw, z którymi zawarto umowy międzynarodowe przewidujące bezpośrednie porozumiewanie się sądów,
- 3) przedstawicielstwa dyplomatycznego lub urzędu konsularnego Rzeczypospolitej Polskiej, w pozostałych przypadkach.

2. Wnioski o wydanie osób ściganych lub skazanych, o przejęcie lub przekazanie ścigania karnego oraz o przejęcie lub przekazanie osób skazanych do wykonania wyroku kieruje się w trybie określonym w ust. 1 pkt 1.

§ 19. 1. W przypadku gdy prośba osoby zamieszkałej lub mającej siedzibę za granicą dotyczy wydania dokumentów albo udzielenia informacji poza toczącym się postępowaniem sądowym, od których należy się opłata sądowa lub inna opłata, odpowiedź dla wnioskodawcy, wraz z przygotowanym dokumentem, przesyła się za pośrednictwem prezesa sądu okręgowego razem z pismem przewodnim, sporządzonym w dwóch egzemplarzach, z których jeden adresuje się do prezesa sądu okręgowego, a drugi do przedstawicielstwa dyplomatycznego lub urzędu konsularnego Rzeczypospolitej Polskiej. W piśmie przewodnim należy zamieścić prośbę o doręczenie korespondencji za pobraniem należnych opłat.

2. Jeżeli w imieniu osoby, o której mowa w ust. 1, zwraca się przedstawicielstwo dyplomatyczne lub urząd konsularny jej państwa w Polsce, dokument przesyła się temu przedstawicielstwu lub urzędowi za pośrednictwem prezesa sądu okręgowego, wskazując rachunek bankowy sądu, na który należy dokonać wpłaty.

Rozdział 3

Zasady korespondencji z przedstawicielstwami dyplomatycznymi i urzędami konsularnymi państw obcych w Polsce

§ 23. W razie bezpośredniego zwrócenia się do sądu przez przedstawicielstwa dyplomatyczne wykonujące funkcje konsularne oraz urzędy konsularne państw obcych w Polsce, sądy, niezwłocznie po załatwieniu lub wyjaśnieniu sprawy, udzielają odpowiedzi w ten sposób, że sądy rejonowe przesyłają ją przez prezesa sądu okręgowego, natomiast sądy okręgowe i apelacyjne - przez prezesów tych sądów.

§ 24. Językiem urzędowym dla korespondencji między przedstawicielstwami dyplomatycznymi i urzędami konsularnymi państw obcych w Polsce a sądami jest język polski.

§ 25. W przypadku skierowania pisma przez przedstawicielstwo dyplomatyczne lub urząd konsularny państwa obcego w Polsce do niewłaściwego miejscowo sądu, pismo to przekazuje się niezwłocznie właściwemu sądowi, zawiadamiając o tym bezpośrednio nadawcę.

Rozdział 5

Wzywanie stron, świadków i biegłych zamieszkałych za granicą

§ 32. 1. W razie konieczności wezwania do osobistego stawiennictwa na rozprawę przed sądem polskim osoby zamieszkałej za granicą w celu przesłuchania jej w charakterze strony, świadka lub biegłego bądź dokonania konfrontacji, sąd wysyła do tej osoby wezwanie do dobrowolnego stawiennictwa, w trybie określonym w § 18.

2. ⁽¹⁵⁾ Wezwanie, o którym mowa w ust. 1, nie może zawierać zagrożenia karą porządkową lub innymi środkami przymusu. W wezwaniu zamieszcza się pouczenie o tym, że osoba wzywana, na jej żądanie, otrzyma w wysokości określonej prawem polskim zwrot wydatków koniecznych związanych ze stawiennictwem do sądu, w tym kosztów przejazdu, utrzymania i noclegu oraz równowartość utraconego zarobku z powodu stawiennictwa na wezwanie sądu, oraz pouczenie o możliwości przyznania jej przez sąd wzywający zaliczki na koszty podróży i na utrzymanie w miejscu przesłuchania.

Rozdział 6

Doręczanie wezwań stronom, świadkom i biegłym do osobistego stawiennictwa przed sądami państw obcych

§ 33. 1. Doręczając osobie przebywającej w Rzeczypospolitej Polskiej wezwanie sądu państwa obcego do dobrowolnego osobistego stawiennictwa w celu złożenia zeznań w charakterze strony, świadka lub biegłego, sąd wezwany informuje osobę wzywaną o możliwości uzyskania pouczenia o przysługujących jej stosownie do umów międzynarodowych, których Rzeczypospolita Polska jest stroną, lub przepisów odrębnych uprawnieniach na wypadek stawiennictwa przed sądem wzywającym.

2. Pouczenia, o których mowa w ust. 1, dokonuje sąd wezwany.

§ 34. Pouczenie, o którym mowa w § 33, dotyczy:

- 1) ochrony prawnej, na podstawie której świadek lub biegły, bez względu na posiadane obywatelstwo, nie może być w państwie wzywającym pociągnięty do odpowiedzialności karnej ani aresztowany, ani nie może odbywać jakiegokolwiek kary orzeczonej przez sąd z powodu przestępstwa będącego przedmiotem postępowania, w związku z którym został wezwany, ani z powodu innego przestępstwa popełnionego przed przekroczeniem granicy państwa wzywającego, ani w związku ze złożeniem zeznania,
- 2) utraty ochrony określonej w pkt 1, jeżeli świadek lub biegły nie opuści terytorium państwa wzywającego w terminie określonym w umowie międzynarodowej, liczonym od czasu, gdy sąd, który go wezwał, zawiadomi go, że obecność jego stała się zbędna, chyba że nie mógłby opuścić terytorium tego państwa z przyczyn od niego niezależnych,
- 3) możliwości przyznania świadkowi lub biegłemu przez sąd wzywający zaliczki na pokrycie kosztów podróży i kosztów utrzymania,

- 4) prawa żądania przez świadka lub biegłego od sądu wzywającego zwrotu wydatków związanych ze stawiennictwem, na które nie została wypłacona zaliczka, oraz równowartości utraconego zarobku.

Dział IV

Postępowanie w sprawach karnych ze stosunków międzynarodowych

Rozdział 1

Wnioski sądów polskich o dokonanie czynności w drodze pomocy prawnej

§ 57. 1. Wniosek o przesłuchanie stron, w tym oskarżonych oraz świadków lub biegłych w sprawach karnych, powinien zawierać:

- 1) oznaczenie organu wzywającego, włącznie ze wskazaniem numeru telefonu i telefaksu, a w miarę możliwości także właściwej osoby i adresu poczty elektronicznej,
- 2) przedmiot i podstawę wniosku,
- 3) imię, nazwisko, datę i miejsce urodzenia, miejsce zamieszkania lub pobytu, imiona rodziców oraz obywatelstwo osoby, o której przesłuchanie się wnosi,
- 4) imię i nazwisko oskarżonego,
- 5) w razie potrzeby, prośbę o dopuszczenie do udziału w czynności przedstawicieli zainteresowanych organów lub osób,
- 6) prośbę o dokonanie odpowiedniego pouczenia osoby przesłuchiwanej.

2. Do wniosku dołącza się:

- 1) teksty pouczeń,
- 2) listę pytań, które należy zadać osobie przesłuchiwanej,
- 3) zwięzły opis stanu faktycznego sprawy.

3. Wniosek o przesłuchanie świadka lub biegłego przy użyciu urządzeń technicznych umożliwiających przeprowadzenie tej czynności na odległość powinien ponadto zawierać:

- 1) przyczynę, dla której przesłuchanie ma odbyć się w tej formie,
- 2) informację, że prawo polskie nie wymaga zgody osoby, która ma być przesłuchana w tej formie,
- 3) w razie potrzeby, prośbę o zapewnienie udziału tłumacza.

4. Wzór wniosku, o którym mowa w ust. 1, określa załącznik nr 23 do rozporządzenia.

§ 58. Wniosek o przeprowadzenie innych czynności dowodowych lub o udostępnienie akt, dokumentów oraz informacji o karalności oskarżonych powinien zawierać informacje określone w § 57 ust. 1 pkt 1, 2, 4 i 5.

§ 59. 1. Wniosek o czasowe przekazanie osoby pozbawionej wolności za granicą do osobistego stawiennictwa przed sądem w celu przesłuchania w charakterze świadka, przeprowadzenia konfrontacji lub dokonania z jej udziałem innej czynności procesowej powinien zawierać, oprócz informacji wymienionych w § 57 ust. 1 pkt 1-4, zapewnienie, że osoba ta będzie pozbawiona wolności do chwili przekazania jej organom państwa wezwanego po wykonaniu wniosku.

2. Do wniosku, o którym mowa w ust. 1, ponadto dołącza się wniosek o doręczenie osobie, której on dotyczy, wezwania do stawiennictwa wraz z odpisem postanowienia o umieszczeniu jej w polskim zakładzie karnym lub areszcie śledczym na czas pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

§ 60. Jeżeli zachodzi potrzeba doręczenia pism osobom przebywającym za granicą i instytucjom mającym siedzibę za granicą, sąd sporządza wniosek o doręczenie, według wzoru określonego w załączniku nr 24 do rozporządzenia.

§ 61. 1. Sąd może zarządzić dokonanie doręczenia pisma osobie przebywającej za granicą, w następujący sposób:

- 1) przez zwykłe oddanie pisma, jeżeli adresat zgodzi się dobrowolnie je przyjąć,
- 2) w formie przewidzianej przez prawo wewnętrzne państwa wezwanego, jeżeli sąd uzna, że pismo powinno być doręczone nawet w razie odmowy dobrowolnego przyjęcia go przez adresata,
- 3) w formie szczególnej, jeżeli forma ta nie jest sprzeczna z prawem państwa wezwanego.

2. W wezwaniu do stawiennictwa zamieszcza się pouczenie, że osoba wzywana może otrzymać zwrot kosztów przejazdu w obie strony, kosztów utrzymania i noclegu, oraz o tym, że można przyznać, na jej żądanie, odszkodowanie za zarobek utracony z powodu stawiennictwa na wezwanie sądu.

3. (uchylony).

§ 61¹. Do wniosków sądów polskich o dokonanie czynności w drodze pomocy prawnej przepisy § 39, 40, 42-44 i 46 stosuje się odpowiednio.

WNIOSEK
o dokonanie czynności w sprawie karnej
REQUEST
for taking action in a criminal matter
DEMANDE
d'accomplissement d'acte dans une affaire pénale

Określenie, adres, numer telefonu i telefaksu oraz sygnatura sprawy organu wzywającego
Name, address, phone/fax nos. and case number of Requesting Authority
Désignation, adresse, no. de téléphone et fax, no. de l'affaire de l'autorité requérante

Określenie i adres organu wezwanego
Name and address of Requested Authority
Désignation et adresse de l'autorité requise

W związku z postępowaniem karnym przeciwko
In connection with the criminal proceedings instituted against
Dans une procédure pénale engagée à l'encontre de

o
charged with
pour

na podstawie postanowień art.
Pursuant to the provision(s) of Article
conformément aux dispositions de l'article

organ wzywający uprzejmie wnosi o:
The Requesting Authority kindly requests:
l'autorité requérante a l'honneur de demander de:

A) **dokonanie następującej czynności^{*)}**
that the following action(s) be taken^{*)}
accomplir l'acte suivant^{*)}

niezwłoczne nadesłanie organowi wzywającemu niezbędnych dokumentów potwierdzających fakt dokonania czynności^{*)}
that (a) requisite document(s) certifying that the requested action has been taken to be transmitted to the Requesting Authority^{*)}
envoyer sans délai à l'autorité requérante les documents prouvant l'accomplissement de l'acte^{*)}

B) **przesłuchanie niżej wskazanej osoby w charakterze^{*)}:**
that the subject be interviewed/interrogated as a/an^{*)}:
d'entendre la personne suivante en tant que^{*)}:

świadka^{*)}
witness^{*)}
témoin^{*)}

oskarżonego^{*)}
accused^{*)}
l'accusé^{*)}

biegłego^{*)}
expert^{*)}
l'expert^{*)}

innej strony^{*)}
other party^{*)}
l'autre partie^{*)}

imię i nazwisko
first name and last name/prenom et nom

adres
address/l'adresse

Organ wzywający prosi, aby przed przesłuchaniem zapoznano osobę z treścią pouczeń załączonych do niniejszego wniosku, a świadka uprzedzono ponadto o odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych zeznań.

The Requesting Authority submits that aforementioned shall, prior to the interview/interrogation, be duly instructed on the information herewith and, if a witness, be cautioned that testifying falsely will subject him/her to criminal liability.

L'autorité requérante a l'honneur de demander de bien vouloir faire part à la personne à entendre de la portée des instructions jointes à ladite requête et de l'avertir de la responsabilité pénale qu'elle encoure en cas de fausses déclarations.

Podczas przesłuchania należy zadać pytania według załączonej listy.

During the interview/interrogation queries should be put in keeping with the enclosed list.

Pendant l'interrogation les questions doivent être posées selon la liste jointe.

Organ wzywający wnosi o:

The Requesting Authority requests:

L'autorité requérante demande de:

- wcześniejsze powiadomienie o terminie i miejscu wykonania wniosku, gdyż w przesłuchaniu chcą uczestniczyć przedstawiciele strony wzywającej (wskazani w załączonej liście),¹⁾**
that it be promptly informed of the time and place of the execution of this request so that its officials (as listed in the enclosure) may be present at the interview/interrogation,¹⁾
l'information préalable de la date et du lieu de l'exécution de la demande car les représentants de la partie requérante (mentionnés dans la liste) souhaitent participer à l'interrogation,¹⁾
 - wyrażenie zgody na wzięcie przez przedstawicieli strony wzywającej udziału w przesłuchaniu osoby,¹⁾**
that the Requesting Authority's officials be permitted to be present at the interview/interrogation of the subject,¹⁾
donner l'accord pour la participation à l'interrogation des représentants de la partie requérante,¹⁾
 - niezwłoczne nadesłanie treści zeznań organowi wzywającemu.¹⁾**
that the testimony by the subject be promptly delivered to the Requesting Authority.¹⁾
envoi immédiat à l'autorité requérante du contenu de l'interrogation.¹⁾
- C) Sprawa jest szczególnie pilna, ponieważ:¹⁾**
This matter is particularly urgent because:¹⁾
Cette affaire est particulièrement urgente car:¹⁾
- a) oskarżony jest tymczasowo aresztowany,¹⁾**
a) the accused person is in custody,¹⁾
a) l'accusé est en détention provisoire,¹⁾
 - b) termin rozprawy został wyznaczony na dzień¹⁾**
b) the date of the court hearing is set down for,¹⁾
b) la date de l'audience a été prévue pour,¹⁾
 - c) zbliża się termin przedawnienia.¹⁾**
c) the offence will soon be time-barred.¹⁾
c) le délai de la prescription s'approche.¹⁾

Lista dokumentów:

List of documents:

Liste de documents:

- 1) **tekst pouczeń**
Contents of information
contenu des instructions
- 2) **lista pytań do**
List of questions to be addressed by
liste des questions à
- 3) **zwięzły opis stanu faktycznego**
Brief statement of facts
un exposé des faits en brief
.....
.....

Sporządzono w

Done at/Fait à

dnia/on/le

.....
(nazwisko, podpis i pieczęć)

(name, signature and seal)

(nom, signature et sceau)

¹⁾ **Właściwie zaznaczyć.**

Cross where applicable.

Cocher la case correspondante.

WNIOSEK
o doręczenie za granicą dokumentów sądowych w sprawie karnej
REQUEST
for service abroad of documents in a criminal matter
DEMANDE
de remise à l'étranger des actes judiciaires dans une affaire pénale

Określenie, adres, numer telefonu i telefaksu oraz sygnatura sprawy organu wzywającego
Name, address, phone/fax nos. and case number of Requesting Authority
Désignation, adresse, no. de téléphone et fax, no. de l'affaire de l'autorité requérante

Określenie i adres organu wezwanego
Name and address of Requested Authority
Désignation et adresse de l'autorité requise

W związku z postępowaniem karnym przeciwko

In connection with the criminal proceedings instituted against
Dans une procédure pénale engagée à l'encontre de

o
charged with
pour

na podstawie postanowień art.
Pursuant to the provision(s) of Article
conformément aux dispositions de l'article

organ wzywający ma zaszczyt przesłać organowi wezwanemu niżej wymienione dokumenty (w dwóch egzemplarzach) z prośbą o bezzwłoczne doręczenie jednego egzemplarza adresatowi:
It is our privilege to deliver to the Requested Authority the documents as listed below (in duplicate) and further request that the person to be served be given one copy forthwith:
l'autorité requérante a l'honneur de transmettre à l'autorité requise les documents suivants (en deux exemplaires) en la priant de bien vouloir remettre sans délai un de ces exemplaires au destinataire:

imię i nazwisko
First name and last name
prenom et nom

adres
address
l'adresse

w następującej formie:
In the following manner:
en forme suivante:

a) przez zwykłe oddanie pism adresatowi, ¹⁾
a) by simple transmission of the writ or record to the person to be served, ¹⁾
a) la simple transmission de l'acte ou de la décision au destinataire, ¹⁾

b) w formie przewidzianej przez prawo wewnętrzne państwa wezwanego dla tego rodzaju doręczeń, ¹⁾
b) in the manner provided for the service of analogous documents under the law of Requested State, ¹⁾
b) dans la forme prévue par la législation de l'État requis pour les significations analogues, ¹⁾

- c) w następującej formie szczególnej, zgodnej z prawem państwa wezwanego:¹⁾
c) in a special manner consistent with the law of Requested State:¹⁾
c) dans la forme spéciale suivante compatible avec la législation de l'État requis:¹⁾

Organ wezwany proszony jest o zwrot niniejszego wniosku wraz z uprzednio wypełnionym potwierdzeniem doręczenia organowi wzywającemu.

The Requested Authority is kindly requested to return the enclosed duplicate hereof and the proof of service to the Requesting Authority.

L'autorité requise est priée de bien vouloir renvoyer à l'autorité requérante l'exemplaire supplémentaire de cette requête avec la preuve de la remise remplie.

Lista dokumentów:

List of documents:

Liste de documents:

Zwięzły opis stanu faktycznego.

Brief statement of facts.

Un expose des faits en brief.

.....
.....
.....
.....

Sporządzono w
Done at/Fait à

dnia/on/le

.....
(nazwisko, podpis i pieczęć)
(name, signature, seal)
(nom, signature, sceau)

¹⁾ **Właściwe zaznaczyć.**
Cross where applicable.
Cocher la case correspondante.

Potwierdzenie doręczenia
Proof of service
La preuve de la de remise

Niżej wskazany organ ma zaszczyt poświadczyć:
The undersigned authority has the honour to certify:
L'autorité soussignée a l'honneur de certifier:

1. że wniosek został wykonany ^{*)}
that the service was effected^{*)}
qu' il été donné suite à la demande ^{*)}

— **dnia (data)** **w (miejscość)**
on (date)/le (date) at (place)/à (lieu)

— **w jednej z następujących form:**
— in one of the following manners:
— dans une des formes indiquées ci-après:

- a) przez zwykłe oddanie pism adresatowi, ^{*)}**
a) by simple transmission of the writ or record to the person to be served, ^{*)}
a) la simple remise au destinataire, ^{*)}
- b) w formie przewidzianej przez prawo wewnętrzne państwa wezwanego dla tego rodzaju doręczeń, ^{*)}**
b) in the manner provided for the service of analogous documents under the law of Requested State, ^{*)}
b) dans la forme prévue par la législation de l'État requis pour les significations analogues, ^{*)}
- c) w następującej formie szczególnej, zgodnej z prawem państwa wezwanego: ^{*)}**
c) in a special manner consistent with the law of Requested State: ^{*)}
c) dans la forme spéciale suivante, pour autant que celle-ci soit compatible avec la législation de l'État requis: ^{*)}
-
.....

Dokumenty wymienione we wniosku zostały doręczone:
The documents concerned have been served upon:
Les documents indiquées dans la demande ont été remis à:

- a) adresatowi/the person to be served/au destinataire^{*)},**
b) innej osobie, a mianowicie:/other person i.e./à une autre personne: ^{*)}
— **(nazwisko i stosunek do adresata)**
(name and relationship/nom et lien de parenté)

2. że wniosek nie mógł być wykonany z następujących przyczyn ^{*)}:
that the service could not have been effected for the following reasons^{*)}:
la remise n' a pas pu se faire pour les motifs suivants ^{*)}:

.....
.....

Proszę zwrócić do/Please return to/prié de renvoyer

Sporządzono w
Done at/Fait à

Nazwa, adres i numer sprawy
organu wzywającego

dnia/on/le

.....
(nazwisko, podpis i pieczęć/name, signature, seal/nom, signature, sceau)

(Wypełnia sąd polski występujący o doręczenie)

^{*)} **Właściwe zakreślić/Cross where aplicable/cocher la case correspondante.**

WSPÓLNE DZIAŁANIE

z dnia 29 czerwca 1998 r.

przyjęte przez Radę na podstawie artykułu K.3 Traktatu o Unii Europejskiej, w sprawie stosowania dobrej praktyki we wzajemnej pomocy prawnej w sprawach karnych (98/427/WSiSW) (Dz.U.UE L z dnia 7 lipca 1998 r.)

RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat o Unii Europejskiej, w szczególności jego art. K.3 ust. 2 lit. b),

uwzględniając sprawozdanie grupy wysokiego szczebla w sprawie przestępczości zorganizowanej⁽¹⁾, zatwierdzone przez Radę Europejską zebraną w Amsterdamie w dniach 16 i 17 czerwca 1997 r., w szczególności zalecenie nr 16 sprawozdania,

uwzględniając wnioski z seminarium na temat: "Polepszenie współpracy sądowej i ochrona praw człowieka", które odbyło się w Luksemburgu w dniach 1 i 2 października 1997 r.,

uwzględniając wspólne działanie 98/428/WSiSW z dnia 29 czerwca 1998 r., przyjęte przez Radę na podstawie art. K.3 Traktatu o Unii Europejskiej, w sprawie utworzenia Europejskiej Sieci Sądowej⁽²⁾, w szczególności art. 4 i 5,

uwzględniając Europejską Konwencję o wzajemnej pomocy w sprawach karnych z dnia 20 kwietnia 1959 r., inne obowiązujące konwencje w tym zakresie oraz projektowaną konwencję o wzajemnej pomocy w sprawach karnych między Państwami Członkowskimi,

a także mając na uwadze, co następuje:

niezbędne jest poczynienie dalszych praktycznych ulepszeń dotyczących stosowania wzajemnej pomocy prawnej między Państwami Członkowskimi, szczególnie do celów zwalczania poważnej przestępczości,

analizując poglądy Parlamentu Europejskiego⁽³⁾, w następstwie konsultacji przeprowadzonych przez przewodniczącego zgodnie z art. K.6 Traktatu,

PRZYJMUJE NINIEJSZE WSPÓLNE DZIAŁANIE:

Artykuł 1

Deklaracje dobrej praktyki

1. Każde Państwo Członkowskie, w okresie 12 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszego wspólnego działania, składa w Sekretariacie Generalnym Rady Unii Europejskiej

deklarację postępowania zgodnie z dobrą praktyką w wykonywaniu wniosków, z uwzględnieniem przekazywania wyników otrzymanych z innych Państw Członkowskich i wysyłania wniosków do innych Państw Członkowskich w pomocy prawnej w sprawach karnych.

2. Sekretariat Generalny Rady tłumaczy deklaracje określone w ust. 1 na języki urzędowe Wspólnoty i przekazuje tłumaczenia Państwom Członkowskim.

3. Bez uszczerbku dla projektowanej konwencji o wzajemnej pomocy w sprawach karnych między Państwami Członkowskimi oraz zgodnie z deklaracją załączoną do niniejszego wspólnego działania, deklaracje każdego Państwa Członkowskiego, określone w ust. 1, zgodnie z jego prawem krajowym i procedurami prawnymi, zawierają zobowiązania w celu popierania następujących praktyk:

- a) potwierdzania wszystkich wniosków o pomoc prawną i pisemnych zapytań związanych z wykonywaniem wniosków o pomoc prawną, w przypadku gdy wnioskujące Państwo Członkowskie występuje z wnioskiem o potwierdzenie, o ile odpowiedź merytoryczna nie jest wysłana niezwłocznie; wnioskujące Państwo Członkowskie może nie wymagać potwierdzenia, o ile wniosek nie jest przez Państwo Członkowskie oznaczony jako "pilne" lub, zgodnie z zamiarem Państwa Członkowskiego, potwierdzenie nie jest konieczne w świetle okoliczności danej sprawy;
- b) przy potwierdzaniu wniosków i zapytań określonych w niniejszym ustępie, dostarczania występującej z wnioskiem władzy informacji o nazwisku i szczegółach kontaktu z władzami oraz, jeżeli to możliwe, osobami odpowiedzialnymi za wykonanie wniosku, łącznie z numerami telefonu i faksu;
- c) przyznawania pierwszeństwa, o ile nie jest to sprzeczne z prawem Państwa Członkowskiego, do którego wystąpiono z wnioskiem o pomoc prawną, wnioskowi wyraźnie oznaczonym przez władzę wnioskującą jako "pilne"; w Państwie Członkowskim, do którego wystąpiono z wnioskiem o pomoc prawną, postępowania z wnioskami oznaczonymi albo nieoznaczonymi jako "pilne", nie mniej korzystnie, niż z porównywalnymi zapytaniami, z którymi występuje się w tym Państwie Członkowskim w imieniu władz tego Państwa;
- d) w przypadku gdy wniosek o pomoc prawną nie może być w całości lub w części wykonany, przedkładania władzom wnioskującego Państwa Członkowskiego pisemnego lub ustnego sprawozdania zawierającego wyjaśnienie w sprawie przeszkód oraz, w miarę możliwości, przedstawiania władzom wnioskującym propozycji wspólnego rozpatrzenia z władzą wnioskującą możliwości zlikwidowania przeszkód;
- e) w przypadku gdy można przewidzieć, że wniosek o pomoc prawną nie może być wykonany albo nie może być w całości wykonany w nieprzekraczalnym terminie, ustalonym przez wnioskujące Państwo Członkowskie oraz gdy utrudni to procedurę sądową we wnioskującym Państwie Członkowskim, niezwłocznego przedstawiania władzom Państwa Członkowskiego pisemnego lub ustnego sprawozdania, i wszelkich

dalszych sprawozdań, o które występują władze Państwa Członkowskiego, zawierających wyjaśnienia, kiedy wnioskowana pomoc prawna będzie najprawdopodobniej udzielona;

- f) przedkładania wniosków o pomoc prawną niezwłocznie po ustaleniu potrzeby niezbędnej konkretnej pomocy prawnej oraz, gdy wniosek jest oznaczony jako "pilne" lub ustalono nieprzekraczalny termin, wyjaśnienia powodów pilności lub nieprzekraczalności terminu; deklaracja zawiera zobowiązanie do nieoznaczania jako "pilne" wniosków mniejszej ważności;
- g) zapewniania, aby wnioski o pomoc prawną były przedkładane zgodnie z odpowiednim Traktatem lub innymi uzgodnieniami międzynarodowymi;
- h) przy przedkładaniu wniosków o pomoc prawną, dostarczania władzom, do których występuje się z wnioskiem, informacji o nazwisku i szczegółach kontaktu łącznie z numerami telefonu i faksu, władz wnioskujących oraz, jeżeli to możliwe, osobie odpowiedzialnej za wystąpienie z wnioskiem.

4. Każde Państwo Członkowskie przedstawia swoją deklarację sądowym lub innym właściwym władzom, zwracając się do nich o poparcie, w granicach ich kompetencji, środków pomocy prawnej niezbędnych w celu jej wdrożenia.

5. Każda deklaracja złożona zgodnie z niniejszym artykułem, z zastrzeżeniem dla ust. 3, może być w każdym terminie zmieniona przez Państwo Członkowskie, które ją złożyło, w drodze przedłożenia w Sekretariacie Generalnym Rady. Każda kolejna deklaracja będzie służyć celom dalszej poprawy postępowania zgodnie z dobrą praktyką wykonywania wniosków o pomoc prawną w sprawach karnych.

Artykuł 2

Przegląd dokonań

Z zastrzeżeniem mechanizmu oceniania stosowania i wdrażania na poziomie krajowym zobowiązań międzynarodowych w zakresie zwalczania zorganizowanej przestępczości, ustanowionego we wspólnym działaniu 97/827/WSiSW ⁽⁴⁾, każde Państwo Członkowskie okresowo dokonuje przeglądu zgodności postępowania z deklaracjami złożonymi zgodnie z art. 1. Każde Państwo Członkowskie ustala mechanizm przeglądu z uwzględnieniem krajowej praktyki w postępowaniu o udzielanie pomocy prawnej w sprawach karnych.

Artykuł 3

Europejska Sieć Sądowa

Sekretariat Generalny Rady udostępnia Europejskiej Sieci Sądowej deklaracje, określone w art. 1 ust. 1, niezwłocznie po ich złożeniu. Europejska Sieć Sądowa oszacowuje deklaracje w świetle własnych kompetencji i doświadczeń oraz może wystąpić z propozycjami, które

uważa za stosowne, w celu polepszenia postępowania w zakresie stosowania pomocy prawnej w sprawach karnych, łącznie z ustalaniem wspólnych metod oceny dokonań.

Artykuł 4

Przegląd

Rada dokonuje przeglądu niniejszego wspólnego działania w świetle wyników zastosowania mechanizmu oceny stosowania i wdrażania na poziomie krajowym zobowiązań międzynarodowych w zakresie zwalczania zorganizowanej przestępczości, ustanowionych we wspólnym działaniu 97/827/WSiSW.

Artykuł 5

Wejście w życie

Niniejsze wspólne działanie wchodzi w życie z dniem jego opublikowania.

Oświadczenie o polskiej praktyce w zakresie pomocy wzajemnej w sprawach karnych

Mając na celu dalsze ulepszanie pomocy wzajemnej w sprawach karnych między Polską a państwami członkowskimi Unii Europejskiej

Kierując się zasadami określonymi we Wspólnym Działaniu z dnia 29 czerwca 1998, przyjętym przez Radę Unii Europejskiej na podstawie Artykułu K.3 Traktatu o Unii Europejskiej dotyczącymi dobrej praktyki w pomocy wzajemnej w sprawach karnych (Dz.U. WE L 191 z dnia 7 lipca 1998, s.1-3)

Biorąc pod uwagę deklaracje państw członkowskich Unii Europejskiej o stosowaniu w odniesieniu do pomocy wzajemnej z Polską, zasad zawarte w ich oświadczeniach w sprawie dobrej praktyki

Polska zobowiązuje się do zastosowania następujących zasad:

Wnioski o udzielenie pomocy prawnej w sprawach karnych przygotowuje i wykonuje się zgodnie z przepisami prawa krajowego oraz umowami międzynarodowymi obowiązującymi w Polsce, w szczególności Europejskiej Konwencji o wzajemnej pomocy prawnej z dnia 20 kwietnia 1959 r. (Dz.U. z 1999 r. Nr 76, poz. 854). Przez organ właściwy należy rozumieć, zgodnie z konwencjami międzynarodowymi obowiązującymi w Polsce, albo Ministerstwo Sprawiedliwości, albo sąd, albo jednostkę prokuratury.

Wnioski wpływające:

1. Wniosek o udzielenie wzajemnej pomocy prawnej państwa obcego powinien być traktowany priorytetowo, zwłaszcza jeżeli organ wzywający oznaczył go jako „pilny”. Wnioski państw obcych powinny być traktowane na równi z porównywalnymi wnioskami krajowymi.
2. Jeżeli wniosek nie może być wykonany w wyznaczonym czasie, organ rozpatrujący niezwłocznie informuje o tym organ wzywający. Jednocześnie informuje go o nowym terminie.
3. Jeżeli wniosek o pomoc prawną jest przekazywany innemu organowi właściwemu, Ministerstwo Sprawiedliwości, sąd lub prokuratura informuje o tym organ wzywający.
4. Jeżeli nie jest możliwa pełna realizacja wniosku lub odmówiono jego wykonania, właściwy organ odsyła wniosek organowi wzywającemu w stosownym trybie oraz informuje o przyczynach braku wykonania. Jeżeli jest to możliwe, proponuje on organowi wzywającemu sposób rozwiązania problemu możliwy do przyjęcia dla obu stron.
5. Organ odpowiedzialny za wykonanie wniosku potwierdza jego odbiór, wskazuje numer telefonu oraz faksu, a w miarę możliwości także dane osoby odpowiedzialnej za wykonanie oraz jej adres poczty elektronicznej. Dostarcza też innych niezbędnych informacji. W tym celu może wykorzystać pismo przewodnie dla wniosków o pomoc prawną opracowane w wyniku Wspólnego Działania z dnia 29 czerwca 1998 w sprawie dobrej praktyki we wzajemnej pomocy w sprawach karnych.

Wnioski wysyłane:

1. W uzasadnionych przypadkach, wniosek o pomoc prawną można oznaczyć jako pilny i wyznaczyć termin jego wykonania. Organ właściwy uzasadnia oznaczenie wniosku w ten sposób.
2. Wnioski o wzajemną pomoc prawną powinny zawierać nazwę organu wzywającego, włącznie ze wskazaniem numeru telefonu i faksu, a w miarę możliwości także adres poczty elektronicznej oraz wskazanie osoby (odpowiedzialnej za załatwienie sprawy).
3. W przypadku wniosku o przesłuchanie świadka, należy dołączyć listę pytań.
4. W razie konieczności należy wymagać potwierdzenia. W tym celu można wykorzystać pismo przewodnie dla wniosków o pomoc prawną.

Źródło: <http://www.ms.gov.pl>

BIBLIOGRAFIA DO ROZDZIAŁU VI

1. Czaplński W., Obszar wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości. Współpraca w zakresie wymiaru sprawiedliwości i spraw wewnętrznych, Warszawa 2005
2. Górski A., (w:) K. T. Boratyńska, A. Górski, A. Sakowicz, A. Ważny, Kodeks postępowania karnego. Komentarz, Warszawa 2005
3. Górski A., Sakowicz A. (red.), Zwalczanie przestępczości w Unii Europejskiej. Współpraca sądowa i policyjna w sprawach karnych, Warszawa 2006
4. Gruszczak A., Unia Europejska wobec przestępczości. Współpraca w ramach III filaru, Kraków 2000
5. Grzelak A., Unia Europejska a prawo karne, Warszawa 2002
6. Hofmański P. (red.), E. Sadzik, K. Zgryzek, Kodeks postępowania karnego. Komentarz. T. III, Warszawa 2004
7. Hofmański P., Sakowicz A., Reguły kolizyjne w obszarze międzynarodowej współpracy w sprawach karnych, PiP 2006, z. 11
8. Iwanicki J., Komentarz do decyzji ramowej w sprawie wspólnych zespołów dochodzeniowo-śledczych [w:] Prawo Wspólnot Europejskich a prawo polskie. Dokumenty karne. Część II, red. E. Zielińska, Warszawa 2005
9. Jasiński F., Smoter K., Obszar wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości. Geneza, stan i perspektywy rozwoju, Warszawa 2005
10. Klejnowska M., Praca wspólnego zespołu śledczego w świetle przepisów kodeksu postępowania karnego, Przegląd Policyjny 2005, Nr 3
11. Kłak C.P., Międzynarodowy zespół śledczy w świetle prawa polskiego Prok.i Pr. 2008, Nr 5
12. Kłak C.P., Zasady współpracy w ramach międzynarodowego zespołu śledczego, Prok.i Pr.2008, Nr 7-8
13. Lach A., Europejska pomoc prawna w sprawach karnych, Toruń 2007
14. Płachta M., Komentarz do konwencji o wzajemnej pomocy prawnej w sprawach karnych między państwami członkowskimi UE oraz do protokołu dodatkowego [w:] Prawo Wspólnot Europejskich a prawo polskie. Dokumenty karne. Część II, red. E. Zielińska, Warszawa 2005
15. Steinborn S., (w:) J. Grajewski, Z. K. Paprzycki, S. Steinborn, Kodeks postępowania karnego. Komentarz, t. II, Kraków 2006
16. Wróblewski M., Wspólne zespoły dochodzeniowo-śledcze, Prokuratura i Prawo 2006, nr 9

ROZDZIAŁ VII

ORGANIZACJA EUROPEJSKIEJ WSPÓŁPRACY W SPRAWACH KARNYCH

Europejska Sieć Sądowa do spraw karnych (EJN)

1. Powołana została na podstawie Wspólnego Działania z dnia 29 czerwca 1998 r. przyjętego przez Radę na podstawie art. K.3 Traktatu o Unii Europejskiej, w sprawie utworzenia **Europejskiej Sieci Sądowej** (98/428/WSiSW) (Dz.U.UE L z dnia 7 lipca 1998 r.)

2. Zadaniem Sieci jest poprawienie efektywności instrumentów pomocy prawnej przez m.in. informację o prawie i jego stosowaniu w praktyce, wprowadzanie „dobrej praktyki”, udzielanie pomocy w zakresie wniosków o pomoc prawną

3. Sieć tworzą punkty kontaktowe państw członkowskich, które mogą być umiejscowione na szczeblu centralnym lub lokalnym.

Liczba punktów kontaktowych nie jest ograniczona prawnie, ale ważne jest aby całe terytorium kraju było w kompetencji punktów kontaktowych

4. Działanie Sieci

- Organizowanie okresowych spotkań przedstawicieli państw członkowskich
- Kontakty bezpośrednie między punktami kontaktowymi
- Dostarczania aktualnych informacji ogólnych, szczególnie przez właściwe sieci telekomunikacyjne

5. Funkcje punktów kontaktowych

- punkty kontaktowe dostarczają prawnych i praktycznych informacji, niezbędnych dla lokalnych organów sądowych w ich własnym państwie,
- punkty kontaktowe dostarczają prawnych i praktycznych informacji niezbędnych dla punktów kontaktowych w i dla lokalnych organów sądowych w innych państwach, w celu umożliwienia im przygotowania skutecznych wniosków o współpracę sądową lub w celu poprawy współpracy sądowej w ogóle
- umożliwienie nawiązania bezpośrednich kontaktów z lokalnymi organami sądowymi i innymi właściwymi władzami w ich własnym kraju, a także z punktami kontaktowymi oraz lokalnymi właściwymi władzami sądowymi i innymi w pozostałych państwach.

W praktyce oznacza to pomoc językową przy sporządzaniu wniosków, usuwanie problemów w razie zbiegu wniosków, doradzanie w ramach przygotowywania wniosków, pomoc w sytuacji jakiś trudności związanych z realizacją wniosku, przyspieszenie realizacji wniosku

6. Dostęp do informacji

Punkty kontaktowe muszą mieć stały dostęp do następujących czterech rodzajów informacji:

- szczegóły dotyczące punktów kontaktowych w każdym państwie członkowskim, z objaśnieniem, w miarę potrzeby, zakresu ich odpowiedzialności na poziomie krajowym;
- uproszczony wykaz organów sądowych i wykaz władz lokalnych w każdym państwie członkowskim;
- krótkie prawne i praktyczne informacje, dotyczące systemów sądowych i proceduralnych w piętnastu państwach członkowskich;
- teksty istotnych instrumentów prawnych i, w odniesieniu do obowiązujących konwencji -teksty oświadczeń i zastrzeżeń.

7. Narzędzia wykorzystywane w ramach EJN

Znajdują się na stronie internetowej <http://www.ejn-crimjust.eu.int> Oto niektóre z nich:

- Baza Atlas – zawiera dane punktów kontaktowych EJN, dane adresowe, system informacji geograficznej
- Tzw. Fiches Belges – informacje o prawie krajowym dotyczące zasad wykonywania czynności procesowych i operacyjnych
- EAW Atlas – baza danych pomocna w wykonywaniu ENA. Wskazuje na organy w poszczególnych krajach, które są kompetentne do wykonywania ENA
- Solon – multilingwistyczny glosariusz terminów prawniczych
- Zaświadczenie dołączane do postanowienia o zabezpieczeniu mienia lub dowodów w różnych językach
- Formularze ENA

Eurojust

1. Powołany decyzją Rady z dnia 28 lutego 2002 r. **ustanawiająca Eurojust w celu zintensyfikowania walki z poważną przestępczością** (2002/187/WSiSW) (Dz.U.UE L z dnia 6 marca 2002 r.). Ma swoją siedzibę w Hadze.

2. Składa się z 25 poszczególnych przedstawicieli państw członkowskich. Mogą nimi być sędziowie, prokuratorzy, oficerowie policji o odpowiednich uprawnieniach. Na czele Eurojust stoi prezydent, którego kadencja trwa 3 lata.

3. Każde państwo członkowskie ustala charakter i zakres kompetencji sądowych, które przyznaje swojemu przedstawicielowi krajowemu na swoim własnym terytorium. Zwrócić należy uwagę na to, że kompetencje w zależności od danego kraju będą zróżnicowane.

4. Każde państwo członkowskie ustala także uprawnienia przedstawiciela krajowego do podejmowania działań w stosunku do organów sądowych państw trzecich zgodnie ze swymi zobowiązaniami międzynarodowymi.

5. Eurojust wypełnia zadania poprzez jednego lub więcej odpowiednich przedstawicieli krajowych lub jako Kolegium (art. 5 ust. 1 lit. b)

6. Cele Eurojustu

- maksymalizowanie współpracy pomiędzy organami państw członkowskich.
 - W tym miejscu trzeba zaznaczyć szczególną rolę Eurojustu w ramach wzajemnej pomocy w sprawach karnych, w szczególności jeśli chodzi o ekstradycje i ENA.
 - W art. 17 (7) decyzji ramowej w sprawie ENA stwierdza się, że w przypadku, gdy w wyjątkowych okolicznościach państwo członkowskie nie jest w stanie dotrzymać przewidzianych przepisami terminów dla wykonania ENA, powiadamia o tym Eurojust wskazując przyczyny zwłoki.
 - Na podstawie zaś art. 16(2) decyzji ramowej w sprawie ENA w celu uzyskania porady przy podejmowaniu decyzji w danej sprawie może do Eurojustu zwrócić się organ sądowy w razie zbiegu wniosków ENA, czyli w sytuacji, gdy dwa lub więcej państw członkowskich wydało ENA w odniesieniu do tej samej osoby. W tej kwestii należy zwrócić się do Kolegium Eurojustu (art. 5 (1b iii) decyzji)
 - Eurojust może także pełnić funkcję doradczą w przypadku zbiegu ENA i wniosku o ekstradycję państwa trzeciego.
- koordynowanie dochodzeń transgranicznych
- asystowanie w konkretnych sytuacjach w postępowaniach dotyczących państwa członkowskiego i państwa spoza Unii (art. 3 ust. 2 decyzji) dotyczących państwa członkowskiego i państwa i Wspólnoty np. postępowania toczące się z udziałem przedstawicieli Komisji (OLAF)

- **nie ma on uprawnień dochodzeniowych**, ale może się zwracać do państw członkowskich o wszczęcie postępowania w określonej sprawie.
- koordynowanie działań wspólnych zespołów śledczych

7. Kontakty Eurojustu

- Eurojust nawiązuje i utrzymuje ścisłą współpracę z Europolem, w stopniu niezbędnym dla wykonywania zadań Eurojustu i realizacji jego celów, biorąc pod uwagę potrzebę unikania podwójnego wykonywania tych samych czynności.
- Eurojust utrzymuje uprzywilejowane stosunki z Europejską Siecią Sądową, oparte na konsultacjach i komplementarności, w szczególności między przedstawicielem krajowym, łącznikami tego samego państwa członkowskiego oraz korespondentem krajowym, o ile taki istnieje.

8. W celu zapewnienia sprawnej współpracy Eurojust podejmuje następujące środki:

- Eurojust posiada dostęp do zcentralizowanej informacji Europejskiej Sieci Sądowej zgodnie z art. 8 wspólnego działania 98/428/WSiSW i do sieci telekomunikacyjnej utworzonej na mocy art. 10 odnośnego wspólnego działania;
- w drodze odstępstwa od przepisów art. 9 ust. 3 wspólnego działania 98/428/WSiSW, sekretariat Europejskiej Sieci Sądowej stanowi część sekretariatu Eurojustu. Funkcjonuje jako jednostka odrębna i samodzielna. Może korzystać z zasobów Eurojustu, niezbędnych do wykonywania zadań Europejskiej Sieci Sądowej.
- przedstawiciele krajowi Eurojustu mogą uczestniczyć w spotkaniach Europejskiej Sieci Sądowej na zaproszenie tej ostatniej. Łącznicy Europejskiej Sieci Sądowej mogą być zapraszani, w odniesieniu do konkretnych spraw, na spotkania Eurojustu.

9. Szczegółowe zasady proceduralne działania Eurojustu – Przepisy regulaminu wewnętrznego Eurojustu dotyczące przetwarzania i ochrony danych osobowych (Tekst przyjęty jednomyślnie przez kolegium Eurojustu na spotkaniu w dniu 21 października 2004 r. i zatwierdzony przez Radę w dniu 24 lutego 2005 r.) (2005/C 68/01) (Dz.U.UE C z dnia 19 marca 2005 r.)

Adres Eurojust: Maanweg 174, 2516 AB The Hague, Holandia/The Netherlands

tel.: (00-31) (7) 412-50-00

fax: (00-31) (7) 412-55-55

internet: <http://www.eurojust.europa.eu>

e-mail: info@eurojust.europa.eu

Europol – Europejskie Biuro Policji

1. Powołany został przez Konwencję sporządzoną na podstawie art. K.3 Traktatu o Unii Europejskiej, w sprawie ustanowienia Europejskiego Urzędu Policji (Dz.U.UE C z dnia 27 listopada 1995 r.)

2. W oparciu o postanowienia Konwencji haskiej EDU rozpoczął swoją działalność 3 stycznia 1994 r., początkowo jako Europejska Jednostka Narkotykowa (EDU) powołana do zwalczania przestępczości narkotykowej, jednak stopniowo rozszerzano zakres działania tej jednostki.

3. Założeniem generalnym powołania Europolu było rozwijanie współpracy w zakresie:

- udzielania pomocy policjom państw członkowskich Unii Europejskiej w prowadzeniu postępowań przygotowawczych obejmujących swym zasięgiem kilka państw członkowskich;
- budowania systemów informacji policyjnych;
- stworzenia spójnej (dla policji wszystkich państw Unii Europejskiej) metodologii pracy operacyjnej, analizy kryminalnej i wywiadu kryminalnego oraz
- klasyfikacji danych operacyjnych.

4. Zakres działania Europolu

Przestępstwa popełnione lub zaplanowane w ramach działalności terrorystycznej przeciwko życiu, zdrowiu i wolności osobistej lub własności, nielegalny handel narkotykami, pranie pieniędzy, nielegalny handel substancjami nuklearnymi i radioaktywnymi, przemyt nielegalnych imigrantów, handel ludźmi, przestępstwa związane z pojazdami silnikowymi oraz przestępstwa wymienione w załączniku lub ich szczególne odmiany.

5. Europol podlega Radzie Ministrów Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych Unii Europejskiej, która kontroluje działalność Europolu i wydaje tej instytucji zalecenia, powołuje Dyrektora Europolu i jego zastępców a także zatwierdza budżet Europejskiego Biura Policji. Decyzje Rady Ministrów Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych Unii Europejskiej dotyczące Europolu, muszą być podejmowane jednomyślnie.

6. Europol wspiera organy ścigania krajów członkowskich poprzez:

- tworzenie warunków do wymiany informacji, zgodnie z narodowym ustawodawstwem obowiązującym w krajach członkowskich, pomiędzy Oficerami Łącznikowymi Europolu, którzy są oddelegowywani do Europolu przez kraje członkowskie, jako przedstawiciele narodowych organów ścigania;
- wykonywanie operacyjnych analiz kryminalnych, wspierających konkretne działania operacyjno-śledcze, prowadzone przez kraje członkowskie;
- opracowywanie raportów strategicznych i wykonywanie strategicznych analiz kryminalnych, na podstawie informacji operacyjno-rozpoznawczych i innych, przekazanych przez kraje członkowskie lub uzyskane z innych źródeł;
- dostarczanie wiedzy specjalistycznej i wsparcia technicznego dla potrzeb spraw operacyjno-śledczych, prowadzonych na terenie Unii Europejskiej pod nadzorem państw członkowskich, za które państwa te, są prawnie odpowiedzialne.
- aktywne promowanie stosowania analizy kryminalnej oraz harmonizacji technik operacyjno-śledczych.

7. Urzędnicy Europolu mogą uczestniczyć w charakterze wsparcia we wspólnych zespołach dochodzeniowych, włączając zespoły ustanowione zgodnie z art. 1 decyzji ramowej z dnia 13 czerwca 2002 roku w sprawie wspólnych zespołów dochodzeniowo-śledczych lub zgodnie z art. 13 Konwencji z dnia 29 maja 2000 roku w sprawie wzajemnej pomocy w sprawach karnych między państwami członkowskimi Unii Europejskiej, w zakresie, w jakim zespoły te prowadzą dochodzenia w sprawach karnych, dla których właściwym organem jest Europol.

7. System informatyczny Europolu

- Zgodnie z postanowieniami Konwencji, Europol ma obowiązek stworzyć i utrzymywać system informatyczny, umożliwiający wprowadzanie i dostęp do danych oraz przeprowadzanie analizy danych znajdujących się w systemie.
- System informatyczny Europolu, składa się trzech głównych komponentów:
 - Baza danych obejmująca informacje o osobach podejrzanych, podejrzewanych oraz międzynarodowych organizacjach przestępczych i ich działalności (EIS); Prawo do umieszczenia danych i uzyskiwania informacji z tej bazy przysługuje wyłącznie jednostkom narodowym, oficerom łącznikowym, Dyrektorowi Europolu i jego zastępcom oraz odpowiednio umocowanym urzędnikom Europolu, w zakresie wynikającym z konkretnych potrzeb.
 - Analityczne Bazy danych, zawierające pliki robocze („rozpracowania analityczne”) dla potrzeb zainicjowanych analiz kryminalnych; Pliki analityczne są otwierane na wniosek krajów członkowskich. Upoważnieni do wprowadzania i wyszukiwania danych w obrębie danego pliku mają jedynie przydzieleni do sprawy analitycy, a w skład grupy analitycznej, powoływanej w takich przypadkach wchodzi obok wyznaczonych przez Dyрекcję Europolu analityków i urzędników, również oficerowie łącznikowi lub eksperci (bądź

obie te grupy równocześnie), reprezentujący państwa członkowskie dostarczające informacji bądź te, których prowadzona analiza dotyczy.

- Baza danych tzw. „indeksowa”, czyli skorowidz danych znajdujących się w całym systemie informatycznym; Prawo do korzystania z danych skorowidza przysługuje Dyrektorowi Europolu, jego zastępcom, odpowiednio umocowanym urzędnikom Europolu oraz oficerom łącznikowym, przy czym oficerowie łącznikowi posiadają dostęp umożliwiający jedynie stwierdzenie, czy dany element informacji jest zgromadzony w pamięci systemu, jednak bez dostępu do całości materiałów, z których wynikają powiązania wnioski co do treści plików.
- Bazy analityczne oraz baza „indeksowa” już są wykorzystywane przez kraje członkowskie Europolu, natomiast prowizoryczna baza informacji została uruchomiona 1 stycznia 2002 r.

Adres: Europejski Urząd Policji (EUROPOL), Raamweg 47 The Hague, Holandia/The Netherlands

Adres do korespondencji: NL-2509 LW The Hague, PO Box 90850, Holandia/The Netherlands

tel.: (00-31) (7) 302-50-00

fax: (00-31) (7) 345-58-96

internet: <http://www.europol.europa.eu>

e-mail: info@europol.europa.eu

Prokuratura Europejska

1. Utworzenie Prokuratury Europejskiej ma oparcie w dwóch dokumentach:

- Zielona księga o karnoprawnej ochronie interesów finansowych Wspólnoty Europejskiej i utworzeniu Prokuratury Europejskiej, Bruksela 11.12. 2001 r., COM (2001) 715 final – propozycja Komisji
- Corpus Iuris – studium europejskiego prawa karnego
- Powyższe akty nie mają mocy wiążącej

2. Prokuratura Europejska ma odpowiadać za prowadzenie postępowania w sprawach przestępstw finansowych popełnionych na szkodę Wspólnoty Europejskiej oraz wnosić oskarżenie przeciwko sprawcom tych przestępstw do właściwych sądów państw członkowskich

3. Dysponowałyby wszystkimi kompetencjami organu ścigania i łączyłaby organizacyjnie organy ścigania na szczeblu krajowym i unijnym

4. PE powinna mieć strukturę zdecentralizowaną.

- Zgodnie z Zieloną księgą składałaby się z europejskiego biura prokuratora z siedzibą w Brukseli, a jego zastępcy byłiby w poszczególnych krajach członkowskich
- Zgodnie z Corpus Iuris PE składałaby się z Generalnego Prokuratora Europejskiego i Prokuratorów Europejskich oddelegowanych do państwa członkowskich

5. Traktat ustanawiający Konstytucję dla Europy pozostawia decyzję o jej powołaniu w gestii państw członkowskich. Art. III 274 Traktatu daje tę możliwość Radzie Ministrów na podstawie ustawy europejskiej wydawanej w celu zwalczania poważnej przestępczości o wymiarze transgranicznym oraz przestępstw przeciwko interesom finansowym UE

6. Jeżeli Rada Ministrów ją powoła to PE będzie w sprawach dochodzenia i ścigania oraz stawiania przed sądem sprawców poważnych przestępstw dotyczących więcej niż jednego państwa członkowskiego, a także przestępstw przeciwko interesom finansowym UE

7. Szczegółowe zasady działania PE ma określić europejska ustawa uchwalona przez Radę Europejską

BIBLIGRAFIA DO ROZDZIAŁU VII

10. Adamski A., (w:) A. Adamski, J. Bojarski, P. Chrzczonowicz, M. Filar, P. Girdwoyń, Prawo karne i wymiar sprawiedliwości państw Unii Europejskiej, Toruń 200
11. Brzozowska A., Idea powołania Prokuratora Europejskiego i propozycja relacji nowej instytucji z Eurojust, PPEur 2005, Nr 2
12. Czapliński W., Współpraca sądowa w sprawach cywilnych i karnych, Warszawa 2007
13. Gruszczak A., Eurojust i jego miejsce w europejskiej współpracy sądowej, PiP 2003, z. 4
14. Gruszczak A. EUROPOL – Europejski Urząd Policji, (w:) A. Górski, A. Sakowicz (red.), Zwalczanie przestępczości w Unii Europejskiej. Współpraca sądowa i policyjna w sprawach karnych, Warszawa 2006
15. Grzelak A., Trzeci filar Unii Europejskiej. Instrumenty prawne, Warszawa 2008
16. Grzelak A., Europejska Sieć Sądowa w sprawach karnych, (w:) A. Górski, A. Sakowicz (red.), Zwalczanie przestępczości w Unii Europejskiej. Współpraca sądowa i policyjna w sprawach karnych, Warszawa 2006
17. Kuczyńska H., Wspólny obszar postępowania karnego w prawie Unii Europejskiej, Warszawa 2008
18. Kurcz B., Dyrektywy Wspólnoty Europejskiej i ich implementacja do prawa krajowego, Kraków 2004
19. Lach A., Europejska pomoc prawna w sprawach karnych, Toruń 200
20. Paprzycki L.K., Corpus Iuris 2000 - wersja florencka z 1999 r. a polski kodeks postępowania karnego 1997 r. Problematyka harmonizacji, PPK 2005, Nr 24
21. Płachta M. Europol, GSP 2003, Nr 11
22. Przyjemski S.M., Podstawy prawne współpracy europejskiej w sprawach karnych, Prok.i Pr. 1997, Nr 2

ROZDZIAŁ VIII

ZASADA WZAJEMNEGO UZNAWANIA KAR O CHARAKTERZE PIENIĘŻNYM, ZASADA WZAJEMNEGO UZNAWANIA NAKAZÓW KONFISKATY ORAZ POZBAWIANIE UPRAWNIENI DO KIEROWANIA POJAZDAMI

Zasada wzajemnego uznawania kar o charakterze pieniężnym

Regulacje prawne:

1. Decyzja ramowa Rady 2005/214/WSiSW z dnia 24 lutego 2005 r. w sprawie stosowania zasady wzajemnego uznawania do kar o charakterze pieniężnym (Dz.U.U.E.L.05.76.16)

2. Rozdziały 66a i 66b kodeksu postępowania karnego wprowadzone do k.p.k. mocą ustawy z dnia 24 października 2008 r. o zmianie ustawy — Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw (Dz. U., Nr 214, poz. 1344). Tytuł rozdziału 66a „Wystąpienie do państwa członkowskiego Unii Europejskiej o wykonanie orzeczenia dotyczącego grzywny, Środków karnych w postaci nawiązki lub świadczenia pieniężnego lub też orzeczenia zasądającego od sprawcy koszty procesu”. Tytuł rozdziału 66b „Wystąpienie państwa członkowskiego Unii Europejskiej o wykonanie orzeczenia o karach o charakterze pieniężnym”

5. Przyczyny wprowadzenia nowelizacji

- Zmiany wprowadzone do k.p.k. są wynikiem obowiązku wprowadzenia do porządku prawnego wymienionej wyżej decyzji ramowej.
- Polska jako państwo członkowskie Unii Europejskiej ma obowiązek wprowadzenia do krajowego porządku prawnego przepisów umożliwiających wykonywanie orzeczeń dotyczących kar oraz środków, których pokrzywdzony nie mógł w ramach postępowania karnego dochodzić na drodze cywilnoprawnej (postępowania adhezyjnego).
- Na gruncie prawa polskiego znajdują one swój odpowiednik w instytucjach kary grzywny, kary pieniężnej orzekanej wobec podmiotów zbiorowych, środków karnych w postaci nawiązki oraz świadczenia pieniężnego, a w przypadku wykroczeń również obowiązku naprawienia szkody.
- Obejmują także orzeczenia zasądające od skazanego koszty sądowe – bezpośrednio na podstawie orzeczeń właściwych organów sądowych (głównie sądów) innych państw UE, wydanych w następstwie zakończonego w tych państwach postępowania karnego.

6. Ogólne założenia decyzji ramowej Rady 2005/214/WSiSW z dnia 24 lutego 2005 r. w sprawie stosowania zasady wzajemnego uznawania do kar o charakterze pieniężnym (Dz.U.U.E.L.05.76.16)

- Celem decyzji jest wzajemne uznawanie kar o charakterze pieniężnym, wymierzonych przez organy sądowe lub administracyjne bez zbędnych formalności i przy pominięciu, charakterystycznej dla przejścia zagranicznych orzeczeń do wykonania, procedury adaptacyjnej orzeczenia wydanego przez sąd obcego państwa)
- Decyzja w sprawie kar o charakterze pieniężnym hołduje zasadzie bezpośredniego komunikowania się właściwych organów (art. 4 ust. 3 decyzji) oraz zmierza, tak jak inne decyzje ramowe z zakresu współpracy w sprawach karnych na obszarze UE, do ograniczenia wymogu podwójnej karalności (art. 5 ust. 1 decyzji).

12. Procedura wystąpienia do państwa członkowskiego Unii Europejskiej o wykonanie orzeczenia dotyczącego grzywny, środków karnych w postaci nawiązki lub świadczenia pieniężnego lub też orzeczenia zasądającego od sprawcy koszty procesu na podstawie art. 611fa – 611fe k.p.k.

- Sąd może wystąpić o wykonanie prawomocnego orzeczenia wobec obywatela polskiego lub cudzoziemca grzywny lub środka karnego w postaci nawiązki lub świadczenia pieniężnego, a także w razie zasądzenia od sprawcy kosztów procesu, bezpośrednio do właściwego sądu lub innego organu państwa członkowskiego Unii Europejskiej, zwanego "państwem wykonania orzeczenia", w którym sprawca posiada mienie lub osiąga dochody, albo ma stałe lub czasowe miejsce pobytu.
- Wystąpienie każdorazowo sąd kieruje wyłącznie do jednego państwa wykonania orzeczenia. Ponowne wystąpienie do innego państwa wykonania orzeczenia może nastąpić jedynie w razie niewykonania albo częściowego wykonania orzeczenia.
- Do poświadczonych za zgodność z oryginałem odpisu orzeczenia, o którym mowa w § 1, dołącza się zaświadczenie zawierające wszystkie istotne informacje umożliwiające jego prawidłowe wykonanie.
- Zaświadczenie powinno zostać przetłumaczone na język urzędowy państwa wykonania orzeczenia albo na inny język wskazany przez to państwo.
- Przekazanie odpisu orzeczenia oraz zaświadczenia, o którym mowa w § 3, może nastąpić również z wykorzystaniem urządzeń służących do automatycznego przesyłania danych, w sposób umożliwiający stwierdzenie autentyczności tych dokumentów. Na żądanie właściwego sądu lub innego organu państwa wykonania orzeczenia sąd przekazuje odpis orzeczenia oraz oryginał zaświadczenia.

- W razie trudności w ustaleniu właściwego sądu lub innego organu państwa wykonania orzeczenia sąd może również zwracać się do właściwych jednostek organizacyjnych Europejskiej Sieci Sądowej.
- Kwoty uzyskane z egzekucji orzeczeń przypadają państwu wykonania orzeczenia.
- Minister Sprawiedliwości może zawrzeć z odpowiednim organem państwa wykonania orzeczenia porozumienie przewidujące podział kwot uzyskanych z egzekucji orzeczeń
- W wypadku zawarcia porozumienia sąd wzywa właściwy sąd lub inny organ państwa wykonania orzeczenia do przekazania całości albo części wyegzekwowanej kwoty na rachunek bankowy tego sądu lub rachunek bankowy innego wskazanego podmiotu. Przekazana na rachunek sądu kwota uzyskana z egzekucji środka karnego orzeczonego na rzecz pokrzywdzonego lub innej osoby uprawnionej albo wskazanej w orzeczeniu instytucji, stowarzyszenia, fundacji lub organizacji społecznej zostaje następnie przekazana tej osobie lub podmiotowi.
- W razie wystąpienia o wykonanie orzeczenia postępowanie wykonawcze zawieszają się.
- Po otrzymaniu informacji o wykonaniu orzeczenia sąd podejmuje zawieszone postępowanie i umarza je. Postępowanie umarza się również, jeżeli w stosunku do sprawcy zapadło w innym państwie członkowskim i zostało wykonane prawomocne orzeczenie co do tego samego czynu.
- W razie otrzymania informacji o niemożności wykonania orzeczenia w całości albo części z powodów innych niż wskazane w § 2 zdanie drugie sąd podejmuje zawieszone postępowanie celem jego dalszego prowadzenia
- W razie uchylecia orzeczenia na skutek kasacji albo wznowienia postępowania, darowania kary, przedawnienia jej wykonania lub też w razie wystąpienia innych okoliczności skutkujących niemożnością wykonania orzeczenia sąd niezwłocznie zawiadamia o tym właściwy sąd lub inny organ państwa wykonania orzeczenia.
- Sąd zawiadamia niezwłocznie właściwy sąd lub inny organ państwa wykonania orzeczenia o każdej wpłacie dokonanej na poczet orzeczonej kary, środków karnych lub kosztów procesu
- Sąd rozpoznaje sprawę wystąpienia do właściwego sądu lub innego organu państwa wykonania orzeczenia na posiedzeniu, w którym ma prawo wziąć udział prokurator, pokrzywdzony lub inna osoba albo podmiot uprawniony, sprawca,

jeżeli przebywa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i jego obrońca, jeżeli się na nie stawi. Na postanowienie sądu zażalenie nie przysługuje.

7. Procedura wystąpienia państwa członkowskiego Unii Europejskiej o wykonanie orzeczenia o karach o charakterze pieniężnym na podstawie art. 611 ff – 611fm k.p.k.

- W razie wystąpienia państwa członkowskiego Unii Europejskiej, zwanego "państwem wydania orzeczenia", o wykonanie prawomocnego orzeczenia o karach o charakterze pieniężnym, orzeczenie to podlega wykonaniu przez sąd rejonowy, w okręgu którego sprawca posiada mienie lub osiąga dochody, albo ma stałe lub czasowe miejsce pobytu.
- "Kara o charakterze pieniężnym" jest obowiązek uiszczenia przez sprawcę określonych w orzeczeniu:
 - 1) kwoty pieniężnej jako kary za popełnione przestępstwo,
 - 2) zadośćuczynienia na rzecz pokrzywdzonego, jeżeli nie mógł on w ramach postępowania karnego dochodzić roszczeń o charakterze cywilnym,
 - 3) kwoty pieniężnej na rzecz funduszu publicznego lub organizacji pomocy ofiarom przestępstw,
 - 4) kosztów procesu.
- Do prawomocnego orzeczenia o karach pieniężnych lub jego odpisu poświadczonego za zgodność z oryginałem powinno być dołączone zaświadczenie zawierające wszystkie istotne informacje umożliwiające jego prawidłowe wykonanie.
- Do wykonania orzeczenia sądu lub innego organu państwa wydania orzeczenia sąd przystępuje niezwłocznie.
- Jeżeli sąd, do którego zostało skierowane orzeczenie, nie jest właściwy do nadania mu biegu, przekazuje je właściwemu sądowi i powiadamia o tym właściwy sąd lub inny organ państwa wydania orzeczenia.
- Jeżeli orzeczenie dotyczy czynów, które nie zostały popełnione na terytorium państwa wydania orzeczenia i podlegają jurysdykcji sądów polskich, sąd może postanowić o obniżeniu wysokości podlegającej egzekucji kary o charakterze pieniężnym do maksymalnej wysokości kary lub środka karnego jakie mogłyby być orzeczone za takie same czyny według prawa polskiego.

- Jeżeli przepisy niniejszego rozdziału nie stanowią inaczej, przy wykonywaniu orzeczeń, o których mowa w § 1, stosuje się przepisy prawa polskiego. Przepis art. 611c § 3 stosuje się odpowiednio.
- Można odmówić wykonania orzeczenia, jeżeli: 1) czyn, w związku z którym wydano to orzeczenie, nie stanowi przestępstwa według prawa polskiego, chyba że zgodnie z prawem państwa wydania orzeczenia jest to przestępstwo wymienione w art. 607w lub zgodnie z prawem państwa wydania orzeczenia jest to przestępstwo:
 - a) popełnione z użyciem przemocy na osobie lub gróźb karalnych,
 - b) popełnione w związku z imprezą masową,
 - c) przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji,
 - d) kradzieży,
 - e) zniszczenia lub uszkodzenia mienia,
 - f) przemytu towarów,
 - g) przeciwko prawom własności intelektualnej,
 - h) określone w celu wykonania wynikających z aktów prawnych przyjętych przez właściwe instytucje Unii Europejskiej zobowiązań do ustanowienia sankcji w prawie wewnętrznym państw członkowskich, jednakże wyłącznie w granicach, w jakich zobowiązanie to zostało w tych aktach określone,

2) do orzeczenia nie dołączono zaświadczenia albo zaświadczenie to jest niekompletne lub w sposób oczywisty jest niezgodne z treścią orzeczenia,

3) przekazane do wykonania orzeczenie dotyczy tego samego czynu tej samej osoby co do której postępowanie karne zostało prawomocnie zakończone w państwie członkowskim, a orzeczenie w zakresie kary o charakterze pieniężnym zostało wykonane,

4) według prawa polskiego nastąpiło przedawnienie wykonania kary, a przestępstwa, których to dotyczy, podlegały jurysdykcji sądów polskich,

5) orzeczenie dotyczy przestępstw, które według prawa polskiego zostały popełnione w całości albo w części na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, jak również na polskim statku wodnym lub powietrznym,

6) orzeczenie dotyczy przestępstw popełnionych poza terytorium państwa wydania orzeczenia, a prawo polskie nie dopuszcza ścigania takiego rodzaju przestępstw, jeżeli zostały one popełnione poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,

7) sprawca nie podlega jurysdykcji polskich sądów karnych, lub też brak jest wymaganego zezwolenia na jego ściganie,

8) osoba, której dotyczy orzeczenie, z powodu wieku nie ponosi według prawa polskiego odpowiedzialności karnej za czyny będące podstawą wydania orzeczenia,

9) z treści zaświadczenia, wynika iż osoba, której dotyczy orzeczenie, nie została należycie pouczona o możliwości i prawie do zaskarżenia tego orzeczenia,

10) z treści zaświadczenia, wynika iż orzeczenie zostało wydane zaocznie, chyba że osobę, której dotyczy orzeczenie, wezwano do udziału w postępowaniu lub też w inny sposób zawiadomiono ją o terminie i miejscu rozprawy albo posiedzenia, lub też oświadczyła ona, że nie kwestionuje orzeczenia,

11) przestępstwo, którego dotyczy orzeczenie, w wypadku jurysdykcji polskich sądów karnych, podlega darowaniu na mocy amnestii,

12) orzeczenie dotyczy kary o charakterze pieniężnym niższej niż 70 euro lub niższej niż równowartość tej kwoty w innej walucie.

- Sąd rozpoznaje sprawę wykonania orzeczenia o karach o charakterze pieniężnym na posiedzeniu, w którym ma prawo wziąć udział prokurator, sprawca, jeżeli przebywa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, i jego obrońca, jeżeli się na nie stawia. Jeżeli sprawca, który nie przebywa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, nie posiada obrońcy, prezes sądu właściwego do rozpoznania sprawy może mu wyznaczyć obrońcę z urzędu.
- Na postanowienie sądu w przedmiocie wykonania orzeczenia o karach o charakterze pieniężnym przysługuje zażalenie.
- Prawomocne orzeczenie o karach o charakterze pieniężnym wraz z dołączonym zaświadczeniem, stanowi tytuł egzekucyjny i podlega wykonaniu w Rzeczypospolitej Polskiej po wydaniu postanowienia o jego wykonaniu.
- Jeżeli informacje przekazane przez państwo wydania orzeczenia nie są wystarczające do podjęcia decyzji w przedmiocie wykonania orzeczenia o karach o charakterze pieniężnym, sąd wzywa właściwy sąd lub inny organ państwa wydania orzeczenia do ich uzupełnienia we wskazanym terminie.
- W razie niedotrzymania terminu postanowienie w przedmiocie wykonania orzeczenia wydaje się w oparciu o informacje przekazane wcześniej.
- Kwota uzyskana z tytułu wykonania orzeczenia stanowi dochód budżetu państwa.
- Minister Sprawiedliwości może zawrzeć z odpowiednim organem państwa wydania orzeczenia porozumienie przewidujące podział kwot uzyskanych z wykonania orzeczenia

- W wypadku zawarcia porozumienia sąd, na wezwanie właściwego sądu lub innego organu państwa wydania orzeczenia, przekazuje całość albo część kwoty uzyskanej z tytułu wykonania orzeczenia, zgodnie z porozumieniem.
- Jeżeli sprawca lub inna osoba przedstawi dowód uiszczenia w całości albo części kar o charakterze pieniężnym, o których mowa w podlegającym wykonaniu orzeczeniu, sąd, przed wydaniem postanowienia w przedmiocie wykonania tego orzeczenia, wzywa właściwy sąd lub inny organ państwa wydania orzeczenia do potwierdzenia dokonanej wpłaty.
- Kwoty uprzednio uzyskane na poczet kary w państwie wydania lub wykonania orzeczenia są odliczane od kwoty, która ma być wyegzekwowana.
- W razie otrzymania od właściwego sądu lub innego organu państwa wydania orzeczenia informacji o tym, iż orzeczenie przekazane do wykonania nie podlega dalszemu wykonaniu, sąd wydaje niezwłocznie postanowienie o umorzeniu postępowania wykonawczego.
- O treści postanowienia w przedmiocie wykonania orzeczenia o karach o charakterze pieniężnym, jak również o zakończeniu postępowania egzekucyjnego, a także o zamianie kary o charakterze pieniężnym na pracę społecznie użyteczną lub o wykonaniu zastępczej kary pozbawienia wolności, jeżeli prawo polskie dopuszcza taką możliwość, powiadamia się niezwłocznie właściwy sąd lub inny organ państwa wydania orzeczenia. Powiadomienie to może być przekazane również przy użyciu urządzeń służących do automatycznego przesyłania danych, w sposób umożliwiający stwierdzenie autentyczności przekazanych dokumentów.
- Koszty związane z wykonaniem orzeczenia ponosi Skarb Państwa.";

WZÓR

ZAŚWIADCZENIE

określone w art. 4 decyzji ramowej Rady 2005/214/WSiSW w sprawie stosowania zasady wzajemnego uznawania do kar o charakterze pieniężnym

a)

* Państwo wydające:

* Państwo wykonujące:

b) Organ, który wydał orzeczenie nakładające karę o charakterze pieniężnym:

Nazwa:

Adres:

.....

Nr tel. (numer kierunkowy kraju) (strefy/miasta)

Nr faksu (numer kierunkowy kraju) (strefy/miasta)

Adres poczty elektronicznej: (jeśli dostępny)

Języki, w których można porozumiewać się z organem wydającym

.....

.....

Informacje dotyczące osoby/osób kontaktowych, od których można uzyskać dodatkowe informacje w celu wykonania orzeczenia lub, w odpowiednich przypadkach, w celu przekazania państwu wydającemu kwot uzyskanych z egzekucji (nazwisko, tytuł/stanowisko służbowe, nr tel., nr faksu oraz, jeśli jest dostępny, adres poczty elektronicznej):

.....

.....

.....

c) Organ właściwy w sprawie wykonania orzeczenia nakładającego karę o charakterze pieniężnym w państwie wydającym (jeśli inny niż organ określony w pkt. b)):

Nazwa:

.....

Adres:

.....

Nr tel. (numer kierunkowy kraju) (strefy/miasta)

Nr faksu (numer kierunkowy kraju) (strefy/miasta)

Adres poczty elektronicznej: (jeśli dostępny)

Języki, w których można porozumiewać się z organem właściwym w sprawie wykonania orzeczenia .

.....

Informacje dotyczące osoby/osób kontaktowych, od których można uzyskać dodatkowe informacje w celu wykonania orzeczenia lub, w odpowiednich przypadkach, w celu przekazania państwu wydającemu kwot uzyskanych z egzekucji (nazwisko, tytuł/stanowisko służbowe, nr tel., nr faksu oraz, jeśli jest dostępny, adres poczty elektronicznej):

.....

.....

.....

3

d) Jeżeli za administracyjne przekazywanie orzeczeń nakładających kary o charakterze pieniężnym w państwie wydającym odpowiedzialny jest organ centralny:

Nazwa organu centralnego:

.....

Osoba kontaktowa, jeśli dotyczy (tytuł/stanowisko służbowe i nazwisko):

.....

Adres:

.....

Sygnatura akt

Tel. (numer kierunkowy kraju) (strefy/miasta)

Tel. (numer kierunkowy kraju) (strefy/miasta)

Adres poczty elektronicznej (jeśli dostępny):

e) Organ lub organy, z którymi można się kontaktować (w przypadku gdy wypełnione zostały pkt

c) i/lub d)):

_ Z organem wymienionym w punkcie b)

można się kontaktować w kwestiach dotyczących:

_ Z organem wymienionym w punkcie c)

można się kontaktować w kwestiach dotyczących:

_ Z organem wymienionym w punkcie d)

można się kontaktować w kwestiach dotyczących:

f) Informacje dotyczące osób fizycznych lub prawnych, na które nałożono kary o charakterze pieniężnym:

1. W przypadku osoby f i z y c z n e j :

Nazwisko:

Imię (imiona):

Nazwisko rodowe:

Pseudonimy, jeśli dotyczy:

Płeć:

Obywatelstwo:

Numer w systemie ewidencji ludności lub numer ubezpieczenia społecznego (jeśli dostępny):

Data urodzenia:

Miejsce urodzenia:

Ostatni znany adres:

.....

Język(-i) zrozumiałe dla danej osoby (jeśli znane):

.....

a) Jeżeli orzeczenie przekazywane jest państwu wykonującemu, z uwagi na fakt, że osoba, przeciwko której wydano orzeczenie, stale zamieszkuje w tym państwie, należy dodać następujące informacje:

Miejsce stałego zamieszkania w państwie wykonującym:

.....

b) Jeżeli orzeczenie przekazywane jest państwu wykonującemu z uwagi na fakt, że osoba, przeciwko której wydano orzeczenie, posiada mienie w tym państwie, należy dodać następujące informacje:

Opis mienia osoby:

Lokalizacja mienia osoby:

4

c) Jeżeli orzeczenie przekazywana jest państwu wykonującemu z uwagi na fakt, że osoba, przeciwko której wydano orzeczenie, uzyskuje dochody w tym państwie, należy dodać następujące informacje:

Opis źródła/źródeł dochodu osoby:

Lokalizacja źródła/źródeł dochodu osoby:

2. W przypadku osoby p r a w n e j :

Nazwa:

Forma osoby prawnej:

Numer rejestrowy (jeśli dostępny) (1):

Zarejestrowana siedziba (jeśli takie dane są dostępne) (1):

Adres osoby prawnej:

a) Jeżeli orzeczenie przekazywane jest państwu wykonującemu z uwagi na fakt, że osoba prawna, przeciwko której wydano orzeczenie, posiada mienie w tym państwie, należy dodać następujące informacje:

Opis mienia osoby prawnej:

Lokalizacja mienia osoby prawnej:

.....

b) Jeżeli orzeczenie przekazywana jest państwu wykonującemu z uwagi na fakt, że osoba prawna, przeciwko której wydano orzeczenie, uzyskuje dochody w tym państwie, należy dodać następujące informacje:

Opis źródła/źródeł dochodu osoby prawnej:

.....

Lokalizacja źródła/źródeł dochodu osoby prawnej:

.....

g) Orzeczenie nakładające karę o charakterze pieniężnym:

1. Charakter orzeczenia nakładającego karę o charakterze pieniężnym (zaznaczyć odpowiednie pole):

i) Orzeczenie sądu państwa wydającego w odniesieniu do przestępstwa lub wykroczenia zgodnie z prawem państwa wydającego.

ii) Orzeczenie organu państwa wydającego innego niż sąd w odniesieniu do przestępstwa lub wykroczenia zgodnie z prawem państwa wydającego. Niniejszym potwierdza się, że danej osobie zapewniono możliwość skierowania sprawy do rozstrzygnięcia przez sąd właściwy także w sprawach karnych.

iii) Orzeczenie organu państwa wydającego innego niż sąd w odniesieniu do czynów podlegających karze zgodnie z prawem państwa wydającego jako naruszenie przepisów. Niniejszym potwierdza się, że danej osobie zapewniono możliwość skierowania sprawy do rozstrzygnięcia przez sąd właściwy także w sprawach karnych.

iv) Orzeczenie sądu właściwego także w sprawach karnych, które dotyczy orzeczenia, o którym mowa w pkt iii).

Orzeczenie wydano dnia (data)

(1) Jeżeli decyzja przekazywana jest państwu wykonującemu z uwagi na fakt, że osoba prawna, przeciwko której wydano orzeczenie, posiada zarejestrowaną siedzibę w tym państwie, należy obowiązkowo wypełnić rubryki Numer rejestrowy i Siedziba.

Orzeczenie stało się prawomocne dnia (data)

Sygnatura orzeczenia (jeśli dostępna):

Kara o charakterze pieniężnym stanowi zobowiązanie do zapłaty (zaznaczyć odpowiednie pole(-a)

i wpisać kwotę(-y) ze wskazaniem waluty):

5

i) Określonej w orzeczeniu kwoty pieniężnej w związku z popełnieniem przestępstwa lub wykroczenia.

Kwota:

ii) Zadośćuczynienia zasądzonego w tym samym orzeczeniu na rzecz pokrzywdzonych, jeżeli pokrzywdzony nie może w ramach tego postępowania zgłaszać roszczeń cywilnoprawnych, a sąd działa w ramach wykonywania swojej właściwości w sprawach karnych.

Kwota:

iii) Kwoty pieniężnej na poczet kosztów postępowania sądowego lub administracyjnego prowadzącego do wydania orzeczenia.

Kwota:

iv) Kwoty pieniężnej na rzecz funduszu publicznego lub organizacji pomocy ofiarom zasądzonej w tym samym orzeczeniu.

Kwota:

Łączna kwota kary o charakterze pieniężnym ze wskazaniem waluty:

.....

2. Streszczenie stanu faktycznego i opis okoliczności, w jakich przestępstwo(-a) lub wykroczenie(-a) zostało(-y) popełnione, z uwzględnieniem czasu i miejsca:

...

.....

.....

.....

.....

.....

Rodzaj i kwalifikacja prawna przestępstw(-a) lub wykroczeń(-nia) i mający zastosowanie przepis ustawowy, na podstawie którego wydano orzeczenie:

.....

.....

.....

3. Zaznaczając odpowiednie pole/pola, należy potwierdzić zakres, w jakim przestępstwo(-a) lub wykroczenie(-nia) określone w pkt. 2 powyżej stanowi(-a) jedno lub kilka następujących przestępstw lub wykroczeń:

udział w organizacjach przestępczych;

terroryzm;

handel ludźmi;

wykorzystywanie seksualne dzieci i pornografia dziecięca;

nielegalny handel środkami odurzającymi i substancjami psychotropowymi;

nielegalny handel bronią, amunicją i materiałami wybuchowymi;

- _ korupcja;
- _ nadużycia finansowe, w tym mające negatywny wpływ na interesy finansowe Wspólnot Europejskich w rozumieniu Konwencji z dnia 26 lipca 1995 r. w sprawie ochrony interesów finansowych Wspólnot Europejskich;
- _ pranie wpływów pieniężnych z przestępczości;
- _ fałszowanie walut, w tym waluty euro;
- _ przestępczość komputerowa;
- _ przestępczość w dziedzinie ochrony środowiska, w tym nielegalny handel zagrożonymi gatunkami zwierząt i roślin oraz ich odmianami;
- _ ułatwianie bezprawnego wjazdu i stałego przebywania;
- _ zabójstwo, ciężkie uszkodzenie ciała;
- _ nielegalny handel organami i tkankami ludzkimi;

6

- _ porwanie, bezprawne przetrzymywanie i branie zakładników;
- _ rasizm i ksenofobia;
- _ kradzież zorganizowana lub rozbój z użyciem broni;
- _ nielegalny handel przedmiotami kultury, w tym antykami i dziełami sztuki;
- _ oszustwo;
- _ ściąganie haraczy i wymuszanie;
- _ podrabianie towarów i piractwo;
- _ fałszowanie dokumentów urzędowych i handel nimi;
- _ fałszowanie środków płatniczych;
- _ nielegalny handel substancjami hormonalnymi i innymi środkami pobudzającymi wzrost;
- _ nielegalny handel materiałami jądrowymi lub radioaktywnymi;
- _ handel kradzionymi pojazdami;
- _ gwałt;
- _ podpalenie;

- _ przestępstwa podlegające jurysdykcji Międzynarodowego Trybunału Karnego;
- _ bezprawne zajęcie samolotu/statku;
- _ sabotaż;
- _ naruszenie przepisów ruchu drogowego, w tym łamanie przepisów dotyczących czasu prowadzenia pojazdu i okresów odpoczynku oraz przepisów dotyczących towarów niebezpiecznych;
- _ przemyt towarów;
- _ naruszenia praw własności intelektualnej;
- _ groźby i akty przemocy wobec osób, w tym agresywne zachowanie podczas imprez sportowych;
- _ szkody wynikające z przestępstwa;
- _ kradzież;
- _ przestępstwa lub wykroczenia określone przez państwo wydające w celu wykonania zobowiązań wynikających z aktów prawnych przyjętych na mocy Traktatu WE lub tytułu VI Traktatu UE.

Jeżeli zaznaczono to pole, należy podać dokładne brzmienie przepisu aktu prawnego przyjętego na podstawie Traktatu WE lub Traktatu UE, dotyczącego danego przestępstwa lub wykroczenia:

.....

4. W zakresie, w jakim pkt. 3 nie obejmuje przestępstw(-a) lub wykroczeń(-nia) określonego (określonych) w pkt. 2 powyżej, należy przedstawić pełny opis danego (danych) przestępstw(-a) lub wykroczeń(-nia):

.....

h) Status orzeczenia nakładającego karę o charakterze pieniężnym

1. Należy potwierdzić, że (zaznaczając odpowiednie pola):

- _ a) orzeczenie jest prawomocne
- _ b) zgodnie z wiedzą organu wydającego zaświadczenie, w odniesieniu do tych samych czynów w państwie wykonującym nie zostało wydane orzeczenie przeciwko tej samej osobie

oraz że żadne takie orzeczenie wydane w to innym państwie niż państwo wydające lub wykonujące nie zostało wykonane.

2. Należy wskazać, czy sprawa podlegała procedurze pisemnej:

a) Nie podlegała.

b) Tak, podlegała. Potwierdza się, że dana osoba została poinformowana, zgodnie z prawem państwa wydającego osobiście lub za pośrednictwem przedstawiciela ustanowionego zgodnie z przepisami krajowymi, o swoim prawie do kwestionowania słuszności zarzutów oraz o ograniczeniach czasowych takiego środka prawnego.

3. Należy wskazać, czy dana osoba osobiście stawiała się na rozprawie:

a) Tak, stawiała się osobiście.

b) Nie stawiała się osobiście. Potwierdza się, że:

osoba ta została poinformowana zgodnie z prawem państwa wydającego osobiście lub za pośrednictwem przedstawiciela ustanowionego zgodnie z krajowymi przepisami proceduralnymi; lub

osoba ta stwierdziła, że nie kwestionuje słuszności zarzutów.

4. Częściowa zapłata kary

Jeżeli jakakolwiek część kary została już zapłacona w państwie wydającym lub, według wiedzy organu wydającego zaświadczenie, w innym państwie, należy wskazać kwotę, która została zapłacona:

.....

i) Kary zastępcze, w tym pozbawienie wolności

1. Należy określić, czy państwo wydające zezwala na zastosowanie przez państwo wykonujące kar zastępczych w przypadku, gdy nie jest możliwe wykonanie orzeczenia nakładającego karę w całości lub w części:

tak

nie

2. Jeżeli tak, należy określić, jakie rodzaje kar mogą być zastosowane (charakter, maksymalny wymiar kary):

Pozbawienie wolności. Maksymalny wymiar:

Praca społecznie użyteczna (lub odpowiednik). Maksymalny wymiar

Inne rodzaje kar. Opis:

.....
j) Inne okoliczności istotne dla sprawy (informacje nieobowiązkowe):

.....

.....

k) Tekst orzeczenia nakładającego karę o charakterze pieniężnym został załączony do zaświadczenia.

Podpis organu wydającego zaświadczenie oraz/lub osoby lub osób działających w jego imieniu potwierdzający prawdziwość zawartych w nim danych:

.....

Nazwisko:

Zajmowane stanowisko (tytuł/stanowisko służbowe):

Data:

Pieczęć urzędowa (jeśli dostępna)

Zasada wzajemnego uznawania nakazów konfiskaty

1. Regulacje prawne

1. Konwencja o praniu, ujawnianiu, zajmowaniu i konfiskacie dochodów pochodzących z przestępstwa, sporządzona w Strasburgu dnia 8 listopada 1990 r. (Dz. U. z dnia 18 marca 2003 r.) (Dz.U.2003, Nr 46, poz. 394)

2. Konwencja Rady Europy o praniu, ujawnianiu, zajmowaniu i konfiskacie dochodów pochodzących z przestępstwa oraz o finansowaniu terroryzmu sporządzona w Warszawie dnia 16 maja 2005 r. (Dz. U.2008, Nr 165, poz.1028)

3. Decyzja ramowa Rady 2006/783/WSiSW z dnia 6 października 2006 r. w sprawie stosowania zasady wzajemnego uznawania do nakazów konfiskaty (Dz. U. UE L 06.328.59)

4. Rozdziały 66c i 66d kodeksu postępowania karnego wprowadzone do k.p.k. mocą ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o zmianie ustawy — Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw. Tytuł rozdziału 66c „Wystąpienie do państwa członkowskiego Unii

Europejskiej o wykonanie orzeczenia przepadku”. Tytuł rozdziału 66d „Wystąpienie państwa członkowskiego Unii Europejskiej o wykonanie orzeczenia przepadku”. Powyższa nowelizacja na stan prawny 29 grudnia 2008 r. nie została opublikowana w Dz. U.

2. Przyczyny wprowadzenia nowelizacji

- dostosowanie prawa polskiego do postanowień decyzji ramowej Rady 2006/783/WSiSW z dnia 6 października 2006 r. w sprawie stosowania zasady wzajemnego uznawania do nakazów konfiskaty, która nakłada na Rzeczpospolitą Polską, jako państwo członkowskie Unii Europejskiej, obowiązek wprowadzenia do krajowego porządku prawnego przepisów umożliwiających wykonywanie nakazów konfiskaty bezpośrednio na podstawie orzeczeń właściwych sądów innych państw UE.
- sąd krajowy, na gruncie decyzji ramowej w sprawie konfiskaty oraz poniższych przepisów, ma obowiązek uznać i wykonać orzeczenie organu sądowego państwa członkowskiego UE „bez żadnych dodatkowych formalności”, jak również bez udziału i pomocy organu centralnego.
- oznacza to wyłączenie Ministra Sprawiedliwości z udziału w procedurze uznania i wykonania nakazu konfiskaty wydanego przez organ sądowy państwa członkowskiego UE w ramach postępowania karnego, jak również znaczne uproszczenie procedury pod kątem formalnym z jednoczesnym ograniczeniem m.in. zasady podwójnej karalności.

3. Procedura wystąpienie do państwa członkowskiego Unii Europejskiej o wykonanie orzeczenia przepadku na podstawie art. 611fn -611ft k.p.k.

- W razie prawomocnego orzeczenia przez sąd polski wobec obywatela polskiego lub cudzoziemca przepadku, sąd może wystąpić o jego wykonanie bezpośrednio do właściwego sądu lub innego organu państwa członkowskiego Unii Europejskiej, zwanego "państwem wykonania orzeczenia", w którym sprawca posiada mienie lub osiąga dochody, a w razie niemożności jego ustalenia, państwa, w którym ma stałe lub czasowe miejsce pobytu.
- Wystąpienie sąd każdorazowo kieruje wyłącznie do jednego państwa wykonania orzeczenia.
- Jeżeli wystąpienie dotyczy określonych składników mienia, może ono nastąpić do więcej niż jednego państwa wykonania orzeczenia, jeżeli istnieje prawdopodobieństwo, że:
 - 1) określone składniki mienia znajdują się w więcej niż jednym państwie wykonania orzeczenia lub w jednym z wielu państw wykonania orzeczenia lub
 - 2) postępowanie wykonawcze będzie prowadzone w więcej niż jednym państwie wykonania orzeczenia.

- Jeżeli wystąpienie dotyczy kwoty pieniężnej, może być skierowane do więcej niż jednego państwa wykonania orzeczenia, jeżeli mienie, co do którego może nastąpić przepadek, nie zostało zabezpieczone na podstawie postanowienia, o którym mowa w art. 589g § 1 k.p.k., lub gdy jego wartość nie jest wystarczająca do wyegzekwowania kwoty pieniężnej, co do której orzeczono przepadek, lub gdy przemawia za tym dobro postępowania.
- Do poświadczonoego za zgodność z oryginałem odpisu orzeczenia o przypadku dołącza się zaświadczenie zawierające wszystkie istotne informacje umożliwiające jego prawidłowe wykonanie.
- Zaświadczenie powinno zostać przetłumaczone na język urzędowy państwa wykonania orzeczenia albo na inny język wskazany przez to państwo.
- Przekazanie odpisu orzeczenia oraz zaświadczenia, może nastąpić również z wykorzystaniem urządzeń służących do automatycznego przesyłania danych, w sposób umożliwiający stwierdzenie autentyczności tych dokumentów. Na żądanie właściwego sądu lub innego organu państwa wykonania orzeczenia sąd przekazuje odpis orzeczenia oraz oryginał zaświadczenia.
- W razie trudności w ustaleniu właściwego sądu lub innego organu państwa wykonania orzeczenia sąd może również zwracać się do właściwych jednostek organizacyjnych Europejskiej Sieci Sądowej.
- Jeżeli kwota uzyskana z tytułu wykonania orzeczeń o przypadku przewyższa równowartość 10.000 euro, sąd wzywa właściwy sąd lub inny organ państwa wykonania orzeczenia do przekazania połowy uzyskanej kwoty na rachunek bankowy tego sądu.
- Jeżeli wystąpienie obejmuje przepadek kwoty pieniężnej, sąd może wezwać właściwy sąd lub inny organ państwa wykonania orzeczenia do przekazania mienia innego niż pieniądze, uzyskanego z tytułu wykonania orzeczenia objętego wystąpieniem.
- Minister Sprawiedliwości może zawrzeć z odpowiednim organem państwa wykonania orzeczenia porozumienie co do sposobu wykonania orzeczenia przypadku, w szczególności przewidując odmienny podział kwot uzyskanych z egzekucji orzeczeń
- W przypadku zawarcia porozumienia sąd wzywa właściwy sąd lub inny organ państwa wykonania orzeczenia do przekazania całości albo części wyegzekwowanej kwoty lub mienia innego niż pieniądze, uzyskanych z tytułu wykonania orzeczenia, zgodnie z porozumieniem.

- Wystąpienie o wykonanie orzeczenia nie wstrzymuje postępowania wykonawczego.
- W razie uchylenia orzeczenia na skutek kasacji albo wznowienia postępowania, zatarcia skazania, darowania kary, przedawnienia jej wykonania lub też w razie wystąpienia innych okoliczności skutkujących niemożnością wykonania orzeczenia sąd niezwłocznie zawiadamia o tym właściwy sąd lub inny organ państwa wykonania orzeczenia.
- Sąd zawiadamia niezwłocznie właściwy sąd lub inny organ państwa wykonania orzeczenia o każdej kwocie pieniężnej uzyskanej z tytułu wykonania orzeczeń.
- Sąd rozpoznaje sprawę wystąpienia do właściwego sądu lub innego organu państwa wykonania orzeczenia na posiedzeniu, w którym ma prawo wziąć udział prokurator, sprawca, jeżeli przebywa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, i jego obrońca, jeżeli się na nie stawi. Na postanowienie sądu zażalenie nie przysługuje.
- Jeżeli według prawa państwa wykonania orzeczenia państwo to ponosi odpowiedzialność za szkodę wyrządzoną w związku z wykonaniem orzeczenia przypadku wydanego przez polski sąd, na wniosek właściwego sądu lub innego organu tego państwa Skarb Państwa zwraca mu kwotę pieniężną stanowiącą równowartość wypłaconego odszkodowania.
- Przepisu powyższego nie stosuje się, jeżeli szkoda jest wyłącznym następstwem działania lub zaniechania organu państwa wykonania orzeczenia.

4. Procedura wystąpienie państwa członkowskiego Unii Europejskiej o wykonanie orzeczenia przypadku na podstawie art. 611fu – 611fze k.p.k.

- W razie wystąpienia państwa członkowskiego Unii Europejskiej, zwanego "państwem wydania orzeczenia", o wykonanie prawomocnego orzeczenia przypadku, orzeczenie to podlega wykonaniu przez sąd rejonowy, w okręgu którego sprawca posiada mienie lub osiąga dochody albo ma stałe lub czasowe miejsce pobytu.
- Do orzeczenia lub jego odpisu poświadczonego za zgodność z oryginałem powinno być dołączone zaświadczenie zawierające wszystkie istotne informacje umożliwiające jego prawidłowe wykonanie.
- Do wykonania orzeczenia państwa wydania orzeczenia sąd przystępuje niezwłocznie.

- Jeżeli sąd, do którego zostało skierowane orzeczenie, nie jest właściwy do nadania mu biegu, przekazuje je właściwemu sądowi i powiadamia o tym właściwy sąd lub inny organ państwa wydania orzeczenia.
- Jeżeli przepisy niniejszego rozdziału nie stanowią inaczej, przy wykonywaniu orzeczeń, o których mowa w § 1, stosuje się przepisy prawa polskiego. Przepis art. 611c § 3 stosuje się odpowiednio.
- Odmawia się wykonania orzeczenia przypadku korzyści majątkowej albo jej równowartości w części, w której zostało ono wydane w oparciu o domniemanie pochodzenia tej korzyści z przestępstwa, inne niż domniemanie:
 - 1) pochodzenia korzyści majątkowej z przestępstwa innego niż to, za które sprawca został skazany, popełnionego do chwili wydania chociażby nieprawomocnego wyroku,
 - 2) pochodzenia korzyści majątkowej z innego przestępstwa podobnego do przestępstwa, za które sprawca został skazany, popełnionego do chwili wydania chociażby nieprawomocnego wyroku,
 - 3) pochodzenia z przestępstwa mienia nieznajdującego pokrycia w ujawnionych źródłach przychodu sprawcy.
- Można odmówić wykonania orzeczenia przypadku korzyści majątkowej albo jej równowartości, wydanego w oparciu o domniemanie, w części, w której orzeczenie przypadku byłoby niedopuszczalne według prawa polskiego.
- Można odmówić wykonania orzeczenia, jeżeli:
 - 1) czyn, w związku z którym wydano orzeczenie, nie stanowi przestępstwa według prawa polskiego lub za przestępstwo będące podstawą wydania orzeczenia nie można orzec przypadku według prawa polskiego, chyba że zgodnie z prawem państwa wydania orzeczenia jest to przestępstwo wymienione w art. 607w pkt 1- 33; przepis art. 607r § 2 stosuje się odpowiednio,
 - 2) do orzeczenia nie dołączono zaświadczenia albo zaświadczenie to jest niekompletne lub w sposób oczywisty jest niezgodne z treścią orzeczenia,
 - 3) przekazane do wykonania orzeczenie dotyczy tego samego czynu tej samej osoby, co do której postępowanie karne zostało prawomocnie zakończone,
 - 4) według prawa polskiego nastąpiło przedawnienie wykonania kary, a przestępstwa, których to dotyczy, podlegały jurysdykcji sądów polskich,

- 5) orzeczenie dotyczy przestępstw, które według prawa polskiego zostały popełnione w całości albo w części na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, jak również na polskim statku wodnym lub powietrznym,
 - 6) orzeczenie dotyczy przestępstw popełnionych poza terytorium państwa wydania orzeczenia, a prawo polskie nie dopuszcza ścigania takiego rodzaju przestępstw, jeżeli zostały one popełnione poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,
 - 7) sprawca nie podlega jurysdykcji polskich sądów karnych lub też brak jest wymaganego zezwolenia na jego ściganie,
 - 8) z treści zaświadczenia wynika, iż orzeczenie zostało wydane zaocznie, chyba że osobę, której dotyczy orzeczenie, wezwano do udziału w postępowaniu lub też w inny sposób zawiadomiono ją o terminie i miejscu rozprawy albo posiedzenia, lub też oświadczyła ona, że nie kwestionuje orzeczenia,
 - 9) przestępstwo, którego dotyczy orzeczenie, w wypadku jurysdykcji polskich sądów karnych, podlega darowaniu na mocy amnestii,
 - 10) zachodzi uzasadniona obawa, że wykonanie orzeczenia może naruszyć prawa osób trzecich.
- Jeżeli informacje przekazane przez państwo wydania orzeczenia nie są wystarczające do podjęcia decyzji w przedmiocie wykonania orzeczenia przypadku, w szczególności w przypadkach, o których mowa w § 1 i 2 oraz w § 3 pkt 2, 3, 5, 6, 8 i 10, sąd wzywa właściwy sąd lub inny organ państwa wydania orzeczenia do ich uzupełnienia we wskazanym terminie.
 - W razie niedotrzymania terminu, o którym mowa w § 4, postanowienie w przedmiocie wykonania orzeczenia wydaje się w oparciu o informacje przekazane wcześniej.
 - Jeżeli wykonanie orzeczenia nie jest możliwe z przyczyn faktycznych lub prawnych, sąd niezwłocznie powiadamia właściwy sąd lub inny organ państwa wydania orzeczenia.
 - Sąd rozpoznaje sprawę wykonania orzeczenia przypadku na posiedzeniu, w którym ma prawo wziąć udział prokurator, sprawca, jeżeli przebywa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, i jego obrońca, jeżeli się na nie stawia, oraz osoba trzecia, której prawa mogą zostać naruszone przez wykonanie orzeczenia. Jeżeli sprawca, który nie przebywa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, nie posiada obrońcy,

prezes sądu właściwego do rozpoznania sprawy może mu wyznaczyć obrońcę z urzędu.

- Na postanowienie sądu w przedmiocie wykonania orzeczenia przepadku zażalenie przysługuje stronom oraz osobie trzeciej. Sąd, który wydał postanowienie, powiadamia właściwy sąd lub inny organ państwa wydania orzeczenia o wniesieniu zażalenia.
- Prawomocne orzeczenie przepadku wraz z dołączonym zaświadczeniem stanowi tytuł egzekucyjny i podlega wykonaniu w Rzeczypospolitej Polskiej po wydaniu postanowienia o jego wykonaniu.
- Sąd może zawiesić postępowanie w przedmiocie wykonania orzeczenia, jeżeli:
 - 1) wystąpienie, dotyczące kwoty pieniężnej, nastąpiło do więcej niż jednego państwa członkowskiego, a istnieje prawdopodobieństwo, że wskutek wykonania orzeczenia w kilku państwach członkowskich przepadkowi ulegnie kwota wyższa niż określona w orzeczeniu,
 - 2) jeżeli wykonanie orzeczenia mogłoby utrudnić toczące się postępowanie karne,
 - 3) jeżeli mienie może podlegać przepadkowi w toczącym się w Polsce postępowaniu,
 - 4) jeżeli uzna za niezbędne przetłumaczenie orzeczenia na język polski.
- Na postanowienie w przedmiocie zawieszenia postępowania zażalenie przysługuje stronom oraz osobie trzeciej. Sąd, który wydał postanowienie, powiadamia właściwy sąd lub inny organ państwa wydania orzeczenia o zawieszeniu postępowania i jego przyczynach.
- W razie zawieszenia postępowania sąd z urzędu może zabezpieczyć wykonanie orzeczenia. Przepisy o zabezpieczeniu majątkowym na mieniu oskarżonego stosuje się odpowiednio.
- Jeżeli mienie podlegające egzekucji nie jest wystarczające do wykonania dwóch lub więcej orzeczeń wydanych przeciwko tej samej osobie i dotyczących kwoty pieniężnej, albo jeżeli dwa lub więcej orzeczeń dotyczy określonego składnika mienia, sąd orzeka łącznie w przedmiocie wykonania orzeczeń w całości albo części.

- Jeżeli sprawca lub inna osoba przedstawi dowód wykonania w całości albo części orzeczenia, sąd, przed wydaniem postanowienia w przedmiocie wykonania tego orzeczenia, wzywa właściwy sąd lub inny organ państwa wydania orzeczenia do potwierdzenia dokonanej wpłaty.
- Kwoty uprzednio uzyskane z tytułu przepadku w państwie wydania orzeczenia lub państwie wykonania orzeczenia są zaliczane na poczet kwoty podlegającej egzekucji.
- Kwota uzyskana z tytułu wykonania orzeczenia, nieprzewyższająca równowartości 10.000 euro, stanowi dochód budżetu państwa. W pozostałych przypadkach państwu wydania orzeczenia przekazuje się połowę uzyskanej kwoty na rachunek bankowy wskazany przez właściwy sąd lub inny organ tego państwa.
- Mienie inne niż pieniądze, uzyskane z tytułu wykonania orzeczenia, spienięża się według przepisów o egzekucji świadczeń pieniężnych w postępowaniu egzekucyjnym w administracji. Przepis § 1 stosuje się odpowiednio do kwoty uzyskanej z egzekucji.
- W uzasadnionych przypadkach sąd może odstąpić od spieniężenia mienia i przekazać je właściwemu sądowi lub innemu organowi państwa wydania orzeczenia. Jeżeli wystąpienie obejmuje przepadek kwoty pieniężnej, przekazanie może nastąpić tylko za zgodą tego sądu lub organu.
- Sąd odmawia wydania państwu wydania orzeczenia uzyskanych przedmiotów będących dobrami kultury stanowiącymi część narodowego dziedzictwa kulturowego.
- Minister Sprawiedliwości może zawrzeć z odpowiednim organem państwa wydania orzeczenia porozumienie co do sposobu wykonania orzeczenia przepadku, w szczególności przewidując w nim odmienny podział kwot uzyskanych z wykonania orzeczenia
- W wypadku zawarcia porozumienia, o którym mowa w § 5, sąd, na wezwanie właściwego sądu lub innego organu państwa wydania orzeczenia, przekazuje całość albo część wyegzekwowanej kwoty pieniężnej lub mienie inne niż pieniądze, uzyskane z tytułu wykonania orzeczenia, zgodnie z porozumieniem.
- W razie otrzymania od właściwego sądu lub innego organu państwa wydania orzeczenia informacji o tym, że orzeczenie przekazane do wykonania nie podlega dalszemu wykonaniu, sąd wydaje niezwłocznie postanowienie o umorzeniu postępowania wykonawczego.

- O treści postanowienia w przedmiocie wykonania orzeczenia przypadku, jak również o zakończeniu postępowania egzekucyjnego, powiadamia się niezwłocznie właściwy sąd lub inny organ państwa wydania orzeczenia. Powiadomienie to może być przekazane również przy użyciu urządzeń służących do automatycznego przesyłania danych, w sposób umożliwiający stwierdzenie autentyczności przekazanych dokumentów.
- Koszty związane z wykonaniem orzeczenia, ponosi Skarb Państwa. W uzasadnionych przypadkach sąd może wystąpić do właściwego sądu lub innego organu państwa wydania orzeczenia o zwrot części poniesionych wydatków. Do wystąpienia załącza się szczegółowy wykaz poniesionych wydatków wraz z propozycją ich podziału.
- Jeżeli Skarb Państwa ponosi odpowiedzialność za szkodę wyrządzoną w związku z wykonaniem orzeczenia przypadku, wydanego przez organ sądowy państwa wydania orzeczenia, Skarb Państwa występuje do właściwego organu tego państwa o zwrot kwoty pieniężnej stanowiącej równowartość wypłaconego odszkodowania.
- Przepisu powyższego nie stosuje się, jeżeli szkoda jest wyłącznym następstwem działania lub zaniechania organu polskiego.

ZAŚWIADCZENIE,

**o którym mowa w art. 4 decyzji ramowej Rady 2006/783/WSiSW w sprawie stosowania
zasady wzajemnego uznawania do nakazów konfiskaty**

a) Państwa wydające i wykonujące

Państwo wydające:

Państwo wykonujące:

b) Sąd, który wydał nakaz konfiskaty:

Nazwa:

.....
.....

Adres:

.....

Sygnatura

akt:

.....
.....

Nr tel. (numer kierunkowy kraju) (strefy/miasta):

Nr faksu (numer kierunkowy kraju) (strefy/miasta):

Adres poczty elektronicznej (jeśli jest dostępny):

Języki, w których można się porozumiewać z sądem:

.....
.....

Informacje dotyczące osoby/osób kontaktowych, od których można uzyskać dodatkowe informacje w celu wykonania nakazu konfiskaty lub, w odpowiednich przypadkach, w celu skoordynowania wykonania nakazu konfiskaty przekazanego dwóm lub większej liczbie państw wykonujących, lub w celu przekazania państwu wydającemu kwot lub mienia uzyskanego w wyniku wykonania nakazu

(imię i nazwisko, tytuł/stanowisko służbowe, nr tel., nr faksu i, jeśli jest dostępny, adres poczty elektronicznej):

.....
.....

.....
.....

.....
.....
2

c) Organ właściwy do wykonania nakazu konfiskaty w państwie wydającym (jeżeli jest to organ inny niż sąd wymieniony w lit. b):

Nazwa:.....
.....

Adres:
.....
.....
.....
.....

Nr tel. (numer kierunkowy kraju) (strefy/miasta):

Nr faksu (numer kierunkowy kraju) (strefy/miasta):

Adres poczty elektronicznej (jeśli jest dostępny):

Języki, w których można się porozumiewać z organem właściwym do wykonania nakazu:
.....
.....

Informacje dotyczące osoby/osób kontaktowych, od których można uzyskać dodatkowe:
.....
.....
.....
.....

informacje w celu wykonania nakazu konfiskaty lub, w odpowiednich przypadkach, w celu skoordynowania wykonania nakazu konfiskaty przekazanego dwóm lub większej liczbie państw wykonujących, lub w celu przekazania państwu wydającemu kwot lub mienia uzyskanego w wyniku wykonania nakazu (imię i nazwisko, tytuł/stanowisko służbowe, nr tel., nr faksu i, jeśli jest dostępny,

adres poczty elektronicznej):

.....
.....

.....
.....

d) Jeżeli za administracyjne przekazywanie i przyjmowanie nakazów konfiskaty w państwie wydającym odpowiedzialny jest organ centralny:

Nazwa organu centralnego:

.....
.....

.....
.....

Osoba kontaktowa (tytuł/stanowisko służbowe, imię i nazwisko):

.....
.....

Adres:

.....
.....

.....
.....

Sygnatura akt:

.....
.....

Nr tel. (numer kierunkowy kraju) (strefy/miasta):

Nr faksu (numer kierunkowy kraju) (strefy/miasta):

Adres poczty elektronicznej (jeśli jest dostępny):

3

(1) Dz. U. L. 196 z 2.8.2003, str. 45.

e) Organ lub organy, z którymi można się kontaktować (w przypadku gdy wypełnione zostały lit. c) i/lub d):

Z organem wymienionym w lit. b)

można kontaktować się w kwestiach dotyczących:

Z organem wymienionym w lit. c)

można kontaktować się w kwestiach dotyczących:

Z organem wymienionym w lit. d)

można kontaktować się w kwestiach dotyczących:

f) Jeżeli nakaz konfiskaty został wydany w następstwie postanowienia o zabezpieczeniu przekazanego państwu wykonującemu na podstawie decyzji ramowej Rady 2003/577/WSiSW z dnia 22 lipca 2003 r. w sprawie wykonywania w Unii Europejskiej postanowień o zabezpieczeniu mienia i środków dowodowych (1), należy podać stosowne informacje umożliwiające zidentyfikowanie postanowienia o zabezpieczeniu (daty wydania i przekazania postanowienia o zabezpieczeniu; organ, któremu przekazano postanowienie; numer referencyjny, jeśli jest dostępny):

.....
.....
.....
.....

g) Jeżeli nakaz konfiskaty przekazano więcej niż jednemu państwu wykonującemu, należy podać następujące informacje:

1. Nakaz konfiskaty przekazano do następującego innego państwa wykonującego lub następujących innych państw wykonujących

(państwo i organ):

.....
.....
.....
.....

2. Nakaz konfiskaty przekazano do więcej niż jednego państwa wykonującego z następującej przyczyny (zaznaczyć właściwe pole):

2.1. Jeżeli nakaz konfiskaty dotyczy jednego lub większej liczby określonych składników mienia:

Istnieje przypuszczenie, że różne składniki mienia objętego nakazem konfiskaty znajdują się w różnych państwach wykonujących. Konfiskata określonego składnika mienia wymaga podjęcia działań w więcej niż jednym państwie wykonującym. Istnieje przypuszczenie, że określony składnik mienia objętego nakazem konfiskaty znajduje się w jednym z dwóch lub większej liczby określonych państw wykonujących.

2.2. Jeżeli nakaz konfiskaty dotyczy kwoty pieniężnej:

Mienie, którego dotyczy nakaz, nie zostało zabezpieczone na podstawie decyzji ramowej 2003/577/WSiSW z dnia 22 lipca 2003 r. w sprawie wykonywania w Unii Europejskiej postanowień o zabezpieczeniu mienia i środków dowodowych.

Wartość mienia, które może zostać skonfiskowane w państwie wydającym oraz w jednym z państw wykonujących, prawdopodobnie nie jest wystarczająca w celu wyegzekwowania całej kwoty objętej nakazem konfiskaty.

Inna przyczyna/inne przyczyny (proszę wyszczególnić):

.....
.....

.....
.....

4

h) Informacje dotyczące osoby fizycznej lub prawnej, przeciwko której wydano nakaz konfiskaty:

1. W przypadku osoby fizycznej:

Nazwisko:

.....
.....

Imię (imiona)

Nazwisko rodowe:

Pseudonimy (jeśli dotyczy):

Płeć:

.....
.....

Obywatelstwo:

.....
.....

Numer w systemie ewidencji ludności lub numer ubezpieczenia społecznego (jeśli jest to możliwe):

Data urodzenia:

Miejsce urodzenia:

Ostatni znany adres:

.....
.....

Język lub języki zrozumiałe dla danej osoby (jeśli są znane):

.....

1.1. Jeżeli nakaz konfiskaty dotyczy kwoty pieniężnej:

Nakaz konfiskaty przekazywany jest państwu wykonującemu, ponieważ (proszę zaznaczyć właściwe pole):

a) Państwo wydające posiada uzasadnione podstawy, by przypuszczać, że osoba, przeciwko której wydano nakaz

konfiskaty, posiada mienie lub uzyskuje dochody w państwie wykonującym. Należy dodać następujące informacje:

Podstawy pozwalające przypuszczać, że osoba ta posiada mienie/uzyskuje dochody:

.....
.....

Opis mienia/źródła dochodów tej osoby:

.....
.....

Lokalizacja mienia/źródła dochodów tej osoby (jeżeli nie jest znana-ostatnia znana lokalizacja):

.....
.....

b) Nie ma uzasadnionych podstaw, o których mowa w lit. a), pozwalających państwu wydającemu określić Państwo Członkowskie, któremu można przekazać nakaz konfiskaty, lecz osoba, przeciwko której został wydany nakaz konfiskaty, zwykle zamieszkuje w państwie wykonującym. Należy dodać następujące informacje:

Miejsce, w którym dana osoba zwykle zamieszkuje w państwie wykonującym:

.....
.....
.....
.....

(1) Jeżeli nakaz konfiskaty przekazywany jest państwu wykonującemu, z uwagi na fakt, że osoba prawna, przeciwko której wydano nakaz konfiskaty, posiada zarejestrowaną siedzibę w tym państwie, należy wypełnić rubryki numer rejestrowy i zarejestrowana siedziba.

1.2. Jeżeli nakaz konfiskaty dotyczy określonego składnika lub składników mienia:

Nakaz konfiskaty przekazywany jest państwu wykonującemu, ponieważ (proszę zaznaczyć właściwe pole):

a) Określony składnik lub składniki mienia znajduje(-a) się w państwie wykonującym. (Patrz: pkt i).

b) Państwo wydające ma uzasadnione podstawy, by przypuszczać, że wszystkie lub część określonych składników

mienia objętego nakazem konfiskaty znajduje się w państwie wykonującym. Należy dodać następujące informacje:

Podstawy pozwalające przypuszczać, że określony(-e) składnik(i) mienia znajduje(-a) się w państwie wykonującym:

.....
.....
.....
.....

c) Nie ma uzasadnionych podstaw, o których mowa w lit. b), pozwalających państwu wydającemu określić Państwo Członkowskie, któremu można przekazać nakaz konfiskaty, lecz osoba, przeciwko której został wydany nakaz konfiskaty, zwykle zamieszkuje w państwie wykonującym. Należy dodać następujące informacje:

Miejsce, w którym dana osoba zwykle zamieszkuje w państwie wykonującym:

.....
.....
.....
.....
.....

2. W przypadku osoby prawnej:

Nazwisko:

.....

Forma osoby prawnej:

Numer rejestrowy (jeśli jest dostępny) (1):

Zarejestrowana siedziba (jeśli takie dane są dostępne) (1):

Adres osoby prawnej:

2.1. Jeżeli nakaz konfiskaty dotyczy kwoty pieniężnej:

Nakaz konfiskaty przekazywany jest państwu wykonującemu, ponieważ (proszę zaznaczyć właściwe pole):

a) Państwo wydające posiada uzasadnione podstawy, by przypuszczać, że osoba prawna, przeciwko której wydano nakaz

konfiskaty, posiada mienie lub uzyskuje dochody w państwie wykonującym. Należy dodać następujące informacje:

Podstawy pozwalające przypuszczać, że osoba prawna posiada mienie/uzyskuje dochody:

.....
.....
.....

Opis mienia osoby prawnej/źródła dochodów:

.....
.....

Lokalizacja mienia osoby prawnej/źródła dochodów (jeśli nie jest znana -ostatnia znana lokalizacja):

.....
.....

6

b) Nie ma uzasadnionych podstaw, o których mowa w lit. a), pozwalających państwu wydającemu określić Państwo Członkowskie, któremu można przekazać nakaz konfiskaty, lecz osoba prawna, przeciwko której został wydany nakaz konfiskaty, posiada zarejestrowaną siedzibę w państwie wykonującym. Należy dodać następujące informacje:

Zarejestrowana siedziba w państwie wykonującym:

.....
.....
.....
.....

2.2. Jeżeli nakaz konfiskaty dotyczy określonego składnika lub składników mienia:

Nakaz konfiskaty przekazywany jest państwu wykonującemu, ponieważ (proszę zaznaczyć właściwe pole):

a) Określony składnik lub składniki mienia znajdują się w państwie wykonującym. (Patrz: pkt i)

b) Państwo wydające ma uzasadnione podstawy, by przypuszczać, że wszystkie lub część określonych składników mienia objętego nakazem konfiskaty znajduje się w państwie wykonującym. Należy dodać następujące informacje:

Podstawy pozwalające przypuszczać, że określony(-e) składnik(i) mienia znajduje(-a) się w państwie wykonującym:

.....
.....
.....
.....
.....

c) Nie ma uzasadnionych podstaw, o których mowa w lit. b), pozwalających państwu wydającemu określić Państwo Członkowskie, któremu można przekazać nakaz konfiskaty, lecz osoba prawna, przeciwko której został wydany nakaz konfiskaty, ma zarejestrowaną siedzibę w państwie wykonującym. Należy dodać następujące informacje:

Zarejestrowana siedziba w państwie wykonującym:

.....
.....
.....
.....

i) Nakaz konfiskaty

Nakaz konfiskaty wydano dnia:

.....
.....

Nakaz konfiskaty stał się prawomocny dnia:

Sygnatura akt postępowania, w ramach którego wydano nakaz konfiskaty (jeśli jest dostępna):

.....

1. Informacje na temat charakteru nakazu konfiskaty

Wskazać (zaznaczając odpowiednie pole(-a), czy nakaz konfiskaty dotyczy:

Kwoty pieniężnej

Kwota podlegająca egzekucji w państwie wykonującym z zaznaczeniem waluty (liczbowo i słownie):

.....
.....

Całkowita kwota objęta nakazem konfiskaty z zaznaczeniem waluty (liczbowo i słownie):

.....
.....
.....

Określonego składnika lub składników mienia

Opis określonego składnika lub składników mienia:

.....
.....

Lokalizacja określonego składnika lub składników mienia (jeśli nie jest znana - ostatnia znana lokalizacja):

.....
.....
.....
.....

Jeżeli konfiskata określonego składnika lub składników mienia wymaga podjęcia działań w więcej niż jednym państwie wykonującym, opis tych działań:.....

.....
.....

Sąd ustalił, że mienie (proszę zaznaczyć odpowiednie pole(-a):

(i) stanowi korzyść pochodzącą z przestępstwa lub równowartość tej korzyści albo jej części;

(ii) stanowi narzędzie popełnienia takiego przestępstwa;

(iii) podlega konfiskacie wynikającej z zastosowania w państwie wydającym konfiskaty rozszerzonej określonej w lit.

a), b) i c). Podstawą decyzji jest stwierdzenie przez sąd, na podstawie określonych faktów, że dane mienie pochodzi z:

a) działalności przestępczej osoby skazanej mającej miejsce w okresie poprzedzającym skazanie jej za dane przestępstwo, co zostało uznane przez sąd za uzasadnione w świetle okoliczności danej sprawy;

b) podobnej działalności przestępczej osoby skazanej, mającej miejsce w okresie poprzedzającym skazanie jej za dane przestępstwo, co zostało uznane przez sąd za uzasadnione w świetle okoliczności danej sprawy; lub

c) działalności przestępczej osoby skazanej oraz ustalono, że wartość mienia jest nieproporcjonalna do legalnych dochodów tej osoby;

8

iv) podlega konfiskacie na podstawie innych przepisów dotyczących konfiskaty rozszerzonej w ramach prawa państwa wydającego.

Jeżeli zastosowanie mają dwie lub więcej kategorii konfiskaty, należy sprecyzować, która część skonfiskowanego mienia odpowiada danej kategorii:

.....
.....

2. Informacja na temat przestępstwa lub przestępstw, w związku z którym (-i) wydano nakaz konfiskaty:

2.1. Streszczenie stanu faktycznego i opis okoliczności, w jakich zostało(-y) popełnione przestępstwo(-a), w związku z którym(-i) wydano nakaz konfiskaty, z uwzględnieniem czasu i miejsca:

.....
.....

.....
.....

.....
.....

.....
.....

.....
.....

2.2. Rodzaj i kwalifikacja prawna przestępstw(-a), w związku z którym(-i) wydano nakaz konfiskaty, oraz mający zastosowanie przepis/kodeks, na podstawie którego wydano orzeczenie:

odmianami;
ułatwianie nielegalnego wjazdu i stałego pobytu;
zabójstwo, ciężkie uszkodzenie ciała;
nielegalny handel organami i tkankami ludzkimi;
porwanie, bezprawne przetrzymywanie i branie zakładników;
rasizm i ksenofobia;
kradzież zorganizowana lub rozbój z użyciem broni;
nielegalny handel dobrami kultury, w tym antykami i dziełami sztuki;
oszustwo;
ściąганie haraczy i wymuszenie;
podrabianie towarów i piractwo;
fałszowanie dokumentów urzędowych i handel nimi;
fałszowanie środków płatniczych;
nielegalny handel substancjami hormonalnymi i innymi środkami pobudzającymi;
nielegalny handel materiałami jądrowymi lub radioaktywnymi;
handel kradzionymi pojazdami;
gwałt;
podpalenie;
przestępstwa podlegające jurysdykcji Międzynarodowego Trybunału Karnego;
bezprawne zajęcie samolotów/statków;
sabotaż.

10

2. 4. W zakresie, w jakim przestępstwo(-a), w związku z którym(-i) wydano nakaz konfiskaty, określone w pkt 2.2, nie zostało(-y)

uwzględnione w punkcie 2.3, należy przedstawić pełny opis danych (danego) przestępstw(-a) (powinien to być opis faktycznego

działania przestępczego, w przeciwieństwie np. do kwalifikacji prawnych):

nie

11

I) Środki zastępcze, łącznie z karą pozbawienia wolności

1. Należy określić, czy państwo wydające zezwala na zastosowanie przez państwo wykonujące środków zastępczych, jeżeli niemożliwe jest wykonanie nakazu konfiskaty w całości lub w części:

tak

nie

2. Jeżeli tak, należy określić, jakie sankcje można zastosować (charakter i maksymalny wymiar sankcji):

Pozbawienie wolności. (Maksymalny wymiar):

Praca społecznie użyteczna (lub odpowiednik). (Maksymalny wymiar):

Inne sankcje. (Opis):

.....
.....

m) Inne okoliczności istotne dla sprawy (informacje nieobowiązkowe):

.....
.....

.....
.....

n) Nakaz konfiskaty został załączony do zaświadczenia.

Podpis organu wydającego zaświadczenie i/lub osoby działającej w jego imieniu potwierdzający prawdziwość zawartych w nim danych:

.....
.....

Nazwisko:

.....
.....

Zajmowane stanowisko (tytuł/stanowisko służbowe):

Pieczęć urzędowa (jeżeli dostępna):

Zakaz prowadzenia pojazdów

1. Regulacje prawne

- Konwencja sporządzona na podstawie artykułu K.3 [Traktatu o Unii Europejskiej](#) o zakazie prowadzenia pojazdów mechanicznych (Dz. U. C 216 z 10.7.1998 r. Konwencja nie weszła w życie z uwagi na brak dostatecznej ilości ratyfikacji.
- [Dyrektywa Rady 91/439/EWG](#) z dnia 29 lipca 1991 roku w sprawie praw jazdy, (Dz.U. L 237 z 24.08.1991), [zmieniona dyrektywą 97/26/WE](#) (Dz. U. L 150 z 7.06.1997).
- Raport wyjaśniający do konwencji o pozbawianiu uprawnień do kierowania pojazdami (Tekst przyjęty przez Radę dnia 24 czerwca 1999 r.) (1999/C 211/01)

2. Założenia ogólne Konwencji

- w wyniku swobodnego przepływu osób oraz zwiększającego się natężenia międzynarodowego ruchu drogowego, coraz częściej o zakazie prowadzenia pojazdów decyduje państwo członkowskie inne niż to, w którym kierowca stale zamieszkuje
- kierowcy, którym zakazano prowadzenia pojazdów w państwie członkowskim UE innym niż państwo ich stałego zamieszkania nie powinni uniknąć skutków tego środka przebywając w państwie członkowskim innymi niż państwo członkowskie popełnienia czynu zabronionego.

3. Zdefiniowanie pojęć

- w art. 1 Konwencji zostały określone pojęcia: „pozbawienie uprawnień do kierowania pojazdami”; „państwo przestępstwa”; „państwo zamieszkania” i „pojazd mechaniczny”.
- zakaz prowadzenia pojazdów” oznacza wszelkie środki dotyczące czynów zabronionych w ruchu drogowym skutkujących cofnięciem lub zawieszeniem prawa do prowadzenia pojazdu mechanicznego, od których nie przysługuje odwołanie. Środek może stanowić karę, środek karny lub środek ochronny i może być zastosowany przez sąd lub organy administracyjne;
- „państwo popełnienia czynu zabronionego” oznacza [Państwo Członkowskie, na którego terytorium](#) popełniono czyn zabroniony skutkujący pozbawieniem prawa prowadzenia pojazdów;
- „państwo [stałego miejsca zamieszkania](#)” oznacza [Państwo Członkowskie, na terytorium którego](#) osoba pozbawiona prawa prowadzenia pojazdów zamieszkuje stale, w rozumieniu artykuł 9 [dyrektywy 91/439/EWG](#);
- [pojazd mechaniczny](#)” oznacza pojazd objęty definicją artykułu 3 ustęp 3 [dyrektywy 91/439/EWG](#). Należy go definiować jako każdy pojazd silnikowy, kierowanie którym wymaga posiadania prawa jazdy jakiegokolwiek kategorii lub podkategorii określonych

w art. 3 wyżej wymienionej dyrektywy, łącznie z kategoriami i podkategoriami określonymi w art. 10 tejże dyrektywy.

4. Procedura uznawania zakazu prowadzenia pojazdu

- Państwo popełnienia czynu zabronionego niezwłocznie powiadamia państwo stałego miejsca zamieszkania o każdym zakazie prowadzenia pojazdów mechanicznych, nałożonym za czyn zabroniony określony w Załączniku (art. 3 Konwencji)
- Do powiadomienia należy dołączyć:
 - szczegółowe dane służące określeniu miejsca pobytu osoby, na którą nałożono zakaz prowadzenia pojazdów,
 - oryginał lub uwierzytelniony odpis decyzji zakazującej prowadzenia pojazdów,
 - krótki opis okoliczności oraz odniesienie do postanowień prawnych państwie popełnienia czynu zabronionego, w oparciu o które zastosowano zakaz prowadzenia pojazdów, jeżeli nie podano ich w decyzji,
 - potwierdzenie ostateczności decyzji,
 - informacje dotyczące egzekwowania zakazu prowadzenia pojazdów w państwie popełnienia czynu zabronionego, w tym długość okresu zakazu oraz, jeśli są one znane, daty rozpoczęcia i wygaśnięcia zakazu,
 - prawo jazdy, jeśli zostało zatrzymane.
 - **W przypadku, gdy** osoba, wobec której zastosowano zakaz nie stawiała się osobiście lub nie była reprezentowana w postępowaniu, do powiadomień należy dołączyć dowody wskazujące, że osoba ta została należycie zawiadomiona, zgodnie z postanowieniami państwa popełnienia czynu zabronionego.
 - Jeżeli informacje przekazane nie są wystarczające, aby umożliwić podjęcie decyzji zgodnie z niniejszą Konwencją, zwłaszcza, jeżeli w okolicznościach danej sprawy, zachodziłaby wątpliwość czy dana osoba miała możliwość prawidłowej obrony, właściwe władze Państwa stałego miejsca zamieszkania żądają od właściwych władz państwa popełnienia czynu zabronionego niezwłocznego dostarczenia niezbędnych informacji dodatkowych.

5. Czyny objęte artykułem 3 Konwencji (Załącznik)

- Nieostrożne lub niebezpieczne prowadzenie pojazdu (niezależnie od tego, czy jego wynikiem była śmierć, odniesione rany lub poważne zagrożenie).
- Umyślne niewykonanie obowiązków spoczywających na kierowcy w przypadku uczestniczenia w wypadku drogowym (ucieczka z miejsca wypadku).
- Prowadzenie pojazdu pod wpływem alkoholu lub innych substancji wpływających na ograniczenie zdolności umysłowych i fizycznych kierowcy do prowadzenia pojazdu. Odmowa poddania się badaniom na obecność alkoholu lub narkotyków.
- Prowadzenie pojazdu z prędkością przekraczającą prędkość dozwoloną.

- Prowadzenie pojazdu w okresie pozbawienia prawa prowadzenia pojazdów.
- Inny czyn stanowiący czyn zabroniony, za który w państwie popełnienia czynu zabronionego zastosowano zakaz prowadzenia pojazdów:
 - trwający sześć miesięcy lub dłużej,
 - trwający krócej niż sześć miesięcy, jeśli zostało to wzajemnie uzgodnione między zainteresowanymi Państwami Członkowskimi.

6. Nadawanie mocy prawnej decyzji zakazującej prowadzenia pojazdów

- powiadomione państwo stałego miejsca zamieszkania bezzwłocznie nadaje moc prawną decyzji zakazującej prowadzenia pojazdów podjętej przez państwo popełnienia czynu zabronionego na jeden z poniższych sposobów:
 - bezpośrednio wykonując decyzję zakazującą prowadzenia pojazdów, jednocześnie uwzględniając część okresu zakazu nałożonego przez państwo popełnienia czynu, która już upłynęła; lub
 - wykonując decyzję zakazującą prowadzenia pojazdów poprzez wydanie decyzji sądowej lub administracyjnej
 - przekształcając decyzję zakazującą prowadzenia pojazdów we własną decyzję sądową lub administracyjną zastępując decyzję podjętą przez państwo popełnienia czynu zabronionego nową decyzją
- wykonując decyzję zakazującą prowadzenia pojazdów poprzez wydanie decyzji sądowej lub administracyjnej państwo stałego miejsca zamieszkania:
 - państwo uwzględnia część okresu zakazu nałożonego przez państwo popełnienia czynu zabronionego, jaka upłynęła już w tym państwie;
 - może skrócić okres obowiązywania zakazu prowadzenia pojazdów, ale tylko do górnej granicy okresu przewidzianego dla czynów tego samego rodzaju przewidzianych w jego prawie krajowym;
 - nie przedłuża okresu obowiązywania zakazu prowadzenia pojazdów nałożonego przez państwo popełnienia czynu zabronionego.
- Państwo w przypadku przekształcania decyzji zakazującej prowadzenia pojazdów we własną decyzję sądową lub administracyjną zastępując decyzję podjętą przez państwo popełnienia czynu zabronionego nową decyzją
 - jest związane stanem faktycznym w stopniu w jakim został on bezpośrednio lub pośrednio stwierdzony w decyzji zakazującej prowadzenia pojazdów w państwie popełnienia czynu zabronionego;
 - uwzględnia część okresu zakazu nałożonego przez państwo popełnienia czynu zabronionego, jaka upłynęła już w tym państwie;
 - może skrócić okres obowiązywania zakazu prowadzenia pojazdów w celu

dostosowania go do okresu, który miałby zastosowanie w danym przypadku zgodnie z prawem krajowym tego państwa;

- nie przedłuża okresu obowiązywania zakazu prowadzenia pojazdów nałożonego przez państwo popełnienia czynu zabronionego;
- nie może zastąpić zakazu prowadzenia pojazdów grzywną lub jakimkolwiek innym środkiem.

- Egzekwując zakaz prowadzenia pojazdów zgodnie z niniejszym artykułem, państwo stałego miejsca zamieszkania, w miarę potrzeb, określa datę, od której zakaz jest stosowany.

13. Podstawy odmowy egzekucji zakazu prowadzenia pojazdów

- Państwo stałego miejsca zamieszkania odmawia egzekucji zakazu prowadzenia pojazdów w przypadku, gdy:

- zakaz prowadzenia pojazdów został już w pełni wyegzekwowany w państwie popełnienia czynu zabronionego;
- sprawca został już pozbawiony prawa prowadzenia pojazdów w państwie stałego zamieszkania za te same czyny, a zakaz prowadzenia pojazdów został już lub jest egzekwowany;
- sprawca skorzystał z ogólnego ulaskawienia lub amnestii w państwie stałego miejsca zamieszkania, jeśli czyny popełniono na terytorium tego państwa;
- zgodnie z ustawodawstwem tego państwa, upłynął **okres przedawnienia** danego środka;
- w przypadku, jeżeli po otrzymaniu wszelkich informacji przedłożonych na mocy artykułu 8, państwo to uzna, że dana osoba nie miała możliwości właściwej obrony.

- Państwo stałego miejsca zamieszkania może odmówić egzekucji zakazu prowadzenia pojazdów, jeżeli:

- czyn, za który nałożono zakaz prowadzenia pojazdów w państwie popełnienia czynu zabronionego nie stanowi czynu zabronionego w świetle prawa państwa stałego miejsca zamieszkania;
- pozostały okres zakazu, który mógłby być egzekwowany w państwie stałego miejsca zamieszkania jest krótszy niż jeden miesiąc;
- zakaz prowadzenia pojazdów nie jest środkiem dopuszczalnym na mocy prawa państwa stałego miejsca zamieszkania w odniesieniu do czynów zagrożonych zakazem prowadzenia pojazdów w państwie popełnienia czynu zabronionego.

8. Regulacja art. 14 ust. 1 Konwencji przyznaje Europejskiemu Trybunałowi Sprawiedliwości kompetencję do rozstrzygania sporów między państwami członkowskimi dotyczących interpretacji lub stosowania Konwencji. Kompetencja taka powstaje tylko wtedy, kiedy dany spór nie może być rozstrzygnięty przez Radę w okresie sześciu miesięcy od jego przekazania

do Rady przez jakiegokolwiek państwo członkowskie. ETS jest również właściwy do podejmowania orzekania w każdym sporze mogącym powstać między państwami członkowskimi a Komisją dotyczącym interpretacji lub stosowania niniejszej Konwencji

Administracja sądowa a standard urzędniczy w UE

Europejski Kodeks Dobrej Administracji przyjęty przez Parlament Europejski w dniu 6 września 2001 r.

1. Podmiotowy zakres obowiązywania

- Kodeks obowiązuje wszystkich urzędników i pozostałych funkcjonariuszy w ich kontaktach z jednostką, którzy objęci są statusem urzędnika i w odniesieniu do których obowiązują warunki zatrudniania pozostałych funkcjonariuszy. Pojęcie "urzędnika" dotyczy w dalszym ciągu zarówno urzędników, jak i pozostałych funkcjonariuszy.
- Instytucje i ich administracje podejmą niezbędne działania w celu zapewnienia stosowania przepisów niniejszego Kodeksu również przez osoby działające na ich rzecz, np. przez osoby zatrudniane w ramach umów cywilnoprawnych, rzeczoznawców oddelegowanych przez krajowe służby publiczne i praktykantów
- Pojęcie "jednostka" obejmuje osoby fizyczne i prawne niezależnie od tego, czy ich miejsce zamieszkania lub zarejestrowanej siedziby znajduje się na terytorium jednego z państw członkowskich czy też nie
- W rozumieniu niniejszego Kodeksu pojęcie "instytucji" obejmuje instytucje lub organy Wspólnot; pojęcie "urzędnika" obejmuje urzędników lub pozostałych funkcjonariuszy Wspólnot Europejskich.

1. Dobra praktyka

- Art. 3 KDA przewiduje ogólne zasady dobrej praktyki administracyjnej znajdujące zastosowanie w odniesieniu do całości kontaktów instytucji i ich administracji z jednostką, chyba że kontakty te podlegają specyficznym przepisom.
- Zasady przedstawione w KDA nie obowiązują w odniesieniu do relacji między instytucją a zatrudnionymi w niej urzędnikami. Te stosunki podlegają przepisom o statusie urzędników

3. Zasada praworządności

Urzędnik działa zgodnie z zasadą praworządności, stosuje uregulowania i procedury zapisane w prawnych przepisach Wspólnot. Urzędnik zwraca w szczególności uwagę na to, aby decyzje dotyczące praw lub interesów pojedynczych osób posiadały podstawę prawną, a ich treść była zgodna z obowiązującymi przepisami prawnymi.

4. Zasada niedyskryminowania

- Przy rozpatrywaniu wniosków jednostek i przy podejmowaniu decyzji urzędnik zapewni przestrzeganie zasady równego traktowania. Pojedyncze osoby znajdujące się w takiej samej sytuacji będą traktowane w porównywalny sposób.
- W przypadku różnic w traktowaniu urzędnik zapewni, aby to nierówne traktowanie było usprawiedliwione obiektywnymi, istotnymi właściwościami danej sprawy.
- Urzędnik powstrzyma się w szczególności od wszelkiego nieusprawiedliwionego nierównego traktowania pojedynczych osób ze względu na ich narodowość, płeć, rasę, kolor skóry, pochodzenie etniczne lub społeczne, cechy genetyczne, język, religię lub wyznanie, przekonania polityczne lub inne; przynależność do mniejszości narodowej, posiadaną własność, urodzenie, inwalidztwo, wiek lub preferencje seksualne.

5. Zasada współmierności

- W toku podejmowania decyzji urzędnik zapewni, że przyjęte działania pozostaną współmierne do obranego celu. Urzędnik będzie w szczególności unikać ograniczania praw obywateli lub nakładania na nich obciążeń, jeżeli ograniczenia te lub obciążenia byłyby niewspółmierne do celu prowadzonych działań.
- W toku podejmowania decyzji urzędnik zwróci uwagę na stosowne wyważenie spraw osób prywatnych i ogólnego interesu publicznego.

6. Zakaz nadużywania uprawnień

Z uprawnień urzędnik może korzystać wyłącznie dla osiągnięcia celów, dla których uprawnienia te zostały mu powierzone mocą odnośnych przepisów. Urzędnik odstąpi w szczególności od korzystania z uprawnień dla osiągnięcia celów, dla których brak jest podstawy prawnej lub które nie mogą być uzasadnione interesem publicznym.

7. Zasada bezstronności i niezależności

- Urzędnik działa bezstronnie i niezależnie. Urzędnik powstrzyma się od wszelkich arbitralnych działań, które mogą mieć negatywny wpływ na sytuację pojedynczych osób, oraz od wszelkich form faworyzowania, bez względu na motywy takiego postępowania.
- Na postępowanie urzędników nie będzie miał wpływu, w żadnym czasie, interes osobisty, rodzinny lub narodowy, ani też nie będzie wpływać presja polityczna. Urzędnik nie będzie uczestniczył w podejmowaniu decyzji, w której on lub bliski członek jego rodziny miałby interes finansowy.

8. Zasada obiektywności

W toku podejmowania decyzji urzędnik uwzględni wszystkie istotne czynniki i przypisze każdemu z nich należne mu znaczenie; nie uwzględni się żadnych okoliczności nie należących do sprawy.

9. Zgodne z prawem oczekiwania oraz konsekwentne działanie i doradztwo

- Urzędnik działa konsekwentnie w ramach swojej praktyki administracyjnej i w swoim stosunku do działalności administracyjnej instytucji. Urzędnik przestrzega obowiązujących w instytucji praktyk administracyjnych, o ile nie istnieją uzasadnione powody, które usprawiedliwiłyby odejście w indywidualnym przypadku od tych praktyk. Te powody należy przedstawić na piśmie.
- Urzędnik uwzględnia uzasadnione i słuszne oczekiwania jednostki, które wynikają z działań podejmowanych przez daną instytucję w przeszłości.
- W razie potrzeby urzędnik służy jednostce poradą dotyczącą możliwego sposobu postępowania w sprawie wchodzącej w zakres jego działania oraz dotyczącą pożądanego sposobu rozstrzygnięcia sprawy.

10. Zasada uczciwości

Urzędnik powinien działać bezstronnie, uczciwie i rozsądnie.

11. Zasada uprzejmości

- W swoich kontaktach z jednostką urzędnik pozostaje usługodawcą i zachowuje się właściwie, uprzejmie i pozostaje dostępny. Odpowiadając na korespondencję, rozmowy telefoniczne i pocztę elektroniczną (e-mail), urzędnik stara się być możliwie jak najbardziej pomocny i udziela odpowiedzi na skierowane do niego pytania możliwie jak najbardziej wyczerpująco i dokładnie.
- Jeżeli urzędnik nie jest właściwy w danej sprawie, kieruje obywatela do urzędnika właściwego.
- W przypadku popełnienia błędu naruszającego prawa lub interes pojedynczej osoby urzędnik przeprosza za to i stara się skorygować negatywne skutki popełnionego przez siebie błędu w jak najwłaściwszy sposób, informując obywatela o ewentualnych możliwościach odwołania się.

12. Ochrona danych

Urzędnik wykorzystujący dane osobowe obywatela uwzględnia sferę prywatności i nietykalność osobistą zgodnie z postanowieniami rozporządzenia (WE) nr 45/2001 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 18 grudnia 2000 r. o ochronie osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych przez instytucje i organy wspólnotowe i o swobodnym przepływie takich danych

Urzędnik w szczególności odstąpi od przetwarzania danych osobowych do celów niezgodnych z prawem oraz przekazania takich danych osobom nieupoważnionym.

Prawo do dobrej administracji art. 41 Karty Podstawowych Praw Unii Europejskiej

1. Każdy ma prawo do tego, aby jego sprawy były rozpatrywane przez instytucje i organy Unii Europejskiej bezstronnie, rzetelnie i w rozsądnym terminie.

2. Prawo obejmuje:

- prawo każdej osoby do przedstawienia swojej opinii przed podjęciem jakiegokolwiek działania mogącego mieć negatywny wpływ dla tej osoby;
- prawo dostępu każdej osoby do dotyczących jej dokumentów, uwzględniające jednak uzasadnione względy poufności oraz tajemnicy zawodowej lub handlowej;
- obowiązek administracji uzasadnienia podjętych decyzji.

3. Każdy ma prawo do uzyskania zadośćuczynienia ze strony Wspólnoty w przypadku spowodowania jakiegokolwiek szkody przez jej instytucje lub jej funkcjonariuszy wynikającej z wykonywania przez nich ich obowiązków, zgodnie z ogólnymi zasadami wspólnymi dla przepisów prawnych Państw Członkowskich.

4. Każdy ma prawo do pisemnego zwrócenia się do instytucji Unii w jednym z języków Traktatów oraz do uzyskania odpowiedzi w tym samym języku.

BIBLIGRAFIA DO ROZDZIAŁU VIII

1. Izdebki H., Klesza M., Administracja publiczna. Zagadnienia ogólne, Warszawa 1998.
2. Janicka D., Ustrój administracji nowożytnej w Europie. Zarys wykładu, Toruń 2002.
3. Kodeks Dobrej Administracji; Biuro Rzecznika Praw Obywatelskich, Warszawa 2002.
4. Krawczyk A. Uznawanie i wykonywanie zagranicznych orzeczeń sądowych, Pr.UE 2003, Nr 6
5. Kuczyńska H., Wspólny obszar postępowania karnego w prawie Unii Europejskiej, Warszawa 2008
6. Maroń H., Współpraca policyjna i sądowa w sprawach karnych wg projektu Konstytucji Europejskiej, PiP 2007, z. 4
7. Nita B., Opinia o projekcie ustawy o zmianie ustawy – Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw (druk nr 458)
8. Polit-Langierowicz K., Wzajemne uznawanie orzeczeń karnych między państwami Unii Europejskiej, Prok. i Pr 2008, Nr 3
9. Sakowicz A. Opinia o projekcie ustawy o zmianie ustawy – Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw (druk nr 458)
10. Sakowicz A. Opinia o projekcie ustawy o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego (druk nr 894)
11. Sakowicz A., Wzajemne uznawanie zakazu prowadzenia pojazdu na terytorium Unii Europejskiej - uwagi ogólne. Paragraf na drodze 2006, Nr 2
12. Suwaj P, Urzędnicy w Unii Europejskiej; (w:) Integracja europejska. Wprowadzenie; (red.) M. Perkowski, Warszawa 2002.
13. Wentkowska A., Szczepankowski R.; Wymiar sprawiedliwości w Unii Europejskiej, (w:) Integracja europejska. Wprowadzenie; (red.) M. Perkowski, Warszawa 2002.
14. Zieliński A., Zubik M. (red.), Przyszłość polskiego wymiaru sprawiedliwości; Warszawa 2002.